FICTION CONNECTION

COLECȚIE COORDONATĂ DE
Magdalena Mărculescu

JOHAN THEORIN

ECOURI DE DINCOLO DE MOARTE

Traducere de
Bogdan Perdivară

TREI

Editori:
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial:
Magdalena Mărculescu

Coperta colecţiei: Faber Studio
Imagine copertă: © GULIVER TRADE S.R.L.

Director producţie:
Cristian Claudiu Coban

Redactor:
Domnica Drumea

Dtp:
Gabriela Chircea

Corectură:
Elena Biţu
Rodica Petcu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
THEORIN, JOHAN
Ecouri de dincolo de moarte / Johan Theorin ; trad.:
Bogdan Perdivară. - Bucureşti : Editura Trei, 2011

Bibliogr.
ISBN 978-973-707-456-0

I. Perdivară, Bogdan (trad.)

316.6

Titlul original: *Skumtimmen*
Autor: Johan Theorin

Copyright © Johan Theorin, 2007
Ediţia originală a fost publicată de editura Wahlstrom & Widstrand, Stockholm, Suedia
Ediţia în limba română s-a publicat prin acord cu Bonnier Group Agency, Stockholm, Suedia.

© Editura Trei, 2011
pentru prezenta ediţie

C.P. 27-0490, Bucureşti
Tel./Fax: +4 021 300 60 90
e-mail: comenzi@edituratrei.ro, www.edituratrei.ro

ISBN: 978-973-707-456-0

Familiei Gerlofsson din Öland

Öland, septembrie 1972

Zidul, făcut din pietre masive, rotunjite, acoperite cu licheni de un alb-verzui, era cât băiatul de înalt. Putea să se uite peste el doar dacă se ridica pe vârfuri în sandale. De cealaltă parte, totul era cenuşiu şi pâclos. Ar fi putut să se afle la fel de bine şi la marginea lumii, însă lucrurile stăteau de fapt tocmai pe dos, o ştia — lumea începea de cealaltă parte a zidului. Lumea cea largă, lumea de dincolo de grădina bunicilor săi. Cât fusese vara de lungă, gândul de a explora cealaltă parte a zidului nu-i dăduse pace.

Încercase să se caţăre de două ori. De fiecare dată, mâinile îi alunecaseră pe pietrele aspre şi căzuse pe spate în iarba umedă.

Băiatul nu se lăsase şi izbutise a treia oară.

Răsuflă adânc şi se săltă în sus, agăţându-se cu nădejde de pietroaiele reci, şi reuşi să se suie pe coama zidului.

Pentru el asta însemna o victorie — avea aproape şase ani şi trecuse primul zid din viaţa lui. Stătu un pic în vârf, precum un rege pe tron.

Lumea aflată de cealaltă parte a zidului era imensă, nemărginită, dar era totodată cenuşie şi tulbure. Ceaţa ce se întinsese peste insulă în după-amiaza asta îl împiedica să vadă prea multe din cele aflate dincolo de grădină, însă la poalele zidului se zărea iarba gălbuie a unei mici pajişti. Mai încolo, desluşi nişte tufe joase şi contorsionate de ienupăr şi pietre pline de muşchi iţindu-şi capetele pe deasupra pământului. Terenul era la fel de

plat ca şi cel al grădinii din spate, însă pe cealaltă parte totul arăta cu mult mai sălbatic; straniu, aţâţător.

Băiatul puse piciorul drept pe un bolovan mare, pe jumătate îngropat în pământ, şi coborî pe pajiştea de dincolo de zid. Era pentru prima oară singur afară, fără ca nimeni să ştie pe unde umbla. Mama lui plecase undeva azi, părăsise insula. Bunicul se dusese pe ţărm cu puţină vreme în urmă şi, după ce îşi încălţase sandalele şi se strecurase afară, băiatul îşi lăsase bunica dormind adânc.

Putea face întocmai ce-i poftea inima. Trăia o aventură.

Se desprinse de zid şi păşi prin iarba sălbatică. Era rară, uşor de străbătut. Mai făcu câţiva paşi şi lumea care se întindea în faţă începu să devină, treptat, mai clară. Văzu tufele de ienupăr căpătând formă dincolo de ierburi şi păşi către ele.

Pământul era moale şi nu se auzea niciun sunet; paşii săi abia dacă scoteau un fâşâit slab printre firele de iarbă. Chiar şi când încercă să sară pe amândouă picioarele sau să bătucească iarba cu putere nu izbuti să scoată decât un bufnet slab, iar când ridică picioarele, iarba ţâşni în sus şi toate urmele lăsate de tălpile lui dispărură îndată.

Străbătu astfel câţiva metri: ţopăit, bufnet. Ţopăit, bufnet.

Când ieşi de pe pajişte şi ajunse la tufele înalte de ienupăr, se opri şi sări cu amândouă picioarele. Trase cu poftă în piept aerul răcoros şi se uită împrejur.

Cât ţopăise el prin iarbă, ceaţa ce i se întinsese înainte îl cuprinsese fără veste, iar acum se afla şi în spatele lui. Zidul de piatră nu se mai desluşea, iar cabana cafeniu-închis dispăruse cu totul.

Un moment, băiatul se gândi să se întoarcă, să traverseze pajiştea şi să escaladeze din nou zidul. N-avea ceas şi ora exactă nu însemna nimic pentru el, însă cerul de deasupra era acum ca de plumb, iar aerul se făcuse mult mai rece. Ştia că ziua se apropie de sfârşit şi că, nu peste mult timp, avea să se lase noaptea.

Dar voia să mai înainteze un pic. Ştia, până la urmă, cam pe unde se afla; cabana în care dormea bunica era acolo în spate, chiar dacă n-o mai vedea. Merse mai departe către vălul pâclos ce putea fi văzut, dar nu şi atins, şi care părea să se tot mişte câte un pic înaintea lui, ca prin minune, de parcă s-ar fi jucat.

Băiatul se opri. Îşi ţinu răsuflarea.

Totul era tăcut şi nemişcat, însă deodată i se păru că nu era singur acolo.

Auzise oare un zgomot prin ceţuri?

Întoarse capul. Acum nu mai zărea nici zidul şi nici pajiştea, ci doar iarba şi tufele de ienupăr din spate. Tufele îl înconjurau neclintite şi băiatul ştia prea bine că nu sunt însufleţite — nu în felul în care era el — dar nu se putea opri să nu se gândească la cât de mari erau. Siluete negre şi tăcute care-l înconjurau, poate că şi înaintau spre el când se uita în altă parte.

Întoarse iarăşi capul şi văzu alte tufe de ienupăr. Ienupăr şi ceaţă. Nu mai ştia în ce direcţie era cabana, însă frica şi singurătatea îl făceau să meargă înainte. Strânse pumnii şi o porni la fugă prin iarbă; voia să dea peste zidul de piatră şi să găsească grădina din spatele lui, însă vedea doar iarbă şi tufe. În cele din urmă, nu le mai văzu nici pe acestea; lumea se întunecase din pricina lacrimilor.

Băiatul stătu pe loc, trase o gură bună de aer şi lacrimile se opriră. Prin ceaţă zărea tot tufe de ienupăr, însă una din ele avea două tulpini groase — şi, brusc, băiatul îşi dădu seama că se mişca.

Era un om.

Un bărbat.

Ieşi din ceaţa de plumb şi se apropie la doar câţiva paşi. Bărbatul era înalt şi lat în umeri; purta haine închise la culoare şi-l văzuse pe băiat. Se oprise în iarbă, cu bocanci grei în picioare, şi-l privea de sus. Şapca neagră îi era trasă pe frunte şi părea bătrân, dar nu la fel de bătrân ca bunicul lui.

Băiatul rămase pe loc. Nu-l ştia pe bărbatul acela şi trebuia să aibă grijă cu străinii, aşa cum îi spusese mămica. Dar măcar nu era singur în pădure cu tufele de ienupăr. Dacă omul nu era de treabă, putea oricând să-i întoarcă spatele şi s-o rupă la fugă.

— Hei, salutare! spuse bărbatul cu voce groasă. Respira greu, de parcă ar fi mers drum lung prin ceaţă sau de parcă ar fi alergat.

Băiatul nu-i răspunse.

Bărbatul întoarse iute capul şi se uită împrejur. Apoi îl privi iarăşi pe băiat, fără să zâmbească, şi-l întrebă cu voce domoală:

— Eşti singur?

Băiatul încuviinţă cu o înclinare a capului.

— Te-ai rătăcit?

— Aşa cred, spuse băiatul.

— Nu-i nimic... găsesc drumul oriunde pe-aici pe alvar[1].

Bărbatul mai făcu un pas spre el.

— Cum te cheamă?

— Jens, spuse băiatul.

— Jens şi mai cum?

— Jens Davidsson.

— Bun, zise bărbatul. Şovăi, apoi adăugă: Pe mine mă cheamă Nils.

— Nils şi mai cum? întrebă Jens.

Aducea puţin cu un joc. Bărbatul râse scurt.

— Mă numesc Nils Kant, spuse şi mai înaintă un pas.

Jens rămase pe loc, însă în continuare privi în toate părţile. Nu era nimic în afară de iarbă şi bolovani, tufe şi ceaţă. Iar omul acesta ciudat, Nils Kant, începuse să-i zâmbească de parcă ar fi fost deja prieteni.

Ceaţa se strângea în jurul lor şi nu se auzea nici cel mai mic sunet. Nici măcar ciripit de păsărele.

— E-n regulă, spuse Nils, întinzând braţul spre el.

Ajunseseră destul de aproape unul de celălalt.

Avea cele mai mari mâini pe care le văzuse vreodată, acest Nils Kant, cugetă Jens; apoi îşi dădu seama că era prea târziu să mai poată fugi.

---

[1] Teren calcaros, cu puţină vegetaţie.

1

Când Gerlof, tatăl ei, o sună într-o seară de luni, în octombrie, pentru prima dată după aproape un an, gândul Juliei se duse la oase, oase spălate de valuri pe un mal stâncos. Oase albe ca laptele, lustruite de valuri, aproape luminoase printre pietricelele cenuşii de la marginea apei.

Fragmente de oase.

Julia nu ştia dacă erau într-adevăr acolo pe mal, dar aşteptase să le vadă de mai bine de douăzeci de ani.

Mai devreme în acea zi, Julia stătuse îndelung de vorbă cu cei de la serviciul de asistenţă socială; lucrurile merseseră la fel de prost pe cât mersese totul în acea toamnă.

Ca de obicei, amânase cât putuse să-i contacteze, ca să nu-i mai audă cum suflă în receptor şi când, în cele din urmă, sunase, îi răspunsese un robot care îi ceruse numărul personal de identificare. După ce tastase cifrele, fusese împinsă mai departe prin labirintul telefonic, ca şi cum i-ar fi fost făcută legătura cu neantul absolut. Trebuise să stea în bucătărie, uitându-se pe fereastră şi ascultând fâşâitul slab de la celălalt capăt al firului, un susur aproape inaudibil, ca al unei ape ce se aude curgând la distanţă.

Dacă îşi ţinea respiraţia şi-şi apăsa receptorul de ureche, Julia putea auzi uneori vocile spiritelor răsunând în depărtări. Uneori se auzeau înfundat, în şoaptă, alteori erau tăioase şi disperate. Era prinsă în fantomatica lume a reţelei telefonice, captivă printre acele voci rugătoare pe care le auzea uneori dinspre hota de la bucătărie când fuma. Răsunau şi bolboroseau prin sistemul de ventilaţie al clădirii — abia dacă desluşea câte o vorbă, dar asculta totuşi cu maximă concentrare. O singură dată auzise o voce de femeie rostind cu claritate absolută: „Acum chiar că s-a făcut timpul".

Stătea nemişcată lângă geamul bucătăriei, ascultând vocile şopotitoare şi uitându-se în lungul străzii. Afară era rece şi bătea vântul. Frunze de mesteacăn îngălbenite de toamnă se chinuiau să se ridice de pe suprafaţa udă de ploaie a drumului şi să scape de vânt. Lângă bordură se întindea o pastă gri de frunze, zdrobite de anvelopele maşinilor, frunze ce n-aveau să se mai ridice niciodată de la pământ.

Se întreba dacă ar fi putut să treacă cineva cunoscut. Jens putea să apară de după colţ, de la capătul terasei, la costum şi cravată ca un adevărat avocat, cu diplomatul în mână, cu părul proaspăt tuns. Cu paşi mari, cu privirea încrezătoare. Putea s-o vadă la fereastră, să se oprească surprins pe trotuar, apoi să-şi înalţe braţele, să-i facă semne şi să-i zâmbească.

Susurul dispăru brusc şi o voce încordată îi umplu urechea:

— Serviciul social, Inga.

Nu era persoana cea nouă care ar fi trebuit să se ocupe de cazul Juliei, numele aceleia era Magdalena. Sau Madeleine? Nu se întâlniseră niciodată.

Inspiră profund.

— Numele meu este Julia Davidsson şi voiam să vă întreb dacă aţi putea...

— Care este numărul dumneavoastră personal de identificare?

— Este... l-am tastat deja pe telefon.

— Mie nu mi-a apărut pe ecran. Puteţi să mi-l spuneţi din nou?

Julia repetă numărul şi la celălalt capăt al firului se făcu linişte. Abia dacă mai auzea susuratul. Oare îi închiseseră intenţionat?

— Julia Davidsson? rosti vocea, de parcă n-ar fi auzit că Julia se prezentase deja. Cu ce vă pot ajuta?

— Aş fi vrut să-l prelungesc.

— Să prelungiţi ce?

— Concediul de boală.

— Unde lucraţi?

— La spital, la Östersjukhuset, secţia de ortopedie, spuse Julia. Sunt asistentă medicală.

Încă mai era asistentă? Avusese atâtea zile de concediu în ultimii ani, că probabil nici nu-i mai simţeau lipsa la ortopedie. Iar ei cu siguranţă nu-i lipseau pacienţii, cu văicărelile lor neîntrerupte despre probleme mărunte şi ridicole, fără să aibă nici cea mai vagă idee ce însemna nefericirea adevărată.

— Aveţi vreun bilet de la doctor? întrebă vocea.

— Da.

— L-aţi văzut pe doctor astăzi?

— Nu, miercurea trecută. Pe psihiatrul meu.

— Şi de ce n-aţi sunat mai devreme?

— Păi nu m-am simţit foarte bine de atunci... spuse Julia, cugetând: *Şi nici înainte.* Dorul neîntrerupt, ca o înţepătură în piept.

— Ar fi trebuit să ne sunaţi în aceeaşi zi...

Julia auzi clar o respiraţie, poate chiar un oftat.

— Bun, spuse vocea, o să intru în calculator şi o să fac o excepţie pentru dumneavoastră. Doar de data asta.

— Sunteţi foarte amabilă, zise Julia.

— O clipă...

Julia rămase la fereastră, privind strada. Nu mişca nimic.

Însă pe trotuar apăru cineva — venise de pe strada mai aglomerată cu care se intersecta strada ei; un bărbat. Julia simţi nişte degete reci de gheaţă strângându-i stomacul, apoi însă îşi dădu seama că bărbatul era prea în vârstă, chel, trecut de cincizeci de ani şi îmbrăcat într-o salopetă pătată de vopsea.

— Alo?

Văzu cum bărbatul se opreşte în dreptul unei clădiri de vizavi, cum tastează un cod la interfon şi deschide uşa, apoi intră.

Nu era Jens. Doar un bărbat oarecare, între două vârste.

— Alo? Julia?

Iarăşi vocea.

— Da, sunt aici.

— Aşa. Am făcut o notificare pe calculator în care spun că biletul de la doctor e în drum spre noi.

— Bine. Eu... îngăimă Julia, apoi tăcu.

Începuse să se uite din nou în lungul străzii.

— Mai e ceva?

— Cred..., rosti Julia strângând receptorul, ... cred că are să fie rece mâine.

— Aşa e, spuse vocea ca şi cum totul ar fi fost perfect normal. V-aţi schimbat datele contului sau au rămas aceleaşi?

Julia nu răspunse. Încerca să găsească ceva obişnuit de spus.

— Uneori mai stau de vorbă cu fiul meu, rosti în cele din urmă.

Se lăsă o scurtă tăcere, apoi vocea se auzi iar:

— Cum spuneam, am făcut o notificare...

Julia închise repede.

Rămase în picioare în bucătărie, privind fix pe geam şi gândindu-se că frunzele de pe stradă formau un model, un mesaj pe care nu-l înţelegea, oricât de îndelung l-ar fi privit; se usca de dorul de a-l vedea pe Jens întorcându-se de la şcoală.

Nu. De la muncă ar fi trebuit să se întoarcă. Ar fi trebuit să termine şcoala cu ani în urmă.

Ce te-ai făcut până la urmă, Jens? Pompier? Avocat? Profesor?

Mai târziu în acea zi, stătu întinsă pe pat în faţa televizorului, în îngusta cameră de zi a apartamentului ei cu un singur dormitor, urmărind un program educaţional despre vipere, apoi schimbă postul şi se uită la un program de gătit unde un bărbat şi o femeie prăjeau carne. Când se termină, reveni în bucătărie ca să vadă dacă paharele de vin din dulăpioare aveau nevoie de lustru. O, da, dacă le ţineai înălţate în lumină vedeai particule minuscule de praf pe suprafaţa lor, aşa că le scoase unul câte unul şi le lustrui. Avea douăzeci şi patru de pahare de vin pe care le folosea prin rotaţie. Bea câte două pahare de vin roşu în fiecare dimineaţă, uneori câte trei.

În acea seară, în timp ce stătea întinsă în pat în faţa televizorului, îmbrăcată cu singura bluză curată pe care o mai găsise în şifonier, telefonul din bucătărie începu să sune.

Julia clipi din ochi la primul apel, însă nu se mişcă. Nu, n-avea de gând să se arate ascultătoare. Nu era obligată să răspundă.

Telefonul sună din nou. Ea decise că nu era acasă, că era pe-afară, făcând ceva important.

Vedea pe geam fără să ridice capul, chiar dacă nu putea zări decât acoperişurile de pe stradă, felinarele neaprinse şi coroanele copacilor întinse peste ele. Soarele coborâse sub linia orizontului, iar cerul se întuneca treptat.

Telefonul sună pentru a treia oară.

Se lăsase amurgul. Ora crepusculului.

Telefonul sună pentru a patra oară.

Julia nu se ridică să răspundă.

Telefonul mai sună o dată, apoi se lăsă liniştea. Afară felinarele începeau să pâlpâie, răspândindu-şi licăririle peste asfalt.

Fusese o zi chiar bună.

Ba nu. De fapt, nu existau zile bune. Însă unele treceau mai repede decât altele.

Julia era întotdeauna singură.

Ar fi ajutat-o, poate, să fi avut un alt copil. Michael voise să încerce să-i facă lui Jens un frăţior sau o surioară, însă Julia spusese nu. Nu se simţise niciodată îndeajuns de sigură şi până la urmă, fireşte, Michael se dăduse bătut.

Adesea, când nu răspundea la telefon, Julia căpăta câte un mesaj înregistrat ca răsplată, aşa că atunci când telefonul încetă să mai sune în seara aceea, se dădu jos din pat şi ridică receptorul, însă nu auzi decât fâşâitul.

Puse telefonul în furcă şi deschise dulăpiorul de deasupra frigiderului. Sticla acelei zile se afla acolo şi, ca de obicei, sticla zilei era una cu vin roşu.

De fapt, era a doua sticlă cu vin roşu a zilei, fiindcă la prânz terminase sticla începută cu o seară înainte.

Dopul de plută ieşi cu un pocnet slab. Îşi turnă un pahar şi-l dădu iute peste cap. Îşi mai turnă unul.

Căldura vinului i se răspândi în trup, şi iată că acum putea să se întoarcă şi să privească pe fereastra bucătăriei. Se făcuse întuneric, iar lămpile stradale luminau doar câteva petice rotunde de asfalt. Nu se mişca nimic în lumina felinarelor. Dar ce se afla oare ascuns în întuneric? Îi era imposibil să vadă.

Julia se depărtă de fereastră şi goli cel de-al doilea pahar. Se simţea mai calmă acum. Fusese încordată după discuţia cu cei de la serviciul social, acum însă era calmă. Merita un al treilea pahar de vin, însă pe acela putea să-l bea mai pe îndelete, în faţa televizorului. Putea să pună şi nişte muzică, poate Satie, să ia o tabletă şi să se ducă la culcare înainte de miezul nopţii.

Dar apoi telefonul sună iarăşi.

La al treilea apel se ridică în capul oaselor pe pat. La al cincilea apel se dădu jos şi cam pe la al şaptelea ajunse în bucătărie.

Ridică receptorul înainte ca telefonul să sune a noua oară. Şopti:

— Julia Davidsson.

Răspunsul se auzi nu sub forma unui fâşâit, ci sub cea a unei voci clare, potolite:

— Julia?

Iar ea ştiu cine era.

— Gerlof? rosti cu voce scăzută.

Nu-i mai spunea „tată".

— Da... eu sunt.

Din nou se lăsă tăcerea, iar ea trebui să-şi apese receptorul pe ureche ca să poată auzi.

— Cred... că ştiu un pic mai multe despre ce s-a întâmplat.

— Ce? făcu Julia holbându-se la perete. Cum s-a întâmplat ce?

— Păi, totul... cu Jens.

Julia privea mai departe în gol.

— E mort?

Era ca şi cum ai fi umblat în mână cu un număr de ordine. Într-o bună zi, era strigat numărul tău şi ţi se permitea să te duci şi să afli informaţia. Iar Julia se gândi la fragmente micuţe de os, spălate de valurile din Stenvik, în ciuda faptului că lui Jens îi era frică de apă.

— Julia, e clar că...

— Dar l-au găsit? îl întrerupse.

— Nu, dar...

Ea clipi.

— Atunci de ce suni?

— Nu l-a găsit nimeni. Doar că am...

— În cazul ăsta nu mă suna! ţipă ea şi trânti receptorul.

Închise ochii şi rămase pe loc, în spatele telefonului.

Un număr de ordine, un loc la rând. Dar nu era ziua cu pricina. Julia nu voia să fie asta ziua în care îl găseau pe Jens.

Se aşeză la masă, îndreptându-şi privirea către întunericul de dincolo de fereastră, cu mintea golită, apoi se uită iarăşi la telefon. Se ridică, se apropie de el şi aşteptă, însă acesta rămânea mut.

O fac pentru tine, Jens.

Julia ridică receptorul, se uită la peticul de hârtie ce fusese lipit în urmă cu câţiva ani pe faianţa albă a bucătăriei, deasupra coşului de pâine, şi formă numărul. Tatăl ei răspunse din prima.

— Gerlof Davidsson.

— Eu sunt, rosti ea.

— Julia. Da.

Tăcere. Julia îşi luă inima în dinţi.

— N-ar fi trebuit să-ţi închid telefonul în nas.

— Păi...

— Nu foloseşte la nimic.

— Mda, spuse tatăl ei. Se mai întâmplă.

— Cum e vremea prin Öland?

— Rece şi închisă, răspunse Gerlof. Astăzi n-am ieşit pe afară.

Din nou se lăsă tăcerea şi Julia trase aer adânc în piept.

— De ce-ai sunat? spuse. Trebuie să se fi întâmplat ceva.

El ezită înainte de a răspunde.

— Da... s-au întâmplat nişte lucruri pe-aici, rosti, apoi adăugă: Dar nu ştiu nimic. La fel ca înainte.

Nici eu, gândi Julia. *Îmi pare rău, Jens.*

— Credeam că sunt noutăţi.

— Dar am stat şi m-am tot gândit, spuse Gerlof, şi cred că se pot face nişte chestii.

— Să se facă? La ce bun?

— Ca să putem merge mai departe, răspunse Gerlof, apoi se grăbi să adauge: Poţi veni până aici?

— Când?

— Repede. Cred că ar fi o idee bună.

— Nu pot să plec aşa, cât ai bate din palme, spuse ea.

Dar nu era imposibil — nu trebuia să se ducă la muncă o perioadă destul de lungă. Continuă:

— Trebuie să-mi spui... trebuie să-mi spui despre ce e vorba. Nu-mi poţi spune atâta lucru?

Tatăl ei tăcea.

— Ţii minte ce purta în ziua aceea? întrebă el în cele din urmă.

Ziua aceea.

— Da.

Îl ajutase chiar ea pe Jens să se îmbrace în acea dimineaţă, apoi îşi dăduse seama că era îmbrăcat de vară, în ciuda faptului că se făcuse toamnă.

— Purta pantaloni scurţi galbeni şi un tricou roşu de bumbac, spuse. Un tricou cu Fantoma. Fusese al vărului lui, avea un imprimeu din acelea pe care le poţi face chiar tu cu un fier de călcat, un imprimeu de plastic subţire...

— Îţi aminteşti ce fel de încălţăminte avea în picioare? întrebă Gerlof.

— Sandale, zise Julia. Sandale maro de piele, cu talpă de cauciuc. Una dintre cureluşe, cea de peste degetul de la piciorul drept, se desprinsese, şi câteva de la stângul erau pe punctul să se desfacă şi ele... mereu se întâmpla aşa la sfârşitul verii, dar eu le prindeam la loc...

— Cu aţă albă?

— Da, spuse Julia repede. Apoi stătu să se gândească. Da, cred că albă era, de ce?

Câteva secunde de tăcere. Apoi Gerlof răspunse:

— Am aici pe birou o sanda veche. A fost cusută cu aţă. Arată ca şi cum ar fi pe măsura unui copil de cinci ani... mă uit la ea chiar acum.

Julia se clătină şi se prăvăli peste blatul de lucru din bucătărie.

Gerlof mai spuse ceva, însă ea întrerupse legătura şi se făcu din nou linişte. Numărul de ordine — acesta era numărul ce i se dăduse şi cât de curând avea să i se strige numele.

Era calmă acum. După zece minute, ridică mâna de pe furca telefonului şi formă numărul lui Gerlof. Acesta răspunse imediat, de parcă ar fi aşteptat-o.

— Unde ai găsit-o? întrebă. Unde, Gerlof?

— E complicat, răspunse el. Ştii că am... ştii că nu mi-e uşor să continui cu asta, Julia. E din ce în ce mai greu. Şi tocmai de aceea aş vrea mult să vii aici.

— Nu ştiu...

Julia închise ochii, ascultând doar zgomotul ca un susur al telefonului.

— Nu ştiu dacă sunt în stare.

Se şi vedea pe ţărm, umblând printre pietricele, alegând cu grijă bucăţelele de schelet pe care le găsea, strângându-le la piept.

— Am să încerc.

— Ce-ţi aminteşti?

— Cum adică?

— Din ziua aceea. Ceva anume? întrebă el. Chiar aş vrea să te gândeşti bine.

— Îmi amintesc că Jens a dispărut... că a...

— Nu mă gândesc la Jens în momentul ăsta, zise Gerlof. Încearcă să-ţi aminteşti ceaţa.

Ceaţa... Ceaţa făcea parte din toate amintirile legate de Öland.

Julia ţinea minte ceaţa. O ceaţă atât de deasă nu era ceva obişnuit în nordul Ölandului, însă uneori, toamna, era purtată dinspre sud. Rece şi umedă.

Dar ce se întâmplase în ceaţă în ziua aceea?

Ce s-a întâmplat, Jens?

Öland, iulie 1936

Bărbatul care, mai târziu pe parcursul vieţii sale, va răspândi multă durere şi frică în Öland este, pe la mijlocul anilor 1930, un băiat în vârstă de zece ani. Deţine un ţărm pietros şi o întindere mare de apă.

Numele băiatului este Nils Kant. E ars de soare, poartă pantaloni scurţi în arşiţa verii şi se prăjeşte pe o lespede mare şi rotunjită, mai jos de casele şi debarcaderele din Stenvik. Gândeşte aşa:

Tot ce-i aici e al meu.

Şi e adevărat, fiindcă familia lui Nils este proprietara ţărmului. Posedă parcele mari de teren în Ölandul de nord; familia Kant are acest pământ de sute de ani şi, de când tatăl său a murit, cu trei ani în urmă, Nils a început să simtă că e responsabilitatea lui să aibă grijă de el. Lui Nils nu-i lipseşte tatăl său, şi-l aduce aminte doar ca pe un bărbat înalt, tăcut şi sever care putea uneori să devină violent; Nils crede că e un lucru bun că doar mama lui, Vera, îl aşteaptă în casa de lemn din susul ţărmului.

N-are nevoie de nimeni altcineva. Nu-i trebuie prieteni; ştie că în satele din lungul coastei locuiesc copii de toate vârstele şi că băieţii mai mari lucrează deja la carieră — dar fâşia asta anume de plajă îi aparţine doar lui. Morarii din moara de mai sus şi pescarii ce folosesc debarcaderele nu reprezintă o ameninţare.

Nils se pregăteşte să sară de pe stâncă; o să mai înoate o tură, o ultimă tură înainte să se ducă acasă.

— Nils! ţipă o voce ascuţită de băiat.

Nils nu întoarce capul, însă aude pietrişul şi nisipul zgrunţuros cum se desprind şi se scurg în jos, apoi paşi rapizi apropiindu-se.

— Nils! Am şi eu caramele de la mami! O grămadă de caramele!

Este fratele lui, Axel, cu trei ani mai mic decât Nils şi plin de viaţă. Are în mână o cârpă cenuşie, înnodată.

— Uite!

Axel vine grăbit lângă lespedea cea mare şi-l priveşte încântat pe Nils, desface legăturica şi împrăştie conţinutul pe bucata de pânză.

În legăturică se află un mic briceag şi caramele închise la culoare, caramele lucioase cu unt.

Nils numără opt caramele. El n-a căpătat decât cinci de la maică-sa înainte să iasă, dar le-a mâncat pe toate până acum; cât ai clipi, inima începe să-i bubuie de furie.

Axel apucă o caramea, o priveşte, o aruncă în gură şi se uită către licărul apei. Mestecă lent şi cu satisfacţie, de parcă nu doar caramelele ar fi ale lui, ci şi ţărmul şi apa, şi cerul de deasupra.

Nils îşi fereşte privirea.

— Mă duc să înot, spune, îndreptându-se cu faţa spre apă. Sare de pe lespede, îşi trage şortul de pe el şi-l pune jos.

Îi întoarce spatele lui Axel şi începe să păşească prin valuri, balansându-şi picioarele pe deasupra pietrelor ce lucesc de la alge. Firicele de ierburi marine i se agaţă printre degete.

Apa a fost încălzită de soare şi face spumă când Nils se scufundă, cam la vreo doisprezece paşi de ţărm. În vara asta, a învăţat să înoate sub apă. Trage aer adânc în piept, se scufundă, coboară şerpuind până la fundul pietros al mării, se întoarce şi ţâşneşte cu zgomot în sus, către lumina soarelui.

Axel stă pe plajă.

Nils se răsuceşte în apă, stropeşte în toate părţile, face tumbe, în jurul capului i se sparg bule de aer. Mai înaintează înot câţiva metri, atât de departe că nu mai poate atinge fundul cu picioarele.

Acolo e un bolovan mare, un bloc de piatră ce se iţeşte deasupra apei precum un monstru marin adormit. Nils se suie pe spinarea monstrului, îşi lasă picioarele cuprinse de apă doar câteva clipe, apoi plonjează. Aici nu dă de fund. Pluteşte, calcă apa şi-l vede pe Axel stând pe marginea plajei.

— Tot nu eşti în stare să înoţi? strigă.

Ştie că Axel nu poate.

Axel nu răspunde, dar îşi pleacă ochii, cu o expresie întunecată, totodată de ruşine şi de furie pe sub şuviţele de păr ce-i cad peste ochi. Îşi scoate şortul şi-l pune pe lespede lângă caramele.

Nils înoată calm în jurul bolovanului, mai întâi pe burtă, apoi pe spate, doar aşa, să arate cât e de uşor când o poţi face. Un zvâcnet al picioarelor şi e iar sus pe bolovan.

— Te ajut eu! îi strigă lui Axel şi o clipă chiar se gândeşte s-o facă, să fie un frate mai mare cum scrie la carte şi să-l înveţe astăzi pe Axel să înoate. Dar ar dura prea mult.

Aşa că-i face doar semn cu mâna.

— Haide!

Axel face un pas stângaci în apă, simţind cu talpa piciorului pietricelele, cu braţele înălţate, de parcă s-ar balansa pe marginea unui abis. Nils urmăreşte în tăcere înaintarea nesigură a fratelui său mai mic.

După vreo patru paşi, Axel se proţăpeşte pe loc, cu apa aproape până la mijloc, uitându-se spre Nils cu o expresie crispată.

— Ai destul curaj?

O glumă, doar glumeşte puţin cu fratele lui.

Axel scutură din cap. Nils plonjează iute de pe bolovan şi înoată spre ţărm.

— Nu-i deloc periculos, spune. Poţi să atingi fundul cam peste tot.

Axel întinde mâna spre el, se apleacă în faţă. Nils se dă înapoi, făcându-şi fratele mai mic să-l urmeze fără să vrea.

— Bun, zice Nils.

Apa le ajunge acum până la piept.

— Încă un pas.

Axel face cum spune el, încă un pas, apoi ridică ochii spre Nils cu un zâmbet neliniştit. Nils zâmbeşte la rândul lui, încuviinţează din cap, iar Axel mai face un pas.

Nils se lasă pe spate, uşor, cu braţele desfăcute, ca să-i arate cât de prietenoasă e apa.

— Oricine poate înota, rosteşte el. Eu am învăţat singur.

Dă din picioare şi înoată lent către bolovan. Axel îl urmează, cu picioarele pe fund. Apa i-a ajuns până la piept.

Nils se saltă iarăşi pe bolovan.

— Încă trei paşi! spune.

Deşi nu-i chiar adevărat, ar fi mai degrabă şapte sau opt. Însă Axel face un pas, doi, trei, trebuie să întindă gâtul ca să-şi ţină gura deasupra apei, şi încă mai sunt trei metri de străbătut până la stâncă.

— Trebuie să respiri, spune Nils.

Axel răsuflă scurt, gâfâit. Nils se aşază pe bolovan şi întinde calm mâinile spre Axel.

Şi frăţiorul său se aruncă înainte. Însă regretă asta curând, fiindcă respiră adânc, iar gura şi gâtul i se umplu cu apă rece; şi agită frenetic mâinile şi se uită ţintă la Nils. Bolovanul e pur şi simplu de neatins.

Nils îl urmăreşte câteva secunde pe Axel cum se zbate, apoi se apleacă iute şi-şi trage fratele pe suprafaţa sigură a bolovanului.

Axel se ţine strâns, tuşind şi răsuflând scurt, întretăiat. Nils se ridică în picioare lângă el şi îi spune ce-a avut în minte în tot acest timp:

— Ţărmul e al meu.

Apoi se aruncă de pe bolovan, drept ca o săgeată, şi iese câţiva metri mai încolo, înotând cu mişcări lungi şi sigure până ce mâinile îi ating pietrişul de pe ţărm şi gluma e dusă până la capăt. Acum se poate bucura de ea. Scutură din cap să-şi scoată apa din urechi şi se duce spre piatra pe care Axel şi-a desfăcut legăturica.

Pantalonaşii pe care şi i-a scos Axel sunt şi ei acolo. Nils îi ia, îşi imaginează că vede un purice târându-se în lungul cusăturii şi-i aruncă mai încolo pe mal.

Apoi se apleacă asupra legăturii de pânză. Caramelele cu unt sunt la locul lor, îngrămădite, lucind în soare; Nils ia una şi o bagă încet în gură.

Aude un muget furios dinspre bolovan, dar nu-l bagă în seamă. Mestecă atent, înghite, apucă altă caramea.

Aude un plescăit. Nils ridică privirea; fratele său mai mic a sărit în cele din urmă de pe bolovan.

Nils a început deja să se usuce la soare şi-şi înfrânge primul impuls, acela de a se duce la Axel. În loc de asta, ia o a treia caramea de pe pânza întinsă pe lespede.

Plescăielile continuă, iar Nils priveşte scena. Axel nu poate să atingă fundul cu picioarele, desigur, şi încearcă din răsputeri să ajungă iar pe bolovan. Doar că mâinile îi alunecă neîncetat.

Nils suge carameaua. Îţi trebuie un pic de viteză ca să te sui pe bolovan.

Axel n-are viteză şi se întoarce, apucând-o spre plajă. Bate din mâini cu disperare, apa se umple de spumă în jurul său, însă nu înaintează. Se uită la Nils cu ochi mari, înfricoşaţi.

Nils îi întoarce privirea, înghite carameaua şi ia încă una.

Deodată, plescăitul se face mai slab. Fratele său ţipă ceva, însă Nils nu aude ce anume. Apoi, valurile acoperă creştetul lui Axel.

Nils face acum un pas către apă.

Capul lui Axel ţâşneşte la suprafaţă, dar nu iese atât de mult ca înainte. Tot ce poate Nils să vadă e un smoc de păr ud. Apoi se scufundă. Ies bule de aer, însă sunt măturate de un val mic.

Nils se grăbeşte acum, ţâşneşte în apă. Picioarele îi izbesc prin spumă şi braţele i se zbat în vreme ce ochii îi sunt aţintiţi spre bolovan. Dar Axel nu se vede nicăieri.

Nils ajunge la bolovan şi, când e aproape, plonjează, dar nu se pricepe prea bine să ţină ochii deschişi sub apă. Închide ochii şi pipăie întunecimea rece, mâinile nu găsesc nimic şi iese iarăşi la lumină. Se apucă de bolovan, tuşeşte şi se ridică pe suprafaţa de piatră.

În jurul lui, oriunde s-ar uita, nu-i decât apă. Soarele sclipind peste valuri ascunde tot ce se află dedesubt.

Axel a dispărut.

Nils aşteaptă îndelung în bătaia vântului, dar nu se întâmplă nimic şi, în cele din urmă, când începe să i se facă frig, se aruncă în apă şi înoată lent către ţărm. Iese din apă, pufneşte şi se întinde pe bolovan.

Stă acolo mult timp. Așteaptă să audă plescăituri, vreun chiot familiar de-al lui Axel, dar nu aude nimic.

Totul e liniștit. E greu să deslușești ceva.

Pe pânza lui Axel mai sunt patru caramele și Nils le privește.

Se gândește la întrebările care îl așteaptă, puse de mama lui și de alții, și cugetă la ce urmează să spună. Apoi se gândește la moartea tatălui său și la cât de posomorât fusese totul la interminabila înmormântare de la biserica din Marnäs. Toată lumea în negru, cântând imnuri despre moarte.

Nils încearcă un suspin. Sună bine. O să se ducă la maică-sa, o să suspine și o să-i spună că Axel a rămas pe țărm. Axel a vrut să stea, deși Nils voia să meargă acasă. Și când toată lumea va începe să-l caute pe Axel, se va putea gândi la muzica tristă de orgă de la înmormântarea tatălui și va putea plânge odată cu mama lui.

O să se îndrepte curând spre casă; știe ce-o să spună și ce n-o să spună când va ajunge acolo.

Dar mai întâi de toate, trebuie să termine de mâncat caramelele lui Axel.

2

Gerlof Davidsson stătea în camera lui de la centrul rezidenţial pentru persoane vârstnice din Marnäs, privind cum soarele scapătă dincolo de geam. Clopoţelul de la bucătărie tocmai sfârşise de sunat prima oară, semn că în curând avea să fie vremea cinei. Avea să se ridice şi să meargă până în sala de mese. Viaţa lui nu se terminase.

Dacă ar mai fi locuit în satul de pescari din care era de fel, Stenvik, ar fi putut sta pe ţărm, privind cum soarele se cufundă încet în Canalul Kalmar. Însă Marnäs se afla pe coasta de est, ceea ce însemna că, în fiecare seară, se uita cum soarele dispare după o dumbravă de mesteceni aflată între azil şi biserica din Marnäs, dinspre vest.

În perioada asta din an, în octombrie, crengile mestecenilor erau aproape cu totul lipsite de frunze şi arătau ca nişte braţe zvelte, întinzându-se spre discul portocaliu al soarelui ce cobora.

Venise ora crepusculului — vremea istorisirilor sângeroase.

Pe când era copil, în Stenvik, acesta era momentul când se isprăvea munca pe câmpuri şi la debarcadere. Se adunau atunci cu toţii la adăpost, ziua scădea, însă lămpile cu parafină nu se aprindeau încă. Bătrânii stăteau acolo la lăsarea serii şi vorbeau despre cele petrecute peste zi şi despre ce se mai întâmplase prin sat. Şi din când în când le mai spuneau copiilor câte o poveste.

Gerlof crezuse mereu că poveştile înfricoşătoare sunt cele mai bune. Istorii cu fantome, avertismente sumbre, troli şi fapte rele de prin sălbăticiile Ölandului. Sau poveşti despre epave purtate spre ţărm de-a lungul coastei pietroase şi zdrobite de stânci.

Clopoţelul de la bucătărie sună a doua oară.

Un căpitan de vas prins în furtună şi purtat de curenţi prea aproape de mal avea să audă, mai devreme sau mai târziu, cum stâncile înălţate din mare zgârie carena tot mai tare şi mai tare, iar asta însemna începutul sfârşitului. Când şi când, se întâmpla să fie îndeajuns de priceput cât să arunce ancora şi să se lase dus încetişor contra vântului, înapoi în ape curate, însă cele mai multe vase nu se mai puteau mişca un metru după ce eşuau. Îndeobşte căpitanii trebuiau să-şi abandoneze navele cât mai iute pentru a se salva pe ei şi echipajul, încercând să-şi croiască drum spre uscat printre izbiturile valurilor; apoi se aşezau pe ţărm, uzi leoarcă şi îngheţaţi până-n măduva oaselor, şi priveau cum furtuna împinge cu tot mai multă putere ambarcaţiunea lor către fundul stâcos, până ce valurile o făceau fărâme.

Un cargobot eşuat aducea cu un coşciug ros de vreme, uitat la lumina zilei.

Clopoţelul sună pentru ultima oară, aşa că Gerlof apucă marginea de lemn a pupitrului şi se săltă pe picioare. Simţea cum Sjörgrenul[2] revine la viaţă în membrele sale. Îl simţea, şi era dureros. Se gândi să ia scaunul cu rotile ce aştepta la piciorul patului, dar nu-l folosise niciodată înăuntru şi n-avea de gând să înceapă acum. Apucă însă bastonul cu mâna dreaptă şi-l strânse bine în pumn în vreme ce-şi croia drum către hol, unde hainele pentru afară atârnau în cuierele lor, iar încălţămintea era aliniată cu grijă. Se opri, se lăsă în baston, apoi deschise uşa către coridor. Ieşi şi se uită împrejur.

Auzi paşi târşâiţi, apoi îi văzu cum apar unul câte unul: colegii de azil. Veneau încet, ajutându-se de bastoane sau cadre. Bătrânii de la căminul din Marnäs adunându-se la masă.

Unii se salutau fără vorbe, alţii nu-şi ridicau privirea din podea.

---

[2] Sindromul Sjörgren este o boală cronică autoimună, având ca principale simptome uscăciunea ochilor şi a gurii şi o stare de oboseală accentuată.

Atâtea fapte de viaţă pe coridorul acesta, cugetă Gerlof, alăturându-se şirului ostenit ce se îndrepta spre sala de mese.

— Bună seara, mă bucur să vă văd pe toţi! spuse Boel, şefa secţiei lor, zâmbind printre cărucioarele pentru mâncare aflate lângă bucătărie.

Se aşezară cu toţii, grijulii, la locurile lor obişnuite din jurul meselor.

Atâtea fapte de viaţă! Lângă Gerlof stăteau un pantofar, un paracliser şi un fermier, cu toţii plini de experienţă şi de o ştiinţă a vieţii care nu mai erau de trebuinţă nimănui. La fel Gerlof însuşi; încă mai putea face un nod marinăresc cu ochii închişi în doar câteva clipe, dar fără niciun fel de folos.

— Poate dă bruma la noapte, Gerlof, spuse Maja Nyman.

— Da, vântul bate dinspre nord, încuviinţă Gerlof.

Maja stătea lângă el, micuţă, smochinită şi slăbănoagă, însă mai plină de veselie decât oricine altcineva de pe-acolo. Îi zâmbi lui Gerlof, iar el îi zâmbi la rându-i. Era una dintre puţinii care-i puteau pronunţa corect numele, *Ieirloff*.

Maja era din Stenvick, dar se căsătorise cu un fermier şi se mutase în nord-estul Marnäsului în anii 1950; Gerlof însuşi se mutase la Borgholm când ajunsese căpitan de cargobot. Înainte ca el şi cu Maja să se întâlnească în cămin, nu se mai văzuseră de aproape patruzeci de ani.

Gerlof luă o bucată de pesmet şi începu să mănânce, şi ca de obicei se simţi recunoscător că mai putea încă să mestece. N-avea păr, vederea îi era proastă, era vlăguit şi muşchii îl dureau — însă cel puţin mai avea dinţi.

Aroma de varză se răspândea din bucătărie. În meniul de astăzi era supă de varză, iar Gerlof apucă lingura şi aşteptă sosirea căruciorului cu mâncare.

După cină, cea mai mare parte din bătrâni aveau să se cuibărească în faţa televizoarelor şi să rămână acolo pentru tot restul serii.

Erau alte vremuri acum. Vasele eşuate nu se mai vedeau pe ţărmurile din Öland şi nimeni nu mai spunea poveşti la ora amurgului.

Cina se sfârşise. Gerlof se întorsese în cameră.

Îşi sprijini bastonul de raftul cu cărţi şi se aşeză iarăşi la pupitru. Vedea acum, pe fereastră, că se lăsase seara. Dacă se apleca peste birou şi-şi lipea nasul de sticlă ar fi putut, cine ştie, să zărească prin întuneric câmpiile de la nord de Marnäs şi, dincolo de ele, ţărmul şi marea cea neguroasă. Baltica, fostul său loc de muncă. Dar nu mai era în stare de asemenea contorsiuni de gimnast şi trebuia să se mulţumească să se uite la mestecenii din spatele azilului de bătrâni.

Cei care decideau lucrurile astea nu-l mai numeau azil de bătrâni, dar fireşte că asta era. Mereu încercau să propună cuvinte noi care să sune mai bine, dar locul rămânea o adunătură de hodorogi, dintre care mult prea mulţi nu făceau decât să zacă, aşteptându-şi moartea.

Un caiet negru se afla deasupra unui teanc de ziare de pe pupitru, iar el întinse mâna şi-l luă. După ce, în prima săptămână petrecută la cămin, nu făcuse decât să se uite ţintă pe fereastră, Gerlof se adunase şi se dusese în sat să cumpere caietul de la mica băcănie. Apoi se apucase de scris.

Caietul conţinea atât gânduri, cât şi îndemnuri. Punea pe hârtie lucruri ce trebuiau făcute şi le tăia cu o linie după ce le realiza, cu excepţia lui BĂRBIEREŞTE-TE!, care trona în capătul primei pagini şi care nu era tăiat niciodată, fiind o sarcină zilnică. Bărbieritul era necesar şi un lucru pe care-şi adusese aminte să-l facă mai devreme.

Acesta era primul gând trecut în caiet:

CEL ÎNCET LA MÂNIE PREŢUIEŞTE MAI MULT DECÂT UN VITEAZ, ŞI CINE ESTE STĂPÂN PE SINE PREŢUIEŞTE MAI MULT DECÂT CEL CARE CUCEREŞTE CETĂŢI.

Un citat ce merita reprodus, din *Proverbe*, capitolul şaisprezece. Gerlof începuse să citească Biblia la vârsta de doisprezece ani şi nu se oprise de atunci.

Pe spatele caietului se aflau trei propoziţii ce nu fuseseră tăiate:

PLĂTEŞTE FACTURILE PENTRU LUNA ÎN CURS.
JULIA VINE MARŢI SEARĂ.
VORBEŞTE CU ERNST.

Nu trebuia să plătească facturile la telefon, ziarele, întreținerea mormântului soției sale, Ella, și cheltuielile lunare de la azil până săptămâna viitoare.

Iar Julia era pe drum, promisese în cele din urmă că vine. Nu trebuia să uite asta. Spera că Julia avea să mai stea o vreme în Öland. După toți acești ani, încă suferea cumplit, și voia să o scoată din starea asta.

Ultima propoziție din cele trei era la fel de importantă și avea de-a face tot cu Julia. Ernst era un pietrar din Stenvik, unul dintre puținii care mai locuiau acolo pe tot parcursul anului. El, Gerlof și prietenul lor comun, John, vorbeau la telefon în fiecare săptămână. Ba chiar uneori stăteau acolo la lăsarea serii, spunându-și unii altora povești vechi, lucru pe care Gerlof îl aprecia cu adevărat, chiar dacă de obicei mai auzise poveștile.

Însă într-o seară, cu câteva luni în urmă, Ernst apăruse la Marnäs cu o poveste nouă: cea despre uciderea nepotului lui Gerlof, Jens.

Gerlof nu era tocmai pregătit pentru acea poveste — nu prea voia să se gândească la micul Jens — însă Ernst se așezase acolo pe pat și insistase să-și spună istoria.

— M-am gândit ceva vreme la cum s-a întâmplat, zisese Ernst cu voce scăzută.

— O, da, rostise Gerlof de la birou.

— Pur și simplu, nu cred că nepotul tău a intrat în mare și s-a înecat, spusese Ernst. Mai degrabă cred că a ieșit pe alvar pe ceață. Și cred că s-a întâlnit acolo c-un ucigaș.

— Un ucigaș?

Ernst tăcuse, cu mâinile bătătorite odihnindu-i-se pe genunchi.

— Dar cine? întrebase Gerlof.

— Nils Kant, zisese Ernst. Cred că peste Nils Kant a dat în ceață.

Gerlof îi aruncase o privire lungă, însă Ernst părea serios.

— Chiar cred că așa a fost, spusese. Cred că Nils Kant se întorcea acasă de pe mare, de pe unde umblase, și a vrut să împrăștie și mai multă durere.

De atunci nu mai pomenise despre asta. O poveste scurtă la ora crepusculului şi atât, însă Gerlof nu fusese în stare să o uite. Spera că Ernst avea să se întoarcă şi să-i spună mai multe.

Gerlof continuă să dea paginile caietului. Erau mult mai puţine cugetări decât îndemnuri de aducere-aminte şi curând ajunse la capăt.

Închise caietul. Nu mai prea avea ce face la birou, însă rămase acolo mai departe, privind mestecenii tremurători din întuneric. Îi aminteau puţin de vasele cu pânze în vântul puternic, şi asta îl duse cu gândul la el însuşi pe punte, în bătaia vânturilor de toamnă ca acesta, cercetând coasta Ölandului ce se perinda încet prin faţa ochilor săi, văzută ori de aproape, cu stâncile şi cabanele ei, ori doar ca o fâşie la orizont — şi tocmai când îşi imagina întreaga privelişte, telefonul sună pe neaşteptate.

Zgomotul se auzi tare şi ascuţit în încăperea liniştită. Gerlof îl lăsă să sune încă o dată. Adesea putea simţi dinainte cine suna; de data asta nu era sigur.

După ce telefonul sună a treia oară, ridică receptorul.

— Davidsson.

Nu răspunse nimeni.

Linia era conectată, putea auzi fâşâitul constant al electronilor sau ce mai umbla prin cablurile telefonice, însă persoana de la capătul celălalt al firului nu scotea o vorbă.

Gerlof avu impresia că ştie oricum ce vrea respectivul.

— Aici Gerlof, spuse, şi am primit-o. Dacă în privinţa sandalei m-ai sunat.

I se păru că aude o respiraţie uşoară la celălalt capăt.

— A venit prin poştă acum câteva zile, spuse.

Tăcere.

— Cred că tu ai trimis-o, spuse Gerlof. De ce-ai făcut-o?

Doar tăcere.

— Unde ai găsit-o?

Nu auzea decât fâşâitul. După ce stătu suficient de mult cu receptorul lipit de ureche, Gerlof avu impresia că era singur în universul întreg, că asculta liniştea neagră a spaţiului cosmic. Sau marea.

După treizeci de secunde, cineva tuşi din piept.

Apoi urmă un clic. Receptorul de la celălalt capăt al firului fusese pus în furcă.

3

Sora mai mare a Juliei, Lena Lundqvist, ţinea cheile bine strânse în pumn şi se uita la maşină, aproape numai la maşină. Îi aruncă Juliei doar o privire scurtă, apoi îşi întoarse iar ochii spre automobilul lor, cumpărat împreună.

Era un Ford mic, roşu. Nu era nou, dar îşi păstra încă vopseaua lucioasă şi cauciucurile bune, de vară. Era parcat pe o stradă de lângă aleea de acces către casa Lenei şi a soţului ei, Richard, o clădire înaltă de cărămidă roşie de Torslanda; aveau o grădină mare şi, cu toate că nu exista vedere la mare, erau totuşi atât de aproape de ţărm, încât Juliei i se păru că simte în aer izul de apă sărată. Auzi un hohot subţire de râs din spatele uneia dintre ferestrele deschise şi-şi dădu seama că toţi copiii erau în casă.

— Nu prea ne avântăm să o împrumutăm aşa... Când ai condus ultima oară? întrebă Lena.

Strângea mai departe în pumn cheile maşinii, iar braţele îi erau încrucişate peste piept.

— Vara trecută, spuse Julia, apoi se grăbi să-i amintească: dar e maşina *mea*... jumătate din ea, cel puţin.

Un vânt rece şi umed mătură strada venind dinspre mare. Lena nu purta decât un pardesiu subţire şi fustă, dar n-o invită pe Julia înăuntru, unde era cald, ca să stea mai departe de vorbă — şi chiar dacă ar fi făcut-o, Julia n-ar fi acceptat în veci. Cu siguranţă, Richard era acolo şi n-avea niciun chef să-l vadă pe el sau pe copiii lor ajunşi la vârsta adolescenţei.

Richard era un soi de mare şef (sau, în fine, un şef destul de mare) la Volvo. Avea propria maşină oferită de companie, desigur, şi la fel şi Lena, care era directoarea unei şcoli primare din Hisingen. Erau foarte norocoşi.

— Nu-ţi trebuie, adăugă Julia cu calm. Ai păstrat-o doar în perioada când... când nu voiam să conduc.

Lena privi iarăşi maşina.

— Păi da, numai că fata lui Richard vine o dată la două săptămâni şi vrea...

— O să plătesc toată benzina, o întrerupse Julia.

Nu se temea de sora ei mai mare, niciodată nu-i fusese frică de ea, şi luase deja hotărârea să conducă până în Öland.

— Da, ştiu, nu-i vorba de asta, spuse Lena. Dar am aşa, o senzaţie că ceva nu-i în regulă. Şi mai e şi asigurarea. Richard spune că...

— O să mă duc doar până în Öland cu ea, zise Julia. Şi după aia înapoi în Göteborg.

Lena ridică privirea spre casă; în spatele draperiilor se vedeau lumini în aproape toate camerele.

— Gerlof vrea să vin, continuă Julia. Am vorbit ieri cu el.

— Dar de ce *acum*? făcu Lena, apoi vorbi mai departe fără să aştepte răspunsul: Şi unde-o să stai? Adică, doar nu poţi să stai cu el la azil — nu prea sunt camere de oaspeţi pe-acolo, din câte ştiu. Iar la Stenvik am închis cabana şi debarcaderul pe iarnă...

— Mă descurc eu, se grăbi Julia să răspundă, apoi îşi dădu seama că nu ştia, de fapt, unde avea să stea. Nu se gândise la asta. Deci pot să iau maşina, da?

Simţea că sora ei era pe punctul să cedeze şi voia un răspuns rapid înainte ca Richard să-şi ajute nevasta să nu-i lase maşina.

— Eh... făcu Lena, bine, o poţi împrumuta. Doar să-mi iau nişte lucruri dinăuntru.

Deschise portiera şi scoase nişte ziare, o pereche de ochelari de soare şi o jumătate de baton de ciocolată Marabou.

Se întoarse lângă Julia, întinse mâna spre ea şi eliberă cheile din strânsoare. Julia le luă, după care Lena îi mai oferi ceva.

— Ia şi asta, spuse, ca să putem da de tine. Eu am căpătat unul nou de la serviciu.

Un telefon mobil, unul negru. Poate nu cel mai mic model, dar destul de mic.

— Nu ştiu cum se folosesc astea, zise Julia.

— E uşor. Mai întâi scrii un cod... aici.

Lena îl scrise, împreună cu un număr de telefon, pe o bucată de hârtie.

— Când vrei să suni, tastezi tot numărul, cu tot cu prefix, şi apeşi pe butonul verde. I-a mai rămas un pic de credit, când se termină o să trebuiască să-ţi cumperi altul.

— OK, mersi, zise Julia, luând telefonul.

— Bun... Ai grijă cum conduci, spuse Lena. Zi-i tatii că-l iubesc.

Julia dădu din cap şi se apropie de maşină. Intră, adulmecă parfumul surorii sale, porni motorul şi demară.

Soarele apunea deja. Şi pe când şofa prin Hisingen, cu douăzeci de kilometri sub limita de viteză, se gândi la motivul pentru care ea şi Lena, când se vedeau, nu reuşeau niciodată să se uite una la alta mai mult de câteva secunde. Pe vremuri fuseseră apropiate — până la urmă, Lena era motivul pentru care Julia se mutase cândva la Göteborg — dar acum situaţia era chiar pe dos. Şi relaţia lor se stricase din vinerea aceea, cu câţiva ani în urmă, când Julia intrase pentru ultima oară în casa Lenei şi a lui Richard, la o mică serată fără copii, care sfârşise cu Richard punându-şi jos paharul de vin, ridicându-se de la masă şi întrebând:

— Chiar trebuie să stăm aici tot timpul şi să suportăm iar şi iar toată vorbăria asta chinuitoare şi fără rost despre lucruri care s-au întâmplat acum douăzeci de ani? Chiar trebuie?

Era furios, un pic abţiguit şi vocea îi era aspră — cu toate că Julia de-abia dacă adusese vorba despre dispariţia lui Jens, pur şi simplu ca fiind motivul pentru care se simţea cum se simţea.

— Nu se mai întoarce, spusese Lena. Adică toată lumea ştie că... Jens e mort, Julia. Până şi tu trebuie să-ţi dai seama de asta, nu?

Nu o ajutase defel să se ridice în picioare şi să ţipe isteric la sora ei, însă nu se putu abţine.

Julia ajunse acasă, parcă maşina pe stradă şi intră să-şi facă bagajul. După ce îşi pregăti haine pentru zece zile, câteva obiecte de toaletă şi nişte cărţi (ca şi două sticle de vin roşu şi câteva tablete), mâncă un sandvici şi bău câteva înghiţituri de apă în loc de vin. Apoi veni vremea să se bage în pat.

Dar, ajunsă în pat, rămase cu ochii larg deschişi în întuneric, fără să poată să doarmă. Se ridică şi se duse la baie, luă o tabletă şi se întoarse în pat.

Încălţămintea unui băieţel. O sanda.

Închizând ochii, se văzu mamă tânără, punându-i lui Jens sandalele, şi amintirea aceea aduse cu ea o povară întunecată care îi apăsa pieptul, o nelinişte grea care o făcu să tremure sub aşternut.

Sândăluţa lui Jens, după mai mult de douăzeci de ani fără vreun semn. După toate căutările prin Öland, după toată amărăciunea acelor nopţi nedormite.

Somniferul începea să-şi facă efectul.

Gata cu întunericul, gândi ea pe jumătate adormită. *Ajută-ne să-l găsim.*

Trecu vreme îndelungată până la venirea dimineţii şi era încă întuneric când Julia se trezi şi se ridică din pat. Luă micul dejun, apoi se spălă, încuie apartamentul şi se sui în maşină. Porni motorul, dădu drumul la ştergătoarele de parbriz ca să îndepărteze frunzele, apoi ieşi într-un sfârşit de pe strada pe care locuia şi porni spre ieşirea din oraş, înconjurată de razele soarelui şi de traficul matinal. Ultimul semafor se făcu verde şi ea viră spre est pe autostradă, depărtându-se de Göteborg şi pătrunzând în interiorul ţării.

Câţiva kilometri merse cu geamul deschis, lăsând aerul rece al dimineţii să împrăştie ce mai rămăsese din parfumului surorii sale.

Jens, vin, îşi spuse. *Vin cu adevărat şi nimeni nu mă mai poate opri.*

Ştia că n-ar fi trebuit să vorbească cu el, nici chiar pe tăcute, în mintea ei. Era ceva nechibzuit, dar îl făcea încă de când dispăruse Jens.

După ce trecu de Borås, autostrada se termină, iar casele începură să devină din ce în ce mai mici şi mai rare. Pădurile dese de brad din Småland se înghesuiau de o parte şi de alta a şoselei. Ar fi putut să se abată de la drum şi să pornească spre o destinaţie necunoscută, însă drumurile forestiere arătau teribil de dezolant. O ţinu tot înainte, străbătând ţara către coasta de est şi încercând să găsească plăcere în faptul că acum, după mulţi ani, făcea de una singură o călătorie mai lungă.

Opri la o benzinărie aflată la câţiva kilometri de coastă ca să facă plinul rezervorului şi să ia câteva îmbucături dintr-o tocană aţoasă, lipicioasă şi care nu făcea banii daţi pe ea, apoi porni iarăşi la drum.

Către podul din Öland. Spre nordul Canalului Kalmar, podul făcea legătura cu insula; fusese construit cu peste douăzeci de ani în urmă, terminat şi dat în folosinţă chiar în toamna în care... În ziua aceea.

Nu voia să se mai gândească la asta până nu ajungea.

Podul, înalt şi neclintit, se întindea către sud, sprijinit pe nişte piloni laţi de beton, complet nepăsător la rafalele de vânt tăios ce biciuiau maşina. Era lat şi drept, cu excepţia unei secţiuni arcuite aproape de mal ce permitea vaselor mai înalte să treacă pe sub şosea. Arcada era un punct de observaţie şi de acolo putu să vadă forma plată a insulei. Se întindea spre zare, dinspre nord spre sud.

Vedea alvarul, câmpia ierboasă ce acoperea părţi mari din Öland. Nori mari alunecau încet la joasă înălţime, ca nişte aeronave lungi, peste peisaj.

Şi turiştilor, şi localnicilor le plăcea mult să iasă acolo la plimbare şi să urmărească păsările, însă Juliei alvarul nu-i plăcea. Era prea întins — şi nu exista niciun loc în care să te adăposteşti dacă cerul vast de deasupra s-ar fi prăvălit.

După ce trecu de pod, o apucă spre nord, către Borgholm. Drumul se întindea aproape în linie dreaptă pe câţiva kilometri de-a lungul coastei de vest, iar acum, că sezonul turistic se încheiase, întâlni puţine maşini. Julia îşi ţinu ochii aţintiţi cu îndârjire asupra drumului ca să evite să privească întinderea golaşă a alvarului şi uriaşul noian de ape din cealaltă parte; încerca să nu se gândească la o sanda mică cu o cureluşă cusută.

Nu înseamnă nimic, nu trebuie să însemne nimic.

Îi luă aproape o oră de la pod până la Borgholm. Când ajunse, descoperi o singură intersecţie cu semafor şi decise să facă la stânga, spre orăşelul din vale.

Opri la o plăcintărie pe Storgatan, evitând astfel portul, piaţa şi biserica; biserica în spatele căreia stătuseră părinţii săi şi ea în vremea când Gerlof avea propriul vas de transport şi voia să locuiască lângă port. Copilăria ei era în Borgholm. Julia n-avea niciun chef să se vadă pe ea însăşi zburdând pe străzile dimprejurul pieţei ca o nălucă palidă, o fată de opt sau nouă ani cu o viaţă întreagă înainte. Nu voia să dea peste niciun tânăr care să se îndrepte cu paşi mari spre ea pe stradă şi s-o facă să se gândească la Jens. Erau destule care-o făceau să se gândească la asta în Göteborg.

Clopoţelul de deasupra uşii plăcintăriei scoase un clinchet.

— Ziua bună.

Fata din spatele tejghelui era blondă, drăguţă şi părea grozav de plictisită. O ascultă pe Julia cu o figură lipsită de expresie în timp ce aceasta îi cerea două gogoşi cu scorţişoară şi două prăjituri cu cremă de căpşuni pentru ea şi Gerlof.

Fata ar fi putut să fie ea cu treizeci de ani în urmă, dar Julia, bineînţeles, se mutase de pe insulă când avea doar optsprezece ani, apoi locuise şi lucrase atât în Kalmar, cât şi în Göteborg înainte să împlinească douăzeci şi doi. În Göteborg îl cunoscuse pe Michael şi rămăsese însărcinată cu Jens doar după câteva săptămâni; mare parte din neastâmpărul ei dispăruse atunci şi nu mai revenise apoi — nici chiar după ce se despărţiseră.

— Nu mai sunt mulţi oameni pe aici, spuse ea în vreme ce fata scotea prăjiturile din galantarul cu geamuri de sticlă. Toamna, vreau să zic.

— Nu, răspunse fata fără să zâmbească.

— Îţi place să locuieşti aici? o întrebă Julia.

Fata scutură scurt din cap.

— Uneori. Doar că nu-i nimic de făcut. Borgholmul se trezeşte la viaţă doar vara.

— Cine spune asta?

— Toată lumea, rosti fata. Oamenii din Stockholm, oricum.

Închise cutia cu prăjituri şi i-o întinse.

— Mă mut nu peste mult la Kalmar, spuse. Mai doriţi ceva?

Julia făcu semn că nu. Ar fi putut spune că şi ea lucrase cândva în Borgholm, în adolescenţă, la o cafenea de pe lângă rada portului, că şi ea fusese cândva plictisită aşteptând ca viaţa ei să înceapă. Simţi, dintr-odată, nevoia de a vorbi despre Jens, despre jalea ei şi despre speranţa care o făcuse să se întoarcă aici. O săndăluţă într-un plic.

Dar nu spuse nimic. De undeva de departe, se auzea bâzâitul unui ventilator; singurul sunet din plăcintărie.

— Sunteţi turistă? întrebă fata.

— Da... nu, răspunse Julia. Mă duc câteva zile până la Stenvik. Familia mea are o cabană acolo.

— Acum e ca-n Norrland pe-acolo, spuse fata întinzându-i restul. Practic toate casele sunt goale. Nu mai vezi ţipenie de om.

Era trei şi jumătate după-amiaza când Julia ieşi din plăcintărie şi se uită în lungul străzii. Borgholmul era aproape părăsit. Se vedeau vreo zece oameni, una sau două maşini mergând cu cea mai mică viteză posibilă şi cam atât. Uriaşul castel în ruine străjuia de pe dealul de deasupra oraşului, cu ferestrele întunecate ca nişte văgăuni goale.

Pe stradă şuiera un vânt rece când Julia se întoarse la maşină. Liniştea aceea era aproape apăsătoare.

Trecu pe lângă un panou mare de afişaj acoperit cu un amestec pestriţ de postere, lipite toate unele peste altele: filme de acţiune americane la cinematograful din Borgholm, concerte rock în castelul ruinat şi diferite cursuri la seral. Posterele se scorojiseră în soare, iar colţurile le fuseseră roase de vânt.

Era prima dată când Julia vizita insula, ca adult, atât de târziu în an. În extrasezon, când Ölandul îşi încetinea ritmul. Reveni la maşină.

Sosesc acum, Jens.

La nord de orăşel, câmpiile uscate şi ierboase ale alvarului continuau pe amândouă părţile drumului. Şoseaua pătrundea încet în interior dinspre coastă, dreaptă ca o săgeată în peisajul plat, unde pietre rotunjite, cenuşii şi acoperite de licheni fuseseră scoase de pe câmpuri şi folosite la construirea unor ziduri lungi şi joase. Zidurile formau o dantelărie gigantică pe cuprinsul alvarului.

Julia avea o uşoară senzaţie de agorafobie aici, sub cerul liber, şi tânjea după un pahar de vin roşu — dorinţă care devenea tot mai acută pe măsură ce se apropia de Stenvik. Acasă încercase să nu mai bea chiar în fiecare zi şi nu bea niciodată când conducea; aici însă, în locul acesta dezolant, sticlele de vin din geanta ei păreau singurii însoţitori interesanţi pe care-i avea. Îi venea să se încuie cu ele undeva şi să le dedice întreaga ei atenţie, până se goleau.

Înspre nord nu întâlni decât două vehicule, un autobuz şi un tractor. Trecu pe lângă indicatoare galbene ce purtau nume de sate şi domenii rezidenţiale, nume pe care şi le amintea din celelalte călătorii. Le putea recita pe de rost, ca pe o poezioară pentru copii. Erau locuri pe lângă care, ani întregi, nu făcuse decât să treacă. Pentru mama şi tatăl ei nu existase decât Stenvikul vară de vară, iar casa de vacanţă şi-o construiseră aici pe la sfârşitul anilor 1940 — cu mult înainte ca satul să fie descoperit de turişti. Toamna, iarna şi primăvara în Borgholm, însă vara însemnase întotdeauna Stenvik pentru Julia. Şi, înainte să se ducă la Marnäs să-l vadă pe Gerlof, voia să dea o raită prin sat. Avea amintiri urâte legate de locul acela, dar şi multe frumoase. Amintirile zilelor lungi şi fierbinţi de vară.

Văzu semnul galben de la distanţă: *Stenvik 1*, şi dedesubt cuvântul CAMPING acoperit cruciş cu bandă neagră. Frână şi viră pe drumul de ţară, îndepărtându-se de alvar şi apucând-o către sud.

După cinci sute de metri, apăru primul pâlc de cabane de vară; erau închise toate, cu obloane albe la ferestre. Apoi pavilionul, întotdeauna un loc de adunare pentru vilegiaturişti. Partea din faţă fusese curăţată de anunţuri, reclame şi steguleţe, iar peste geamuri fuseseră trase jaluzele. Alături de pavilion era un indicator ce arăta spre camping şi spre terenul de minigolf, acoperit cu prelate mari, verzi. Campingul era administrat de un prieten de-al lui Gerlof, îşi aminti ea.

Şoseaua înainta mai departe spre apă, cotea spre dreapta de-a lungul muchiei stâncoase ce străjuia plaja şi avansa către nord, unde se vedeau şi alte pâlcuri de cabane mărginind partea estică a şoselei. Pe cealaltă parte era ţărmul stâncos; valuri mărunte foşneau, tulburând luciul apei.

Julia merse cu viteză mică pe lângă vechea moară, înălţată deasupra apei pe fundaţia sa solidă de lemn. Avea impresia că moara aceea fusese acolo dintotdeauna, părăsită la vreo zece metri de ţărm; acum însă căpătase o tentă gri şi-şi pierduse aproape cu totul din vopseaua roşie, iar din pânzele aripilor nu mai rămăseseră decât stinghiile crăpate, aşezate cruciş.

Cam la o sută de metri dincolo de moară se afla magazia pentru bărci al familiei Davidsson. Părea foarte bine îngrijit, cu pereţi roşii de lemn, geamuri albe şi acoperiş negru smolit. Cineva îl vopsise de curând. Lena şi Richard?

Julia păstra în minte o imagine cu Gerlof, vara stând şi reparându-şi plasele lungi pe un scăunel din faţa magaziei, în vreme ce ea, Lena şi verii lor se fugăreau jos pe plajă, simţind în nări mirosul înţepător de gudron.

Doar că Gerlof fusese la magazie să-şi cureţe plasele pentru cambulă[3]. În ziua aceea. Şi de atunci Julia nu mai avusese la inimă pasiunea lui pentru pescuit.

Acolo nu era nimeni acum. Iarba uscată fremăta suflată de vânt. O barcă vopsită în verde zăcea pe o parte lângă clădire — vechea barcă a lui Gerlof — iar lemnul era atât de uscat, că Julia putu să vadă strecurându-se, printre şipcile mai înălţate, dâre de lumină.

Opri motorul, dar nu coborî din maşină. Nici pantofii şi nici hainele ei nu erau potrivite pentru vântul tomnatic de Öland; zări o bară de fier cu lacăt care zăvora uşa magaziei. Obloanele erau trase până jos peste ferestrele mici, ca şi la cabanele din restul satului.

Stenvikul era gol. Un decor, nu era decât un decor pentru teatrul de vară. O piesă sumbră, cel puţin în ceea ce-o privea pe Julia.

Bun. Avea să meargă să arunce o privire la casa de vacanţă a lui Gerlof. El o construise cu mâna lui pe bucata de pământ cumpărată de familie de ani buni. Porni maşina şi merse mai departe pe drumul de ţară, care se bifurca. O luă la dreapta, înapoi spre interiorul insulei. Aici erau crânguri ce protejau puţinele case ocupate peste iarnă, însă toţi erau uşor strâmbi, înclinaţi într-o parte de vântul continuu.

---

[3] *Pleuronectes flesus*, peşte întâlnit în apele de coastă din zona Europei de Nord.

Înconjurată de o grădină mare din dreapta străzii, se afla o casă înaltă şi galbenă de lemn, ce arăta de parcă ar fi fost cât pe ce să se prăvălească peste tufele înalte. Vopseaua se scorojea de pe pereţi, iar ţiglele acoperişului erau crăpate şi pline de muşchi. Julia nu mai ţinea minte a cui fusese, nu-şi amintea defel ca locul acela să fi arătat vreodată pus la punct şi bine îngrijit.

Printre copacii dinspre dreapta se întindea o cărăruie ce se despărţea de şosea, cu o fâşie de iarbă galbenă pe mijloc, înaltă până la genunchi. Julia recunoscu intrarea, parcă şi opri motorul. Apoi îşi puse pe ea pardesiul şi ieşi în aerul răcoros, simţindu-l proaspăt şi plin de oxigen.

Afară nu era linişte deplină, fiindcă vântul foşnea printre frunzele uscate ale copacilor şi, în plus, se mai auzeau şi sunetele mai înfundate ale valurilor lovindu-se de ţărm. Însă, în afară de asta, tăcerea era totală: nici păsări, nici voci, nici trafic. Fata de la plăcintărie avusese dreptate: era întocmai ca în munţii din Norrland.

Cărarea ce ducea către cabana lui Gerlof era scurtă şi se termina într-o poartă joasă de fier, potrivită într-un perete de stâncă. Cu un scârţâit slab, Julia deschise poarta. Pătrunse în grădină.

Gata, sunt aici, Jens.

Căsuţa, vopsită în cafeniu şi cu streşini albe, nu părea atât de înghesuită ca majoritatea cabanelor din Stenvik. Dar să fi fost Gerlof încă acolo, n-ar fi lăsat nicicând iarba să crească atât de mare şi nici n-ar fi permis acelor de pin şi frunzelor să covârşească grădina. Tatăl ei era un muncitor conştiincios şi lucra mereu liniştit şi metodic până ce treaba era gata.

Fuseseră un cuplu truditor, Gerlof şi mama Juliei. Ella, care rămăsese casnică toată viaţa ei, aducea uneori cu un vizitator din secolul al XIX-lea, dintr-o epocă a sărăciei în care, pe insulă, nu existau nici timp şi nici energie pentru râs şi vise, şi fiecare bucăţică de hârtie de menaj trebuia uscată şi folosită de câteva ori la rând. Ella fusese micuţă şi taciturnă, cu un aer dârz şi hotărât; bucătăria era imperiul ei. Julia şi Lena mai primiseră uneori câte o mângâiere pe obraji, însă niciodată vreo îmbrăţişare. Iar Gerlof era de cele mai multe ori plecat pe mare în perioada copilăriei lor.

În grădină nu mişca nimic. Când Julia era mică, existase o pompă de apă în mijlocul peluzei, înaltă de un metru, vopsită în verde, cu gură largă şi un mâner drăguţ, curbat; acum însă nu mai era. Nu mai rămăsese în locul ei decât un capac de beton peste puţ.

La răsărit de cabană se afla un zid de piatră, dincolo de care începea alvarul. Se întindea cât vedeai cu ochii, până dincolo de zare, în est. Dacă nu i-ar fi stat în cale copacii, Julia ar fi putut să zărească biserica din Marnås iţindu-se pe cer ca o săgeată neagră; fusese botezată în biserica aceea când avea doar câteva luni.

Julia întoarse spatele alvarului şi se îndreptă către cabană. Dădu ocol unui arac acoperit de viţă sălbăticită, apoi urcă treptele de calcar roz care-i păruseră enorme pe vremea când era copil.

Apăsă clanţa, dar uşa era încuiată. Aşa cum se aştepta, de altfel.

Începutul şi totodată sfârşitul călătoriei.

Era remarcabil că mai dăinuia încă aici cabana, cugetă Julia, fiindcă atât de multe se întâmplaseră de când dispăruse Jens. Luaseră fiinţă noi state, altele încetaseră să existe. Satul Stenvik era acum aproape lipsit de vizitatori în cea mai mare parte a anului — însă casa din care Jens plecase în acea zi era încă în picioare.

Julia se aşeză pe trepte şi lăsă să-i scape un suspin.

Sunt obosită, Jens.

Aruncă o privire spre micuţa colecţie de roci pe care o îngrămădise Gerlof în faţa casei. În vârful mormanului, zăcea o piatră cu contur sinuos, de culoarea cenuşii, despre care el susţinea că ar fi căzut din cer precum un boţ arzător şi ar fi făcut un crater în carieră cândva pe la sfârşitul secolului al XIX-lea, perioadă în care propriul său tată şi bunicul său lucraseră acolo. Acest vizitator străvechi din cosmos era mânjit cu găinaţ.

În ziua cu pricina, Jens trecuse pe lângă piatra din spaţiu. Se încălţase cu sandalele, părăsise casa în care bunica lui adormise, coborâse aceste trepte şi intrase în grădină. Singurul lucru absolut sigur. Unde se dusese după aceea şi de ce, nu ştia nimeni.

Când revenise în acea zi pe insulă, se aşteptase ca Jens să ţâşnească din casă gonind. În loc de asta, o aşteptaseră doi poliţişti, împreună cu Ella, care bocea, şi un Gerlof cu faţa împietrită.

Juliei îi venea să scoată o sticlă cu vin roşu chiar acum. Să stea pe trepte şi să bea zdravăn, să se piardă în visare până venea întunericul — dar îşi reprimă impulsul.

Un decor. Grădina pustie părea şi ea o scenă, ca şi restul satului, însă piesa se terminase cu mulţi ani în urmă şi toţi spectatorii plecaseră; Julia se simţi schilodită de o teribilă singurătate.

Mai zăbovi câteva minute pe scări, complet nemişcată, până auzi un sunet nou, ce se împletea cu vuietul mării. Un motor. Era o maşină, una veche şi obosită, huruind încetişor pe drumul de ţară.

Sunetul nu se îndepărtă. Stărui, se apropie, apoi motorul fu oprit foarte aproape de grădină.

Julia se ridică în picioare, se aplecă în faţă şi zări o maşină cu o formă rotunjită şi îndesată printre copaci. Un vechi Volvo PV.

Poarta scheună, împinsă de mâna cuiva. Julia îşi îndreptă pardesiul, îşi trecu automat degetele prin părul decolorat şi aşteptă. Paşii ce se apropiau călcând peste frunzele moarte erau scurţi şi greoi.

Bătrânul care îşi făcu apariţia şi, fără o vorbă, se opri la capătul treptelor şi se apucă să se uite chiorâş la Julia era şi el scurt şi greoi. Îi amintea într-o anume măsură de tatăl ei, fără să poată spune de ce; poate din cauza şepcii, a nădragilor largi şi a puloverului de lână de culoarea fildeşului care-l făceau să arate ca un adevărat căpitan de vas. Era însă mai scund decât Gerlof şi toiagul în care se sprijinea sugera că nu mai fusese de mult pe mare. Mâinile îi era brăzdate de urme de julituri vechi şi noi.

Julia îşi aminti vag că-l cunoscuse pe omul acesta cu ani în urmă. Era unul dintre locuitorii permanenţi ai Stenvikului. Oare câţi mai rămăseseră?

— Bună, spuse, schițând un zâmbet.

— Bună ziua s-aveți.

Bărbatul înclină din cap. Își scoase șapca și Julia văzu smocuri de păr cărunt pieptănate în șuvițe subțiri întinse peste țeasta pleșuvă.

— Tocmai voiam să arunc o privire la locul ăsta.

— Da… 'I nevoe de cineva să mai arunce cât-un ochi, rosti el cu cel mai puternic accent de Öland pe care-l auzise vreodată Julia, un dialect aspru, mormăit. Așa vra el.

Julia încuviință din cap.

— Arată foarte bine.

Tăcere.

— Eu sunt Julia, zise ea, grăbindu-se să adauge, cu un semn către cabană: Fata lui Gerlof Davidsson. Din Göteborg.

Bărbatul dădu din cap ca și cum ar fi fost de la sine înțeles.

— Cum nu, zise. Mie-mi spune Ernst Adolfsson. Acolo stau, zise arătând cu degetul în spatele lui, în diagonală către nord. Mă cunosc cu Gerlof. Mai rupem o vorbă din vreme-n vreme.

Atunci Julia își aminti. Era Ernst, pietrarul. Un soi de piesă de muzeu ambulantă a satului încă din vremea când era ea mică.

— E deschis la carieră?

Ernst coborî privirea și clătină din cap.

— Nu. Nu, nimic de lucru p-acolo. Mai vin oamenii și iau câte-o lespede cu cusururi… da' nu se mai scoate nimic.

— Dar lucrați acolo? îl întrebă Julia.

— Fac lucrări în piatră, răspunse Ernst. Se poate veni, cum nu, vezi mata ce și cum, poate cumperi ceva… Am un musafir pe seară, da' mâine-i bine.

— Bun, e posibil să vin, zise Julia.

Probabil că nu și-ar fi permis să cumpere nimic, nu din minuscula indemnizație de boală pe care o primea, dar putea oricum să se ducă și să arunce o privire.

Ernst încuviință și se răsuci să plece, cu pași mici și nesiguri. Julia nu-și dădu seama că discuția se sfârșise până ce el nu-i întoarse complet spatele. Însă ea nu terminase, așa că rosti, după ce trase o gură mare de aer:

— Probabil că locuiați în Stenvik acum douăzeci de ani, nu?

Bărbatul se opri şi se întoarse iarăşi spre ea, dar numai pe jumătate.

— Trăiesc aici de cincizeci de ani.

— Mă gândeam...

Julia se poticni; nu se gândise deloc. Voia să întrebe ceva, dar nu ştia ce întrebare să aleagă.

— Copilul meu a dispărut atunci, continuă ea cu un efort enorm, ruşinată parcă de propria-i durere. Fiul meu, Jens... mai ţineţi minte?

— Cum nu, încuviinţă Ernst scurt, fără emoţie. Şi-avem grijă de-asta. Gerlof şi cu mine, avem grijă.

— Dar...

— Dacă-l vezi pe tatăl dumitale, zi-i ceva din partea mea, spuse Ernst.

— Ce?

— Spune-i că ăl mai important e degetu' mare, rosti Ernst. Nu numa' palma.

Julia îl privi ţintă. Nu pricepea o iotă, însă Ernst continuă:

— Ar' să se afle răspuns. I-o poveste veche, de la război... da' ar' să se afle.

Şi zicând acestea, îi întoarse iarăşi spatele şi porni cu paşi mici şi nesiguri.

— Război? zise Julia din spatele lui. Care război?

Însă Ernst Adolfsson plecă fără să-i răspundă.

Öland, iunie 1940

După ce căruţa trasă de cai e descărcată pentru ultima dată pe ţărm, e mânată înapoi la carieră şi bărbaţii pot începe să încarce în bărci bucăţile proaspăt tăiate de calcar. Asta e cea mai grea muncă şi în ultimele şase luni a fost făcută manual, de când cele două camioane ale carierei au fost rechiziţionate de stat ca să fie folosite drept vehicule militare.

Se desfăşoară un război mondial, însă în Öland munca trebuie să continue ca de obicei. Piatra trebuie extrasă din carieră şi dusă la cargoboturi.

— Încărcaţi! ţipă Lass-Jan Augustsson, maistrul stivuitorilor.

Conduce operaţiunile de pe puntea cargobotului *Vânt*, gesticulând cu mâinile lui late, uscate şi crăpate de la blocurile aspre de piatră. Lângă el stivuitorii aşteaptă să primească piatra la bord.

Vânt e ancorat cam la o sută de metri de mal, o distanţă sigură în caz că se stârneşte pe neaşteptate vreo furtună de-a lungul coastei Ölandului. În Stenvik nu există docuri în radă în care să se poată adăposti vasele; în apropierea ţărmului, fundul stâncos şi apa puţin adâncă aşteaptă să facă zob vasul, dacă au ocazia.

Blocurile de piatră încărcate la bord sunt trimise către vas în două bărci cu vâsle. La vâsla dreaptă e Johan Almqvist, de şaptesprezece ani, care lucrează de doi ani la carieră şi ca vâslaş.

Vâsla din stânga e manevrată de Nils Kant, ucenic într-ale meseriei. Are cincisprezece ani, e aproape om în toată firea.

Maică-sa i-a oferit lui Nils o slujbă la cariera de piatră a familiei după ce acesta nu a trecut examenul preliminar pentru şcoală. Vera Kant a hotărât că o să fie barcagiu, cu toată vârsta lui fragedă, şi Nils ştie că va prelua treptat de la unchiul său responsabilitatea pentru întreaga carieră. Ştie că într-o bună zi îşi va lăsa adânc amprenta în deal. Ar vrea să excaveze întregul Stenvik.

Uneori, noaptea, Nils visează că se scufundă în ape întunecate, ziua însă se gândeşte arareori la fratele său Axel, înecatul. N-a fost crimă, orice-ar zice gurile rele de prin sat. A fost un accident. Corpul lui Axel nu a fost găsit niciodată. A fost tras la fundul canalului, cum se întâmplă cu mulţi înecaţi, şi n-a mai ieşit niciodată la lumină. Un accident.

Singurul lucru ce aminteşte de Axel e o poză înrămată de pe biroul mamei. Vera şi Nils au devenit mult mai apropiaţi de când Axel a murit. Vera spune adesea că numai pe el îl are, lucru care-l face pe Nils să-şi dea seama cât de important este.

Bărcile îşi aşteaptă încărcătura lângă un doc provizoriu de lemn ce se întinde cam zece metri în mare; căruţele sosesc pe ţărm, încărcate până în vârf, iar lespezile sunt cărate la doc într-un cerc nesfârşit — tineret, femei, bătrâni şi cei câţiva bărbaţi în floarea vârstei care nu au fost chemaţi la oaste. Şi fetele; Nils o vede pe Maja Nyman umblând de colo-colo într-o rochie roşie cu pătrăţele. Ştie că Maja ştie că se uită lung după ea uneori.

Războiul acoperă ca o umbră întregul Öland. Norvegia şi Danemarca au fost invadate de nemţi acum vreo lună, fără ca aceştia să întâmpine vreo rezistenţă. La radio, zi după zi, sunt tot mai multe buletine de ştiri. E Suedia cu adevărat pregătită să respingă un atac? Spre sud au fost reperate vase străine şi, de câteva ori, s-a zvonit în Stenvik că Ölandul de sud a fost invadat.

Dacă germanii chiar vin, insularii ştiu că vor trebui să se descurce singuri, fiindcă ajutorul n-a sosit niciodată la timp de pe continent, de-a lungul secolelor, când duşmanii au debarcat. Niciodată.

Oamenii spun că armata are de gând să inunde partea de nord a Ölandului pentru a preveni o invazie a insulei, o ironie amară acum, când șuvoaiele primăverii, năpustite din alvar, au început în sfârșit să se evapore, odată cu venirea căldurii.

Când huruitul unui motor în depărtare s-a auzit mai devreme, descărcarea pietrelor s-a oprit și toată lumea a început să arunce priviri neliniștite către cerul înnorat. În afară de Nils, care se întreba cum arată oare un bombardament adevărat, executat de un avion. Oare sunt bombe șuierătoare care se transformă în mingi de foc și de fum, în lacrimi și țipete și haos?

Dar n-a apărut niciun avion și munca s-a reluat.

Nils urăște vâslitul. Căratul pietrelor nu-i cu mult mai grozav, însă vâslitul mecanic îi provoacă dureri de cap încă de la început. Nu poate gândi când trebuie să cârmească barca încărcată până la refuz și este supravegheat fără oprire. Lass-Jan urmărește înaintarea bărcilor cu chipiul lăsat pe ochi, direcționând lucrul cu strigăte.

— Hai să facem un efort, Kant! răcnește peste apă îndată ce ultimul bolovan de calcar a fost încărcat.

— Încetișor, Kant, ai grijă la platformă! strigă îndată ce Nils împinge prea tare cu vâsla după ce barca, descărcată, devine mai ușor de strunit.

— Mișcă-ți curul, Kant! urlă Lass-Jan.

Nils îl țintuiește cu privirea în timp ce se îndreaptă către vas. Cariera e a lui Nils. Sau, ca să fim mai preciși, cariera se află în proprietatea mamei și a unchiului său; cu toate astea, Lass-Jan l-a tratat încă de la început ca pe un sclav.

— Încărcați! țipă Lass-Jan.

Dimineață, când au început să descarce, oamenii râdeau și pălăvrăgeau, era aproape ca la o petrecere, însă piatra i-a supus fără milă, cu povara ei tăcută și cu muchiile ei dure. Oamenii o cară acum cocoșați, cu spinările aplecate, târșâindu-și picioarele și cu hainele pudrate de praful alb de calcar.

Pe Nils nu-l deranjează tăcerea, oricum el nu vorbește cu nimeni decât dacă n-are încotro. Dar din timp în timp se uită la Maja, spre platforma de lemn.

— E plin! răcnește Lass-Jan când blocurile de piatră au ajuns să formeze grămezi de un metru înălțime în barca lui Nils iar apa e cât pe ce să pătrundă peste marginea bărcii.

Doi încărcători coboară şi se aşază pe maldărul de piatră, privind de sus către un băieţel de nouă ani a cărui sarcină e să golească apa din barcă. Aruncă spre Nils o privire înfricoşată înainte de a lua căuşul de lemn şi de a începe să îndepărteze apa de pe fundul bărcii, care nu e impermeabil.

Nils împinge tare cu picioarele şi se propteşte în vâslă. Barca alunecă uşor către cargobot, unde cealaltă barcă a fost golită.

Înainte şi înapoi cu vâsla, înainte şi înapoi, fără pauză. Mâinile încep să-l usture pe Nils, iar muşchii braţelor ţipă de durere. Îşi doreşte din toată inima să audă chiar acum huruitul bombardierelor germane.

Barca atinge în cele din urmă coca vasului, cu un bufnet înfundat. Amândoi stivuitorii se mişcă iute spre pupa, se apleacă, se prind bine şi încep să ridice blocurile de piatră peste bord.

— Hai să-i dăm bătaie! urlă Lass-Jan de pe punte, unde stă proţăpit în cămaşa lui pătată, cu burdihanul scos în afară.

Bolovanii de calcar sunt ridicaţi peste bord şi duşi până la trapa ce dă spre cală, unde alunecă pe o scândură lată.

Nils ar trebui să ajute la descărcat. Ridică vreo câteva bucăţi pe vas, apoi ezită doar o clipă la un bloc compact, ascuţit, şi-l lasă să cadă la loc în barcă. Îi aterizează pe degetele de la piciorul stâng şi doare ca naiba.

Într-un acces de furie oarbă, ridică din nou pietroiul şi-l azvârle peste bord fără să se uite măcar unde aterizează.

— Să vi-l băgaţi în cur! mormăie către mare şi cer, aşezat pe vâslă.

Îşi scoate încălţămintea, îşi atinge degetele dureroase şi le masează uşor. Poate s-au rupt.

Lângă el este descărcat din barcă ultimul bloc de piatră, iar încărcătorii sar peste bord ca să termine cu aranjatul lor în cală.

Se duce şi Johan Almqvist. Nils rămâne în barcă cu băieţelul însărcinat cu scoaterea apei.

— Kant!

Lass-Jan e deasupra lui, aplecat peste marginea vasului.

— Vino sus şi ajută-ne!

— Sunt rănit! spune Nils, surprins de cât de calmă îi este vocea, când de fapt un escadron întreg de bombardiere zumzăie ca nişte albine furioase la el în cap. Îşi lasă, la fel de calm, mâna pe vâslă. Mi-am rupt degetele de la picioare.

— Ridică-te.

Nils se ridică. Nu doare aşa de tare de fapt, iar Lass-Jan scutură din cap spre el.

— Urcă încoace şi treci la încărcat, Kant.

Nils clatină din cap, strângând vâsla în pumn. Bombele cad acum, şuierând prin văzduhul dinlăutrul minţii sale.

Scoate vâsla din inel şi o ridică puţin. O trage uşurel înapoi.

— Cică şi-a rupt degetele...

Un alt încărcător, un flăcău scund şi lat în spate al cărui nume Nils nu şi-l poate aminti, se apleacă peste bord alături de Lass-Jan.

— Mai bine fugi la mămica, atunci! spune pe un ton răutăcios.

— Mă ocup eu de asta, zice şeful de echipă răsucind capul către hamal.

A făcut o greşeală. Lass-Jan nu mai apucă să vadă vâsla lui Nils vâjâind prin aer.

Partea lată a vâslei îl izbeşte în ceafă. Lass-Jan scoate un „ahh" prelung şi genunchii i se înmoaie.

— Eşti proprietatea mea! ţipă Nils.

Îşi ţine echilibrul cu un picior proptit pe marginea bărcii şi ridică iarăşi vâsla. De data asta, îl loveşte pe şeful de echipă peste spinare şi-l vede căzând peste bord ca un sac cu făină.

— Ce mama naibii! strigă cineva de la bordul vasului, apoi se aude un plescăit zgomotos când Lass-Jan cade pe spate în apă, între barcă şi coca vasului de transport.

Dinspre ţărm răsună strigăte, însă Nils nu le bagă în seamă. O să-l omoare pe Lass-Jan! Ridică vâsla, o apropie de suprafaţa apei şi loveşte mâinile deschise larg ale lui Lass-Jan. Degetele se rup cu un pocnet sec, capul îi zvâcneşte înapoi şi dispare sub apă.

Nils trage vâsla spre el. Corpul lui Lass-Jan se scufundă într-un mănunchi învârtejit de clăbuci albi. Nils ridică vâsla, cu gândul să-l lovească iar.

Ceva vâjâie pe la urechea lui Nils şi-l izbeşte în mâna dreaptă; degetele i se chircesc, înainte ca durerea să-i amorţească braţul aproape cu totul. Nils se împleticeşte şi nu mai poate ţine vâsla; o lasă să cadă în barcă.

Strânge pleoapele, apoi deschide ochii şi se uită în sus. Hamalul care se amuza pe seama lui stă pe punte, ţinând în mână o prăjină ce are la capăt un cârlig. Ochii îi sunt aţintiţi asupra lui Nils, înspăimântaţi, dar hotărâţi.

Încărcătorul trage prăjina spre el şi-o ridică din nou; dar între timp Nils a reuşit să se împingă de lângă vas cu ajutorul vâslei şi se îndreaptă spre ţărm. Îi lasă pe încărcători la bordul vasului de transport şi pe Lass-Jan în drum către fundul mării; fixează vâsla la loc pe inel.

Apoi începe să vâslească drept spre uscat, cu degetele rupte ale mâinii stângi zvâcnindu-i dureros. Băieţelul cu căuşul s-a ghemuit la prova, ca o statuetă tremurândă.

— Scoateţi-l de acolo! strigă cineva în spatele lui.

Aude un plescăit şi chiote venind dinspre cargobot, în vreme ce trupul inert al lui Lass-Jan e tras la bordul *Vântului*. Şeful de echipă e ridicat şi întins pe spate, apa e forţată să-i iasă din corp şi e zgâlţâit până ce-şi revine. A avut noroc — nu ştie să înoate. Nils e unul dintre puţinii din sat care ştiu.

Privirea lui Nils e aţintită spre zare, spre linia dreaptă a orizontului. Soarele s-a strecurat prin spărturile din acoperământul de nori şi îşi aruncă razele peste apă, făcând-o să lucească precum o podea din argint.

În ciuda durerii din braţul stâng, acum totul pare cum nu se poate mai bine. Nils le-a arătat tuturor al cui e Stenvikul. Nu peste multă vreme, o să fie proprietarul întregului Öland de nord şi o să-l apere cu preţul vieţii dacă apar germanii.

Fundul bărcii se freacă de stânci, aşa că Nils apucă vâsla şi sare. E gata, însă nu-l atacă nimeni.

Stivuitorii stau pe marginea platformei de încărcare de parcă s-ar fi făcut stane de piatră — femei, bărbaţi şi copii. Se holbează la el în tăcere, cu ochi îngroziţi. Maja Nyman arată ca şi cum ar fi pe punctul să izbucnească în plâns.

— Duceţi-vă dracului! mugeşte Nils Kant spre ei şi agită vâsla în faţă.

Apoi se întoarce şi-o ia la fugă spre casă, la mama lui, Vera, în clădirea galbenă.

Însă nici ea, nici altcineva nu ştie ce ştie Nils: îi sunt sortite fapte de seamă, isprăvi mai mari decât Stenvikul, la fel de grozave ca războiul. Într-o bună zi, va fi cunoscut şi despre el se va vorbi prin tot Ölandul. O simte.

4

Gerlof Davidsson îşi aştepta fiica în camera lui de la centrul rezidenţial pentru persoane în vârstă.

Ediţia din ziua aceea a ziarului local, *Ölands-Posten*, stătea deschisă în faţa lui pe tăblia biroului; citea despre un bărbat de optzeci şi unu de ani suferind de demenţă senilă care dispăruse din Kastlösa, în Ölandul de sud. Omul îşi părăsise pur şi simplu cabana cu o zi înainte şi dispăruse fără urmă; poliţia şi voluntarii îl căutau acum pe alvar — mobilizaseră până şi un elicopter. Dar noaptea fusese rece şi nu era chiar sigur că aveau să-l mai găsească în viaţă.

Demenţă senilă şi optzeci şi unu de ani. Gerlof avea doar cu un an mai puţin, a optzecea aniversare se apropia vertiginos. Optzeci era o vârstă ca oricare alta, dar fireşte că era mai uşor de înţeles cum un bătrân poate dispărea fără urmă decât când era vorba de un copil. Închise ziarul şi se uită la ceas. Trei şi un sfert.

— Mă bucur că ai venit, îşi spuse sieşi. Se poticni, tuşi, apoi continuă: Eşti la fel de frumoasă pe cât îmi aminteam, Julia. Acum că ai ajuns aici în Öland, sunt anumite lucruri pe care trebuie să le facem. Mai sunt şi nişte treburi de care trebuie să te ocupi tu singură. Şi putem vorbi... ştiu că n-am fost întotdeauna un tată bun pentru tine când erai mică, ştiu că eram plecat mai mereu şi că tu şi sora ta rămâneaţi singure cu Ella în Borgholm în timp ce eu eram pe mare. Asta era meseria mea, eram căpitan şi umblam cu vase de transport, departe de familie... Dar acum sunt aici şi n-o să mă mai duc nicăieri.

Tăcu şi îşi aţinti privirea asupra biroului. Scrisese discursul acesta pentru Julia în caiet. De când îi spusese data la care avea să ajungă pe insulă, tot încerca să-l înveţe pe de rost — şi aşa şi *suna*. Trebuia să-l facă să sune ca şi cum un tată i-ar vorbi copilului său într-un chip cât se poate de obişnuit.

— Mă bucur că ai venit, spuse iarăşi Gerlof. Eşti la fel de frumoasă pe cât îmi aminteam.

Sau drăguţă? „Drăguţă" ar fi fost poate o mai bună descriere a fetei sale mult iubite.

În sfârşit, când se făcuse aproape patru şi mai rămânea doar o oră până la cină, auzi o bătaie în uşă.

— Intră, spuse, şi uşa se deschise.

Boel îşi vârî capul înăuntru.

— Da, e aici, şopti ea cuiva din spate, apoi spuse cu voce mai fermă: Ai un vizitator, Gerlof.

— Mulţumesc, spuse el, iar Boel zâmbi şi se retrase.

O altă persoană se apropia; făcu câţiva paşi pe hol, iar Gerlof răsuflă adânc, pregătit să-şi înceapă discursul.

— Mă bucur că ai venit... începu, apoi amuţi.

Văzu o femeie între două vârste, îmbrăcată într-un pardesiu boţit, care-l privea de pe hol; ochii îi erau osteniţi, fruntea încruntată. Abia după câteva secunde îşi desprinse privirea de la el; Julia îşi strânse braţele peste geanta cafenie de umăr, de parcă ar fi fost vreun scut protector, şi făcu alţi câţiva paşi.

Gerlof îşi recunoscu treptat fiica în acea femeie încruntată şi serioasă, însă Julia arăta mult mai obosită decât se aşteptase. Mult mai obosită şi mult mai slabă. Îl făcea să se gândească la amărăciune şi autocompătimire.

Fata lui îmbătrânise. Atunci el cât de bătrân era?

— Bună, Gerlof, spuse Julia, apoi tăcu vreme de câteva clipe. Ei, uite-mă iarăşi aici.

Gerlof încuviinţă din cap, băgând de seamă că ea încă n-avea de gând să-i spună „tati", nici chiar acum, când se aflau faţă în faţă. Spusese „Gerlof" de parcă s-ar fi adresat unei rude îndepărtate.

— Cum a fost drumul? întrebă el.

— În regulă.

Își descheie nasturii pardesiului, îl atârnă în cuier pe hol și-și lăsă geanta pe dușumea. Lui Gerlof i se păru că se mișcă încet, fără vlagă. Voia s-o întrebe cum se simte, dar poate că era prea devreme.

— Bun.

Iarăși tăcere.

— A trecut ceva vreme.

— Patru ani, așa cred, rosti Julia. Mai mult de patru.

— Da. Dar am vorbit la telefon.

— Da. Am vrut să vin și să te ajut când te-ai mutat din Stenvik, dar nu eram...

Julia se opri și Gerlof dădu din cap.

— A mers totul foarte bine oricum, zise el. A avut cine să mă ajute.

— Bine, spuse Julia.

Stătea în ușa camerei. Intră și se așeză pe pat.

Gerlof își aminti brusc micul discurs pe care-l repetase.

— Ai ajuns, spuse, și sunt unele lucruri pe care trebuie să le...

Însă Julia îl întrerupse.

— Unde e?

— Ce?

— Știi doar, făcu Julia, sandaua.

— A, da. E aici în sertar, spuse Gerlof privind-o. Dar m-am gândit că mai întâi...

— Pot s-o văd? izbucni Julia. Aș vrea tare mult s-o văd.

— S-ar putea să fii dezamăgită. E doar un pantof. Nu are... răspunsuri adevărate.

— Vreau s-o văd, Gerlof.

Julia se ridică în picioare. Până acum nici măcar nu zâmbise, iar acum îl țintuia pe Gerlof cu privirea atât de intens, că acesta începu să creadă că întreaga poveste era o greșeală. Poate că n-ar fi trebuit s-o sune. Dar lucrurile se puseseră deja în mișcare și nu le mai putea opri.

Însă încercă să tărăgăneze cât mai mult posibil.

— N-ai venit cu nimeni? întrebă.

— Cu cine?

— Cu tatăl lui Jens, poate, zise Gerlof. Mats... cum îl cheamă?

— Michael, zise Julia. Nu, locuieşte la Malmö. Abia dacă mai ţinem legătura.

— Aha, spuse Gerlof.

Iarăşi tăcere. Julia mai înaintă doi paşi, însă lui Gerlof îi trecu altceva prin minte.

— Ai făcut ce ţi-am spus la telefon? întrebă.

— Ce?

— Te-ai gândit la cât de deasă era ceaţa în ziua aceea?

— Da... poate, încuviinţă scurt Julia. Ce-i cu ceaţa asta?

— Nu cred că... Gerlof îşi alese cuvintele cu grijă. Nu cred că s-ar fi putut întâmpla ceva... că lucrurile ar fi putut să se termine atât de rău dacă n-ar fi fost ceaţa. Şi cât de des avem noi parte de ceaţă în Öland?

— Nu foarte des.

— Nu. Poate de trei sau patru ori pe an. La fel de deasă ca atunci. Şi multă lume ştia că o să fie, anunţaseră la starea vremii.

— De unde ştii?

— Am sunat la staţia meteo, spuse Gerlof. Ei dau buletinele.

— Şi era ceaţa atât de importantă? întrebă Julia.

— Cred că... cineva s-a folosit din plin de ceaţă, zise Gerlof. Cineva care nu dorea să fie văzut prin zonă.

— Nu voia să fie văzut în ziua aceea anume, adică?

— Nu voia să fie văzut deloc, zise Gerlof.

— Aşadar, cineva s-a folosit de ceaţă... ca să-l răpească pe Jens? zise Julia.

— Nu ştiu, spuse Gerlof. Dar mă întreb dacă ăsta a fost scopul. Cine ştia că avea să iasă în ziua aceea? Nimeni. Nu-i aşa? Nu ştia nici chiar Jens, el doar... a profitat de ocazie.

Gerlof văzu că Julia începuse să strângă din buze de îndată ce începuseră să vorbească despre dispariţia fiului ei, aşa că se grăbi să continue: Însă ceaţa din ziua aceea... fusese prevăzută.

Julia nu spuse nimic. Nu făcea decât să privească fix spre birou.

— Ar trebui să ne gândim la asta, zise Gerlof. Să ne gândim: cine ar fi avut cel mai mult de câştigat în ziua aceea de pe urma ceţii?

— Pot s-o văd acum? întrebă iarăşi Julia.

Gerlof ştia că n-o poate amâna la infinit. Încuviinţă şi se roti cu scaunul ajungând în faţa biroului.

— E aici, zise.

Trase sertarul de sus, căută în el şi scoase cu grijă un obiect mic. Nu părea să cântărească mai mult de câteva grame şi era înfăşurat într-un şerveţel alb.

5

Julia se apropie încet de Gerlof în vreme ce acesta desfăcea pacheţelul pe birou. Îi privi mâinile, unde vârsta se vedea în încreţiturile pielii, în petele cafenii şi în venele înnegrite. Degetele îi tremurau încurcându-se în pliurile şerveţelului. Fâşâitul scos de hârtie i se păru Juliei asurzitor.

— Vrei să te ajut? îl întrebă.

— Nu, mă descurc.

Îi luă câteva minute până să desfacă pacheţelul — sau poate doar i se păru. În cele din urmă, reuşi să îndepărteze şi ultimul strat de hârtie şi Julia văzu ce se ascundea sub acesta. Sandaua se afla într-o pungă de plastic transparent — nu-şi mai putu lua ochii de la ea.

N-o să plâng, îşi spuse, *e doar un pantof.* Apoi simţi că ochii i se umplu de o căldură arzătoare şi trebui să clipească de câteva ori ca să îndepărteze lacrimile şi să poată vedea clar în continuare. Văzu talpa de cauciuc negru şi cureluşele cafenii, uscate şi plesnite din pricina vechimii.

O sanda, o sanda uzată de băieţel.

— Nu ştiu dacă e cea care trebuie, spuse Gerlof. Din câte ţin minte, arăta ca asta, dar ar putea să fie...

— E sandaua lui Jens, îl întrerupse Julia cu voce înfundată.

— Nu putem şti clar, spuse Gerlof. Nu-i bine să fim prea siguri, nu?

Julia nu răspunse. Ştia. Îşi şterse cu mâna lacrimile de pe obraji, apoi apucă cu grijă punga de plastic.

— Am pus-o în pungă imediat cum am primit-o, zise Gerlof. Ar putea fi amprente...

— Ştiu, zise Julia.

Era atât de uşoară, atât de uşoară. Când o mamă avea de gând să-şi încalţe micuţul cu aşa ceva, o lua din faţa uşii fără să se gândească o clipă cât cântărea. Apoi venea lângă el şi se apleca simţindu-i căldura trupului, îi lua piciorul în vreme ce el se agăţa de puloverul ei pentru echilibru, zăbovind în picioare tăcut sau spunând ceva, acele bolboroseli copilăreşti pe care le asculta pe jumătate atentă, fiindcă se gândea la altele. La facturi ce trebuiau plătite. La faptul că trebuia să cumpere mâncare. La bărbaţi care nu erau prin preajmă.

— L-am învăţat pe Jens să se încalţe singur, spuse Julia. Mi-a luat toată vara, dar reuşea când am început facultatea, în toamnă.

Încă ţinea în mână sandaua micuţă.

— Şi de aceea a fost în stare să plece singur atunci, să se strecoare... Se încălţase singur cu sandalele. Dacă nu l-aş fi învăţat, n-ar fi...

— Nu gândi aşa.

— Vreau să spun că... l-am învăţat ca să câştig un pic de timp. Pentru mine.

— Nu te învinovăţi, Julia.

— Mersi pentru sfat, rosti ea fără să-l privească. Numai că am tot făcut asta în ultimii douăzeci de ani.

Rămaseră tăcuţi şi Julia îşi dădu seama că imaginea din mintea ei nu mai era cea cu fragmente de oase pe ţărmul din Stenvik. Îşi vedea fiul în viaţă, aplecându-se cu imensă concentrare să-şi pună sandalele, părându-i-se greu să-şi facă degetele micuţe să lucreze cum voia.

— Cine a găsit-o? întrebă ea uitându-se la Gerlof.

— Nu ştiu. A venit prin poştă.

— De la cine?

— Nu era niciun nume la expeditor, spuse Gerlof. Doar un plic maroniu, cu o ştampilă neclară. Dar cred că a fost trimisă din Öland.

— Fără nicio scrisoare?

— Nimic.

— Şi nu ştii cine a trimis-o?

— Nu, spuse Gerlof, care n-o mai privea în ochi pe Julia; se uita lung spre tăblia biroului şi nu mai avea răspunsuri de dat. Poate că bănuia mai multe decât voia să-i spună.

Nu existau răspunsuri. Julia suspină.

— Dar putem face şi altceva, continuă Gerlof cu însufleţire. Apoi se opri.

— Ce anume?

— Păi...

Gerlof clipi fără să răspundă, privind-o de parcă ar fi uitat deja motivul pentru care îi ceruse să vină.

Însă nici Julia nu ştia ce-ar fi putut ei să mai facă, aşa că nu spuse nimic. Îşi dădu seama deodată că nici nu se uitase bine prin camera tatălui ei, obsedată să privească sandaua, să o ţină în mână.

Îşi roti privirea prin încăpere. Ca asistentă medicală, observă butoanele de urgenţă de pe pereţi, iar ca fiică descoperi că Gerlof îşi adusese cu el de la cabană amintirile adunate pe mare. Cele trei plăci cu nume, de lemn lăcuit, de la vasele sale de transport, *Spărgătorul de valuri, Vântul* şi *Nore,* atârnau deasupra fotografiilor înrămate, alb-negru, ale navelor. Pe alt perete se aflau, tot în rame, certificatele de înregistrare ale vaselor, cu ştampile şi sigilii. Pe un raft de lângă birou se aflau jurnalele de bord ale lui Gerlof, îmbrăcate în piele, alături de două nave-model minuscule ce navigau închise în sticlele lor.

Totul era aranjat cu grijă ca într-un muzeu al marinei, curat şi lucitor. Julia îşi dădu seama că-şi invidiază tatăl; putea să stea în aceeaşi cameră cu amintirile sale, nu trebuia să iasă în lumea largă, unde e nevoie să faci lucruri şi să pretinzi că ai fi tânăr şi ager, să încerci să-ţi arăţi necontenit valoarea.

Pe masa de lângă patul lui Gerlof se odihneau o Biblie neagră şi o duzină de flacoane cu pastile. Julia mai aruncă o privire peste birou.

— Nu m-ai întrebat cum mă simt, Gerlof, spuse cu voce scăzută.

Gerlof dădu din cap.

— Iar tu nu mi-ai spus tată.

Tăcere.

— Deci cum te simţi? o întrebă.

— Bine, rosti Julia sec.

— Tot la spital lucrezi?

— O, da, spuse ea fără să menţioneze că îşi luase concediu pe durată nedeterminată. Am trecut prin Stenvik înainte să ajung aici. M-am uitat la cabană.

— Bine. Cum se prezintă lucrurile pe-acolo?

— La fel. Totul era zăvorât.

— Niciun geam spart?

— Nu, spuse Julia. Dar era un om acolo. Sau, mai exact, a apărut cât eram eu acolo.

— Probabil John, spuse Gerlof. Sau Ernst.

— Îl chema Ernst Adolfsson. Presupun că vă ştiţi, nu?

Gerlof încuviinţă.

— E sculptor. Un pietrar bătrân. De fel e din Småland, dar...

— Dar cu toate astea e de treabă, vrei să zici? spuse repede Julia.

— A trăit aici multă vreme, continuă Gerlof.

— Da, mi-l amintesc vag de când eram mică... A spus ceva ciudat înainte să plece, ceva despre o poveste din război. Vorbea de al Doilea Război Mondial?

— Mai aruncă din când în când câte-un ochi la cabană, răspunse Gerlof. Ernst locuieşte lângă carieră şi uneori mai ia câte o lespede rămasă. Altădată lucrau acolo cincizeci de oameni, acum a mai rămas doar Ernst... M-a ajutat un pic să-mi dau seama de toate astea.

— Toate astea? Adică ce s-a întâmplat cu Jens?

— Da. Am vorbit despre asta, am speculat un pic, spuse Gerlof, apoi întrebă: Cât o să stai?

— Ăă...

Julia nu era pregătită pentru întrebarea asta.

— Nu ştiu.

— Stai vreo două săptămâni. Ar fi bine aşa.

— E prea mult, se grăbi Julia să răspundă. Trebuie să mă întorc acasă.

— Chiar? făcu Gerlof de parcă ar fi fost surprins.

Se uită cu coada ochiului spre sandaua de pe masă, iar Julia îi urmări privirea.

— O să mai stau o vreme, să te ajut, zise ea.

— Cu ce?

— Cu... orice ai nevoie. Să punem lucrurile în mişcare.

— Bun, zise Gerlof.

— Aşadar, ce-o să facem? întrebă ea.

— O să vorbim cu oamenii... o să le ascultăm poveştile. Ca în vremurile de altădată.

— Adică... mai mulţi oameni? se interesă Julia. Deci mai mulţi sunt implicaţi?

Gerlof îşi pironi privirea asupra sandalei.

— Sunt nişte oameni aici, în Öland, cu care aş vrea să vorbesc, spuse. Cred că ei ştiu anumite lucruri.

Din nou nu-i dăduse Juliei un răspuns lămurit. Ea începea să se sature de asta şi nu voia decât să plece, dar era aici, acum — şi adusese prăjituri.

O să rămân, Jens, îşi spuse. *Câteva zile. De dragul tău.*

— Se poate să căpătăm nişte cafea pe-aici? întrebă ea.

— De obicei se poate.

— Atunci putem să mâncăm prăjituri cu cafea, hotărî Julia şi, cu toate că i se păru că aduce neplăcut de mult cu soră-sa, care făcea mereu planuri în avans, întrebă: Unde o să dorm la noapte? Ai vreo idee?

Gerlof întinse încet mâna către birou. Trase un sertăraş şi scormoni prin el. Se auzi un zornăit, apoi scoase un mănunchi de chei.

— Uite, zise întinzându-i-le. Dormi în magazie diseară... acum au pus curent electric.

— Dar nu pot...

Julia rămase nemişcată lângă pat, uitându-se la Gerlof. Părea să fi plănuit totul.

— Dar nu-i plin acolo de o sumedenie de plase şi chestii din astea? întrebă ea. Plute, pietre şi hârburi cu gudron?

— S-au dus, nu mai pescuiesc, zise Gerlof. Nu mai pescuieşte nimeni în Stenvik.

Julia luă cheile.

— Abia dacă încăpeai înăuntru înainte, aşa de multe erau, zise ea. Ţin minte...

— Am scăpat de toate, o întrerupse Gerlof. Sora ta a făcut locul să arate foarte drăguţ.

— Şi ar trebui să dorm în Stenvik? zise ea. Singură?

— Satul nu e pustiu. Doar pare că este.

La jumătate de oră după ce plecase de la Gerlof, Julia ajunse înapoi în Stenvik şi se opri lângă apa întunecată. Cerul era la fel de înnorat ca de dimineaţă şi acoperit de umbre. Era aproape seară şi Julia tânjea după un pahar de vin roşu — şi apoi încă unul. Vin sau măcar o tabletă.

Era din cauza valurilor. În seara asta, valurile se opreau paşnice în pietricelele de pe ţărm, însă pe timp de furtună puteau atinge şi doi metri şi se puteau prăvăli cu un bubuit prelung, ca de tunet. Puteau aduce cu ele orice de pe fundul canalului — bucăţi de epave, peşti morţi sau fragmente de oase.

Julia nu voia să se uite prea îndeaproape la ce-ar fi putut să zacă prin pietrişul de pe plajă. De când cu ziua aceea, nu mai înotase niciodată acolo.

Întoarse capul şi se uită spre mica magazie. Arăta singuratică acolo, înălţată pe ţărm.

Atât de aproape de tine, Jens.

Julia nu ştia de ce acceptase cheile şi se arătase de acord cu ideea de a dormi aici, dar pentru o singură noapte mergea. Nu se temuse niciodată prea mult de întuneric şi era învăţată cu singurătatea. Sau poate două zile, avea să fie în regulă. După care avea să se întoarcă acasă.

Julia îşi luă cu ea amândouă genţile şi rucsacul şi descuie lacătul uşii albe a magaziei. O ultimă pală rece de vânt bătu dinspre canal şi o împinse în întuneric.

Când uşa se închise după ea, urletul vântului de toamnă fu retezat brusc. Înăuntru nu se auzea niciun sunet.

Aprinse becul mare de deasupra şi rămase aşa lângă uşă.

Gerlof avusese dreptate. Magazia nu era cum şi-o amintea. Nu mai era locul de muncă al unui pescar, plin de năvoade puturoase, plute stricate şi exemplare îngălbenite din gazeta locală făcute vraf pe podea. De când fusese înăuntru ultima oară, sora ei renovase complet adăpostul şi-l mobilase ca pe o căbănuţă de vacanţă, cu lemnărie lustruită pe pereţi şi duşumea de pin lăcuită. Pe o masă, sub fereastra ce da spre continent, se odihnea un compas impunător de navigaţie făcut din bronz şi alamă lucioasă; încă o amintire a anilor pe mare ai lui Gerlof.

Aerul dinăuntru era uscat. Se simţea doar un iz de gudron şi avea să miroasă mai bine după ce Julia urma să ridice obloanele şi să deschidă ferestruicile. Putea să locuiască aici fără nici-o problemă, dacă nu punea la socoteală izolarea totală.

Era probabil ca Ernst Adolfsson de la carieră să-i fie cel mai apropiat vecin. Ernst venise cu un vechi Volvo PV, şi s-ar fi bucurat să-l vadă chiar acum apărând pe drumul din sat, însă când aruncă o privire pe geam, pe deasupra compasului, nu văzu să se mişte nimic în afara smocurilor rare de iarbă înclinate de vânt. Până şi pescăruşii dispăruseră.

În magazie se aflau două paturi înguste. Îşi desfăcu bagajul pe unul dintre ele: haine, trusa de toaletă, pantofi de schimb şi micul teanc de romane siropoase ieftine pe care le împinsese pe fundul genţii; le citea în secret. Aşeză cărţile pe măsuţa de lângă pat.

Pe perete, lângă uşă, atârna o oglinjoară cu un cadru de lemn lăcuit în care Julia îşi cercetă chipul. Arăta ridată şi obosită, însă pielea nu-i mai era aşa de cenuşie ca la Göteborg. Briza tare a insulei îi dăduse ceva culoare în obraji.

Ce să facă acum? Îşi cumpărase un hotdog fără niciun gust de la un mic chioşc din apropierea căminului de bătrâni, după ce-l vizitase pe Gerlof, aşa că foame nu-i era.

Să citească? Nu.

Să bea vinul pe care şi-l adusese? Nu, încă nu.

Se hotărî să exploreze un pic.

Ieşi din magazie şi o apucă încetişor din nou către ţărm, apoi pe marginea lui, către sud. Îi venea din ce în ce mai uşor să calce pe pietriş pe măsură ce-şi regăsea simţul înnăscut al echilibrului pe care-l avusese pe când era şcolăriţă în Stenvik, când îşi petrecea zile întregi ţopăind în vârful bolovanilor, pe lângă mare, fără să se împiedice vreodată.

Mai în jos de magazie, pe diagonală, Ochi-cărunt încă era acolo, dar fusese treptat tras către mare de valuri şi de gheţurile iernii. Ochi-cărunt era un pietroi îngust şi lung de un metru ce aducea cu crupa unui cal. Julia îl declarase al ei cândva şi îl bătu în treacăt cu palma. Părea, cu trecerea anilor, să se fi afundat în pământ.

Şi moara parcă era mai mică. Era cea mai înaltă construcţie din Stenvik, vechea moară de vânt stând pe muchia povârnişului, la câteva sute de metri spre sud de magazie. Însă când ajunse acolo Julia, descoperi că stâncile erau prea abrupte ca să se poată căţăra.

La sud de moara de vânt mai existau câteva magazii înăuntrul golfuleţului în care platforma lungă pentru înot era aşezată pe timpul verii. Nu se vedea ţipenie de om.

Julia se îndreptă spre şosea şi continuă către nord pe lângă magazia lui Gerlof. Se opri şi se uită ţintă peste apă, către continent. Småland era, în zare, doar o fâşie gri. Nu se zărea niciun vas.

Se răsuci încet ca să poată asimila întregul peisaj înconjurător, de parcă priveliştea coastei ar fi fost o ghicitoare pe care o putea rezolva dacă găsea indiciile corecte.

Dacă se întâmplase lucrul de care se temea toată lumea, dacă Jens reuşise să ajungă la apă, atunci probabil că mersese pe lângă mal, prin ceaţă. Putea să-i caute urmele, dar desigur că asta se făcuse deja. Ea căutase, poliţia căutase, căutaseră toţi cei din Stenvik.

Începu să umble din nou şi, după câteva sute de metri, ajunse la carieră. Evident, era închisă. Nimeni nu mai extrăgea bucăţi de calcar. Literele STEN IK STONE LTD se puteau desluşi pe un panou de lemn de lângă drumul de coastă, cu vopseaua fărâmiţată şi jupuită. Mai era o cărăruie ce ducea către alvar, dar şi cărăruia, şi peisajul galben-maroniu se sfârşeau brusc, dispărând într-o văgăună largă săpată în pământ. Julia se apropie de marginea colinei, care se termina într-un unghi de nouăzeci de grade deasupra scobiturii.

Cariera nu era mai adâncă de patru sau cinci metri, însă era mai întinsă decât mai multe terenuri de fotbal puse cap la cap. Locuitorii din Öland săpaseră aici de secole croindu-şi drum prin rocă, însă Juliei i se păru că arată ca şi cum, într-o bună zi, toată lumea şi-ar fi aruncat uneltele şi ar fi plecat acasă pentru totdeauna. Blocuri finisate de piatră încă mai zăceau pe pietriş, aliniate cu grijă.

În cealaltă parte a carierei, siluete înalte şi palide se profilau peste alvar; era prea întuneric şi prea departe ca să poată zări detalii, însă după un timp Julia descoperi că erau statui. Arătau ca un şir de opere de artă făcute din piatră, fiecare cu dimensiunea ei. Chiar la marginea carierei se afla o rocă masivă, de aproape doi metri înălţime; avea vârful ascuţit şi aducea cu un turn de biserică medievală. Poate o copie a bisericii din Marnäs.

Julia îşi dădu seama că se uită la lucrările lui Ernst Adolfsson.

După şirul de statui se înălţa o casă de lemn, un patrulater de un roşu-închis pe alvar, printre arbori pitici şi tufe de ienupăr, iar lângă casă se afla Volvoul turtit al lui Ernst.

Hotărî să se uite mai îndeaproape la operele lui Ernst în dimineaţa următoare, înainte să plece din Stenvik.

De acolo, zărea şi Blå Jungfrun ca o movilă albăstruie la orizont. Blåkulla era un alt nume al insulei în care, potrivit legendei, vrăjitoarele se duceau să petreacă împreună cu Satana. Nelocuită, insula era parc naţional, dar puteai ajunge acolo cu vaporul într-o călătorie de o zi. Julia fusese când era mică, într-o zi însorită, cu Lena, Gerlof şi Ella.

Descoperiseră acolo puzderii de pietricele drăguţe, rotunde, însă Gerlof o avertizase să nu ia cu ea niciuna. Ar fi adus ghinion, aşa că n-o făcuse. Dar fireşte că ghinionul îi apăruse oricum în viaţă.

Julia întoarse spatele insulei vrăjitoarelor şi o porni înapoi către magazie.

Douăzeci de minute mai târziu, stătea pe unul dintre paturi ascultând vântul; nu simţea niciun pic de oboseală. Pe la zece încercă să se apuce de una din poveştile de dragoste cu care venise, intitulată *Secretul Conacului*, dar n-avea spor. Închise cartea şi îşi aţinti privirile asupra vechiului compas de pe masa de lângă uşă.

Ar fi putut fi în Göteborg acum, stând la masă în bucătărie cu un pahar de vin înainte şi uitându-se cum felinarele luminau şoseaua pustie.

În Stenvik era întuneric beznă. Se dusese afară să facă pipi şi alunecase pe pietre, cât pe ce să cadă, la doar câţiva metri de debarcader. Nu mai vedea apa din josul pantei, auzea doar oftatul mării şi zuruitul grohotişului izbit de valuri. Deasupra sa zări mişcări rapide pe cerul întunecat, nori deşi de ploaie întinzându-se peste insulă ca nişte spirite rele.

Când se aşeză pe vine în întuneric, cu fundul gol expus bătăii vântului, gândurile Juliei se întoarseră, involuntar, către fantoma ce apăruse aici pe ţărm, într-o noapte, la începutul anilor 1900.

Îşi aminti o poveste spusă de bunica ei, Sara, la ora crepusculului: despre cum soţul ei şi fratele acestuia ieşiseră într-o noapte furtunoasă să-şi tragă ambarcaţiunile de pescuit la adăpost, departe de zbuciumul valurilor.

Şi cum stăteau lângă apa înspumată, împingându-şi şi trăgându-şi bărcile de lemn, o siluetă a ieşit deodată din întuneric, un bărbat ce purta o haină groasă, impermeabilă, care a început să tragă de una dintre bărci în direcţia opusă, înspre mare. Bunicul a ţipat la el, iar silueta a ţipat la rândul ei într-o suedeză foarte stricată, repetând iarăşi şi iarăşi acelaşi cuvânt:

— Ösel! striga. Ösel!

Pescarii s-au ţinut bine de barcă şi silueta s-a răsucit deodată şi s-a năpustit în valurile înalte. Dispăruse în furtună fără vreo urmă.

Julia termină iute de făcut pipi pe drumeagul de lângă magazie şi se grăbi să intre la loc la căldură şi să încuie uşa după ea. Apoi îşi aminti că nu era nicio apă curgătoare pe-acolo. Trebuia să se ducă până la cabană să aducă.

La trei zile după furtuna cea grozavă, au sosit veşti din partea de nord a Ölandului: un vas eşuase la Böda şi fusese făcut bucăţi de valuri cu trei zile în urmă. Vaporul venea de pe insula estoniană Ösel. Toţi cei de la bord pieriseră în furtună, aşa că marinarul pe care-l văzuseră şi cu care vorbiseră pescarii în Stenvik era mort deja. Murise înecat.

Bunica dăduse din cap către Julia, în vreme ce seara cobora.

O nălucă a ţărmului.

Julia credea povestea; era o poveste captivantă şi ea credea în toate poveştile din vechime ce se spuneau la vremea amurgului.

Undeva, pe coastă, marinarul înecat încă mai rătăcea, pierdut şi singur.

N-avea niciun chef să mai iasă. Nu voia să aducă apă; trebuia să se descurce fără să se spele pe dinţi.

În geamul căbănuţei găsi lumânări roşii, groase. Aprinse una cu bricheta înainte să se bage în pat şi o lăsă o vreme să ardă.

O lumânare pentru Jens. Însă ardea totodată şi pentru mama lui.

În lumina pâlpâitoare a flăcării luă o hotărâre: fără niciun pic de vin şi fără somnifere în seara asta. Avea să se lupte cu durerea. Durerea exista peste tot, oricum, nu doar în Stenvik. Şi dacă se întâlnea pe stradă cu vreun băieţel, putea, brusc, să fie copleşită de jale.

Când îşi văzu pe pat mica agendă, lângă fostul telefon mobil al Lenei, puse mâna din impuls pe amândouă, răsfoi paginile în căutarea unui număr şi-l formă.

Funcţiona. Sună de două ori, de trei, de patru.

Apoi se auzi o voce înfundată, de bărbat.

— Alo?

Era deja zece jumătate într-o zi obişnuită din săptămână. Julia sunase cam târziu, însă acum trebuia să continue ce începuse.

— Michael?

— Da?

— Julia sunt.

— Aa... Bună, Julia.

Vocea îi suna mai mult obosită decât surprinsă. Încercă să-şi aducă aminte cum arăta Michael, însă imaginea nu i se forma în minte.

— Sunt în Öland. În Stenvik.

— Da?... Eu sunt, ca de obicei, în Copenhaga. Dormeam.

— Ştiu că e târziu, zise ea, dar voiam doar să-ţi spun că a apărut un indiciu nou.

— Indiciu?

— Legat de dispariţia fiului nostru, Jens, îi explică ea.

— Aşa, zise el.

— Şi am venit aici... Mă gândeam că ai vrea să ştii. Probabil că nu-i cine ştie ce, dar s-ar putea să...

— Ce mai faci, Julia?

— Bine... Aş putea să te sun dacă aflu ceva?

— Sigur că da, răspunse el. Se pare că încă ai numărul meu. Dar dacă ai putea suna ceva mai devreme data viitoare, ar fi bine.

— Ok, spuse ea repezit.

— Păi, pa.

Michael închise şi telefonul amuţi.

Fostul ei soţ trecuse peste asta cu mult timp în urmă, înainte chiar să se despartă. De la început fusese sigur că Jens intrase în apă şi se înecase. Uneori îl ura pentru acea convingere, alteori se simţea paralizată de invidie.

Câteva minute mai târziu, după ce Julia stinsese lumina şi se strecurase în pat, îmbrăcată tot cu pantalonii şi puloverul, ploaia torenţială ce ameninţase să cadă toată seara, se revărsă în cele din urmă pe pământ.

Se porni dintr-odată, răpăind iute pe acoperişul de tablă al magaziei. Julia stătu întinsă în întuneric şi ascultă cum micile şuvoaie încep să bolborosească şi să coboare pe panta acoperişului. Ştia că e în siguranţă înăuntru; magazia rezistase la toate furtunile năprasnice de până acum; închise ochii şi adormi.

Nu auzi ploaia oprindu-se, peste o jumătate de oră. Nu auzi nici paşi în întuneric pe lângă cariera de piatră, nu auzi absolut nimic.

Öland, mai 1943

Nils a fost proprietarul ţărmului, a avut Stenvikul, iar acum deţine toată întinderea alvarului ce înconjoară satul. Când mama lui n-are nevoie de ajutor prin casă sau prin curte, hoinăreşte pe acolo zi după zi, umblând cu paşi mari. Păşeşte în lumina galbenă peste stepele din Öland, cu un rucsac aruncat peste umăr şi puşca în mâini.

Iepurii stau de obicei nemişcaţi, lipiţi de pământ, până ce li se pare că au fost descoperiţi; atunci o zbughesc, şi trebuie să-ţi ridici puşca la umăr într-o clipită. Nils e întotdeauna gata când pleacă la vânat.

Casa şi alvarul înseamnă pentru el lumea de câţiva ani, de când maică-sa i-a spus că n-o să mai poată lucra la carieră, după bătaia cu Lass-Jan. Niciunul dintre muncitori nu-l voia acolo. Nu că lui Nils i-ar păsa; refuzase oricum să se întoarcă, refuzase să-şi ceară scuze; singurul lucru supărător fusese că mama lui trebuise să-i plătească lui Lass-Jan salariile pentru săptămânile în care nu putuse lucra, până ce degetele rupte i se vindecaseră.

Rahat. Până la urmă, era vina lui Lass-Jan!

Nils poartă şi el urme ale confruntării: două degete rupte de la mâna stângă. A refuzat, în ciuda durerii, să se ducă la doctor în Marnås; degetele i s-au sudat prost, s-au strâmbat şi-i e mai greu să le îndoaie. Dar nu contează, el e dreptaci şi poate să ţină o puşcă în mână.

Oamenii din sat îl evită pe Nils, dar nici asta nu contează. Maja Nyman a trecut pe drumul din sat de câteva ori, când el se îndrepta spre alvar; dar nu face decât să-l privească în tăcere, ca toţi ceilalţi. Maja are ochi mari şi albaştri, Nils însă se poate descurca de minune şi fără ea.

Maică-sa i-a dat o carabină Husqvarna cu două ţevi ca să-i ţină de urât. Iar el îi aduce toţi iepurii pe care-i împuşcă, aşa că nu trebuie să plătească mai mult decât face carnea pe care o vând fermierii zgârciţi din sat.

Turla albă a bisericii din Marnås se vede în zare spre est, însă lui Nils nu-i trebuie repere. A învăţat să-şi găsească drumul prin labirintul de pietre lungi, bolovani, tufişuri şi câmpii ierboase nesfârşite al alvarului.

Drept înainte vede movila funerară: o grămadă joasă de bolovani ce marchează locul unde un servitor nebun a ucis un preot sau un episcop cu câteva sute de ani înainte de naşterea lui Nils. Cei care trec mai adaugă, uneori, cîte o piatră. Nils n-o face niciodată, însă e un loc bun pe care să stea şi să-şi mănânce prânzul.

Se opreşte, cugetă şi-şi dă seama că simte un junghi slab, de foame în stomac. Se duce la maldărul de pietre, scoate din el doi bolovani cu muchii neregulate, apoi se cuibăreşte cu flinta aproape şi rucsacul pe genunchi.

Îl deschide şi descoperă două sendvişuri cu brânză şi două cu cârnat învelite în hârtie cerată, şi mai găseşte o sticlă mică cu lapte. Mama lui i le-a pus; fără s-o întrebe, Nils şi-a umplut singur cu coniac — ţinut în pivniţă, în spate lângă zid — plosca lunguiaţă de cupru. Pentru început deschide plosca, ia o duşcă zdravănă care-i stârneşte pe gâtlej o căldură plăcută, apoi deschide pachetul cu sendvişuri. Mănâncă şi bea cu ochii închişi, lăsându-şi gândurile să rătăcească.

Nils se gândeşte la vânătoare. Încă n-a nimerit niciun iepure azi, dar are toată după-amiaza să împuşte unul.

Apoi se gândeşte la război, de care e plin la ştiri de fiecare dată când deschizi radioul.

Suedia n-a fost atacată, deşi trei distrugătoare germane s-au abătut în vara lui 1941 prin câmpul de mine aflat ceva mai încolo de sudul insulei şi au fost făcute bucăţi de explozii. Peste o sută dintre oamenii lui Hitler au ajuns în apă, unde au sfârşit ori înecaţi, ori arşi de benzina aprinsă. Şi mulţi dintre locuitorii insulei crezuseră că războiul se instalase pe deplin în vara următoare, când, nu se ştia de ce, un avion german aruncase opt bombe în pădurea de la poalele castelului ruinat din Borgholm.

Exploziile se auziseră până în Stenvik. Nils, trezit de bufniturile surde, privise îndelung pe fereastra întunecată, cu inima bubuind; ar fi putut jura că auzise motoarele avionului pe când se depărta de insulă. Poate un Messerschmitt. Ciulise urechea, dorindu-şi mai multe explozii, dorindu-şi bombe care să se prăvălească din cer peste întregul Stenvik.

Dar nu fusese nicio invazie germană şi acum e prea târziu pentru Hitler să mai facă ceva. Nils a citit în ziare despre marea capitulare de la Stalingrad, întâmplată pe o iarnă năprasnică undeva pe la începutul anului. Lui Hitler nu pare să-i meargă bine deloc.

Nils aude un cal nechezând în spatele lui.

Deschide ochii şi întoarce capul. Sunt câţiva cai în spate. Patru animale tinere, cafeniu cu alb, au venit la movila funerară şi trec acum la trap prin faţa lui, răsfirate în semicerc, cu capetele plecate, cu praful învârtejindu-li-se împrejurul picioarelor. Când înaintează pe iarbă, copitele lor aproape că nu fac zgomot.

Cai. Umblă în herghelii pe întinderea alvarului. În câteva rânduri, când Nils s-a uitat după iepuri mai degrabă decât pe unde calcă, bocancii i s-au cufundat adânc în grămezile de bălegar pe care le lasă peste tot, ca pe nişte mici movile funerare cafenii.

Mica herghelie pare să aibă un scop anume, însă când Nils şuieră scurt şi-şi bagă mâna stângă în rucsac, armăsarul conducător încetineşte şi întoarce capul spre el.

Caii se opresc cu toţii şi se uită la Nils. Unul lasă capul în pământ şi adulmecă iarba galbenă a alvarului, însă nu începe să pască. Aşteaptă ceva mai gustos.

Nils ţine mai departe mâna în rucsac, făcând ghemotoc hârtia cerată a pachetului gol, în vreme ce îşi duce încetişor mâna dreaptă în spate, către pietre. Caii şovăie, pufnesc şi joacă din copite. Nils face din nou hârtia să foşnească şi murgul ce conduce se apropie cu un pas de el. Ceilalţi îl urmează, cu nările fremătând uşor.

Conducătorul se opreşte iar, la cinci metri distanţă.

— Haide, hai la papa, zice Nils zâmbind cu gândul la ce urmează.

Nu poţi convinge iepurii să vină la tine aşa, doar caii.

Liderul hergheliei scutură din căpăţâna lui mare şi slobozeşte un nechezat slab, ca un strănut. Apoi mai face nişte paşi înainte; Nils ridică iute mâna dreaptă şi aruncă prima piatră.

Bine ţintit! Bucata de calcar loveşte animalul chiar deasupra botului şi-l face să zvâcnească înapoi de parcă ar fi fost curentat. Dă înapoi îngrozit, se izbeşte în calul din spate şi se întoarce orbeşte, înfricoşat, iar Nils se ridică iute în picioare şi aruncă a doua piatră. Asta e mai plată şi mai ascuţită; vâjâie prin aer precum lama unui fierăstrău.

Îl loveşte într-o parte pe armăsar. Acesta scoate un nechezat ascuţit, îngrozit, iar caii înţeleg acum, cu toţii, primejdia. Se întorc şi pornesc cu toată viteza peste alvar, tropăind din copite. Dispar printre tufe.

Nils se sperie un pic şi piatra cu numărul trei trece prea departe către stânga. Nu e bine deloc. Se apleacă iarăşi, iute, însă a patra piatră are o traiectorie prea scurtă.

Mai apucă să vadă, la conducătorul turmei, o fâşie roşie, lucitoare în partea dreaptă a crupei. Rana e adâncă şi va dura câteva zile să se vindece. Nils va încerca să găsească piatra care a tăiat calul ca să vadă dacă are urme de sânge pe ea.

Zgomotul scos de caii ce gonesc înnebuniţi se estompează şi dispare. Nils răsuflă adânc şi se aşază din nou pe tumul, zâmbind la gândul expresiei prosteşti, uimite până peste poate, a calului lovit.

Naiba să-i ia de cai.

Le-a arătat el, Nils, cine domneşte peste alvarul dimprejurul satului Stenvik. Încă zâmbeşte când îşi ia din nou rucsacul pe umăr. Oare i-o fi pus maică-sa şi nişte caramele cu unt pe-acolo pe undeva?

6

La centrul rezidenţial pentru persoane în vârstă din Marnäs se făcuse seară. Gerlof stătea la birou, cu caietul în faţă. Avea în mână un pix, dar nu scrisese nimic.

Când stătea aşa la birou, Gerlof se putea convinge uşor că nu era chiar atât de bătrân, că mai avea multă vlagă; într-un minut sau două avea să se ridice pe picioarele sale puternice, să-şi îndrepte spatele şi s-o apuce la drum.

Afară. Către ţărmul de la Stenvik, barca la apă şi apoi vâslit către vasul ce-l aştepta în ape mai adânci. Ridicat ancora, înălţat pânzele şi la drum în lumea largă.

Îl fascinase întotdeauna felul în care căpitanii de vas de pe insulă puteau ajunge la ce coastă voiau. Cu un pic de noroc, multă îndemânare, echipament potrivit şi multe provizii la bord, putea porni din Öland către orice port de pe faţa pământului şi se putea întoarce înapoi acasă. Fantastic. O asemenea libertate.

Două minute mai târziu, clopoţelul anunţă cina şi Gerlof reveni iarăşi în corpul său slab. Picioarele îi erau amorţite, braţele n-ar mai fi reuşit în veci să ridice o velă.

Trecuseră repede anii aceia pe mare. Şi nici nu fuseseră chiar aşa de mulţi. Gerlof ieşise pentru prima dată pe mare, ca secund pe corabia cu două catarge a tatălui său, Ingrid Maria, pe la sfârşitul anilor 1920; după alţi cinci ani, când tatăl său se stabilise pe uscat şi devenise comerciant de vase, preluase corabia, îi schimbase numele în *Vânt* şi începuse să transporte încărcături de buşteni şi lemnărie dinspre Småland către Öland. La douăzeci şi doi de ani era deja căpitan.

Lucrase ca pilot în afara insulei în timpul războiului şi de două ori trebuise să vadă cum se duc la fund nave cu întregul echipaj ale căror căpitani crezuseră că ştiu rute mai sigure decât vasul-pilot prin câmpul de mine.

În acei ani, Gerlof se temuse continuu de mine. Într-un coşmar de-al său, din care încă se trezea scăldat în sudoare rece în unele nopţi, stătea pe puntea şalupei-pilot, urmărind de sus marea licărind în asfinţit; cobora privirea şi zărea brusc o mină mare şi neagră chiar sub luciul apei. Era veche, ruginită şi plină de alge, însă ţepuşele ei aveau să lovească vasul peste doar câteva secunde şi mina avea să se declanşeze.

Nu putea opri şalupa, aceasta aluneca din ce în ce mai aproape de ţepuşe... şi chiar înainte de momentul în care acestea atingeau corpul vasului, Gerlof se trezea întotdeauna.

După război îşi mai cumpărase un vas mic de transport, *Spărgătorul de valuri,* cu care începuse să navigheze între două insule, Borgholm şi Stockholm, prin canalul Södertäjle. Transporta marmură de Öland, calcar roşu pentru construcţiile din capitală, şi se întorcea adesea încărcat cu combustibil, mărfuri amestecate sau var nestins destinate cooperativelor de fermieri din Borgholm. În porturile din drum erau mereu vase pe care le cunoştea; oricine avea nevoie de ajutor, se putea baza întotdeauna pe camarazii lor marinari.

Nu exista rivalitate pe atunci; Gerlof primise o mână zdravănă de ajutor în acea noapte de decembrie din 1951, când *Spărgătorul de valuri* luase foc, iar Gerlof şi secundul său, John Hagman, abia dacă reuşiseră să se refugieze pe punte înainte ca flăcările să cuprindă întreaga navă. Niciunul dintre ei nu ştia să înoate, însă aveau alături un alt cargobot din Oskarshamn şi reuşiseră să urce la bordul acestuia. Primiseră tot sprijinul, însă pentru *Spărgător* nu se mai putuse face nimic: i se tăiase ancora şi fusese lăsat în derivă în întunericul nopţii.

Pentru Gerlof, cargobotul arzând scufundat în noaptea de iarnă era un simbol potrivit pentru industria maritimă din Öland, chiar dacă la acea vreme nu-şi dăduse seama. Ar fi putut să renunţe după ce fusese exonerat la anchetă, însă din pură încăpăţânare alesese să folosească banii din asigurare ca să cumpere un nou vas de transport cu motor, al cărui căpitan continuase să fie vreme de nouă ani. *Nore* fusese ultimul său vas şi cel mai arătos; zvelt, cu o pupă frumoasă şi un minunat şi pufăitor motor diesel. Încă mai auzea uneori, în cap, chiar înainte să-l fure somnul, păcănitul motorului.

În 1960 îl vânduse pe *Nore* şi venise pe uscat să lucreze în birourile administraţiei locale din Borgholm; începea viaţa sedentară de birocrat. Avantajul era, desigur, că ajungea acasă la Ella în fiecare seară. Pierduse mare parte din copilăria fiicelor lui, acum însă putea cel puţin să le vadă devenind adolescente. Şi când fata lui cea mică, Julia, rămăsese însărcinată la sfârşitul anilor 1960, lui Gerlof nu-i păsase dacă era sau nu măritată — pe copilaşul acela îl iubise. Nepoţelul lui.

Jens Gerlof Davidsson.

Apoi venise ziua aceea.

Era toamnă. Julia începuse să studieze la seral ca să se facă asistentă şi putuse să stea în Stenvik cu Jens mai mult decât de obicei. Michael, tatăl lui Jens, rămăsese pe continent. Iar Julia îşi lăsase fiul cu Ella şi Gerlof după prânz şi se dusese în Kalmar peste podul cel nou. După ce băuseră cafeaua, fără ezitare, fără vreo premoniţie că urma să se petreacă ceva rău, Gerlof plecase să descâlcească nişte plase de pescuit pe care avea de gând să le întindă în dimineaţa următoare.

Văzuse, de la debarcader, cum ceaţa se ridica dinspre Canalul Kalmar; cea mai groasă ceaţă pe care-o văzuse de când nu mai umbla pe mare. Privind-o cum se întindea peste ţărm, simţise ceva ca o cortină rece peste trup şi-l trecuseră fiorii, de parcă ar fi stat în frig pe puntea unui vas. Şi în câteva clipe, toată lumea din jur se transformase într-o pâclă prin care nu se mai desluşea nimic.

Ar fi trebuit, atunci, să se întoarcă la Ella şi Jens. Şi se gândise s-o facă. Dar rămăsese la debarcader să-şi repare plasele timp de încă un ceas.

Aşa fusese. Dar fiindcă stătuse la debarcader şi auzul îi era bun, ştia cu certitudine un lucru de care nu reuşise să mai convingă pe nimeni, în afară, poate, de Julia: Jens nu o apucase spre mare în ziua aceea. Gerlof l-ar fi auzit. Sunetele erau un pic atenuate de ceaţă, dar se puteau auzi. Jens nu se înecase, aşa cum credea poliţia, iar trupul nu-i fusese înghiţit de mare şi dus pe fundul Canalului Kalmar.

Jens se dusese altundeva, nu către apă.

Gerlof se aplecă peste masă şi scrise o propoziţie:

ALVARUL E CA O MARE.

Da. Absolut orice se putea întâmpla acolo, o ştia prea bine.

Lăsă pixul pe birou şi închise caietul, iar când deschise sertarul, zări iarăşi sandaua înfăşurată în şerveţel, şi lângă ea o carte subţire ce fusese publicată în acel an.

Era o carte de memorii, şaizeci de pagini, cu titlul *Fregata Malm — 40 de ani* pe copertă. Sub titlu se vedea imaginea unei nave.

Ernst îi împrumutase cartea când fusese ultima oară în vizită, cu două săptămâni în urmă.

— Ar putea să fie ceva, zisese. Ia uită-te la pagina optsprezece.

Gerlof scoase cartea, o deschise şi răsfoi până la pagina optsprezece. Chiar în josul paginii, sub textul tipărit, se afla o mică fotografie alb-negru pe care o studiase de multe ori înainte.

Fotografia era veche. Arăta un doc de piatră într-un port micuţ, iar pe doc un morman de scânduri lungi. Pupa neagră a unui vas mic cu pânze se vedea într-o parte; era similar cu cel în care navigase Gerlof, şi dincolo de mormanul de scânduri se mai vedea un şir de bărbaţi în haine negre de lucru şi cu chipie pe cap. Doi dintre ei stăteau în faţa celorlalţi, cu picioarele desfăcute, iar unul îi punea celuilalt mâna pe umăr cu prietenie.

Gerlof îi cercetă cu atenţie, iar bărbaţii îl priviră şi ei, la rândul lor.

Se auzi o bătaie în uşă.

— E timpul pentru cafea, Gerlof, rosti vocea lui Boel.

— Acu' vin, spuse Gerlof trăgându-şi în spate scaunul.

Se ridică de la masă cu greutate.

Însă i se păru greu să-şi ia ochii de la oamenii din poza aflată în carte. Niciunul dintre ei nu zâmbea şi nici Gerlof, fiindcă după ultima discuţie cu Ernst devenise mai mult sau mai puţin sigur că unul dintre bărbaţii din vechea fotografie provocase moartea nepotului său, Jens, apoi îi ascunsese pentru totdeauna corpul.

Doar că nu ştia care dintre ei o făcuse.

Închise cartea, oftând uşor, şi o împinse la loc în sertar. Apoi puse mâna pe baston şi porni cătinel către salon, la cafea.

7

În Öland, răsăritul se profilează pe linia nemişcată a orizontului ca o lumină tăcută, orbitoare, însă Julia, în dimineaţa aceea de octombrie, dormise dusă.

Toate cele trei ferestre de la magazia lui Gerlof aveau jaluzele mici; cândva fuseseră roşu-închis, însă, scăldate în soare, îşi pierduseră treptat culoarea, devenind roz spălăcit. Chiar înainte de ora opt jumătate jaluzeaua de lângă patul Juliei se ridică, rulându-se singură cu un pocnet ce căpătă, în tăcere, dimensiunea unui tunet.

Julia deschise ochii. Nu de la pocnetul acela, ci de la razele soarelui care pătrundeau deodată prin fereastra dinspre est. Clipi şi înălţă capul de pe perna caldă. Văzu iarba îngălbenită de toamnă legănându-se în vânt şi-şi aminti unde era. Vânt puternic şi văzduh luminos.

Stenvik, îşi spuse.

Clipi iarăşi şi încercă să-şi ţină capul ridicat, însă curând şi-l cufundă din nou în adâncitura pernei. Întotdeauna se mişca greu dimineaţa, aşa fusese de-o viaţă, iar în ultimii ani uitarea oferită de somn fusese adesea foarte tentantă. Episoadele depresive de după ziua aceea o făcuseră să doarmă mult mai mult, pe parcursul vieţii sale adulte, decât ar fi fost cazul. Însă trezitul de dimineaţă era dificil când nu părea să existe vreun motiv anume pentru asta.

Ridicatul din pat era îngreunat, în Stenvik, şi de faptul că n-o aştepta vreo baie caldă şi drăguţă către care să se împleticească.

În josul debarcaderului nu erau decât ţărmul stâncos şi apa rece ca gheaţa.

Julia îşi amintea vag de ploaia torenţială care bătuse pe acoperiş peste noapte, acum însă auzea doar vuietul valurilor din josul debarcaderului. Foşnetul ritmic o făcu să vrea să sară din pat, să-şi azvârle hainele de pe ea şi să se năpustească în mare, însă îi trecu repede.

Mai zăbovi câteva minute în patul îngust, apoi se ridică. Aerul era umed şi răcoros şi încă bătea vântul, însă Stenvikul pe care-l văzu după ce-şi puse jacheta şi deschise în cele din urmă uşa căbănuţei nu mai era aceeaşi privelişte fantomatică din timpul nopţii.

Ploaia grea părea să fi spălat tot cenuşiul de pe lucruri; soarele strălucea din nou, iar coasta stâncoasă a insulei era curată, austeră şi frumoasă. Scobitura care dăduse numele satului nu era adâncă, ci mai degrabă un golfuleţ uşor rotunjit ce se curba de amândouă părţile debarcaderului, săpat de apele scăpărătoare ale canalului. La câteva sute de metri de ţărm, pescăruşii se balansau pe vârful valurilor, cu aripile deschise, ţipând sau râzând tăios unii spre alţii prin vânt.

Prin toată această lumină se insinua o stare de tristeţe, bănuiala că totul nu era pe cât de frumos părea să fie, însă Julia încercă să şi-o alunge. În dimineaţa asta, nu voia decât să se simtă bine, nu să se gândească la fragmente de os sau să-i vorbească amintirii lui Jens.

Auzi un lătrat vesel. Întoarse capul spre şoseaua de coastă şi văzu o femeie cu părul alb, într-o jachetă roşie vătuită, plimbându-se către sud cu un căţeluş cu blana cafenie; câinele nu era în lesă şi alerga încoace şi-ncolo, amuşinând drumul. Cu spatele la Julia, se întoarseră şi intrară iute într-una din casele aflate de partea cealaltă a drumului.

Ernst nu era singura persoană care locuia în Stenvik, îşi dădu seama Julia.

Începea să nu se mai simtă toropită, ci plină de energie. Luă un recipient de plastic şi se duse cu pas grăbit la casa lui Gerlof, unde-l umplu cu apă de băut de la robinetul din grădină. Luminată de soare, cabana părea de-a dreptul primitoare, în ciuda ierbii crescute prea mult împrejur, însă Gerlof nu-i dăduse cheia, aşa că nu putu să intre şi să-şi vadă dormitorul din copilărie.

Pe când umplea bidonul cu apă, îşi dădu seama că ar fi putut de fapt să stea în Öland mai mult, nu doar o zi. Dacă era ceva folositor de făcut — dacă Gerlof se aduna şi sugera nişte lucruri pe care le-ar fi putut face ea sau pe care să le caute — ar mai fi putut să stea încă două sau trei zile.

Apoi aruncă o privire peste grădina pustie şi hotărî: nu. Avea să se întoarcă astăzi în Göteborg, dar mai târziu, pe seară.

Pe drumul înapoi spre debarcader, ţinând strâns bidonul de plastic, se opri să se uite la casa galbenă din spatele tufelor de păducel din josul cabanei. O înconjurau frasini înalţi ce-şi întindeau tot mai mult mlădiţele şi abia dacă se zărea de după tufe, însă ce se putea vedea nu era tocmai atrăgător. Casa nu era doar goală, ci complet părăsită. Iedera se întinsese pe toţi pereţii şi începea să astupe ferestrele crăpate.

Julia îşi amintea vag de o bătrână care locuise acolo, o femeie care nu ieşea niciodată şi n-avea de-a face cu nimeni din sat.

Era ciudat că acea casă fusese lăsată în paragină; era o casă bună până la urmă, în ciuda crăpăturilor. Cineva ar fi trebuit să-i facă nişte reparaţii capitale.

Julia continuă să meargă spre debarcader, unde îşi făcu o ceaşcă de ceai şi luă micul dejun.

Patruzeci şi cinci de minute mai târziu, încuie uşa, cu o geantă pe umăr şi alta în mână. Patul fusese făcut înăuntru, curentul electric oprit de la siguranţe, jaluzelele trase. Debarcaderul era iarăşi gol.

Julia merse pe coama dealului până la maşină, se uită în lungul coastei fără să vadă ţipenie de om şi urcă la volan. Porni motorul şi aruncă o ultimă privire asupra construcţiei. Privi panta, moara dărăpănată şi apele scânteietoare de jos, simţind cum durerea se întoarce.

Se îndreptă spre şoseaua principală.

Trecu de ferma care devenise acum reşedinţă de vară, lăsă în urmă casa galbenă părăsită şi cabana lui Gerlof. La revedere, la revedere.

La revedere, Jens.

În stânga drumului ce trecea prin sat se vedea un altul, ce ducea către alt grup de cabane şi, de asemenea, spre o piesă dreptunghiulară de calcar înfiptă în pământ, purtând scrisă cu alb inscripţia LUCRĂRI ÎN PIATRĂ 1 KM. Pe un suport de fier era prins un indicator cu semnul că nu exista şosea până acolo.

Julia văzu semnul şi-şi aminti la ce se gândise de dimineaţă, înainte să se ducă să-i spună la revedere lui Gerlof: ar fi putut să treacă pe la fosta carieră să arunce o privire la lucrările în piatră ale lui Ernst Adolfsson.

De fapt, n-avea bani să cumpere aşa ceva, dar credea că i-ar fi plăcut să vadă lucrările. Şi poate să mai pună unele întrebări despre Jens, dacă Ernst îşi aducea aminte de dispariţia lui şi avea chef să-i spună unde fusese el însuşi în ziua aceea. N-avea ce rău să facă.

Întoarse pe drumeagul îngust şi micul Ford începu îndată să se zguduie şi să se legene de pe o parte pe alta. Era cel mai rău drum pe care mersese până acum pe insulă, în mare parte din cauza acelei ruperi de nori de aseară. Apa stagna în urmele de roţi, unde forma băltoace lungi şi înguste; încetini şi începu să înainteze încet, cu viteza întâi, însă maşina continua să alunece şi să patineze în adânciturile noroioase.

Lăsă în urmă reşedinţele de vară şi conduse pe lângă marginea alvarului. Drumeagul făcea un cot lin către carieră în paralel cu drumul de coastă, apoi se îndrepta pe măsură ce se apropia de cabana joasă a lui Ernst Adolfsson. Se termina în faţa casei într-un soi de spaţiu circular, unde încă se vedea parcat vechiul Volvo al lui Ernst.

Niciun semn de viaţă, ci doar o altă lespede lustruită, cu litere negre, ce fusese înălţată în mijlocul spaţiului circular: LUCRĂRI ÎN PIATRĂ — BUN VENIT.

Julia parcă maşina în spatele Volvoului şi opri motorul. Coborî din maşină şi îşi scoase din geantă portofelul subţire.

Vântul ofta în iarba înaltă; prin preajmă nu exista aproape niciun copac. Într-o margine a grădinii începea cariera, uriaşă rană în coasta dealului; în cealaltă, cât vedeai cu ochii, nu erau decât iarbă şi tufe izolate de ienupăr. Alvarul.

Se întoarse şi se uită la casă.

Era zăvorâtă şi tăcută.

— Hei! strigă.

Vântul îi estompă strigătul; nu răspunse nimeni.

O cărare lată făcută din calcar pisat ducea la uşa din partea laterală a casei, unde era şi o sonerie.

Julia se apropie şi apăsă pe buton.

Tot niciun răspuns. Maşina era însă acolo, deci pe unde umbla Ernst?

Sună iarăşi, ţinând degetul apăsat. Nu se întîmplă nimic.

Un impuls o făcu să încerce uşa. Era descuiată şi se deschise larg, ca o invitaţie.

Îşi vârî capul înăuntru.

— E cineva?

Nu primi niciun răspuns. Lumina era stinsă şi holul era întunecos. Ciuli urechea, aşteptând să audă paşi grei şi toc-toc-ul unui baston pe duşumea, dar totul era liniştit.

Nu e acasă — du-te la Gerlof, îi spuse vocea interioară. Însă era prea curioasă. Nu-şi încuiau oare uşile oamenii din Öland când plecau? Încă se mai încredeau atât de mult unii în alţii?

BUN VENIT, scria pe un covoraş de plastic de lângă uşă. Julia se şterse pe picoare de câteva ori şi intră.

— Alo? zise. Ernst? Sunt Julia, fata lui Gerlof...

În hol atârna, prinsă de tavan, macheta unei corăbii mici de lemn. La dreapta era bucătăria; curată şi cochetă, cu o măsuţă şi două scaune de lemn. În stânga era un dormitor cu un pat îngust, făcut.

Drept înainte din hol se ajungea într-o cameră de zi cu sofa, televizor şi o fereastră panoramică dând spre carieră şi, dincolo de ea, spre apa albastră a canalului. Pe masă văzu teancuri de ziare şi de cărţi, însă nici în camera de zi nu era nimeni. Pe un perete atârna un ceas hexagonal făcut din calcar şlefuit, cu limbi din ardezie.

Singurul lucru ieşit din comun era că doar ceasul părea făcut în întregime din piatră. Oare îi ajungea lui Ernst cât lucra afară? Reveni în hol şi se uită în jur de mai multe ori, de parcă vreun agresor necunoscut ar fi putut ţâşni din vreo crăpătură a pereţilor. Ieşi din casă şi închise cu grijă uşa.

Rămase nemişcată în soare, neştiind ce să mai facă. Ernst Adolfsson trebuia să fie pe-acolo pe undeva şi uitase să încuie uşa.

Îşi aţinti privirea către sculpturile din marginea carierei. Alături de ele văzu un şopron vopsit în roşu şi înconjurat de mesteceni; lângă şopron, o grămadă alcătuită din câteva blocuri de piatră şi pietre de diferite mărimi. Unele purtau semnele dălţii, dar arătau neterminate. Altele aduceau cu nişte fiinţe umane contorsionate, cugetă Julia. Vedea în piatră chipuri deformate şi orbite negre care o făcură să se gândească la trolii ce furau copii şi-i duceau pentru vecie în munte. Gerlof îi povestise că, de fiecare dată când lipseau unelte de-ale muncitorilor din carieră, aceştia dădeau întotdeauna vina pe troli. Era de neconceput ca vreun tovarăş de trudă să le fi furat.

Îşi smulse privirea de la pietroaie şi se uită iarăşi la lucrările complete, şlefuite, de pe piscul abrupt ce domina cariera. Faruri de dimensiuni mici, capace rotunde de fântână, ceasuri solare înalte şi câteva lespezi largi, funerare. Nicio piatră de mormânt nu avea trecut vreun nume.

Ceva lipsea. În şirul lung de sculpturi se căsca un spaţiu larg; Julia veni mai aproape. Văzuse ceva din cealaltă parte a carierei cu o seară înainte: turla înaltă ce aducea cu turnul bisericii din Marnäs lipsea. Un şanţ puţin adânc rămăsese săpat în pietrişul din susul povârnişului.

Julia înaintă cu paşi mici către pietrele lustruite, iar cariera i se deschise în faţă precum un imens iaz secat.

Nu era adâncă acolo, avea doar câţiva metri, însă panta era abruptă. Zăbovi pe margine, privind în tăcere biserica înaltă, aflată chiar sub ea. Vârful turlei arăta spre vest, spre apă.

Turnul nu se rupsese în bucăţi.

Însă dedesubtul sculpturii alungite zăcea cu braţele desfăcute larg Ernst Adolfsson. Se uita ţintă către cer din fundul carierei, cu gura însângerată şi trupul zdrobit.

Öland, mai 1945

Totul s-a schimbat. Lucruri mărețe sunt pe cale să se întâmple, și în lume și în viața lui Nils Kant. Simte asta în aer.

Soarele de deasupra alvarului e mai puternic ca niciodată, vânturile sunt mai proaspete, aerul mai curat și florile nespus de frumoase. Iarba e verde, n-a fost pârjolită încă de soarele din toiul verii. Urme mici ce zvâcnesc pe cer se transformă în rândunele, care plonjează precum niște săgeți negre din înalt către terenul plat, apoi, în câteva clipe, își sporesc iuțeala și țâșnesc iarăși, ridicându-se din nou în văzduh.

Primăvara a venit în Öland ca o răzbunare; Nils Kant simte schimbările. Are de-acum aproape douăzeci de ani, a devenit în sfârșit adult și e liber ca pasărea cerului. Viața i se întinde în față și îl așteaptă lucruri mari. O simte cu trupul întreg.

Nils s-a făcut prea mare ca să mai umble pe-acolo, tăcut, vânând iepuri. Are alte planuri. O să plece în lume după ce se termină războiul, încotro o să vadă cu ochii. I-ar plăcea s-o ia cu el și pe Maja Nyman, fata care locuiește într-o cabană pe dealul din Stenvik. Își amintește cum arată și se gândește la ea adeseori. Însă n-au stat niciodată de vorbă cu adevărat, se salută când se întâlnesc, dacă se nimerește ca ea să fie singură. Dacă n-o să mai apuce curând să stea de vorbă cu ea, o să plece singur.

Astăzi s-a îndepărtat de Stenvik mai mult ca de obicei, aproape că a ajuns în partea estică a insulei. Înainte să traverseze șoseaua principală, a împușcat doi iepuri; i-a lăsat sub niște tufișuri ca să-i ia când se întoarce spre casă. Are de gând să mai împuşte unul sau doi înainte să se întoarcă la maică-sa, şi poate şi vreo câteva rândunele, de dragul distracţiei.

Apa rămasă de la topirea zăpezilor din iarnă încă mai bălteşte pe întregul alvar; aduce un pic cu un peisaj mlăştinos, plin de lacuri mici. Căldura soarelui le face să sece cu repeziciune. Nils poartă cizme mari, solide, şi poate trece drept prin apă dacă n-are încotro. E cu totul liber şi e stăpânul lumii întregi.

Adolf Hitler a încercat să pună stăpânire pe lume. E mort acum, s-a împuşcat în Berlin cam cu o săptămână în urmă. A fost sfârşitul pentru Germania. Nimeni n-a mai avut voinţa sau tăria să se mai lupte cu ruşii şi americanii.

Nils iese plescăind dintr-o baltă, târând după el un smoc de frunze de ienupăr. Ţine minte că pe vremuri îi plăcea Hitler; avea, cel puţin, un mare respect pentru puterea voinţei sale.

Obişnuia să asculte reverenţios fragmente din discursurile tunătoare ale lui Hitler în perioada când mama lui ţinea radioul în salon, şi vreo câţiva ani aşteptase ca bombardierele nemţilor să planeze peste insulă, pentru ca războiul să se facă în cele din urmă simţit; acum Hitler s-a dus şi puterea Germaniei a fost făcută zob de bombardierele englezeşti.

Germania nu mai prezintă cine ştie ce interes. Anglia, pe de altă parte, este tentantă. Iar America pare a fi imensă şi plină de promisiuni, însă prea mulţi oameni din Öland au plecat deja într-acolo şi nu s-au mai întors; în secolul al XIX-lea au dispărut mii, fără urmă. Nils vrea să călătorească prin toată lumea, apoi să se întoarcă în Stenvik ca un împărat.

Aude ceva, un sunet slab, dar clar, şi se opreşte.

Nu se vede vreun iepure şi totuşi Nils are impresia că...

Nu e singur.

E cineva aici.

A auzit ceva în vânt, un zgomot scurt ce nu aduce nici a ciripit, nici a zumzet de insecte, nici a nechezat de cai. A bătut alvarul cu pasul ani de zile; ştie când lucrurile sunt cum trebuie şi când nu. Ceva, acum, nu este în regulă. Simte fiori de nelinişte pe ceafă şi pe spinare.

Ăsta nu-i iepure, e altceva.

Lupi? Bunica lui Nils, răposată de mult, obişnuia să spună poveşti despre lupii de pe alvar. Fuseseră lupi cândva, dar nu mai erau.

Oameni?

Cineva care-l pândeşte?

Nils îşi trage încetişor de pe umăr puşca Husqvarna, o înalţă cu amândouă mâinile şi trage cu degetul mare piedica. Două cartuşe făcute la fabrica din Gyttorp sunt gata să fie trimise prin ţeavă.

Se uită în jur: pe-aici vezi mai peste tot tufe de ienupăr, cele mai multe strâmbate şi încovoiate de vânt, nu mai înalte de un metru, însă sunt totuşi dese şi imposibil de străbătut cu privirea. Dacă se ridică în picioare, Nils poate vedea pe deasupra lor până hăt, departe; nimeni nu se poate strecura pe lângă el. Însă când se ghemuieşte la pământ, tufele parcă se înalţă şi-l covârşesc cu mărimea lor.

Nu mai aude sunetul — dacă într-adevăr l-a auzit. Poate a fost doar în capul lui, s-a mai întâmplat când umbla singur pe-aici.

Nils zăboveşte tăcut în iarbă, complet nemişcat, aşteptând. Respiră liniştit şi are tot timpul din lume. Iepurii mereu ies când aşteaptă, se pierd cu firea până la urmă şi ţâşnesc din ascunzişuri gonind cu salturi orbeşti cât mai departe de vânător. Atunci n-are altceva de făcut decât să ridice calm carabina la umăr, să ţintească spre forma cafenie şi să apese pe trăgaci. Apoi să se ducă şi să adune corpul ce se zbate slab.

Nils îşi ţine răsuflarea. Ascultă.

Nu mai aude nimic, însă simte deodată o pală de aer şi adulmecă un iz de sudoare stătută şi de pânză uleioasă. Mirosul acru al unui corp omenesc sau al mai multor corpuri e adus către el de vânt.

Sunt oameni acolo, foarte aproape.

Nils zvâcneşte către dreapta, cu degetul pe trăgaci.

Dintr-o tufă de ienupăr îl măsoară nişte ochi îngroziţi, la niciun metru distanţă.

Ochii altei fiinţe umane îi întâlnesc pe ai săi.

Chipul unui om se conturează în întuneric prin tufişul des, o faţă de bărbat murdară de praf şi înconjurată de un păr zbârlit.

În josul capului e un corp ce stă lipit de pământ, îmbrăcat în haine verzi, largi. O uniformă, își dă seama Nils.

Bărbatul e soldat. Un soldat străin, fără cască sau pușcă.

Nils ține carabina în față; își simte inima bubuind, o simte până în vârful degetelor. Înalță câțiva centimetri țeava puștii.

— Ieși de-acolo! spune cu voce răstită.

Soldatul deschide gura și rostește ceva. Nu e suedeză, cel puțin nu suedeza pe care o știe Nils. E o limbă străină. Aduce a germană.

— Ce? face Nils iute. Ce spui acolo?

Soldatul ridică încet mâinile, are palme murdare, crăpate — și în același timp Nils își dă seama că acesta nu e singur în ascunzătoare. În spatele lui, de după tufele de ienupăr, îl țintuiește cu privirea încă un bărbat în uniformă murdară. Au amândoi priviri chinuite, de parcă ar fugi de niște amintiri teribile.

— *Bitte nicht schiessen*[4], șoptește soldatul aflat cel mai aproape de Nils.

---

[4] Nu trage, te rog (în limba germană în original).

8

Julia l-a sunat pe Gerlof de pe telefonul lui Ernst Adolfsson şi i-a spus ce s-a întîmplat — cum l-a găsit pe Ernst, unde zăcea şi că era mort.

Gerlof înţelegea ce-i spunea ea, însă reuşea cumva să nu se gândească la asta şi să nu simtă prea mult, ci să se concentreze aproape complet pe a-i asculta vocea. Suna încordată, desigur, însă nu distrusă. Julia îşi păstra controlul.

— Deci Ernst a murit, rosti Gerlof.

La celălalt capăt al firului se lăsase tăcerea.

— Eşti sigură? întrebă.

— Sunt asistentă doar, spuse Julia.

— Ai sunat la poliţie?

— Am apelat numărul pentru urgenţe, spuse ea. O să trimită pe cineva. Dar n-o să fie nevoie de ambulanţă... e prea târziu.

Se opri din vorbit pentru o clipă.

— Numai că soseşte şi poliţia, chiar dacă a fost un accident. El a...

— Vin spre tine, spuse Gerlof. Luase decizia în aceeaşi clipă în care rostise vorbele. Poliţia o să apară îndată, dar vin şi eu. Ia un loc pe sofaua lui Ernst şi aşteaptă-i.

— Bine, aştept, răspunse Julia. Te aştept pe tine.

Vocea îi părea la fel de calmă.

Puseră telefoanele în furcă; Gerlof mai zăbovi un minut sau două la biroul său, adunându-şi puterile.

Ernst. Ernst, să moară. Gerlof își dădu voie să accepte acest fapt. N-avusese decât doi prieteni buni rămași în viață, John și Ernst. Acum mai avea doar unul.

Apucă bastonul și se săltă pe picioare. Hotărârea lui era de fier, în ciuda faptului că reumatismul și tristețea îi îngreunau mult mișcările. Ieși pe coridor, auzi râsete dinspre bucătărie și o porni într-acolo.

O găsi pe Boel cu fata cea nouă, căreia i se dădeau instrucțiuni asupra modului de folosire a mașinii de spălat vase. Îl văzură pe Gerlof și Boel îi zâmbi, apoi îi observă expresia și deveni serioasă.

— Boel, trebuie să mă duc la Stenvik. S-a întîmplat un accident. Mi-a murit cel mai bun prieten, rosti Gerlof cu fermitate. Trebuie să mă ducă cineva.

Nu-și feri privirea, și în cele din urmă Boel încuviință din cap. Nu-i plăceau abaterile de la rutină, însă de data asta nu comentă.

— Stai două minute și te duc eu cu mașina, spuse ea.

Când ajunseră la bifurcația dinspre nord ce ducea la carieră, Gerlof ridică mâna și arătă drept înainte.

— O să mergem pe drumul dinspre sud, spuse.

— De ce? întrebă Boel. Ziceai doar că vrei să mergi la...

— Am doi prieteni în Stenvik, răspunse Gerlof. Unul a fost Ernst. Celuilalt trebuie să i se spună ce s-a întâmplat.

Nu se abăteau mult; bifurcația spre sud apăru curând, cu semnul CAMPING acoperit cu bandă, pentru a arăta că spațiul de campare din Stenvik era momentan închis. John Hagman făcuse asta, în ciuda faptului că nu prea exista riscul să apară cineva în octombrie cu cortul sau cu rulota.

Pavilionul închis apăru în stânga, apoi terenul de minigolf, unde se afla un bărbat de vârstă mijlocie, îmbrăcat cu o bluză verde de trening, care mătura; după felul în care ținea mătura părea ostenit. Se uită cu timiditate la mașina care trecea. Era Anders Hagman, unicul fiu al lui John. Era burlac și foarte liniștit din fire, iar Gerlof nu-l prea văzuse îmbrăcat cu altceva în afara bluzei ponosite — poate avea mai multe la fel.

Apăru şi drumeagul ce ducea către camping.

— Am ajuns, zise Gerlof, e casa aia de acolo.

Arătă cu degetul spre o căsuţă din faţa drumeagului, o clădire scundă cu ferestruici înguste ce aducea cu un soi de gheretă de paznic. Un vechi şi ruginit Volkswagen Passat era parcat înaintea uşii, lucru care însemna că John e acasă.

Boel frână şi opri maşina. Gerlof deschise portiera şi ieşi sprijinindu-se în baston, şi aproape simultan uşa căsuţei se deschise. Un bărbat scund în nădragi bleumarin, cu părul cărunt pieptănat pe spate şi prins într-un moţ la ceafă, coborî pe treptele de lemn încălţat doar în ciorapi. Era John Hagman, întotdeauna grăbit să iasă şi să vadă cine-i venea în vizită.

John şi Anders se ocupau împreună de camping în lunile de vară. Pe timp de iarnă, Anders locuia mai mult în Borgholm. John stătea tot anul în Stenvik şi se ocupa de treburile zilnice ale campingului când nu era Anders prin preajmă. Era muncă grea pentru un om bătrân — Gerlof l-ar fi ajutat, însă era mai în vârstă chiar decât John.

Îi făcu semn din cap lui John, care-i răspunse la fel şi-şi vârî picioarele într-o pereche de cizme negre de cauciuc aflate pe trepte.

— Gerlof? spuse John pe când Gerlof înainta spre el. Nu mă aşteptam să vii.

— Da. A fost un accident, spuse Gerlof.

— Unde?

— La carieră.

— Ernst? rosti John cu voce scăzută.

Gerlof încuviinţă.

— E rănit?

— Da. E rău, spuse Gerlof, foarte rău.

John îl cunoştea de aproape cincizeci de ani; păstraseră legătura după anii petrecuţi împreună pe mare. Păru să priceapă întocmai cât de rău era doar din felul în care arăta Gerlof.

— A ajuns cineva pe-acolo? întrebă.

— Trebuie să fi ajuns până acum, zise Gerlof. Fata mea, Julia, urma să-i cheme. E acolo acum. A venit ieri de la Göteborg.

— Aşa, zise John intrând la loc în casă, după care ieşi iarăşi ţinând în mână o jachetă vătuită şi un mănunchi de chei. Putem lua maşina mea, spuse. Merg şi eu să stăm niţel de vorbă.

Gerlof dădu din cap, era bine aşa. Boel sigur voia să se întoarcă şi putea vorbi mai pe îndelete cu John dacă erau singuri.

John se abătu pe la Anders, opri în faţa lui, apoi arătă spre terenul de golf şi spuse ceva cu voce potolită. Anders scutură din cap. John arătă spre el şi Gerlof îl auzi cum ridică vocea. Cei doi Hagman aveau o relaţie cumva încordată, Gerlof o ştia — erau prea dependenţi unul de celălalt.

În cele din urmă, Anders încuviinţă, iar John clătină din cap şi-i întoarse spatele. Disputa se terminase.

În timp ce John îşi descuia maşina, Gerlof se duse încetişor până la Boel şi-i mulţumi că-l adusese până acolo.

— Zici că Ernst e mort, deci, spuse John stând la volan.

— Aşa crede Julia, zise Gerlof de lângă el, privind plaja şi scânteierile apei din josul drumului de coastă.

— A căzut o piatră pe el, spuse John.

— Una mare, aşa zicea Julia, explică Gerlof.

De peste şaizeci de ani nu mai fusese vreun accident serios la carieră, îşi dădu el seama — acum însă era închisă. Ernst o sfârşise sub un pietroi.

— Am adus cheia de rezervă, spuse John, în caz că l-au dus deja.

— Ţi-a dat o cheie? întrebă Gerlof, căruia Ernst nu-i încredinţase niciodată una. Nici el, pe de altă parte, nu-i dăduse lui Ernst cheia de la cabană. Poate că nu avuseseră încredere unul în altul cu adevărat.

— Ernst ştia că nu m-aş fi dus să-mi bag nasul, spuse John.

— Poate ar fi bine să aruncăm o privire acum, propuse Gerlof. Doar că nu ştiu după ce ar trebui să ne uităm. Dar ar trebui s-o facem.

— Da, spuse John, acum e altceva.

Gerlof nu mai scoase o vorbă, mulţumindu-se să privească ţintă în faţă, fiindcă spre ei, pe şosea, venea o ambulanţă. Gerlof nu mai văzuse niciodată una prin Stenvik. Înainta lent pe drumeagul dinspre carieră, iar luminile albastre nu erau aprinse. Nu era un semn bun, dar se aşteptaseră. John încetini şi ambulanţa trecu pe lângă ei, apoi apucară pe drumul către nord, înspre sat.

— A vândut foarte bine vara trecută, zise după o vreme John. Am glumit noi un pic, dar adevărul e că Ernst avea mai mulţi clienţi decât aveam eu peşti în plasă.

Gerlof se mulţumi să încline bărbia, nu mai erau multe de spus acum. Simţea mai departe moartea lui Ernst ca pe o greutate ce-i apăsa umerii.

John coti pe cărăruia îngustă ce ducea la platoul ce străjuia cariera, unde Gerlof putu să vadă urmele mai multor maşini întipărite în noroi. Maşina lui Ernst şi cea a Juliei erau sus în faţă, iar în spate două vehicule de poliţie şi o altă maşină personală, un Volvo albastru strălucitor. Lângă el se afla un bărbat cu şapcă pe cap şi cu un aparat de fotografiat odihnindu-i-se peste burtă.

— Bengt Nyberg şi-a cumpărat încă o maşină, zise Gerlof.

— Presupun că ziariştii câştigă o groază de parale, remarcă John.

— Chiar aşa? spuse Gerlof când John opri în dreptul panoului cu LUCRĂRI ÎN PIATRĂ — BUN VENIT şi opri motorul. Era linişte.

Gerlof coborî greoi din maşină; membrele îi erau ca de obicei înţepenite şi protestau împotriva mişcărilor nefamiliare. Îşi găsi echilibrul cu ajutorul bastonului, se îndreptă de spate şi dădu din cap către redactorul local al publicaţiei *Ölands-Posten*, care o porni alene către ei cu mâna sprijinită de aparat.

— L-a luat ambulanţa, îi anunţă Nyberg.

— Ştim, răspunse Gerlof.

— Nici eu nu l-am prins. Am făcut nişte poze cu poliţia şi semnul ăla mare de jos, dar nu cred că o să le putem publica. O să decidă redacţia din Borgholm, evident.

Suna de parcă ar fi fost vorba de poze cu vreo maşină intrată în şanţ sau de vreun geam spart. Bengt fusese mereu lipsit de sensibilitate, cugetă Gerlof.

— Mai bine nu le-aţi folosi, zise el.

— Ştiţi cine l-a găsit? întrebă Nyberg apăsând un buton al aparatului.

Se auzi un zuruit ce indica derularea filmului.

— Nu, răspunse Gerlof.

Începu să înainteze încetişor către marginea carierei. Unde era Julia?

— Du-te acasă şi scrie-ţi articolul, Bengt, zise John din spatele lui Gerlof.

— Aşa o să fac, răspunse Nyberg. O să citiţi mâine în ziar.

Se îndreptă spre maşină, urcă şi porni motorul.

Gerlof continuă să meargă încet, trecu pe lângă casă şi şopron şi avansă către carieră. Când ajunse la câţiva metri de muchia dealului, de jos apăru un poliţist în uniformă care suise panta. Reuşi să-şi treacă un picior peste margine, se săltă deasupra, apoi se aplecă să ajute un alt coleg poliţist, mai tânăr. După care răsuflă din greu şi-l privi pe Gerlof, care nu-i recunoştea pe niciunul. Erau probabil din Borgholm sau de pe continent.

— Sunteţi rude? întrebă ofiţerul mai vârstnic.

— Prieteni vechi. Rudele lui sunt în Småland.

Poliţistul dădu din cap.

— Nu-i mare lucru de văzut, spuse.

— A fost un accident?

— Un accident de muncă, răspunse poliţistul.

— Muta o sculptură aici pe margine, zise poliţistul mai tânăr arătând muchia colinei, unde se vedea o adâncitură mică în pietriş. Stătea aici şi trebuie să se fi apucat de ea. Şi atunci...

— A alunecat ori s-a împiedicat şi a căzut, iar sculptura a aterizat peste el, spuse cel mai vârstnic.

— Probabil n-a durat mult, observă cel tânăr.

Gerlof făcu încă un pas înainte, sprijinit în baston. Acum putea să-l vadă.

Turla de biserică, cea mai mare dintre sculpturile lui Ernst, zăcea pe fundul carierei. Se vedea clar unde căzuse. În pietrişul de dedesubt se observa o scobitură adâncă.

Urma lăsată de Ernst. Gerlof aruncă iute o privire peste carieră, iar când se gândi la mulţimea de pietre funerare şi lespezi de mormânt ce fuseseră scoase din dealul ăsta de-a lungul anilor își lăsă privirea să rătăcească și mai departe încă, spre țărm și spre valuri, și în cele din urmă se simți puțin mai bine.

Apoi privi către dreapta de-a lungul muchiei colinei, unde se înșirau celelalte sculpturi. Ernst le aranjase la distanță de câțiva metri una de alta, însă acolo era un spațiu mai larg... Gerlof merse într-acolo.

Căzuse și o altă sculptură, una mai mică. O vedea pe fundul carierei, o formă ovală și alungită ce se poate să fi fost vreun soi de ou sau cap de trol. Spre deosebire de turla de biserică, sculptura aceea se spărsese în două.

Hmm. Gerlof se dădu cu încetineală înapoi, ca să nu-și piardă echilibrul pe pietrișul instabil, și o porni către casa lui Ernst.

— Julia Davidsson mai e încă aici? îi întrebă pe polițiști.

Aceștia se opriseră la șopronul lui Ernst, unde, alături de alte sculpturi de diferite mărimi, se găseau amestecate ciocane, roabe și un vechi aeroplan de piatră.

— E înăuntru cu Henriksson, spuse ofițerul senior întinzând mâna către casă.

— Mulțumesc.

Ușa casei era întredeschisă, așadar John trebuia să fi intrat. Gerlof sui cu greutate treptele de lemn. Încercă de mai multe ori, fără succes, să-și șteargă picioarele de preșul de la intrare. Apoi împinse ușa.

Dădu, în drum, peste câteva perechi de pantofi; trebui să-i dea la o parte cu bastonul ca să poată intra. Îi era imposibil să se aplece și să-și scoată pantofii; îi lăsă în picioare și merse mai departe pe holul îngust. Pe pereți se vedeau poze înrămate cu muncitori de la cariera de altădată, cu târnăcoape și hârlețe în mâini.

Deasupra se auzeau voci vorbind încet.

În camera mare, la fereastră, stătea John, uitându-se afară. Julia și încă un polițist în uniformă stăteau pe canapea; polițistul era un om mai în vârstă ce-și scosese politicos cascheta.

Gerlof îl salută înclinând capul.

— Bună, Lennart.

Bărbatul era primul polițist pe care Gerlof îl recunoștea. Lennart Henriksson era polițist de aproape treizeci și cinci de ani; lucrase cam peste tot prin nordul insulei, însă locuia undeva la nord de Marnäs şi avea un post local în apropierea portului. Îndeobşte avea o figură lipsită de expresie şi umerii căzuţi în uniformă, de data asta însă stătea cât se poate de băţos lângă Julia.

— Salutare, căpitane, îi zise Henriksson.

— Bună, tati, spuse şi Julia cu jumătate de voce.

Era pentru prima dată după mulţi ani când i se adresa astfel, aşa că Gerlof îşi dădu seama că nu era tocmai în apele ei. Pătrunse în odaie cu paşi rari şi se opri lângă masă.

— Nu vrei să stai jos? zise Lennart.

— Sunt bine, Lennart. Trebuie să mai fac şi câte un pic de mişcare din când în când.

— Arăţi bine, Gerlof.

— Mulţumesc.

Se lăsă tăcerea. În spatele lor, John se întoarse şi ieşi din încăpere fără un cuvânt.

— Julia tocmai îmi spunea că e fiica ta, zise Lennart.

Gerlof încuviinţă şi liniştea se lăsă iarăşi.

— A plecat ambulanţa? întrebă Julia uitându-se la Gerlof.

— Da... John şi cu mine ne-am întâlnit cu ea pe drum.

Julia încuviinţă din cap.

— Aşadar s-a dus.

— Da.

Se uită la Henriksson.

— A venit şi un doctor? întrebă.

— Da, un stagiar tânăr din Borgholm... nu-l ştiam. A confirmat ce s-a întâmplat.

— A zis că a fost accident? întrebă Gerlof.

— Da. Şi după aceea a plecat.

— Dar trebuie să fi zăcut în ploaie peste noapte, zise Gerlof.

— Da. Probabil s-a întâmplat ieri-seară.

— Deci nu era sânge deloc, zise Gerlof. Presupun că toate urmele au fost şterse de ploaie, nu?

Nu ştia nici el prea bine de ce pune toate acele întrebări sau la ce ar fi putut duce, dar presupunea că voia să-şi dea importanţă. Nevoia de a-ţi da importanţă este probabil ultimul lucru la care renunţăm.

— Avea sânge pe faţă, spuse Julia. Puţin.

Gerlof dădu din cap. Pe hol se auzi tropăit de paşi şi pe uşă intră cel mai tânăr dintre poliţişti.

— Am terminat aici, Lennart, spuse. Plecăm.

— Bun. Eu cred că mai stau puţin.

— Tu eşti şeful.

Vocea tânărului agent de poliţie avea ceva respectuos, cugetă Gerlof. Poate că respectul se datora experienţei lui Lennart sau pentru că şi tatăl lui fusese poliţist şi fusese ucis în misiune.

— Să conduci cu grijă până la Borgholm, spuse Henriksson; colegul său aprobă cu o înclinare din cap şi dispăru.

În spatele lui stătea John, cu un portofel mare de piele cafenie în mână. Îl întinse către Julia, Gerlof şi Henriksson.

— Trei mii două sute cincizeci şi opt de coroane din vânzarea sculpturilor, zise el. Erau în sertarul de jos din bucătărie, sub pungile de plastic.

— Ai tu grijă de ei, John, zise Henriksson, ar fi prostesc să lăsăm atâţia bani să zacă acolo.

— Îi ţin eu, până se împarte totul familiei, propuse Gerlof întinzând mâna.

John păru uşurat să scape de banii aceia.

Încăperea se cufundă din nou în tăcere.

— Bun atunci, zise în cele din urmă Henriksson. Se aplecă de mijloc şi se ridică de pe sofa cu oarecare greutate. Cred că aş face bine dacă m-aş duce şi eu.

— Mulţumesc pentru... Julia încă mai stătea pe canapea, căutând cuvintele potrivite — pentru timpul acordat.

— Nicio problemă, zise Henriksson privind-o. Nu-i uşor să fii primul la locul unui accident mortal. Mi s-a întâmplat şi mie de câteva ori de-a lungul anilor, desigur. Te simţi foarte... singur. Neputincios.

Julia aprobă cu o înclinare a capului.

— Dar acum mă simt mai bine.

— Bun. Henriksson îşi puse cascheta. Biroul meu e în Marnäs. Puteţi oricând să sunaţi dacă apare ceva nou.

Se uită la John şi Gerlof.

— Şi voi la fel, evident. Puteţi să treceţi când vreţi. Încuiaţi voi?

— Da.

Lennart Henriksson îi salută din cap şi ieşi.

Auziră motorul unei maşini, apoi sunetul se stinse treptat în depărtare.

— O să plecăm şi noi curând, zise Gerlof. Băgă portofelul lui Ernst în buzunar, apoi se uită spre John. Putem să ieşim un minut? Voiam numai să-ţi arăt ceva... Ceva ce-am observat afară.

— Să vin cu voi? întrebă Julia.

— Nu-i nevoie.

John îl lăsă pe Gerlof să deschidă drumul. Sprijinit cu fermitate în băţul său, acesta coborî treptele, porni peste pietriş şi dădu colţul casei către marginea carierei.

— La ce ne uităm? întrebă John.

— E acolo pe colină, ceva ce-am observat înainte să intru în casă... uite.

Gerlof arăta cu degetul către scobitura carierei, unde piatra şlefuită ce aducea cu un ou mare sau cu o căpăţână deformată zăcea spartă în două bucăţi, una mai mare şi una mai mică.

— O recunoşti, nu? îi spuse lui John.

John încuviinţă grav.

— Era cea pe care Ernst o numea „Piatra lui Kant", zise. În glumă.

— A fost împinsă, continuă Gerlof, nu-i aşa?

— Da, zise John, aşa arată.

— Vara trecută stătea sprijinită de casă, remarcă Gerlof.

— Eu am văzut-o aici săptămâna trecută când am fost, spuse John. Sunt sigur.

— Ernst a răsturnat-o intenţionat, conchise Gerlof.

— Probabil că ai dreptate.

Cei doi prieteni de-o viaţă se priviră.

— La ce te gândeşti? întrebă John.

— Nu prea ştiu, oftă Gerlof. Habar n-am. Dar cred că e posibil să se fi întors Nils Kant.

9

Julia se asigură că cei doi bătrâni îndureraţi capătă câte o ceaşcă de cafea tare. Împrumută serviciul de porţelan alb al lui Ernst, cu sori galbeni de Öland pe el, şi le făcu fiecăruia câte o ceaşcă înainte de plecare, simţindu-se, o dată în viaţă, utilă. John şi Gerlof rămaseră pe sofa, vorbind cu voci potolite despre Ernst.

Povestioare şi crâmpeie de amintiri, cele mai multe fără vreun sens anume, despre greşelile pe care le făcuse Ernst ca proaspăt angajat la carieră, la început, când se mutase pe insulă, sau despre frumoasele sculpturi pe care le crease în atelierul lui după ce începuse să îmbătrânească. Julia îşi dădu seama că Ernst, în afara câtorva ani pe Marea Baltică în timpul războiului, îşi petrecuse viaţa de adult lucrând în piatră. Când se închisese cariera, în anii 1960, Ernst continuase de unul singur. Luase bucăţile care fuseseră date deoparte de muncitori, le şlefuise şi le lustruise, făcând din ele un fel de obiecte de artă.

— A iubit cariera asta, zise Gerlof aruncându-şi privirea pe fereastră. Sunt sigur că, dacă ar fi avut bani, ar fi cumpărat-o de la Gunnar Ljunger din Långvik; nu voia să trăiască nicăieri altundeva. Ştia totul despre cum trebuie despicat, tăiat şi cioplit fiecare soi de piatră.

— Ernst făcea cele mai de soi monumente funerare, zise John. Dacă dai o raită prin curtea bisericii din Marnäs sau prin Borgholm, poţi vedea cu ochii tăi.

Julia stătea fără să spună nimic, uitându-se la un teanc de cărţi vechi despre insulă aflate pe servanta lui Ernst. Îi asculta pe

John şi Gerlof, însă nu putea să-şi scoată din cap imaginea lui Ernst când îl descoperise.

Primul poliţist apărut la locul accidentului, Lennart Henriksson, scosese iute o pătură din maşină şi o întinsese peste Ernst, apoi o condusese în casă. Stătuse lângă ea fără să spună mare lucru, şi fusese bine aşa. După ziua în care dispăruse Jens, auzise prea multe voci consolatoare, prea multe vorbe pe care nu le ceruse.

— O să poţi să mă duci acasă, Julia? întrebă Gerlof după ce isprăviră cu cafeaua şi poveştile.

— Sigur.

Se ridică şi se duse la bucătărie să spele ceştile, aproape agasată de întrebare.

Am găsit un om strivit sub un bloc de stâncă, gândi ea, *cu sânge curgându-i din gură şi cu ochii scoşi din orbite. Dar am mai văzut sânge şi înainte, am mai văzut morţi. Am trecut eu prin lucruri şi mai rele.*

Şi în vreme ce gândurile i se învârtejeau, îşi aminti brusc ceva ce-ar fi putut fi important şi se întoarse la tatăl ei.

— Îţi transmisese un mesaj, zise, dar am uitat.

Gerlof ridică privirea.

— Ernst, explică ea, m-am întâlnit cu el la cabană când am ajuns în Stenvik şi ar fi trebuit să-ţi spun ceva din partea lui... a zis-o chiar înainte să plece.

Se opri din vorbit şi încercă să-şi amintească.

— Ceva despre degetul mare, care e cel mai important, şi nu mâna.

— Degetul mare e cel mai important? zise Gerlof.

Julia coborî bărbia, încuviinţând.

— Ştii ce înseamnă?

Gerlof, gânditor, clătină din cap. Se uită la John.

— Tu ştii?

— N-am idee, zise John, poate vreun soi de proverb?

— Oricum, el asta a zis, spuse Julia şi se duse la bucătărie.

Julia şi Gerlof se întoarseră cu Fordul la camping, John merse în urma lor cu maşina proprie. Un acoperământ cenuşiu de nori se întinsese peste canalul Kalmar şi ascundea soarele. Satul Stenvik adus la viaţă de poveştile bătrânilor, unde oamenii lucrau şi locuiau pe tot timpul anului şi unde fiecare casă şi cărare purta un nume — acel Stenvik se cufundase iar în adormire. Casele erau toate pustii şi încuiate, aripile morii nu se mai roteau şi capcanele pentru anghilă nu mai erau coborâte în canal.

După ce Julia opri lângă terenul de minigolf, John îşi parcă maşina şi veni spre ei. Gerlof coborî geamul; John se uită înspre Julia:

— Să ai grijă de tatăl tău.

Pentru prima oară, John i se adresase direct.

Julia dădu din cap.

— O să încerc.

— Ţinem legătura, John, zise Gerlof. Să-mi spui dacă vezi pe cineva... vreun străin.

Străini, cugetă Julia amintindu-şi un incident din copilăria ei din anii 1950, când un negru cu zâmbet larg ce vorbea stricat engleză şi deloc suedeză apăruse într-o vară prin Stenvik, mergând din casă în casă cu o valiză în mână. Oamenii din sat încuiaseră uşile şi refuzaseră să îi deschidă — şi când, în cele din urmă, cineva avusese curajul să afle ce dorea acesta, se dovedi că nu era defel un hoţ, ci doar un creştin din Kenya ce vindea biblii şi cărţi de imnuri. Oamenilor nu le plăcea să vadă străini în Stenvik.

— Vorbim curând, zise John Hagman ieşind din maşină.

Julia îl privi cum se îndreaptă spre casă şi cum pune mâna pe mătură de parcă ar fi fost bunul său cel mai de preţ. Apoi, cu mătura în mână, porni spre terenul de minigolf şi începu să-şi agite braţele către fiul său, Anders.

— John s-a ocupat douăzeci şi cinci de ani de camping, spuse Gerlof. Acum e responsabilitatea lui Anders, numai că Anders, în cea mai mare parte a timpului, doarme pe el. Tot John trebuie să mături, să vopsească şi să aibă grijă să nu se ducă de râpă totul. Ar trebui s-o ia mai uşor, dar nu m-ascultă deloc.

Oftă.

— Asta-i, deci, spuse. Acum putem merge la cabană.

Julia clătină din cap.

— Te duc înapoi la Marnäs, rosti ea.

— Chiar aş vrea să arunc o privire la cabană, spuse Gerlof, dacă tot am un asemenea şofer excelent.

— S-a făcut târziu, observă Julia, şi mă gândeam să plec acasă azi.

— Nu-i nicio grabă, nu? zise Gerlof. Göteborgul nu pleacă nicăieri.

După aceea, Julia nu-şi mai putu aminti cine, ea sau Gerlof, sugerase să rămână peste noapte la cabană.

Poate lucrul se hotărâse când Gerlof intrase în salon cu haina pe el şi se prăbuşise în singurul fotoliu din încăpere cu un oftat adânc. Sau poate când Julia ieşise pe stradă să dea drumul la robinetul de sub capacul puţului, apoi pornise electricitatea de la siguranţele din bucătărie. Sau când aprinsese lumina, dăduse drumul la calorifere şi pregătise pentru amândoi câte o ceaşcă de ceai din flori de soc. Se stabilise, în orice caz, o înţelegere tacită între ei doi că aveau să doarmă acolo peste noapte, în Stenvik. Julia îşi deschise telefonul mobil pentru ca Gerlof să sune la cămin şi să le spună celor de la personal ce hotărâse.

După aceea, Gerlof făcuse o plimbare prin curte.

— Nu se văd urme de şobolani, zisese bucuros când reveni în casă.

Julia îşi roti privirile prin încăperile mici şi întunecoase ale cabanei, tăcută şi atentă, de parcă s-ar fi aflat într-un muzeu. O parte a istoriei sale personale era aici, până departe, în copilărie, dar era ca şi cum ar fi fost închisă într-o cutie de sticlă.

Ce era de văzut în cabană? Nu mare lucru. Cinci camere mici, cu mobila acoperită de cearşafuri albe, şase paturi înguste fără aşternuturi, o bucătărioară cu ferestruică, muşte moarte lipite ca nişte litere pe sticla geamului. O veche hartă de navigaţie a nordului insulei, decolorată de soare, era întinsă pe perete, şi pe un birou se afla o fotografie alb-negru din anii 1960, înfăţişând o Julie cu zâmbet chinuit, alături de sora ei, Lena; într-un colţ era un raft de cărţi. Altfel camera era la fel de lipsită de obiecte personale ca o cabană de închiriat.

Pe podeaua de lemn nu se găseau preşuri, şi era rece ca gheaţa. Şi nu mai rămăsese aproape nimic care să-i amintească Juliei de copilărie.

Însă cândva existaseră acolo mai multe obiecte personale, iar când Julia trase ultimul sertar al biroului în încăperea care altădată fusese camera ei, dădu peste unul dintre ele: o poză înrămată cu un băiat ars de soare, cu bluză albă de bumbac, zâmbind timid fotografului. Stătuse mulţi ani pe birou, acum însă cineva o pusese la păstrare.

Julia aşeză fotografia la locul ei de drept. Cercetă poza cu băiatul ei dispărut, tânjind după un pic de vin roşu; câteva pahare ar fi încălzit-o şi-ar fi făcut-o să uite, ar fi transformat cabana într-un loc mai uşor de suportat. Dar n-avea intenţia să-l lase pe Gerlof să afle că bea.

Gerlof nu păru să observe cum se simţea ea; se plimba prin toate camerele ca şi cum ar fi fost acasă. Şi, într-un fel, aşa şi era. Petrecuse toate verile şi toate sfârşiturile de săptămână aici de când se pensionase, mai întâi cu Ella şi apoi singur, de când ţinea Julia minte. Stătuse la poartă făcând din mână când copiii se întorceau pe continent după câteva săptămâni de vacanţă.

Acum nu e vară şi trebuie să plec în curând, îşi spuse Julia stând la uşă cu cheile maşinii în mână, însă rosti cu voce tare către Gerlof:

— Lena şi cu mine dormeam în paturile suprapuse când stăteam aici... eu îl aveam pe cel de sus.

Gerlof dădu din cap.

— Nu prea era loc în vacanţe când apărea toată lumea, dar nu se plângea nimeni, din câte ţin minte.

— Nu. Îmi amintesc doar că era plăcut să-i avem aici pe toţi verişorii, peste vară... Soarele, ţin minte, strălucea întotdeauna, spuse Julia privindu-şi ceasul. Dar am face mai bine să mergem la culcare...

— Deja? spuse Gerlof îndreptând pe perete harta. Nu mai ai şi alte lucruri de întrebat?

— De întrebat?

— Da... spuse Gerlof trăgând uşurel de husa unui fotoliu din salon şi împăturind-o. Hai, întreabă.

Se aşeză încet şi, în momentul acela, Julia auzi telefonul sunând în buzunarul jachetei, aflată pe holul întunecat.

Soneria electronică se auzea nefiresc în liniştea aceea; se duse repede şi răspunse.

— Alo, sunt Julia.

— Bună. Ce faci? Era Lena — probabil singura persoană care ştia numărul Juliei. Ai ajuns?

— Da... păi... da, am ajuns.

Ce-ar fi trebuit să spună? Îşi surprinse expresia îngrijorată reflectată în geamul întunecat; nu voia să-i spună surorii ei nimic din ce se întâmplase, despre sandaua lui Jens şi accidentul de la carieră.

— Totul e bine, rosti într-un târziu.

— L-ai văzut pe Gerlof?

— Da... suntem la cabană acum.

— Cabana din Stenvik? zise Lena. Doar n-o să dormiţi acolo.

— Ba da, răspunse Julia. Am dat drumul la apă şi la curent.

— Tata n-are voie să răcească.

— N-o să răcească, spuse Julia simţindu-se ruşinată, apoi ruşinându-se şi mai mult fiindcă se simţea ruşinată. Stăm şi noi de vorbă... Tu ce voiai?

— Păi... despre maşină-i vorba. A sunat Marika, se pare că se duce la un curs de actorie în Dalsland în weekendul viitor, aşa că-i trebuie maşina. I-am spus că e în regulă... adică n-o să rămâi în Öland, nu?

— Mai stau puţin, zise Julia.

Marika era fiica din prima căsătorie a lui Richard, soţul Lenei. Julia crezuse că se înţelege destul de prost cu Lena, dar se părea că se împăcau suficient de bine cât Lena să-i împrumute maşina.

— Cam cât?

— Greu de spus... câteva zile.

— Bine, dar cât... trei zile? întrebă Lena. Aduci deci maşina înapoi duminică?

— Luni, rosti repede Julia.

Orice zi ar fi spus Lena, ar mai fi adăugat una.

— Atunci să vii devreme.

— O să încerc, spuse Julia. Lena...

— Minunat. Zi-i tatii că-l iubesc. Pa-pa.

— Lena... Nu cumva tu ai pus în sertar fotografia cu Jens? întrebă repede Julia.

Dar Lena încheiase deja convorbirea.

Julia închise telefonul cu un suspin.

— Cine era? spuse Gerlof din fotoliu.

— Cealaltă fiică a ta. Zice că te iubeşte.

— Aha, făcu Gerlof. Voia să te întorci acasă?

— Da, mă verifică.

Julia luă loc în camera de zi, în ungherul opus fotoliului lui Gerlof. Cana cu ceai de soc era pe masă. Aproape se răcise, dar îl bău oricum.

— E îngrijorată din cauza ta? zise Gerlof.

— Un pic.

În orice caz, îngrijorată din cauza maşinii, gândi ea.

— E mai sigur aici decât la Göteborg, spuse cu un zâmbet Gerlof.

Apoi însă păru să-şi amintească ce se întâmplase peste zi la carieră şi zâmbetul îi pieri. Îşi pironi privirea în podea şi tăcu. Nici Julia nu mai spuse nimic.

Aerul din cabană se încălzea puţin câte puţin. Dincolo de ferestre se lăsa noaptea; era aproape ora nouă. Julia se întrebă dacă erau aşternuturi prin cabană. Trebuia să fie.

— Nu mă tem de moarte, spuse deodată Gerlof. Mi-era frică atunci când umblam în tinereţe pe mare: mă temeam să nu eşuez, mi-era frică de mine şi de furtuni, dar acuma sunt prea bătrân... Şi mare parte din frică mi-a dispărut când Ella a ajuns la spital. În toamna aceea când a orbit şi s-a dus încet dintre noi.

Julia dădu din cap fără să scoată o vorbă. N-avea chef să se gândească nici la moartea mamei ei.

Jens putuse să iasă din cabană şi să se piardă în ceaţă în ziua aceea de septembrie din două motive. Unul era faptul că Gerlof nu fusese acasă. Şi celălalt că bunica lui Jens, Ella, se întinsese un pic şi adormise, în mijlocul zilei. O năpădise, în vara aceea, o epuizare cronică ce-o sleise de energia ei obişnuită.

Păruse cu totul inexplicabil, până ce, în anul următor, doctorii stabiliseră că suferea de diabet.

Jens dispăruse, iar bunica lui mai trăise, după aceea, doar câţiva ani. Se uscase pe picioare, torturată de jale şi de vinovăţia de a fi adormit în acea zi.

— Moartea îţi devine un fel de prieten când îmbătrâneşti, zise Gerlof. Sau cel puţin o cunoştinţă. Vreau să ştii asta, ca să nu crezi cumva că n-o scot la capăt cu asta... cu moartea lui Ernst.

— Bine, zise Julia.

Însă n-avea timp să stea şi să se gândească la cum s-ar fi putut simţi Gerlof.

— Viaţa merge mai departe, zise Gerlof sorbind din ceai.

— Într-un fel sau altul, răspunse Julia.

Un minut sau două se lăsă liniştea.

— Voiai parcă să te întreb ceva? spuse în cele din urmă Julia.

— Da. Întreabă, dă-i drumul.

— Despre ce?

— Ei... N-ai vrea să ştii cum se chema sculptura aceea rotundă, cea pe care a împins-o cineva în carieră?

Gerlof se uită la ea.

— Piatra aceea fără formă... Poate au întrebat de ea poliţiştii din Borgholm? Sau Lennart Henriksson?

— Nu, spuse Julia încercând să-şi aminetască. Nici nu cred că au văzut-o, se uitau mai încolo, la turla sculptată, şi...

Se opri.

— Nu m-am gândit nici eu la piatra aceea. E ceva deosebit în privinţa ei?

— Ai putea să întrebi şi asta, spuse Gerlof. Dar e vorba de fapt despre nume.

— Ei bine, cum se numea, atunci?

Gerlof trase aer adânc în piept şi se lăsă pe speteaza fotoliului. Expiră cu un oftat prelung.

— Lui Ernst nu-i prea plăcea... începu el. Se crăpase şi nu-i ieşise bine, aşa credea. Prin urmare a botezat-o „Piatra Kant". După Nils Kant.

Se lăsă iarăşi tăcerea. Gerlof o privea pe Julia ca şi cum ar fi aşteptat o reacţie, ea însă nu înţelegea ce voia.

— Nils Kant, zise. Foarte bine.

— Ai mai auzit numele ăsta? întrebă Gerlof. Ţi l-a spus cineva când erai mică?

— Nu ţin minte, răspunse Julia. Dar cred că pe undeva am auzit de numele Kant.

Tatăl ei aprobă din cap.

— Familia Kant a trăit aici în Stenvik, zise. Nils îl chema pe fiu, oaia neagră... dar când te-ai născut tu, după război, nu mai era pe-aici.

— Aşa.

— Plecase.

— Deci ce-a făcut Nils Kant aşa de groaznic? întrebă Julia. A omorât pe cineva?

Öland, mai 1945

Nils Kant stă cu puşca aţintită asupra celor doi soldaţi străini; are degetul pe trăgaci. Vântul şi cântecul păsărilor şi toate sunetele de pe alvar au amuţit. Peisajul a devenit tulbure; Nils nu vede decât soldatul şi ţeava dublă a carabinei pe care o ţine îndreptată întruna către ei.

Soldaţii se ridică încet în picioare, ascultând parcă un ordin. Picioarele le par lipsite de vlagă; se prind de iarbă ca să se ridice, apoi înalţă în aer braţele. Nils însă nu coboară ţeava puştii.

— Ce căutaţi aici? întreabă.

Bărbaţii îl privesc furiş, cu mâinile sus, şi nu răspund.

Cel din faţă se dă jumătate de pas înapoi, se izbeşte de celălalt şi se opreşte. Pare mai tânăr decât cel din spate, însă feţele amândurora poartă o mască de praf cenuşiu, dâre de noroi şi tuleie negre de barbă; e imposibil de spus ce vârstă au. Globii oculari le sunt străbătuţi de vinişoare roşii; după ochi ar putea să aibă şi o sută de ani.

— De unde sunteţi? întreabă Nils.

Niciun răspuns.

Nils aruncă rapid o privire în jos şi nu vede nici urmă de rucsac. Genunchii uniformelor lor verzi-cenuşii sunt roşi şi cusăturile desfăcute, iar soldatul din faţă are o despicătură largă deasupra rotulei.

Nils ţine puşca în mână, însă asta nu-l face să se simtă calm. Încearcă să inspire şi să expire lent pe nas, ca braţele să nu-i tremure şi arma să nu înceapă să se bâţâie în toate direcţiile. Un cerc invizibil de fier îi strânge capul mai sus de urechi; din pricina durerii îi este imposibil să judece limpede.

— *Nicht schiessen,* spune iarăşi soldatul din faţă.

Nils nu pricepe cuvintele, i se pare însă că limba aduce cu cea a lui Adolf Hitler de la radio. Asta înseamnă că sunt germani, din războiul cel mare. Cum au nimerit aici?

Pe un vas, gândeşte. Au trecut Marea Baltică pe un vas.

— Trebuie să... veniţi cu mine, spune el.

Rosteşte vorbele rar, ca soldaţii să înţeleagă. Trebuie să preia comanda, până la urmă el e cel cu puşca în mână.

Le face semn din cap.

— Înţelegeţi ce vă zic?

Se simte bine vorbind, chiar dacă ei nu înţeleg. Micşorează spaima, poate lupta împotriva paraliziei ce-i strânge creştetul. Nils ar putea să-i ducă la Stenvik; ar ajunge erou. Ce-ar crede oamenii din sat n-avea importanţă, însă maică-sa ar fi mândră de el.

Soldatul din faţă încuviinţează şi el din cap şi coboară braţele.

— *Wir wollen nach England fahren,* rosteşte el. *Wir wollen in die Freiheit.*[5]

Nils îl priveşte. Nu înţelege decât „England", care sună la fel ca în suedeză, dar e sigur că soldaţii nu sunt englezi. E sigur, mai mult sau mai puţin, că sunt nemţi.

Soldatul din spate coboară o mână către buzunar.

— Nu!

Inima bubuie în pieptul lui Nils; deschide gura.

Soldatul bagă mâna în buzunar. Mâinile i se mişcă prea repede, Nils nu-l poate urmări. Trebuie să facă ceva, şi zice:

— Mâini...

Un bubuit ca de tunet acoperă restul. Carabina se zguduie.

Praful de puşcă ars ţâşneşte pe ţevi, ascunzându-i vederii pe cei din faţa lui pentru câteva clipe.

Nils n-a vrut cu adevărat să tragă, a strâns doar arma mai bine ca să ţintească, să-i înalţe cătarea. Însă puşca s-a descărcat şi o ploaie de plumbi l-a doborât pe soldatul din faţă, l-a pus la pământ ca şi cum ar fi fost izbit în moalele capului.

---

[5] Vrem să ajungem în Anglia. Vrem să rămânem în libertate (în limba germană în original).

Prin fum, Nils îl zăreşte ca pe o umbră, o umbră ce cade, se zbate şi rămâne nemişcată pe iarbă.

Fumul se subţiază, toate sunetele dispar, însă soldatul încă stă acolo lungit pe o parte, cu jacheta făcută fâşii. Vreme de câteva clipe, trupul său pare a fi nevătămat, însă prin ţesătura sfâşiată începe îndată să se prelingă sângele, pete întunecate ce se întind. Soldatul închide ochii; arată ca şi cum ar fi pe moarte.

— Of, la dracu'... şopteşte Nils ca pentru el.

Gata. L-a împuşcat pe soldat — şi încă pe cel care nu trebuia. Nu soldatul din faţă băgase mâna în buzunar, dar acesta zace la pământ şi zvâcneşte uşor încercând să ridice capul, fără să reuşească.

Gâfâie întretăiat, tuşeşte şi nu mai trage aer în piept. Uniforma îi e plină de sânge. Ochii i se rotesc în toate direcţiile şi în cele din urmă se opresc, aţintiţi spre cer.

Celălalt soldat a rămas în spate, cel care umbla cu mâna prin buzunar, cu gura devenită o linie subţire şi ochi goi. Stă complet nemişcat, însă între degetul mare şi arătător ţine ceva; a scos ceva din buzunar înainte să bubuie împuşcătura.

Nu-i o armă, e un lucru mai mărunt. Arată ca o piatră mică, roşu-închis, care licăreşte şi sclipeşte chiar dacă pe alvar nu luminează soarele.

Nils are în mână puşca, soldatul are pietricica. Niciunul nu-şi fereşte privirile.

A împuşcat pe cineva, l-a ucis. Panica de la început dispare şi simte cum îl cuprinde o linişte îngheţată. El deţine controlul acum.

Nils respiră adânc, face un pas spre soldat şi arată cu bărbia către pietricică.

— Dă-mi mie aia, spune cu voce calmă.

10

Gerlof nu răspunse la întrebarea Juliei despre Nils Kant. Arătă doar cu degetul peste umărul ei, către întunericul de dincolo de fereastră.

— Familia Kant locuia uite acolo, jos, explică el. În căsoiul galben. Locuiau acolo cu mult înainte să ne construim noi cabana.

— Ţin minte că stătea o bătrână acolo, când eram mică, zise Julia.

— Era mama lui Nils, Vera, spuse Gerlof. A murit la începutul anilor 1970. Şi înainte a stat multă vreme singură. Era bogată... familia ei avea un gater în Småland şi deţinea în proprietate o grămadă de pământ aici pe coastă, dar nu cred că au bucurat-o vreodată banii. Presupun că rudele încă se ciorovăiesc în privinţa moştenirii, fiindcă uite, casa se dărâmă acolo. Ori poate nu îndrăzneşte nimeni s-o locuiască.

— Vera Kant... zise Julia. Mi-o amintesc foarte vag. Nu era prea populară, aşa-i?

— Nu, era prea afurisită şi ranchiunoasă, zise Gerlof. Dacă bunicul tău îi făcea vreo nedreptate, o ura pe maică-ta, pe tine şi pe câinele tău pentru tot restul vieţii tale. Era încăpăţânată şi mândră. Când i-a murit bărbatul, a revenit imediat la numele ei de fată.

— Şi nu se ducea niciodată în sat?

— Nu. Vera stătea izolată, spuse Gerlof. Şi-a petrecut mare parte din viaţă în casă, tânjind după fiul ei.

— Păi ce-a făcut el? întrebă iarăşi Julia.

— O groază de chestii... spuse Gerlof. Oamenii l-au bănuit, când era tânăr, că şi-a înecat fratele. Evident că erau doar Nils şi fratele lui acolo când s-a întâmplat şi sigur că Nils a zis că fusese un accident... deci n-o să putem afla niciodată adevărul.

— Aţi fost prieteni?

— Nu, nu. El era cu vreo câţiva ani mai mic decât mine şi eu am plecat destul de devreme pe mare. Aşa că nu prea m-am ciocnit cu el când era mic.

— Şi când a crescut?

Gerlof aproape că zâmbea, însă nu era nimic la care să zâmbeşti în povestea lui Nils Kant.

— Cu siguranţă nu când a crescut, zise. Ţi-am spus că a plecat din sat.

Ridică mâna şi arătă spre biblioteca îngustă din colţul odăii.

— E acolo o carte despre Nils Kant. Cel puţin o parte e despre el. Pe al treilea raft, are un cotor subţire, galben.

Julia se ridică şi se apropie de cărţi. Se uită şi scoase în cele din urmă o carte din al treilea raft. Citi titlul.

— *Crimele din Öland.*

Îl privi întrebător pe Gerlof.

— Aia e, zise el. A scris-o un coleg de-al lui Bengt Nyberg de la ziarul local acum câţiva ani. Citeşte-o, o să te lămureşti în multe privinţe.

— Ok, zise ea uitându-se la ceas, dar nu în seara asta.

— Nu. E vremea să ne culcăm.

— Aş vrea dormitorul meu cel vechi, zise Julia, dacă se poate.

Gerlof alese dormitorul de alături, cel pe care-l împărţise atâţia ani cu Ella. Patul lor dublu de altădată nu mai exista, însă erau alte paturi, noi, în acelaşi loc. Cât se duse Gerlof la baie, Julia îi pregăti unul; făcutul paturilor era o activitate sportivă cu care el nu se mai descurca.

După ce Julia termină şi se duse la ea în cameră, Gerlof rămase în indispensabilii lungi şi în vestă şi se băgă în pat. Salteaua era mai tare decât se învăţase în vremea din urmă.

Stătu aşa câteva minute lungit în întuneric şi cugetă, însă nu se mai simţea acasă aici în cabană, nu ca în camera din Marnäs. Fusese un pas important să admită că era prea bătrân ca să facă faţă de unul singur în Stenvik şi să se mute acolo, dar fusese, poate, decizia potrivită. Măcar nu trebuia să-şi spele hainele şi să-şi facă singur cafeaua.

Gerlof ascultă o vreme vântul şuierând prin frunze, apoi adormi. Şi la un moment dat în timpul nopţii visă că stă întins, în cariera de piatră, pe un pat de stâncă tare. Cerul de deasupra era de un albastru intens, însă, ciudat lucru, o negură subţire stăruia deasupra pământului.

Ernst Adolfsson stătea pe marginea piscului, privind spre carieră cu găvanele ochilor înnegrite.

Gerlof deschise gura să-şi întrebe prietenul dacă el fusese cel care împinsese sculptura în carieră; şi dacă da, ce însemna asta — însă o şoaptă îl făcu pe Ernst să întoarcă brusc capul.

Eu i-am omorât pe toţi.

Nils Kant fusese cel ce şoptise.

Gerlof... nepotul tău îţi transmite salutări.

Nils Kant venise de peste alvar cu carabina fumegândă şi stătea acum după colţul casei lui Ernst; urma să păşească îndată spre ei. Gerlof înălţă capul şi-ţi ţinu răsuflarea aşteptând cu nerăbdare; avea în sfârşit să vadă cum arăta Nils Kant ca adult, ca bătrân. Oare chelise? Era cărunt? Purta barbă?

Însă Ernst fu cel care se întoarse şi dispăru după casă, alunecând domol prin aburi precum o tăcută corabie fantomă. Gerlof strigă după el, însă Ernst dispăruse.

Când se trezi în cele din urmă, Gerlof se simţi distrus de durere că-l pierduse.

— Fă la stânga, îi spuse Gerlof Juliei, în maşină, în dimineaţa următoare.

Julia se uită la el şi frână.

— Mergem la Marnäs, da? Înapoi la cămin.

— Acuşi. Nu chiar imediat, zise Gerlof. Mă gândeam să bem mai întâi o cafea aici, în Stenvik.

Julia îl măsură câteva secunde cu privirea, apoi făcu la stânga. Coborâră pe şoseaua ce se înălţa deasupra apei. Gerlof aruncă automat o privire spre debarcader ca să se asigure că nu se zărea nicio fereastră spartă.

— Din nou la stânga, spuse arătând către o casă de pe şoseaua de coastă. Acolo mergem.

Julia frână şi viră fără să se asigure sau măcar să se uite în oglinda retrovizoare.

— Stă o bătrână aici, zise oprind în faţa casei. Am văzut-o alaltăieri... ieşise cu câinele la plimbare.

— Nu-i aşa de bătrână, spuse Gerlof. Aş zice că Astrid Linder are cam şaizeci şi şapte, poate şaizeci şi opt de ani. Doar de curând s-a pensionat... a fost mulţi ani doctoriţă în Borgholm. Dar a crescut aici.

— Şi locuieşte tot anul în Stenvik?

— Acum da. Eu m-am mutat din cabana de vară, Astrid însă a făcut exact pe dos când a rămas văduvă. A venit să stea într-a ei.

Gerlof deschise portiera şi simţi, sucindu-se pe banchetă, că membrele îl dor şi oftă.

— Şi evident, e ceva mai în formă decât mine.

Reuşi să-şi coboare picioarele, însă Julia trebui să vină să-l ajute. Îi mulţumi printr-un semn din cap şi porniră împreună spre casă.

— Când mă întorc în Stenvik, îmi spun că în case stau oameni cât e anul de lung, zise el. Uneori am impresia că se mişcă draperiile prin cabane. Poţi să vezi umbre strecurându-se pe drum, poţi să prinzi mişcări uşoare cu coada ochiului... Fantomele se văd cel mai bine cu coada ochiului.

Julia nu răspunse.

În zidul nu prea înalt se afla o poartă de lemn, pe care o deschise. Grădina era golaşă, dar existau câteva piese de mobilier de exterior. Pe o terasă joasă de gresie din faţa casei se aflau patru scăunele albe de plastic în jurul unei măsuţe, şi alături un gnom de porţelan gri cu glugă verde ce se uita peste golfuleţ surâzând neclintit.

Înainte să ajungă să sune la uşă, din casă se auzi un lătrat.

— Gura, Willy! ţipă o voce de femeie, însă câinelui nu-i păsă.

Când uşa se deschise, animalul se năpusti ca un fulger alb-cafeniu, fremătând pe lângă picioarele lui Gerlof şi ale Juliei; Gerlof trebui să se sprijine de ea ca să nu-şi piardă echilibrul.

— Astâmpără-te, câine prost! ţipă iarăşi Astrid.

Apăru în uşă, micuţă şi căruntă; lui Gerlof i se păru foarte frumoasă.

— Bună, Astrid.

Astrid apucă de zgardă câinele, îl prinse bine şi ridică privirea.

— Bună, Gerlof, te-ai întors acasă? Apoi o văzu pe Julia şi întrebă repede: Doamne — ţi-ai adus şi o iubită nouă?

În ciuda faptului că soarele strălucea, vântul de toamnă ce bătea neîncetat peste insulă era tăios. Totuşi, Astrid aduse cafeaua de dimineaţă pe terasă, acoperi cu o pătură umerii lui Gerlof şi-şi puse pe ea un pulover gros, verde, de lână.

— Vreau şi eu pulover, spuse Gerlof.

— Ba nu. Aerul e foarte curat şi plăcut aici, spuse Astrid, aducând cafeaua şi un platou cu prăjiturele — nu de casă, ci brioşe luate de la magazin.

Lui Astrid nu-i plăcea să coacă. Turnă cafeaua şi se aşeză.

Gerlof o prezentase pe Julia spunând că este fiica lui cea mică; ea şi Astrid se salutaseră, pălăvrăgiseră un pic despre energia uimitoare a lui Willy, pe care-l urmăriseră cum se linişteşte încet-încet şi se întinde sub masă. Niciunul din ei nu aduse vorba despre Ernst.

Gerlof nu credea ca Astrid s-o mai ţină minte pe Julia, aşa că fu surprins când aceasta spuse deodată, cu voce joasă:

— Probabil nu mă mai ţii minte, Julia, dar... am fost şi eu acolo în ziua aceea, la căutări pe ţărm. Şi soţul meu a fost.

Gerlof văzu cum Julia înţepeneşte de cealaltă parte a mesei; deschise cu greutate gura, căutând vorbele cele mai potrivite.

— Mulţumesc, spuse în cele din urmă. Nu mai reţin... totul era aşa de amestecat atunci.

— Ştiu, ştiu, dădu Astrid din cap sorbindu-şi cafeaua. Toată lumea dădea fuga în toate părţile. Poliţia a trimis bărci pe canal, dar nimeni nu ştia încotro să se îndrepte. Un grup de săteni a fost trimis spre faleză, noi am apucat-o cu alt grup spre nord.

Am tot mers pe plajă și ne-am uitat în apă și pe sub toate bărcile trase la țărm și pe sub toate pietroaiele. Apoi s-a lăsat întunericul și nu mai vedeam nimic... a trebuit să ne întoarcem. A fost groaznic.

— Da, zise Julia, privind fix în ceașcă. Au căutat cu toții până s-a întunecat.

— A fost înfiorător, spuse Astrid. Și n-a fost nici primul și nici ultimul care a dispărut în canal.

La masă se lăsă tăcerea. Vântul sufla ușor. Willy strănută și pufni neliniștit la picioarele lui Astrid.

— S-a găsit sandaua băiatului, zise Gerlof după o clipă.

— Da, spuse Astrid, era în apă?

— Nu, pe uscat. Cineva trebuie s-o fi căutat toți anii ăștia, însă deocamdată nu știm cine.

— Dumnezeule! făcu Astrid. Dar n-a fost... nu s-a înecat?

Julia puse ceașca pe masă, dar nu spuse nimic.

— S-ar părea că nu, zise Gerlof. E complicat... deocamdată nu știm prea multe.

— Omul ăla de care vorbeai ieri, Gerlof, spuse Julia, Nils Kant. Ar putea să știe ceva de Jens? La asta te gândeai?

— Nils Kant? zise Astrid, privindu-l pe Gerlof. De ce vorbești despre el?

— Am adus ieri vorba.

Julia își mută nesigură privirea de la Gerlof la Astrid, de parcă ar fi spus ceva necuviincios.

— Mă gândeam doar că... poate a avut vreun amestec în asta. De vreme ce a mai făcut probleme înainte.

Astrid oftă.

— Credeam că Nils Kant a fost uitat de-acum, spuse. De când a plecat din Stenvik...

— A fost, în cea mai mare parte, interveni Gerlof. Faptul că Julia nici nu auzise de el până ieri demonstrează asta cel mai bine.

— Era cu vreun an sau cam așa mai mare decât mine, continuă Astrid, dar eram în aceeași clasă în gimnaziu. Și mereu părea să fie prost dispus, nu l-am văzut vreodată să arate mulțumit. Se lua tot timpul la bătaie, și era mare la trup. Noi, fetele, ne temeam de el... şi băieţii la fel. El începea mereu harţa, dar tot timpul dădea vina pe altcineva.

— Eu nu l-am prins la şcoală, eram mai mare decât Kant, spuse Gerlof, dar mi-a povestit John Hagman despre bătăi.

— După aceea a început să lucreze la cariera de piatră a familiei, zise Astrid, dar nici asta n-a mers prea bine.

— A fost şi acolo o bătaie. Un muncitor aproape s-a înecat.

Gerlof clătină din cap.

— Mai ţii minte unul din vasele cu care transportau piatra şi care a luat foc în noaptea când Nils a terminat-o cu lucrul acolo, Astrid? *Isabell*, aşa îi spunea. A luat foc în radă la Långvik şi căpitanul, care era la bord, a fost trezit de flăcări. Au reuşit doar să-l scoată de la docuri înainte să se scufunde. „Combustie spontană" au zis la anchetă, dar pe-aici multă lume credea că Nils Kant era de vină. Şi atunci a început totul.

Julia îl privi întrebător.

— A început ce?

— Păi... Nils Kant a devenit ţapul ispăşitor al Stenvikului, zise el. Orice lucru rău se întâmpla, dădeau vina pe el.

— Nu chiar orice, interveni Astrid. Doar infracţiunile. Incendiile, hoţiile, animalele rănite...

— Şi accidentele, spuse Gerlof. Dacă se sfâşia pânza de la aripa morii, dacă se rupeau plasele sau se desfăceau parâmele vaselor şi erau duse în larg...

— Îl bănuiau pe bună dreptate, spuse Astrid. Şi a arătat de ce era în stare.

— Avea şi el o poveste, adăugă Gerlof. Un tată sever care a murit când era el mic, o mamă care-i spunea mereu că e mai bun decât oricine altcineva din sat. N-a crescut tocmai sănătos.

Astrid încuviinţă, însă rămase tăcută şi gânditoare câteva secunde, înainte de a întreba domol:

— Am auzit de accident ieri, la radioul local. Când e înmormântarea, Gerlof?

Schimbase subiectul, observă el. Doar dacă nu-şi dăduse şi Astrid seama că exista o legătură între Nils Kant şi moartea lui Ernst.

— Miercuri, din câte ştiu. Am vorbit la telefon cu John de dimineaţă şi el aşa credea.

— O să fie la biserica din Marnäs?

— Da, zise Gerlof, ridicând ceaşca. Chiar dacă blestematul ăla de turn de biserică i-a venit până la urmă de hac.

— Ernst era mereu atât de grijuliu, remarcă Astrid. Nu pricep ce căuta acolo, pe margine.

Gerlof clătină din cap fără să zică nimic.

— Ăştia sunt toţi? întrebă Julia după vizita la Astrid, când urcară în maşină pregătiţi să se îndrepte spre Marnäs.

— Toţi?

— Toţi care locuiesc în Stenvik. Am văzut pe toată lumea care stă aici?

— Mai mult sau mai puţin, zise Gerlof. Pe toţi cei care se trag din Stenvik. Mai sunt câţiva care vin la sfârşit de săptămână din Borgholm şi Kalmar. Probabil, cu totul, cincisprezece sau douăzeci. Nu ştiu exact.

— Şi vara cum e?

— Înăbuşitor, zise Gerlof. E plin de turişti... cu sutele. Sunt tot mai mulţi an de an. Construiesc fără oprire. Şi la fel şi în campingul lui John, vin săptămână de săptămână. Când eram mic, aproape că erau mai mulţi vizitatori decât locuitori. Dar în Långvik e chiar şi mai rău, acolo au un port de agrement şi hotel pe plajă.

— Ţin minte cum era vara, zise Julia.

Gerlof oftă.

— N-ar trebui să mă plâng. Vin de pe continent cu bani, până la urmă.

— Dar e greu să-i deosebeşti, remarcă Julia virând către Marnäs.

— Vara e imposibil, zise Gerlof. Ajunge să fie exact ca în oraş, unde stai tu, oamenii vin şi pleacă după cum au chef.

— Pot s-o facă şi toamna, spuse Julia. Că doar nu e nimeni în Stenvik să vadă...

Se opri brusc, ca şi cum şi-ar fi dat seama de ceva.

— Astrid e mai curioasă din fire, zise Gerlof. Apoi observă că Julia tace şi o privi. Ce s-a întâmplat?

— Tocmai mi-am amintit... Ernst spunea că aşteaptă un musafir. Când ne-am întâlnit la cabană alaltăieri. A zis: „Eşti bine-venită să te uiţi la sculpturi, dar nu în seara asta, fiindcă aştept o vizită". Sau ceva de genul ăsta.

— Aşa a zis? întrebă Gerlof, uitându-se gânditor înainte.

— Are şi asta de-a face cu... Nils Kant ăla?

— Poate.

În maşină se lăsă tăcerea. Trecură de biserică, iar Gerlof îşi aminti de înmormântarea ce urma. Nu era deloc nerăbdător să participe.

— Ştii mai multe decât îmi spui, zise Julia după un timp.

— Un pic mai mult, răspunse Gerlof cu voce scăzută. Nu cine ştie ce. Avem nişte ipoteze, eu şi cu John.

Şi Ernst, evident, avusese ipotezele lui, cugetă el cu tristeţe.

— Ăsta nu-i un joc, zise Julia. Jens e fiul meu.

— Ştiu.

Gerlof îşi dori s-o poată ruga să nu mai vorbească despre Jens ca şi cum ar fi fost încă viu.

— Şi cât de curând o să-ţi spun la ce mă gândesc.

— De ce i-ai povestit despre sanda lui Astrid?

— Ca să răspândesc veştile, zise Gerlof. Astrid o s-o ducă musai mai departe, e bună la aşa ceva.

O privi pe Julia.

— Tu le-ai spus poliţiştilor ieri despre sanda?

— Nu... aveam altele pe cap. Şi de ce ar trebui să le spunem?

— Păi... poate iese ceva la iveală. Sau cineva.

— Cine?

— Nu se ştie, spuse Gerlof în vreme ce soseau la căminul de bătrâni.

Julia îl ajută iarăşi să coboare din maşină.

— Ce-o să faci acum? întrebă el.

— Nu ştiu... poate mă duc până la biserică.

— O idee bună. E un felinar pe mormântul Ellei, poate iei o lumânare s-o pui acolo. Am una sus în cameră.

— Bine, spuse Julia însoţindu-l până la uşă.

— Şi poţi să te uiţi şi prin curtea bisericii. După ce aprinzi lumânarea la mormântul mamei tale, ia-o spre partea stângă a zidului şi uită-te la mormintele de acolo.

— Bine, dar de ce? întrebă Julia, apăsând pe butonul de deschidere a uşii căminului.

— O să înţelegi când o să vezi.

11

Julia stătea în curtea bisericii din Marnäs şi se uita la mormântul lui Nils Kant.

Se afla lângă zidul dinspre vest; ultimul dintr-un şir lung de morminte. Numele NILS KANT era scrijelit în lespede, cu datele 1925-1963. Piatra era mică şi neînsemnată, o bucată obişnuită de gresie ce provenea, probabil, din cariera de lângă Stenvik. Poate o cioplise Ernst Adolfsson. Era veche de peste treizeci de ani şi petice de lichen alb începuseră să-i acopere suprafaţa.

În jurul mormântului creştea o iarbă uscată şi galbenă, dar nicio floare.

Julia se mirase de ce nu-l menţionase nimeni ca suspect pe Nils Kant atunci când Jens dispăruse. Ca să-i ofere un răspuns, Gerlof o trimisese aici, în cimitirul pustiu din afara Marnäsului — şi vedea acum că Nils Kant n-ar fi putut avea nimic de-a face cu dispariţia copilului ei. În 1972, Kant era mort de aproape zece ani. Răspunsul era cioplit în piatră.

Aşadar, încă o pistă închisă.

O altă lespede funerară se vedea la doi metri distanţă, tot de gresie, însă de data asta mai înaltă şi mai lată. În ea erau săpate nume şi ani: KARL-EINAR ANDERSSON 1889-1935 şi VERA ANDERSSON B. KANT 1897-1972. Sub aceste nume, cu litere mai mici, mai era unul: AXEL THEODOR KANT 1929-1936. Acesta era fratele mai mic al lui Nils Kant, cel care se înecase şi al cărui corp nu fusese găsit niciodată în canal.

Tocmai când Julia era pe punctul să întoarcă spatele mormintelor şi să plece din curtea bisericii, zări ceva mic şi alb fluturând după piatra de pe mormîntul lui Nils Kant. Se opri, făcu doi paşi şi se aplecă.

Un plic alb foşnea uşor în bătaia brizei, îndesat între tulpinile câtorva trandafiri uscaţi. Cineva aşezase trandafirii în spatele pietrei de mormânt nu cu multă vreme în urmă, îşi dădu seama Julia, fiindcă îşi păstrau încă petalele uscate, sângerii. Când puse mâna pe plic, îl simţi umed. Dacă fusese ceva scris pe el, cerneala fusese spălată de ploaie.

Aruncă o privire în jur. Cimitirul era cu totul pustiu. Biserica albă se înălţa la cincizeci de metri mai încolo, însă când încercă uşa, Julia o găsi închisă; în spatele ferestruicilor înguste nu mişca nimic.

Îndesă la repezeală plicul în buzunarul de la pardesiu şi întoarse spatele mormântului.

Se duse din nou către cel al mamei sale, îndepărtă o frunză galbenă de mesteacăn ce fusese adusă acolo în cele câteva minute de când plecase, şi se lăsă într-un genunchi să verifice dacă lumânarea mai ardea în felinar. Ardea.

Apoi reveni la maşină şi parcurse scurta distanţă până în centrul localităţii Marnäs.

Când Julia era mică, era o adevărată aventură să faci o excursie de la cabanele de vară din Marnäs până în partea estică a insulei. Nu era doar un chioşc pe atunci, existau *magazine*. Puteai cumpăra jucării.

Conducând acum maşina prin sătuc, era îndeosebi recunoscătoare pentru faptul că putea să parcheze fără taxă — un mare avantaj faţă de Göteborg. Puteai să parchezi lângă supermarketul ICA, pe scurta stradă principală, şi pe cheiul portului. Julia alese cheiul. Exista şi un băruleţ, Moby Dick Restaurant & Pub; mesele ce dădeau spre ferestre erau goale toate, la nici jumătate de oră înainte de prânz.

Nu existau nici vase de agrement, nici bărci de pescuit în micul port. Julia se dădu jos din maşină şi merse până la docul pustiu de beton ce arăta către orizont. Rămase câteva minute aşa, privind îndelung către marea gri cu suprafaţa încreţită de unde. La orizont nu se vedea nimic. Dincolo de zare, undeva spre nord-est, se afla Gotlandul; de cealaltă parte a Balticii erau Europa de Est şi vechile/noile ţări ce se desprinseseră de Uniunea Sovietică — Estonia, Letonia şi Lituania. O lume pe care Julia n-o vizitase niciodată.

Întoarse spatele mării şi porni pe strada principală fără să întâlnească vreun suflet. Trecu pe lângă un butic cu haine, o florărie şi un bancomat la care se opri şi scoase trei sute de coroane. Chitanţa îi arătă că avea bani puţini, ca de obicei, şi o mototoli iute.

Deasupra uşii următoare se vedea un semn de metal pe care scria ÖLANDS-POSTEN. Dedesubt apărea cu litere mai mici: *Cotidianul întregului Öland de nord.*

Julia ezită câteva clipe, apoi intră.

Un clopoţel de alamă scoase clinchete la deschiderea uşii. Dădu într-o încăpere mică cu lumină plăcută, dar cu un miros groaznic — duhnea a fum stătut de ţigară. Lângă intrare era un birou gol de recepţie şi în spatele acestuia o încăpere cu două pupitre pline de hârtii şi ziare. Doi bărbaţi, nu tocmai tineri, stăteau la calculatoarele bâzâitoare; unul avea părul cărunt, celălalt n-avea păr deloc şi amândoi purtau blugi şi cămăşi cărora nu le-ar fi stricat să fie călcate. Pe biroul chelului era o plăcuţă cu un nume: LARS T. BLOHM. Pe biroul celui cărunt nu văzu nicio plăcuţă, însă Julia îl recunoscu pe Bengt Nyberg, reporterul care apăruse atât de rapid la locul accidentului de la carieră. Lennart Henriksson îi spusese cine era.

Pe pereţi atârna un şir lung de pagini întâi de ziar; pe cea aflată în capătul din stânga scria TRAGIC ACCIDENT FATAL LA CARIERĂ cules cu litere groase, negre.

Dar nu erau toate accidentele fatale tragice?

— Pot să v-ajut cu ceva?

Bengt Nyberg nu părea s-o recunoască; se uita la Julia prin lentilele groase ale unor ochelari de citit.

— E în legătură cu vreo reclamă?

— Nu, zise Julia, care nu prea ştia ce-o făcuse să intre acolo. Eram în trecere... Momentan stau în Stenvik şi... Băiatul meu a dispărut.

Clipi. De ce spusese asta?

— Aşa, zise Nyberg. Dar aici nu e secţia de poliţie. Aceea e alături.

— Mulţumesc, zise Julia, simţind cum îi creşte pulsul, de parcă ar fi spus ceva stânjenitor.

— Sau aţi vrea să scriem noi despre asta?

— Nu, răspunse repede Julia, mă duc la poliţie.

— Când a dispărut? întrebă celălalt bărbat, Lars Blohm. Avea o voce groasă, aspră. Ce oră era? S-a întâmplat aici, în Marnäs?

— Nu, n-a fost astăzi, zise Julia.

Simţea că faţa i se face din ce în ce mai roşie, de parcă i-ar fi minţit pe cei doi ziarişti. Le simţi privirile în ceafă când se întoarse şi ieşi grăbită din birou.

Ajunsă pe trotuar, trase o gură bună de aer rece şi încercă să se relaxeze. Oare de ce, pentru Dumnezeu, intrase acolo, totuşi? De ce adusese vorba de Jens? Nu era învăţată să intre în vorbă cu oameni pe care nu-i cunoştea. Iar într-o localitate mică precum aceasta era încă şi mai rău; toată lumea ştia pe toată lumea şi un vizitator nou era observat pe dată şi devenea subiect de bârfă. Tânjea după Göteborg, unde oamenii se tratau unii pe alţii ca pe copacii din pădure, iar pe stradă nu-şi aruncau nici măcar o privire.

Ca să scape de ferestrele întunecate ale redacţiei ziarului, făcu câţiva paşi şi observă următorul indicator: POLIŢIA, cu scutul albastru şi galben deasupra.

Sub panou era lipit cu bandă adezivă un bilet. Julia urcă cele două trepte până la uşă ca să-l citească.

Secţie deschisă miercuri între orele 10 şi 12, se spunea în biletul scris cu cerneală neagră.

Era vineri, aşadar secţia era închisă. Ce se întâmpla dacă se comitea o ilegalitate în Marnäs în altă zi decât miercurea? Nu exista niciun bilet care să răspundă la această întrebare.

Se uită pe fereastră şi văzu o umbră mişcându-se înăuntru.

Coborî treptele şi chiar în acel moment uşa scârţâi. Se auzi o cheie întoarsă în broască şi în cadrul uşii apăru Lennart Henriksson. Zâmbea.

— Văd că am o vizitatoare, spuse el. Cum te mai simţi?

— Bună, zise ea. Sunt bine... Nu credeam să fie cineva înăuntru. Am citit biletul...

— Ştiu, trebuie să fiu aici în fiecare miercuri timp de două ore, îi explică Lennart. Dar mai sunt şi în alte dăţi. Asta, să ştii, e secret — în felul ăsta rezolv mai multe. Intră.

Purta jachetă neagră de uniformă cu staţie radio şi revolver la centură, aşa că Julia îl întrebă:

— Voiai să pleci?

— Mă duceam să mănânc de prânz, dar intră un moment.

Se trase într-o parte, făcându-i loc Juliei.

Încăperea arăta mai veche decât cea a redacţiei ziarului, însă era curată şi ordonată, cu plante pe pervaz şi nu se simţea miros stătut de fum. În cameră era doar un birou, cu documentele aşezate în teancuri ordonate. Un calculator, un fax şi un telefon erau şi ele frumos aranjate. Deasupra unui raft plin de dosare era lipit un poster cu desenul unui telefon, reclamă la linia verde antinarcotice a poliţiei. Pe alt perete era o hartă mare înfăţişând nordul insulei.

— Drăguţ birou, remarcă Julia.

Lennart Henriksson ţinea totul curat şi ordonat; lucrul ăsta îi plăcea.

— Crezi? zise Lennart. Funcţionează de peste treizeci de ani.

— Eşti singur aici?

— Pe moment, da. Pe timpul verii suntem de obicei mai mulţi, dar în perioada asta sunt doar eu. Mereu sunt tot mai multe reduceri de personal. Aruncă o privire mohorâtă prin încăpere şi adăugă: O să vedem cât o să mai stea deschis şi biroul ăsta.

— E pe punctul să se închidă?

— Poate. Şefii cei mari vorbesc mereu despre asta, despre economii, răspunse Lennart. Totul ar trebui centralizat în Borgholm, după ei; ar fi cel mai bun şi mai ieftin aranjament.

O privi pe Julia.

— Ai mâncat de prânz?

— Nu, spuse Julia scuturând din cap şi dându-şi seama că era, de fapt, destul de înfometată.

— Mâncăm împreună? o întrebă Lennart.

— Da... bine.

Juliei nu-i venise în cap niciun motiv pentru care să refuze.

— Grozav. Mergem la Moby Dick... numai să închid computerul şi să pun telefonul pe robot.

Cinci minute mai târziu, Julia se întorcea spre mica radă a portului, însoţită de Lennart. Intrară în cel mai bun restaurant din Marnäs — cel mai bun şi totodată singurul din sat, îi explicase el.

Decorul era inspirat de mare, cu hărţi de navigaţie, plase de pescuit şi vâsle vechi şi crăpate prinse pe pereţii căptuşiţi cu lemn înnegrit. Aproape jumătate dintre mese erau ocupate de clienţi ce mâncau de prânz, iar aerul era plin de zumzetul slab al conversaţiilor şi de zăngănitul farfuriilor în bucătărie. Câteva figuri curioase se întoarseră către Julia, însă Lennart i-o luă înainte de parcă ar fi vrut s-o protejeze şi alese o masă la fereastră, un pic izolată, cu vedere spre mare.

Când mâncase Julia ultima oară la restaurant? Nu-şi amintea. I se părea de-a dreptul bizar să se aşeze la o masă într-o încăpere plină de străini, însă se strădui să respire calm şi să susţină privirea lui Lennart, aşezat de cealaltă parte a mesei.

— Bună ziua, bine aţi venit.

Un bărbat cu un pântece imens şi mâneci suflecate se apropie şi le întinse două meniuri îmbrăcate în piele.

— Bună, Kent, zise Lennart luând meniurile.

— Şi ce-aţi vrea de băut într-o asemenea zi frumoasă?

— O bere fără alcool, zise Lennart.

— Apă cu gheaţă, vă rog, ceru Julia.

Primul ei impuls fusese, fireşte, să comande vin roşu, preferabil o carafă întreagă, însă se abţinuse. Avea să rămână trează. Nu era periculos, oamenii mâncau în restaurante, zi de zi, peste tot în lume.

— Specialitatea zilei e lasagna, îi anunţă Kent.

— Îmi convine, zise Lennart.

— Şi mie.

Julia dădu din cap şi zări sub mânecă, pe braţul lui Kent, o bucăţică dintr-un tatuaj mare, de un verde-închis şi şters de vechime, când acesta se aplecă să ia meniurile. Păreau nişte litere încadrate într-un chenar. Un nume? Numele unei nave?

— Salata şi cafeaua sunt incluse în preţ, spuse bărbatul şi dispăru în bucătărie.

Lennart se ridică să aducă nişte salată, iar Julia se luă după el.

— Lennart! se auzi o voce bărbătească din celălalt capăt al încăperii, tocmai când reveneau la masă. Lennart!

Poliţistul oftă.

— Mă întorc într-un minut, îi zise Juliei cu voce joasă, răsucindu-se spre omul care-l strigase; era un tip mai în vârstă cu o faţă roşie şi lucioasă îmbrăcat într-un fel de salopetă albastră de fermă.

Julia se aşeză la masa ei şi-l urmări cum gesticulează agitat, povestindu-i ceva lui Lennart cu o expresie de hotărâre pe chip. Lennart îi dădu un răspuns scurt şi calm, iar bărbatul începu iar să-şi fluture mâinile.

După câteva minute, Lennart reveni la masă şi se aşeză, tocmai când sosi şi Kent, aducându-le două farfurii cu lasagna fierbinte.

Lennart oftă iarăşi.

— Îmi pare rău, îi spuse Juliei.

— E-n regulă.

— Cineva i-a spart hambarul şi i-a furat rezervorul cu benzină, continuă el. Când eşti poliţist la ţară eşti mereu la datorie, n-ai niciodată probleme când vine vorba să hotărăşti ce faci cu timpul liber. Dar în fine, să mâncăm.

Se aplecă peste farfurie.

Julia începu şi ea să mănânce. Îi era foame de-a binelea şi lasagna era bună, cu multă carne.

În vreme ce farfuriile li se goleau treptat, Lennart luă o gură de bere şi se lăsă pe spate.

— Aşadar, ai venit să-ţi vizitezi tatăl? spuse. Nu să stai la soare şi să înoţi?

Julia zâmbi şi clătină din cap.

— Nu, deşi Ölandul e foarte plăcut şi toamna.

— Gerlof pare în formă, zise Lennart. În afară de reumatism.

— Da... Are sindromul Sjögren, spuse Julia. E un fel de durere reumatică în încheieturi care vine şi trece. Dar la minte e întreg. Şi încă mai poate construi corăbii în sticle.

— Da, sunt tare frumoase... Am tot vrut să comand una pentru secţia de poliţie, dar n-am mai ajuns pe la el.

Iarăşi tăcere. Lennart îşi goli paharul şi întrebă cu voce scăzută:

— Şi tu, Julia? Te simţi bine acum?

— A, da, spuse Julia repede.

Era până la un punct o minciună, apoi îşi dădu seama că Lennart trebuie să fi fost interesat cu adevărat şi întrebă:

— Adică... după ziua de ieri?

— Mda, în parte şi asta, răspunse Lennart. Dar mă gândeam şi la ce s-a întâmplat atunci, demult... în anii 1970.

— Oh, rosti Julia.

Lennart ştia. Cum să nu ştie, ce crezuse? Era poliţist aici de treizeci de ani, îi spusese doar. Şi, întocmai ca Astrid, îndrăznea să aducă vorba despre subiectul interzis, cu calm şi precauţie — subiect de care soră-sa se săturase de mult şi pe care câteva dintre rubedeniile Juliei nici nu îndrăzniseră să-l menţioneze vreodată.

— Ai fost... implicat? întrebă ea.

Lennart îşi pironi ochii asupra mesei, ezitând, de parcă întrebarea i-ar fi stârnit amintiri neplăcute.

— Da, am fost implicat în operaţiunea de căutare, zise într-un târziu. Am fost unul dintre primii poliţişti ajunşi la locul faptei în Stenvik... Am trimis oameni de-a lungul ţărmului în căutare. Am stat acolo toată seara: operaţiunea a încetat o oră sau două după miezul nopţii. Când dispare un copil, nimeni nu vrea să renunţe să-l mai caute.

Rămase tăcut.

Julia îşi aminti că Astrid Linder spusese aproape acelaşi lucru, şi-şi coborî privirea. N-avea de gând să înceapă să plângă, nu în faţa unui poliţist.

— Scuze, îi spuse lui Lennart o clipă mai târziu, când lacrimile porniră să curgă.

— N-ai de ce să-ţi ceri scuze, zise Lennart. Şi eu am mai plâns uneori.

Vocea îi era cumpănită şi calmă ca suprafaţa nemişcată a unui iaz. Julia clipi din ochi şi se concentră asupra chipului său grav ca să-şi menţină claritatea privirii. Voia să spună ceva, orice.

— Gerlof, începu ea, dregându-şi vocea, nu crede că Jens, băiatul meu... nu crede că s-a înecat.

Lennart se uită la ea.

— Înţeleg — fu tot ce spuse.

— A... a găsit un pantofior, zise Julia. O sândăluţă, o sanda de băiat. Ca aceea cu care era încălţat Jens când...

— Un pantof? zise Lennart privind-o. O sanda de băiat. Ai văzut-o?

Julia încuviinţă.

— Şi ai recunoscut-o?

— Da... poate. Julia ridică paharul cu apă. La început eram sigură... acum însă nu mai ştiu.

Se uită la poliţist.

— Asta a fost de mult. Ai crede că unele lucruri n-o să le uiţi în veci, dar le uiţi.

— Aş vrea s-o văd, zise Lennart.

— Sunt sigură că n-o să fie nicio problemă.

Nu ştia ce-avea să zică Gerlof legat de implicarea poliţiei, dar nu conta de fapt. Jens era fiul *ei*.

— Crezi că ar putea să însemne ceva? întrebă ea.

— Nu cred că ar trebui să ne punem mari speranţe, zise Lennart.

Termină lasagna şi adăugă:

— Aşadar, Gerlof s-a făcut detectiv la bătrâneţe?

— Detectiv... Da, poate, oftă Julia; de fapt, se simţea bine vorbind despre asta şi cu altcineva în afară de Gerlof. Are o groază de teorii sau cum le spune. Nişte ipoteze vagi... Nu prea pricep ce gândeşte. Mi-a spus că sandaua i-a fost trimisă prin poştă într-un plic, fără adresă la expeditor, şi a tot adus vorba de un om pe nume Kant, care...

— Kant? o întrerupse Lennart.

Rămăsese înţepenit pe scaun.

— Nils Kant? Asta a spus el?

— Da, zise Julia. Era din Stenvik, dar nu locuia acolo când m-am născut eu. Am trecut pe la biserică azi şi am văzut în cimitir...

— E înmormântat în cimitirul din Marnäs.

— Da, am văzut piatra funerară, zise Julia.

Poliţistul din faţa ei rămăsese cu privirile aţintite spre tăblia mesei. Umerii îi căzuseră şi, din nou, părea foarte obosit.

— Nils Kant... Pur şi simplu, refuză să moară.

Öland, mai 1945

O muscă grasă, verde şi lucioasă trece peste alvarul scăldat în soare. Face zigzaguri prin aer, printre ienuperi şi ierburi, şi în cele din urmă aterizează greoi în mijlocul unei palme întinse. Aripile muştei îşi încetează mişcarea, insecta îşi întinde picioarele şi se agaţă bine, gata s-o ia din loc la cel mai mic semn de primejdie, însă mâna rămâne nemişcată în iarbă.

Nils Kant e tot acolo, cu carabina ridicată, privind musca ce-şi odihneşte aripile pe mâna soldatului german.

Soldatul zace pe spate în iarbă. Are ochii deschişi, faţa întoarsă într-o parte şi aproape ai crede că se uită la muscă surprins. Însă împuşcătura i-a smuls jumătate din gât şi umărul stâng, sângele i-a îmbibat haina uniformei, iar soldatul nu poate vedea nimic.

Nils dă aerul afară din piept şi ascultă.

Musca nu mai bâzâie, e linişte deplină, cu toate că urechile lui Nils încă mai ţiuie puţin după cele două împuşcături. Focurile trase au răsunat probabil până departe, dar Nils nu crede să le fi auzit cineva. Nu sunt cărări prin apropiere, iar oamenii se aventurează arareori atât de departe pe alvar.

Nils se simte foarte calm. După primul foc, după *ce-a-fost-împuşcătura-aia* care l-a secerat pe primul soldat neamţ, a fost ca şi cum două mâini invizibile i-ar fi cuprins umerii tremurători, ţinându-i drepţi.

Gata, linişteşte-te. Sângele încetase să-i mai zvâcnească în degete, mâinile nu-i mai tremuraseră şi se simţise mai în siguranţă ca niciodată atunci când îndreptase țeava carabinei Husqvarna către celălalt soldat. Uitătura sa era directă, degetul pipăia trăgaciul, țeava se întindea neclintită. Dacă așa era la război, aducea mult cu vânătoarea de iepuri.

— Dă aia încoace, spusese din nou.

Întinsese mâna, neamțul pricepuse și cu o zvâcnire îngrijorată a mâinii îi trecuse în palmă micuța gemă ce sticlea.

Nils strânsese degetele peste piatră fără să se uite în jos sau să coboare țeava, și o împins în buzunarul de la spate. Dăduse din cap, încuviințând pentru sine și îndoise încetișor degetul pe trăgaci.

Germanul ridicase neajutorat mâinile, dându-și seama, în clipa aceea, cât de fără ieșire era situația; se lăsase în genunchi și încercase să deschidă gura, Nils însă n-avea de gând să-l asculte.

— *Heil Hitler*, îngânase și apăsase pe trăgaci.

O ultimă explozie și apoi liniște. Ce simplu era!

Acum, amândoi soldații zac lângă tufele de ienupăr, unul pe jumătate întors pe spate, cu spinarea arcuită, lățit peste celălalt. Musca se suie pe arătătorul soldatului de deasupra, își întinde aripile și zboară fără niciun fel de efort. Nils o urmărește cu ochii până ajunge într-o tufă de ienupăr și dispare.

Nils face un pas în față, pune o cizmă pe soldatul de deasupra și împinge. Corpul alunecă ușor și se oprește în iarbă. Arată mai bine așa. Ar putea să-i aranjeze și mai frumos chiar, ca la priveghi, dar o să meargă și așa.

Nils se uită la corpurile neînsuflețite. Soldații par bătrâni, dar sunt de vârsta lui și, uitându-se la ei, întinși acolo, se întreabă iarăși cine or fi.

De unde au venit? Nu i-a înțeles, dar e destul de sigur că vorbeau germană. Uniformele sunt pline de noroi și soioase, au cusături tocite și genunchi lucioși, uzați. Niciunul nu are pușcă, însă cel ce fusese întins deasupra ducea o geantă verde de pânză pe umăr, pe care o azvârlise într-o parte când căzuse. Nils o observă abia acum.

Se apleacă și culege geanta, care nu e aproape deloc murdară de sânge. O deschide și vede în ea mai multe lucruri: două conserve fără etichetă, un cuțitaș cu mâner uzat de lemn, un teanc de scrisori legate cu sfoară, o jumătate de pâine neagră, uscată. Nişte capete de sfoară, nişte bandaje mânjite, cafenii, un compas mic făcut din alamă nelustruită. Nils scoate cuţitul şi-l bagă în buzunar ca amintire. Probabil că nu valorează mare lucru.

Mai e şi altceva în geantă: o cutiuţă de metal, un pic mai mică decât patul unei puşti. Nils o ia în mână; ceva zornăie înăuntru. O apasă cu degetul mare şi deschide capacul.

Cutia e plină de pietre lucioase. Şi le varsă în palmă, le simte duritatea şi suprafeţele lustruite. Lângă ele e ceva mai mare, înfăşurat într-o bucată de cârpă verde. Scoate obiectul şi desface pânza.

E un crucifix din aur pur, mare cât palma, cu un şir de pietre roşii ce scânteiază încrustate în metal. Frumos. Admiră crucea vreme îndelungată, apoi o înfăşoară iarăşi în cârpă.

Nils pune capacul cutiei şi bagă în rucsac prada de război. Închide geanta şi o pune peste proprietarul său mort. Nu prea mai are ce face acolo. Sigur, ar trebui să îngroape soldaţii, dar n-are cu ce să sape.

Corpurile n-au decât să zacă unde sunt, protejate de tufele de ienupăr; poate mai încolo, în altă zi, o să se întoarcă şi-o să aducă un hârleţ. Dar totuşi întinde mâna şi le închide ochii, ca să nu trebuiască să se holbeze spre cer.

După care se îndreaptă de spate; e vremea să se ducă acasă. Saltă rucsacul pe umăr, ridică arma, caldă încă şi mirosind a pulbere, şi o porneşte spre vest către Stenvik. Razele soarelui se strecoară printre nori.

După vreo cincizeci de paşi se întoarce pe loc preţ de o clipă şi se uită înapoi peste câmpia ierboasă. Adâncitura dintre tufele de ienupăr e ascunsă şi uniformele verzi se pierd în peisaj, însă o mână albă, ţeapănă se înalţă din iarbă, întru totul vizibilă printre trunchiurile strâmbe ale ienuperilor.

Nils merge mai departe. Începe să se întrebe ce-o să-i spună mamei lui, cum o să-i explice stropii de sânge de pe pantaloni. Vrea să-i spună tot, să nu mai aibă secrete în privinţa celor săvârşite pe alvar, dar uneori simte că sunt lucruri pe care ea nu ar vrea să le audă. Poate că întâmplarea cu soldaţii e unul dintre ele. Trebuie să se gândească la asta.

Şi cugetă, dar nu-i vine în minte niciun răspuns potrivit. Şi acum se apropie de drumul ce duce în jos către Stenvik. E pustiu, şi merge mai departe.

Nu, drumul nu-i cu totul pustiu. Vine cineva înspre el chiar pe unde drumul se curbează, la câteva sute de metri de primele case din sat.

Primul impuls al lui Nils e să se ascundă, însă nu vede dinainte decât tufe mărunte şi prăpădite de ienupăr. Şi, până la urmă, de ce s-ar ascunde? A înfăptuit ceva important pe alvar, ceva care a zguduit pământul; nu mai trebuie să se teamă de nimeni şi de nimic.

Nils se opreşte în spatele zidului de piatră, la câţiva metri de drumul de ţară, şi urmăreşte cum se apropie silueta.

Vede deodată că e Maja Nyman.

Maja, fata din Stenvik la care s-a tot uitat şi s-a tot gândit, dar cu care n-a vorbit vreodată. Nici acum nu poate vorbi cu ea, însă fata vine din ce în ce mai aproape, zâmbind de parcă azi ar fi doar o zi oarecare de vară. L-a văzut pe Nils şi, cu toate astea, nu măreşte pasul; i se pare chiar că-şi îndreaptă spatele, îşi înalţă un pic bărbia şi-şi umflă pieptul.

Nils stă lângă drum de parcă ar fi încremenit acolo şi-o vede pe Maja oprindu-se de cealaltă parte a zidului scund de piatră.

Se uită la el. El îi întoarce privirea, dar nu-şi găseşte cuvintele, nici măcar cât să-i dea bineţe. Tăcerea pare şi mai de nesuportat din cauza cântecului voios al privighetorii ce se înalţă din şanţul de lângă drum.

Până la urmă Maja deschide gura.

— Ai împuşcat ceva, Nils? îl întreabă voioasă.

El e cât pe ce să se împiedice şi să cadă auzind-o. Mai întâi crede că Maja ştie tot, apoi îşi dă seama că nu despre soldaţi vorbeşte ea, ci se referă la faptul că de obicei Nils vine şi cu nişte iepuri împuşcaţi când se întoarce în sat.

Scutură din cap.

— Nu, spuse. Nu-s iepuri.

Face un pas în spate simţind greutatea cutiei de metal din rucsac şi zice:

— Trebuie să... plec acum. La mama, în sat.

— Nu mergi pe drum? întreabă Maja.

— Nu.

Nils continuă să meargă de-a-ndăratelea.

— Ajung mai repede dac-o apuc peste alvar.

Cuvintele îi ies din ce în ce mai uşor din gură; chiar poate vorbi cu Maja Nyman. O să mai vorbească şi altă dată cu ea, dar nu azi.

— Atunci la revedere, zice şi îi întoarce spatele fără să aştepte răspuns.

Simte că ea e tot acolo şi-l măsoară cu privirea; se depărtează în linie dreaptă de drumul de ţară, numără două sute de paşi, apoi schimbă direcţia şi se întoarce iarăşi spre sat.

Aude în tot acest timp zăngănitul slab al cutiei de metal ce se mişcă pe fundul rucsacului şi-şi dă seama că n-ar îndrăzni să o ia acasă. Trebuie să fie atent cu prada de război.

După alte câteva sute de paşi, după ce drumul de ţară a dispărut în spatele tufelor de ienupăr, în faţa lui apare o mică movilă de pietre.

Vechiul gorgan. E un semn pe lângă care Nils trece aproape întotdeauna înspre şi dinspre Stenvik, însă acum se îndreaptă spre el şi se opreşte. Se uită la maldărul de pietre mari şi mici, cugetă un moment şi priveşte în jur.

Alvarul e complet pustiu. Nu se aude decât vântul.

În mintea lui ia naştere o idee; îşi coboară rucsacul de pe umăr şi-l pune jos. Îl deschide, scoate cutia cu pietre preţioase şi rămâne nemişcat lângă gorgan.

Biserica din Marnäs se află drept spre est. Nils îi vede turla iţindu-se, ca o săgeată neagră împungînd zarea. Se orientează după turn, se aşază în poziţie de drepţi şi face un pas mare îndepărtându-se de gorgan. Apoi începe să sape pământul cu mâinile goale.

Soarele străluceşte de câteva zile şi pământul e complet uscat; stratul subţire de turbă de deasupra poate fi fărâmiţat în bucăţi mici şi scobit cu mâinile şi cu briceagul neamţului. Roca nu e la adâncime, stratul de sol este subţire pe întregul alvar. Nils munceşte mai departe şi măreşte gaura, uitându-se totodată împrejur.

Când scobitura are cam treizeci de centimetri, Nils a atins deja piatra, dar groapa e suficient de adâncă. Ia cutia de metal şi o aşază cu grijă pe fundul găurii, apoi adună câteva lespezi din gorgan şi-i face împrejur o mică tainiţă. Apoi umple iute spaţiul gol, presând pământul cât de tare poate cu palma.

Cel mai mult îi ia să aşeze la loc bucăţile de turbă — e important ca totul să arate la fel ca de obicei.

Durează mult să aşeze turba cum trebuie, însă izbuteşte în cele din urmă şi se uită la locul acela din diferite unghiuri. Pământul pare neatins, însă când îşi pune iarăşi rucsacul în spate, mâinile îi sunt murdare.

O porneşte din nou către casă.

Se hotărăşte să-i spună mamei de întâlnirea cu germanii, dar o s-o facă cu grijă, să nu o sperie. N-o să-i spună de pietrele preţioase pe care le-a ascuns. Nu încă, asta va fi o surpriză pentru ea. Acum prada de război e o comoară ascunsă de care ştie doar el.

Se caţără în cele din urmă peste zidul de piatră şi revine pe drum, însă mai aproape de sat decât atunci când a întîlnit-o pe Maja. E la doi paşi de Stenvik.

Înainte să ajungă acasă se întâlneşte cu doi bărbaţi cu cizme mari ce trec pe lângă el păşind greoi. Sunt pescarii de anghilă cu mâinile înnegrite, ducând între ei capcane de plasă proaspăt date cu gudron.

Niciunul nu salută, îşi feresc privirile când trec pe lângă Nils. Nu-şi aminteşte numele lor, dar nu contează. Nici grosolănia lor nu contează.

Nils Kant e mai presus de ei, mai presus de Stenvikul întreg. A dovedit asta azi în timpul înfruntării de pe alvar.

Aproape s-a înserat. Deschide poarta casei lui şi pătrunde în grădina tăcută, păşind mândru pe cărarea de pietre. Grădina pustie e plină de flori şi tot mai verde. Iarba înmiresmează aerul. Toate arată la fel ca dimineaţă când a plecat să vâneze iepuri — însă Nils e un alt om acum.

12

Lennart Henriksson stătea lângă biroul lui Gerlof, cumpănind în mână punga de plastic cu sandaua, de parcă greutatea acesteia ar fi putut dezvălui dacă era sau nu veritabilă. Faptul că ieşise la iveală nu părea să-i facă deloc plăcere.

— Trebuie să anunţi poliţia când găseşti asemenea lucruri, Gerlof, zise.

— Ştiu, răspunse Gerlof.

— Aşa ceva trebuie declarat imediat.

— Da, da, spuse Gerlof cu voce moale. Doar că n-am mai apucat. Dar ia zi, ce crezi?

— Despre asta? zise poliţistul, privind sandaua. Nu ştiu, nu trag concluzii pripite. Tu ce părere ai?

— Cred că ar fi trebuit să căutăm în alte locuri, nu în apă, fu de părere Gerlof.

— Dar am făcut-o, Gerlof, nu mai ţii minte? Am căutat prin carieră, prin toate cabanele, şi magaziile pentru bărci şi şoproanele din sat; am umblat cu maşina peste tot. N-am găsit absolut nimic. Dar dacă Julia spune că e încălţămintea lui, atunci trebuie să privim serios chestiunea.

— *Cred* că e sandaua lui Jens, spuse Julia, care se afla undeva în spatele lor.

— Şi a venit prin poştă? întrebă Lennart.

Gerlof coborî bărbia, încuviinţând cu sentimentul neplăcut că se afla în mijlocul unui interogatoriu.

— Când?

— Săptămâna trecută, zise Gerlof. Am sunat-o pe Julia şi i-am spus... în parte de asta a şi venit.

— Încă mai ai plicul?

— Nu, spuse repede Gerlof. L-am aruncat... uneori sunt cu mintea altundeva. Dar nu scria nimic pe el şi nu era niciun nume la expeditor, asta ştiu. Cred că nu scria decât „Căpitanului Gerlof Davidsson, Stenvik" pe faţa plicului, a fost trimis aici. Dar nu plicul e important, nu?

— Există nişte chestii numite amprente, zise repede Lennart, oftând. Mai pot exista fire de păr şi poţi să faci multe cu... Ei, oricum, aş vrea să iau cu mine sandaua. S-ar putea să fie urme şi pe ea.

— Aş prefera să... începu Gerlof, însă Julia îl întrerupse întrebând:

— O să-l duci undeva la analiză?

— Da, zise Lennart, e un laborator de expertiză criminalistică în Linköping. Laboratorul naţional al poliţiei. Examinează asemenea lucruri acolo.

Gerlof nu spuse nimic.

— Bine, lasă-i să se uite, zise Julia.

— Primim şi o chitanţă? întrebă Gerlof.

Julia părea iritată, ca şi cum i-ar fi fost ruşine cu el, însă Lennart încuviinţă cu un zâmbet ostenit.

— Cum să nu, Gerlof, zise. Îţi scriu chitanţă, apoi poţi să dai poliţia din Borgholm în judecată dacă laboratorul rătăceşte sandaua. Dar în locul tău nu mi-aş face griji.

După ce, câteva minute mai târziu, poliţistul plecă, Julia îl conduse, dar se întoarse curând. Gerlof era aşezat în continuare la birou, ţinând în mână chitanţa mâzgălită de Lennart Henriksson şi uitându-se mohorât pe fereastră.

— Lennart zice că nu trebuie să spunem nimănui despre sanda, zise Julia din spatele lui.

— Chiar aşa a zis?

Gerlof privea în continuare pe geam.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Julia.

— N-ar fi trebuit să-i povesteşti de sanda, răspunse Gerlof.

— Ai zis că ar trebui să le povestesc oamenilor.

— Nu poliţiei, spuse Gerlof. Putem rezolva asta singuri.

— Să rezolvăm? repetă Julia, ridicând vocea. Cum adică s-o rezolvăm singuri? Pe unde Dumnezeu îţi umblă mintea? Crezi că cel care l-a răpit pe Jens, dacă l-o fi răpit cineva... crezi că persoana aceea o să vină aici din senin şi o să vrea să vadă sandaua? Asta crezi? Că o să apară brusc şi-o să-ţi spună ce-a făcut?

Gerlof nu răspunse; privea mai departe pe fereastră cu spatele la ea, lucru care o făcu pe Julia şi mai agitată.

— Tu ce-ai făcut propriu-zis în ziua aia? continuă ea.

— Ştii ce.

— Da, cum să nu ştiu, zise Julia. Mama era obosită şi nepotul tău avea nevoie de cineva să aibă grijă de el... Iar tu te-ai dus pe plajă să-ţi repari plasele. Fiindcă voiai să pescuieşti.

Gerlof dădu din cap.

— Apoi a venit ceaţa, zise.

— Da, groasă s-o tai cu cuţitul... Dar te-ai dus acasă atunci?

Gerlof clătină din cap.

— Ţi-ai văzut mai departe de plase, zise Julia. Fiindcă era mult mai plăcut să fii singur lângă mare decât să ai grijă de un copil mic. Nu-i aşa?

— Am stat cu urechea ciulită cât am fost acolo, spuse Gerlof fără s-o privească. Nu se auzea niciun sunet. L-aş fi auzit pe Jens dacă s-ar fi...

— Nu despre asta-i vorba! izbucni Julia. E vorba că tu mereu erai în altă parte când ar fi trebuit să fii acasă. E vorba că *totul* se făcea după placul tău... Aşa a fost mereu.

Gerlof nu răspunse. Se gândea că dincolo de geam cerul începuse să se întunece. Se apropia deja ora amurgului? Ascultase ce-i spunea fiica lui, dar nu-i venea niciun răspuns mulţumitor.

— Presupun că am fost un tată rău, spuse într-un tîrziu. Eram adesea plecat, simţeam nevoia să fiu departe. Dar dacă aş fi putut face ceva pentru Jens în acea zi... dacă ziua întreagă s-ar fi putut schimba cumva...

Se opri din vorbit, luptându-se să-şi stăpânească vocea.

În încăpere se lăsă o tăcere insuportabilă.

— Ştiu, tată, zise Julia, după o vreme. Nu pot spune nimic, eu nici măcar nu eram pe insulă. Eram pe Kalmar şi vedeam cum se întinde ceaţa pe sub pod în timp ce mergeam cu maşina peste canal.

Oftă.

— Cât de des crezi că am regretat că l-am lăsat pe Jens atunci? Nici măcar nu mi-am luat rămas-bun de la el.

Gerlof trase adânc aer în piept, apoi îl dădu afară. Se întoarse şi se uită la ea.

— Marţi, în ziua de dinaintea înmormântării lui Ernst, o să te duc la persoana care mi-a trimis sandaua.

Julia rămase tăcută.

— Păi cum o să faci asta? întrebă în cele din urmă.

— Ştiu cine a fost.

— Eşti sută la sută sigur?

— Nouăzeci şi cinci.

— Unde locuieşte? întrebă Julia. Aici în Marnäs?

— Nu.

— În Stenvik?

Gerlof scutură din cap.

— Stă în Borgholm, zise.

Julia amuţi un timp, de parcă ar fi crezut că e vreo şmecherie la mijloc.

— Ok, zise. O să mergem cu maşina mea.

Se duse să-şi ia pardesiul de pe pat.

— Şi acum ce ai de gând să faci? o întrebă Gerlof.

— Nu ştiu... O să mă duc până-n Stenvik probabil, să strâng frunzele de pe lângă cabană sau ceva de genul ăsta. Acum că există apă şi curent electric pot să gătesc în cabană, dar o să dorm mai departe în magazie. Dorm bine acolo.

— Bine. Dar să nu pierzi legătura cu John şi Astrid, zise Gerlof. Trebuie să fiţi uniţi.

— Sigur, zise Julia, îmbrăcându-se cu pardesiul. Apropo, am fost la cimitir. Am aprins o lumânare la mormântul mamei.

— Bine... Asta înseamnă că o să ardă cinci zile, până în weekend. Consiliul parohial are grijă de morminte. Eu, din păcate, nu ajung prea des pe-acolo...

Gerlof tuşi.

— Au săpat deja mormântul lui Ernst?

— N-am observat, răspunse Julia. Şi adăugă: Dar am găsit mormântul lui Nils Kant lângă zid. Asta voiai să văd, nu?

— Aşa e.

— Înainte să văd mormântul, mă gândisem că Nils Kant ar fi trebuit să fie suspect... spuse Julia. Acum însă pricep de ce nu a adus nimeni vorba despre el.

Gerlof se gândi să spună ceva — poate să arate că cea mai bună acoperire în cazul unei crime e să te prefaci mort tu însuţi — dar nu rosti nimic.

— Erau însă trandafiri pe mormânt, zise Julia.

— Trandafiri proaspeţi?

— Nu chiar. De vara trecută poate. Şi încă ceva...

Băgă mâna în buzunarul pardesiului şi scoase plicul pe care îl găsise printre trandafiri. Se uscase între timp; i-l întinse lui Gerlof.

— Poate n-ar trebui să-l deschidem, zise. E ceva privat şi nu...

Însă Gerlof rupse grăbit plicul, scoase o bucăţică de hârtie albă şi citi ce scria. Mai întâi doar pentru el, apoi tare pentru Julia:

— „Vom sta cu toţii înaintea scaunului de judecată al lui Dumnezeu", zise privind-o. Asta-i tot. Un citat din Scrisoarea Sfântului Pavel către Romani. Pot s-o păstrez?

Julia făcu semn din cap că da.

— De obicei sunt flori şi bileţele pe mormântul lui Kant? întrebă ea apoi.

— Nu foarte des, zise Gerlof băgând plicul într-un sertar. Dar s-a mai întâmplat de câteva ori de-a lungul anilor... Flori, cel puţin. Am văzut buchete de trandafiri acolo.

— Aşadar Nils Kant încă mai are prieteni în viaţă?

— Da... Sau cel puţin cineva vrea să-l păstreze în amintire, dintr-un motiv sau altul, spuse Gerlof, apoi continuă: Oamenii cu reputaţie proastă atrag uneori admiratori, se mai întâmplă.

Din nou, urmară câteva clipe de tăcere.

— Bun. Hai că plec la Stenvik, zise Julia încheindu-şi nasturii.

— Mâine ce faci?

— S-ar putea să merg până în Långvik, răspunse. O să vedem.

După ce fiica lui părăsi camera, umerii lui Gerlof căzură de osteneală. Ridică braţele şi văzu că degetele îi tremurau. Fusese o după-amiază obositoare, dar mai avea încă un lucru important de făcut în ziua aceea.

— Torsten, tu l-ai îngropat pe Nils Kant? întrebă Gerlof câteva ore mai târziu.

El şi un alt bătrân stăteau la mese diferite, singuri cuc în sala de activităţi de la subsol. După cină luase liftul până jos şi aşteptase mai mult de o oră ca altă rezidentă, o bătrână de la etajul întâi, să înceteze cu interminabilul ei croşetat.

Scopul său era să rămână singur cu Torsten Axelsson, care lucrase la cimitirul din Marnäs din vremea războiului până pe la mijlocul anilor 1970. În vreme ce Gerlof aştepta, semiîntunericul toamnei devenea tot mai des dincolo de ferestruicile înguste ale încăperii de la subsol. Se lăsase seara.

Înainte de a a întreba chestiuni esenţiale, Gerlof stătuse la palavre cu Axelsson despre pregătirile de înmormântare, în special ca să-l ţină acolo. Axelsson suferea şi el de reumatism, însă avea o minte brici şi era de obicei un partener plăcut de discuţie. Nu părea să cultive atâta nostalgie după munca lui de gropar câtă avea Gerlof în privinţa anilor săi pe mare, însă măcar rămăsese şi stătuse de vorbă despre vremuri de altădată.

Gerlof se afla la o masă plină cu bucăţele de lemn, lipici, unelte şi glaspapir. Lucra la un model al vasului cu două catarge, *Packet*, ultima corabie a Borgholmului, ajuns vas de croazieră în Stockholm în anii 1960. Chila era terminată, dar mai avea de lucru la velatură, şi evident că n-avea să fie gata decât după ce ajungea în sticlă, unde putea înălţa catargele şi prinde ultimele parâme. Totul avea să dureze ceva timp.

Gerlof scobi cu atenţie o mică adâncitură în vârful catargului, aşteptând un răspuns de la groparul pensionat. Axelsson era aplecat peste o masă acoperită cu mii de piese de puzzle. Era la jumătate cu o uriaşă planşă cu nuferii lui Monet.

Potrivi o piesă în bazinul negru cu nuferi, apoi ridică ochii.

— Kant? întrebă.

— Nils Kant, da, spuse Gerlof. Mormântul e un pic izolat, lipit de zidul de vest. Şi asta m-a dus cu gândul la înmormântarea lui. Nu eram acolo pe-atunci...

Axelsson încuviinţă din cap, luă altă piesă şi rămase pe gânduri.

— Da, eu am săpat groapa şi am cărat coşciugul, cu colegii de la cimitirul bisericii... Nimeni nu s-a grăbit să se ofere voluntar pentru trebuşoara aceea, oricum.

— Nu-l plângea nimeni?

— Ba da... Mama lui a fost acolo. A fost acolo tot timpul. Mai înainte abia dacă o zăream cînd şi când, dar atunci venise, numai piele şi os, îmbrăcată într-o haină de culoarea cărbunelui, zise Axelsson. Dar ar fi prea mult să spunem că-l jelea. Părea cam prea mulţumită.

— Mulţumită?

— Da... Sigur, n-am văzut-o şi în biserică, continuă Axelsson. Dar ţin minte că i-am aruncat o privire când coboram sicriul în pământ. Vera stătea cam la un metru de groapă şi se uita cum dispare sicriul; am văzut-o zâmbind pe sub văl. De parcă ar fi fost foarte satisfăcută de înmormântare.

Gerlof îşi coborî bărbia într-un gest de încuviinţare.

— Şi numai ea a fost? Nimeni altcineva?

Axelsson scutură din cap.

— Mai erau câţiva oameni, dar nu i-aş numi nici pe ei bocitori. Erau şi de la poliţie, aceştia însă se ţineau deoparte, mai pe lîngă uşa bisericii.

— Voiau probabil să-l vadă pe Kant băgat în pământ o dată pentru totdeauna, zise Gerlof.

— Cum nu se poate mai adevărat, încuviinţă Axelsson. Şi cam ăştia erau toţi, cred, dacă nu-l pui la socoteală pe pastorul Fridlund.

— El măcar era plătit.

Se lăsă tăcerea. Gerlof continuă să lustruiască chila micuţei nave pentru alte câteva minute. Apoi răsuflă adânc şi spuse:

— Ce ziceai de Vera Kant? Faptul că zâmbea lângă mormânt nu te-a făcut să te întrebi ce-i de fapt înăuntru...?

Axelsson se uită înspre puzzle-ul lui şi alese altă piesă.

— O să mă întrebi dacă nu cumva sicriul era ciudat de uşor când l-am luat în spinare, Gerlof?

— Păi oamenii mai vorbesc uneori despre asta, zise Gerlof, cum că sicriul lui Kant ar fi putut să fie gol. Trebuie să fi auzit şi tu, nu?

— Poţi să nu te mai întrebi atâta, fiindcă n-a fost, replică Axelsson. L-am cărat patru oameni, şi înainte şi după slujbă. Era greu ca lutul.

Gerlof simţi că pune la îndoială integritatea bătrânului gropar, dar trebuia să continue:

— Unii mai spun că în coşciug ar fi fost pietre sau saci cu nisip, spuse cu jumătate de gură.

— Am auzit zvonul ăsta, zise Axelsson. Eu personal nu m-am uitat înăuntru, dar trebuie s-o fi făcut cineva... când a sosit cu feribotul.

— Eu am auzit că nu l-a deschis nimeni, continuă Gerlof. Cică era sigilat şi n-a avut nimeni tupeul sau autoritatea să-i desfacă sigiliul. Tu ştii să-l fi deschis cineva?

— Nu... răspunse Axelsson. Îmi aduc vag aminte că odată cu sicriul a venit un fel de certificat de deces din America de Sud, pe unul din cargoboturile lui Malm. Cineva de la depoul de camioane din Borgholm, care ştia un pic de spaniolă, l-a citit... Nils Kant se înecase, scria acolo, şi înainte să fie pescuit stătuse multă vreme în apă. Deci îmi închipui că nu era prea arătos corpul.

— Poate oamenii se temeau ca nu cumva Vera Kant să le facă necazuri, zise Gerlof. Cred că voiau să-l îngroape mai repede pe Kant şi să scape odată.

Axelsson se uită spre Gerlof şi ridică din umeri.

— Nu mă-ntreba pe mine, zise, potrivind încă o piesă în bazinul cu nuferi din pictura lui Monet. Eu doar l-am băgat în pământ, mi-am făcut treaba şi m-am dus acasă.

— Ştiu, Torsten.

Axelsson mai aşează o piesă în ansamblu, se uită un timp la rezultat, apoi la ceasul de pe perete. Se ridică alene.

— E timpul pentru cafea, zise.

Dar înainte să iasă se opri şi întoarse capul.

— Tu ce crezi, Gerlof? E Nils Kant acolo, în sicriu?

— Sunt sigur că e, răspunse Gerlof încet, fără să se uite la gropar.

Trecuse de şapte când Gerlof se întoarse la el în cameră, şi mai era doar o jumătate de oră până se servea cafeaua. Rutină, totul era rutină în căminul din Marnäs.

Însă discuţia din sala de activităţi cu Torsten Axelsson îi fusese de folos, cugetă el. De folos. Poate că fusese prea vorbăreţ şi insistent la sfârşit, făcându-l astfel pe Axelsson să-i arunce priviri întrebătoare.

Nu încăpea îndoială că pe culoarele căminului începuse să se bârfească deja despre interesul neobişnuit arătat de Gerlof faţă de subiectul Nils Kant. Poate se întinsese deja şi dincolo de zidurile căminului, dar asta era. Asta şi voise, până la urmă: să agite apele şi, de ce nu, să facă lucrurile să se întâmple.

Se lăsă greoi pe pat şi luă de pe măsuţă exemplarul din acea zi al ziarului local. N-avusese timp să-l citească dimineaţă sau, mai degrabă, n-avusese chef.

Decesul din Stenvik era marea ştire de pe pagina întâi, însoţită de o fotografie făcută de Bengt Nyberg la carieră, cu o săgeată ce indica exact unde se petrecuse accidentul.

Pentru că accident fusese, potrivit poliţiei din Borgholm. Ernst Adolfsson încercase să mişte o statuie de piatră pe marginea stâncii; se împiedicase şi căzuse, iar uriaşul bloc de piatră se prăvălise peste el. Nu se suspecta nicio crimă.

Gerlof nu citi decât începutul articolului lui Bengt Nyberg, apoi dădu paginile la ştirile fără semnificaţie personală: un proiect de construcţie care mergea bine în Långvik, un hambar ce luase foc lângă Löttorp şi bătrânul senil de optzeci şi unu de ani care ieşise la o plimbare acum câteva zile şi dispăruse fără urmă undeva pe alvar. Până la urmă aveau să-l găsească, dar nu în viaţă.

Gerlof împături ziarul şi-l puse la loc pe masă, apoi îi căzu sub ochi portofelul lui Ernst. Îl pusese deoparte când se întorsese din Stenvik. Acum îl luă, îl deschise şi se uită la bancnote şi la teancul încă şi mai gros de chitanţe. Lăsă banii în portofel, însă începu să parcurgă încet chitanţele.

Cele mai multe aveau de-a face cu mici cumpărături de la magazine alimentare din Marnäs sau Långvik ori erau chitanţe scrise de mână de la sculpturile vândute pe timpul verii.

Gerlof căuta chitanţe mai recente, de preferinţă din aceeaşi zi în care sculptura cu turla bisericii căzuse peste Ernst. Dar nu găsi aşa ceva.

Aproape la fundul teancului dădu peste altceva: un bilet mic şi galben de intrare la un muzeu. *Muzeul Lemnului Ramneby* se vedea tipărit pe bilet, unde mai exista şi un mic desen cu un vraf de scânduri şi o ştampilă neagră cu data: *13 sept.*

Lăsă biletul pe noptieră. Prinse cu o agrafă celelalte chitanţe şi le împinse într-un sertar. Apoi se aşeză la birou, întinse mîna după caiet şi-l deschise la o pagină albă. Luă un creion, se gândi puţin şi făcu două însemnări:

VERA KANT ZÂMBEA CÂND A FOST ÎNGROPAT SICRIUL LUI NILS.

Şi

ERNST A VIZITAT FABRICA DE CHERESTEA A FAMILIEI KANT DIN RAMNEBY.

Puse biletul între paginile caietului, îl închise şi începu să-şi aştepte cafeaua. Rutină, nu exista altceva decât rutină când îmbătrâneai.

13

Julia nici nu-şi amintea cum băuse primul pahar de vin. O văzuse pe Astrid cum i-l toarnă la masa din bucătăria ei, văzuse lichidul roşu învârtejindu-se în pahar şi, dornică, întinsese mâna — apoi, brusc, se trezise cu paharul pe masă, gol. Simţea în gură gust de vin şi alcoolul i se răspândea călduţ în trup; avea sentimentul că se revedea cu un prieten drag, de demult.

Soarele cobora dincolo de fereastra lui Astrid, iar picioarele Juliei erau dureroase după plimbarea lungă cu bicicleta de-a lungul coastei.

— Mai vrei un pahar? întrebă Astrid.

— Da, te rog, spuse Julia cât mai calm şi ponderat cu putinţă. A fost foarte bun.

Ar fi băut vinul, desigur, şi oţetit să fi fost.

Încercă să soarbă mai încet din al doilea pahar. Bău doar o înghiţitură sau două apoi îl lăsă pe masă şi oftă.

— O zi grea? întrebă Astrid.

— Destul de grea, zise Julia.

Dar nu se întâmplase nimic, de fapt.

Pedalase spre nord pe lângă coastă până la satul vecin, Långvik, şi mâncase acolo de prânz. Şi după aceea un bătrân vânzător de ouă de la o mică fermă îi spusese că fiul ei, Jens, fusese ucis. Nu doar mort şi îngropat de mult — ucis.

— Chiar o zi grea, repetă Julia şi goli al doilea pahar.

În seara de dinainte, când Julia se pregătise pentru încă o noapte singură la debarcader, cerul fusese limpede şi plin de stele.

Părea că stelele sunt singurii ei prieteni acolo, pe ţărmul pustiu. Luna stătea agăţată spre est ca un crâmpei alburiu de os; înainte să se îndrepte spre magazie, Julia stătuse vreo jumătate de oră să se uite la stele. De acolo mai vedea şi altă luminiţă liniştitoare: felinarul de afară al casei lui Astrid, pe cealaltă parte a drumului. Luminile celorlalte case locuite dinspre nord şi sud se vedeau îndepărtate şi la fel de slabe ca licărirea stelelor, însă felinarul strălucitor de la Astrid arăta că mai sunt şi alţi oameni acolo, în întuneric.

Julia adormise, neobişnuit de repede şi de lin, şi se trezise opt ore mai târziu, simţindu-se odihnită, în sunetul valurilor ce se mişcau înainte şi înapoi pe plajă, aproape la unison cu respiraţia ei.

Peisajul stâncos era paşnic; deschisese uşa şi privise valurile fără ca gândul să-i fugă la bucăţele de oase.

Urcase până la cabana lui Gerlof să se spele şi să mănânce ceva, şi când, după aceea, dăduse o tură în jurul curţii, găsise o bicicletă veche în spatele şopronului cu scule. Julia presupusese că era a Lenei. Era ruginită şi trebuia unsă, însă anvelopele erau îndeajuns de umflate.

Atunci hotărâse să facă drumul până în Långvik pentru prânz. Acolo avea să încerce să dea de un bătrân pe nume Lambert şi să-şi ceară scuze pentru că, îl lovise cu mulţi ani înainte.

Şoseaua de coastă dinspre nord era prăfuită şi plină de gropi adânci, însă se putea merge cu bicicleta. Şi peisajul era încântător, ca întotdeauna, alvarul către dreapta şi licărul apei la câţiva metri de muchia colinei, către stânga. Trecând pe acolo, Julia evitase să se uite către capătul carierei; nu voia să afle dacă bălţile de sânge se mai vedeau încă.

După aceea ciclismul devenise distracţie pură, cu soarele într-o parte şi vântul în spate.

Långvik era la cinci kilometri spre nord de Stenvik, însă era un sat mai mare şi mult diferit de acesta. Apa era bună pentru înotat, avea plajă cu nisip, port de agrement, câteva clădiri mai mari cu apartamente de închiriat în centru, şi grupuri de cabane şi la capătul de sud şi la cel de nord.

LOTURI DE VÂNZARE se vedea scris pe un panou de la marginea drumului. În Långvik încă se construia: garduri, marcaje şi cărări de pietriş nou-trasate se întindeau spre alvar, oprindu-se în faţa unor platforme imense cu ţigle îmbrăcate în plastic şi a unor grămezi de buşteni trataţi ignifug.

Desigur, în port era şi un hotel ce domina plaja cu cele trei etaje şi restaurantul său mare.

Julia îşi mâncă la restaurant prânzul compus din paste, cuprinsă de un sentiment nelămurit de nostalgie. La începutul anilor 1960 dansase aici. Hotelul arătase aidoma când era Julia adolescentă şi venea cu prietenii pe bicicletă din Stenvik, însă şi atunci păruse de-a dreptul grandios. Existase şi o terasă mare de lemn amenajată în susul plajei, unde obişnuiau să danseze până în târziu în noapte. Muzică rock americană şi englezească ce se împletea cu susurul valurilor pe întuneric, în pauzele dintre melodii. Miros de sudoare, loţiune după ras şi ţigări. Julia băuse primul pahar de vin aici, în Långvik, şi uneori fusese adusă acasă noaptea târziu pe câte o bicicletă cu motor care păcănea. În goana mare prin întuneric, fără cască, profund convinsă că viaţa nu putea să devină decât din ce în ce mai fantastică.

Terasa nu mai era acum, iar hotelul fusese extins; i se adăugaseră săli de conferinţe luminoase şi largi şi o piscină proprie.

După prânz Julia începuse să citească din cartea pe care i-o dăduse Gerlof, cu titlul *Crimele din Öland.* În capitolul intitulat „Ucigaşul care a scăpat" citise despre Nils Kant, despre ce făcuse acesta în vara anului 1945 şi despre ce se întâmplase după aceea:

Cine erau, aşadar, cei doi bărbaţi în uniformă pe care Nils Kant i-a executat cu sânge rece pe alvar, în ziua aceea frumoasă?

Este foarte probabil că erau soldaţi germani ce reuşiseră să traverseze Marea Baltică, fugind de teribilele bătălii din Kurzeme, de pe coasta vestică a Letoniei, în ultima fază a celui de-al Doilea Război Mondial. Germanii din Kurzeme fuseseră înconjuraţi de Armata Roşie şi singura cale de scăpare era peste ape, cu ajutorul vreunui *dispozitiv plutitor. Riscurile erau mari, şi totuşi atât soldaţi, cât şi civili au ales să fugă în Suedia în acele vremuri, trecând Baltica.*

Însă nu se poate şti cu absolută certitudine. Soldaţii morţi nu aveau asupra lor documente sau paşapoarte care să-i identifice, iar mormintele erau fără nume.

Însă lăsaseră câteva urme. Kant nu ştiuse, părăsind cele două cadavre pe alvar, că o mică barcă verde cu motor cu nume rusesc fusese găsită abandonată într-un golfuleţ, cam la un kilometru de Marnäs, în aceeaşi dimineaţă.

În barca fără cabină, umplută parţial cu apă, se aflau căşti militare germane, zeci de cutii ruginite de conserve, o ploscă pentru urină, o vâslă ruptă şi o cutiuţă de tinichea conţinând pudra doctorului Theodor Morell împotriva păduchelui rusesc, produsă în Berlin pentru uzul exclusiv al soldaţilor din Wehrmacht. Doctorul Morell era medicul curant al lui Hitler.

Descoperirea bărcii a atras atenţia — cum o atrage orice lucru neobişnuit ce eşuează pe coastele insulei — astfel că multă lume din Marnäs aflase, înaintea lui Nils Kant, că pe insulă sunt străini. Unii chiar au pornit în căutare, înarmaţi sau nu.

Nils Kant nu-i îngropase pe soldaţii ucişi, nici măcar nu le acoperise corpurile. Cadavrele de pe întinsul alvarului atrag de îndată consumatorii de stârvuri, variate specii de animale mici şi păsări, iar agitaţia acestora certându-se pe pradă se vede şi se aude de departe. Aşadar, nu putea fi decât o chestiune de timp până ce soldaţii morţi să fie găsiţi.

Când chelneriţa veni să debaraseze masa, Julia închise cartea şi privi gânditoare peste plaja pustie, către hotel. Povestea lui Nils Kant era interesantă, însă acesta era mort şi-ngropat, iar ea nu ştia încă de ce crezuse Gerlof că era important să afle povestea lui.

— Pot plăti acum? îi spuse Julia chelneriţei.

— Da, sigur. Face patruzeci şi două de coroane.

Era tânără, poate nici de douăzeci de ani, şi părea să-i placă meseria ei.

— E deschis tot anul? întrebă Julia, întinzându-i banii.

O surprindea că mai existau încă atâţia oameni în Långvik în general şi în rada portului în special, deşi era toamnă.

— Din noiembrie până în martie ţinem deschis doar la sfârşit de săptămână, pentru conferinţe, răspunse chelneriţa.

Luă banii, deschise borseta de la brâu şi scoase din ea câteva monede de o coroană.

— Păstrează restul, zise Julia; îşi aruncă privirea asupra apei cenuşii ce se vedea pe fereastră, apoi continuă: Voiam să te mai întreb ceva... Ştii cumva dacă e prin Långvik cineva pe nume Lambert? Lambert, şi ceva care se termină în... „son"... Svensson, Nilsson sau Karlsson? E vreun Lambert pe aici?

Chelneriţa păru să cugete, apoi clătină din cap.

— Lambert? repetă era. E un nume pe care ţi l-ai aminti, dar nu cred că l-am auzit.

Era prea tânără să-i cunoască pe localnicii mai în vârstă, gîndi Julia. Dădu din cap şi se ridică, însă chelneriţa vorbi mai departe:

— Întrebaţi-l pe Gunnar. Gunnar Ljunger. El e proprietarul hotelului. Îi ştie aproape pe toţi de prin Långvik.

Se întoarse şi arătă cu degetul.

— Intraţi pe poarta principală, apoi la stânga şi mergeţi pe lângă hotel. Acolo e biroul lui — ar trebui să-l găsiţi.

Julia îi mulţumi şi părăsi restaurantul. Şi astăzi băuse la prânz doar apă cu gheaţă. Începea să devină un obicei. Era plăcut să aibă capul limpede, îşi spuse ieşind în aerul rece din parcarea hotelului, chiar dacă un pic de relaxare produsă de vin i-ar fi fost de ajutor dacă avea să-l vadă din nou pe Lambert...

Lambert Svensson sau Nilsson sau Karlsson.

Julia îşi trecu o mână prin păr şi porni pe lângă una dintre laturile hotelului. Găsi o uşă de lemn cu siglele mai multor companii, iar cea mai de sus era cu CENTRUL DE CONFERINŢE LÅNGVIK. Deschise uşa şi pătrunse într-o mică zonă de recepţie cu covor galben asortat şi plante mari şi verzi de plastic.

Era ca într-un birou din mijlocul Göteborgului. Pe fundal se auzea muzică. O tânără cochetă stătea la recepţie, de tăblia căreia se sprijinea un bărbat la fel de tânăr, în cămaşă albă. Amândoi o priviră pe Julia ca şi cum ar fi întrerupt o conversaţie importantă, însă recepţionera se grăbi să o salute zâmbind. Julia îi răspunse la salut simţindu-se uşor încordată, ca întotdeauna când cunoştea persoane noi, şi întrebă de Gunnar Ljunger.

— Gunnar? zise recepţionera, aruncând o privire spre bărbat. S-a întors de la prânz?

— Da, răspunse bărbatul, făcându-i Juliei un semn din cap. Haideţi cu mine să vă conduc.

Julia îl urmă pe un coridor scurt ce se termina cu o uşă întredeschisă. El bătu şi totodată împinse uşa.

— Tată? zise. Ai un vizitator.

— Ok, zise o voce groasă de bărbat. Intră.

Biroul nu era prea mare, dar priveliştea cu plaja şi marea ce se vedea prin fereastra panoramică era fantastică. Proprietarul, Gunnar Ljunger, era la birou; un bărbat înalt cu barbă căruntă şi sprâncene stufoase la fel de cărunte. Socotea la un calculator. Purta cămaşă albă cu bretele şi pe spătarul scaunului se vedea o jachetă maro. Pe masă, lângă calculator, se afla un exemplar din *Ölands-Posten*, iar Ljunger părea că se uită prin ziar şi totodată face şi calcule.

— Bună ziua, spuse aruncând o privire scurtă spre Julia.

— Bună ziua.

— Cu ce vă pot ajuta?

Ljunger zâmbi şi-şi văzu mai departe de calculat.

— Am o singură întrebare, începu Julia, intrând în încăpere. Îl caut pe Lambert.

— Lambert?

— Lambert din Långvik... Lambert Karlsson cred că-i zice.

— Ar fi un Lambert Nilsson, spuse Ljunger. Alt Lambert nu e în Långvik.

— E... Nilsson, aşa îi zice, rosti Julia repede.

— Dar Lambert e mort, replică Ljunger. A murit acum şase sau şapte ani.

— Înţeleg.

Julia simţi un junghi de insatisfacţie, însă aproape că se aşteptase la un asemenea răspuns. Lambert arătase bătrân în anii 1970, în după-amiaza aceea în care venise pufăind cu bicicleta lui cu motor să descopere ce se întâmplase cu fiul ei.

— Fratele lui mai tânăr, Sven-Olof, e încă în viaţă, sigur, adăugă Ljunger, arătând cu degetul undeva în spatele Juliei. Stă pe deal, în spatele pizzeriei; acolo trăia şi Lambert. Sven-Olof vinde ouă, deci uitaţi-vă după o casă cu găini în curte.

— Mulţumesc.

— Dacă vă duceţi acolo, spuneţi-i lui Sven-Olof, din partea mea, că e şi mai ieftin acum să intre în sistemul public de alimentare cu apă, zise Ljunger cu un surâs. E singurul din tot satul care mai crede că cel mai bine e cu fântână în curte.

— Bine, zise Julia.

— Rămâneţi mai mult pe la noi? întrebă Ljunger.

— Nu, veneam aici la dans când eram tânără... Stau în Stenvik. Mă numesc Julia Davidsson.

— Rudă cu bătrânul Gerlof?

— Sunt fiica lui.

— Adevărat? făcu Ljunger. Transmiteţi-i salutări atunci. A făcut pentru noi, pentru restaurant, câteva corăbii în sticle. Ne-ar plăcea să mai facă şi altele.

— O să-i spun.

— E plăcut acolo în Stenvik, nu? zise Ljunger. Drăguţ şi liniştit, cu cariera închisă şi cabanele acelea goale, adăugă el, zâmbind. Aici, evident, am abordat altfel lucrurile... Ne-am extins, am mizat pe turism, golf şi conferinţe. Credem că e singurul mod de a ţine în viaţă satele de pe coasta de nord a Ölandului.

Julia încuviinţă cu oarecare ezitare.

— Pare într-adevăr să meargă, zise ea.

Oare şi Stenvikul ar fi trebuit să investească în turism? Julia îşi pusese întrebarea asta ieşind din hotel, în timp ce străbătea parcarea bătută de vânt. Nu exista răspuns, fiindcă Långvik o luase deja înainte şi era cu neputinţă de ajuns. Ar fi fost imposibil să construieşti un hotel pe plajă sau o pizzerie în Stenvik. Satul avea să rămână mai mult sau mai puţin părăsit în cea mai mare parte din an, trezindu-se la viaţă doar câteva luni, în timpul verii, când veneau vizitatorii; nu era nimic de făcut în privinţa asta.

Trecuse de o mică benzinărie aflată lângă port şi mersese înainte pe bulevardul larg, pe lângă pizzerie.

Strada se curba înspre interiorul insulei şi urca peste un deal; avea vântul în spate acum. Pe culmea dealului era un crâng, iar dincolo de acesta se afla un zid ce înconjura un maidan pe care se afla o casă văruită în alb şi un coteţ de găini cu propria împrejmuire.

Nu se vedea nicio găină, însă o placă de lemn de la poartă anunţa OUĂ DE VÂNZARE.

Julia deschise poarta şi merse pe o potecă făcută din lespezi aspre de calcar. Trecu de o pompă verde şi-şi aminti ce-i spusese Gunnar Ljunger despre racordarea la apă potabilă.

Uşa casei era închisă, însă exista o sonerie. Când o apăsă, câteva clipe nu se auzi nimic, apoi un bocănit şi uşa se deschise. Un bărbat în etate o măsură din ochi, slab şi ridat, cu păr argintiu subţire pieptănat peste creştetul chel.

— Bună ziua, spuse el.

— Bună ziua, răspunse Julia.

— Vreţi nişte ouă?

Probabil că bătrânul lua masa de prânz, fiindcă mesteca încă.

Julia dădu din cap. Nicio problemă, putea cumpăra câteva ouă.

— Vă numiţi Sven-Olof? întrebă, fără să simtă obişnuita tensiune neplăcută de care avea parte când cunoştea pe cineva.

Poate că începea să se înveţe cu străinii aici, în Öland.

— Chiar aşa, spuse bărbatul vârându-şi picioarele în nişte cizme mari de cauciuc aflate lângă uşă. Câte aţi vrea?

— Ăă... şase ar fi bine.

Sven-Olof Nilson ieşi din casă şi, chiar înainte să închidă uşa, o pisică se strecură silenţioasă prin spatele lui, ca o umbră de cărbune. Nici nu se obosi să se uite la Julia.

— Mă duc să le-aduc, zise Sven-Olof.

— În regulă, spuse Julia, însă se luă după el spre coteţ.

Când deschise uşa verde şi intră, ea rămase de cealaltă parte a pragului, unde nu erau găini, ci doar câteva cartoane cu ouă albe aşezate pe o masă mică.

— O să iau unele ouate proaspăt, zise Sven-Olof deschizând o uşă şubredă, nevopsită şi intrând în adăpostul găinilor.

Mirosul păsărilor pluti către Julia, care surprinse cu privirea un şir de leaţuri de-a lungul pereţilor, în rest însă nu mare lucru; lumina nu era aprinsă, iar în încăpere era aproape beznă. Aerul era prăfos şi călduţ.

— Câte găini aveţi? îl întrebă.

— Nu mai am aşa de multe, răspunse Sven-Olof. Cam cincizeci... Să vedem cât le mai pot ţine.

Un cotcodăcit temător putea fi auzit din coteţ.

— Am auzit că Lambert a murit, zise ea.

— Ce... Lambert? Da, a murit în 1987, spuse din întuneric Sven-Olof.

Nu pricepea de ce nu aprinde odată lumina, dar poate se arsese becul.

— L-am cunoscut cândva pe Lambert, zise Julia, acum mulţi ani.

— Da? făcu Sven-Olof. Măi, măi!

Nu părea prea interesat să audă poveşti cu răposatul său frate, însă Julia nu putu decât să continue:

— Asta a fost în Stenvik, unde locuiam.

— A, da, zise Sven-Olof.

Julia făcu un pas peste prag către el, în întuneric. Aerul era stătut şi plin de praf. Auzea găinile agitându-se pe lângă pereţi, dar nu-şi dădea seama dacă erau libere sau în cuşti.

— Mama mea, Ella, l-a sunat pe Lambert, zise Julia, fiindcă avea nevoie... Aveam nevoie să căutăm pe cineva care dispăruse. Dispăruse deja de trei zile, nici urmă de el pe nicăieri. Atunci a adus Ella vorba despre Lambert... Zicea că Lambert poate găsi lucruri. Era bine-cunoscut pentru asta, aşa spunea Ella.

— Ella Davidsson? făcu Sven-Olof.

— Da. I-a dat telefon şi Lambert a venit din Långvik, pe o bicicletă veche cu motor, chiar a doua zi.

— Da, îi plăcea să fie de ajutor, zise Sven-Olof, care se vedea acum doar ca o umbră în coteţ.

Vocea sa domoală abia dacă se auzea printre cotcodăcelile înfundate ale găinilor.

— Lambert găsea lucruri. Le visa şi apoi le găsea. Găsea şi apă, cu o crăcană de alun. Oamenii îi erau recunoscători.

Julia încuviinţă aplecând capul.

— Şi-a adus şi o pernă cu el când a venit, zise ea. Voia să doarmă în camera lui Jens, cu lucrurile lui Jens împrejur. Şi l-am lăsat.

— Da, asta făcea, aprobă Sven-Olof. Vedea lucruri în somn. Oameni înecaţi şi lucruri dispărute. Şi întâmplări care urmau să aibă loc. A visat ziua morţii lui vreme de câteva săptămâni. A zis că avea să se întâmple în pat, la el în odaie, la două jumătate dimineaţa, că inima o să i se oprească şi că ambulanţa n-o să poată ajunge la timp. Şi aşa s-a şi întâmplat, chiar în ziua în care spusese. Şi ambulanţa n-a ajuns la timp.

— Dar se potrivea întotdeauna? întrebă Julia. Avea dreptate mereu?

— Nu mereu, răspunse Sven-Olof. Uneori nu visa nimic sau nu ţinea minte visul... Uneori se mai întâmplă. Şi nu reţinea niciodată nume, în visele lui toţi erau fără nume.

— Dar când vedea ceva, se interesă Julia, avea dreptate întotdeauna?

— Aproape întotdeauna. Oamenii se încredeau în el.

Julia mai înaintă doi paşi. Trebuia să-i spună.

— Când fratele dumitale a apărut pe mopedul lui, nu dormisem de trei zile, începu ea cu voce slabă. Dar nici în noaptea aceea n-am putut. Am stat trează şi l-am ascultat cum se întinde în pătuţul din camera lui Jens. Auzeam arcurile scârţâind când se mişca. Apoi s-a făcut linişte, dar tot nu puteam să adorm... Când s-a trezit a doua zi, dimineaţa la şapte, eram în bucătărie şi-l aşteptam.

Găinile cotcodăciră neliniştite, însă Sven–Olof nu răspunse nimic.

— Lambert visase despre fiul meu, continuă ea. Am văzut-o pe chipul lui când a intrat în bucătărie cu perna sub braţ. S-a uitat la mine şi, când l-am întrebat, a zis că da, visul său era legat de Jens. Părea atât de trist... Sunt sigur că avusese de gând să-mi spună mai mult, doar că n-am putut suporta să-l ascult. Am sărit să-l plesnesc şi am început să ţip la el să iasă afară. Tatăl meu, Gerlof, l-a condus până la poartă, unde îşi lăsase bicicleta; eu am rămas în bucătărie suspinând şi ascultându-l cum pleacă.

Se opri şi oftă.

— A fost singura dată când l-am întâlnit pe Lambert. Din păcate.

Coteţul se scufundă în tăcere. Până şi găinile se liniştiseră.

— Băiatul... rosti în întuneric Sven-Olof. A fost atunci, tragedia aceea groaznică...? Băieţelul care a dispărut în Stenvik?

— Era fiul meu, Jens, zise Julia, dorindu-şi din tot sufletul un pahar de vin roşu. Şi tot dispărut e.

Sven-Olof tăcea.

— Aş fi vrut să ştiu... A mai vorbit vreodată Lambert despre ce a visat în acea noapte?

— Cinci ouă, atâta, zise o voce din întuneric. Altele nu mai găsesc.

Julia îşi dădu seama că bătrânul nu avea de gând să răspundă la nicio întrebare.

Scoase, un oftat adânc, din rărunchi.

— N-am nimic, îşi spuse sieşi. N-am nimic.

Ochii începeau să i se obişnuiască treptat cu întunericul, şi-l vedea acum pe Sven-Olof, nemişcat în mijlocul coteţului, privind-o şi strângând la piept cele cinci ouă.

— Lambert trebuie să fi zis ceva, Sven-Olof, stărui ea. Trebuie să fi adus la un moment dat vorba despre ce a visat în noaptea aceea. Aşa e?

Sven-Olof tuşi.

— O singură dată a vorbit despre băiat.

Era acum rândul Juliei să nu spună nimic. Îşi ţinea răsuflarea.

— Citise un articol în ziarul local, cam la cinci ani după ce se petrecuse totul. De obicei, răsfoiam ziarul la micul dejun. Numai că nu se spunea nimic nou.

— Niciodată n-a fost, zise cu glas ostenit Julia. Niciodată nimic nou, cu toate astea continuau să scrie.

— Stăteam în bucătărie la masă şi eu luasem ziarul primul. După aceea l-a citit Lambert. Şi când am văzut că citeşte despre băiat, l-am întrebat ce crede. Şi atunci Lambert a lăsat jos ziarul şi a zis că băiatul era mort.

Julia închise ochii şi dădu din cap în tăcere.

— În canal? întrebă.

— Nu. Lambert a zis că pe alvar s-a întâmplat. A fost ucis pe alvar.

— Ucis, repetă Julia, simţind cum pe piele i se răspândesc fiori de gheaţă.

— Un bărbat a făcut-o, aşa a zis Lambert. În aceeaşi zi în care a dispărut băiatul, un om plin de ură l-a omorât pe alvar. Apoi l-a îngropat lângă un zid de piatră.

Se lăsă iarăşi tăcerea. O găină bătu neliniştită din aripi undeva lângă perete.

— Lambert n-a mai zis altceva, continuă Sven-Olof. Nici despre băiat, nici despre bărbatul acela.

Fără nume, îşi spuse Julia. Toţi erau fără nume în visele lui Lambert.

Sven-Olof se mişca din nou. Ieşi din coteţ cu cele cinci ouă în mâini, privind-o cu încordare pe Julia, temându-se parcă să nu-l lovească şi pe el.

Julia dădu afară aerul din plămâni.

— Acum ştiu, spuse. Mulţumesc.

— Le pun într-o cutie? întrebă Sven-Olof.

Julia ştia.

Putea să încerce să se convingă că Lambert greşise sau că fratele lui inventase totul, dar n-avea rost. Ştia.

Pe drumul de întoarcere se opri pe şoseaua de coastă, în susul ţărmului gol, privind cum apa se transformă în spumă la mişcarea grăbită a valurilor de dedesubt, şi plânse mai mult de zece minute. *Ştia,* iar certitudinea era teribilă. Era de parcă nu trecuseră decât câteva zile de la dispariţia lui Jens, ca şi cum toate rănile ei sufleteşti ar mai fi sângerat încă. Începea, puţin câte puţin, să accepte că murise. Trebuia să se întâmple treptat, altminteri durerea ar fi secătuit-o de puteri.

Jens era mort.

O ştia. Dar încă dorea să-şi vadă fiul, să-i vadă trupul. Dacă nici asta nu se putea, măcar să afle ce se întâmplase cu el. De aceea era aici.

Vântul îi uscă lacrimile. După un timp Julia se sui la loc pe bicicletă şi porni să pedaleze încet.

În dreptul carierei o întâlni pe Astrid, care ieşise cu câinele; o invită pe Julia la cină şi se abţinu să facă vreo remarcă despre ochii ei umflaţi de plâns; n-o făcu nici cu vorbe şi nici din priviri.

Astrid servi cotlete, cartofi fierţi şi vin roşu. Julia mâncă puţin şi bău zdravăn, mai mult decât s-ar fi cuvenit. Însă după trei pahare de vin, ideea că Jens era mort de mult timp nu mai părea atât de supărătoare, ci doar o durere surdă în piept. Şi, oricum, nu simţise vreodată niciun pic de speranţă, după ce primele zile trecuseră fără vreun semn de viaţă. Nicio speranţă...

— Şi zici că ai fost în Långvik astăzi?

Gândurile negre ale Juliei fură întrerupte şi ea aprobă din cap.

— Da, şi ieri am fost în Marnäs, rosti repede, ca să-şi alunge gândul de la ziua aceea petrecută în Långvik şi de la visele atât de reale ale lui Lambert Nilsson.

— Şi s-a întâmplat ceva acolo? întrebă Astrid turnând ultimele picături de vin în paharul Juliei.

— Nu mare lucru, răspunse Julia. Am fost la cimitirul bisericii şi am văzut mormântul lui Nils Kant. Gerlof a crezut că e musai să-l văd.

— Mormântul lui Nils, mda, zise Astrid ridicând paharul ei.

— Mă întrebam un lucru, începu Julia. E posibil să nu-mi poţi spune, dar soldaţii aceia nemţi omorâţi de Nils Kant pe alvar... Au venit mulţi în Öland?

— Din câte ştiu eu, nu, răspunse Astrid. Poate vreo sută să fi reuşit să ajungă vii în Suedia din Ţările Baltice, dar cei mai mulţi au nimerit pe ţărmurile din Småland. Voiau să se întoarcă acasă, evident, sau să ajungă în Anglia. Însă Suedia se temea de Stalin şi i-a făcut să se întoarcă în Uniunea Sovietică. A fost o laşitate. Dar probabil ai citit despre toate astea, nu?

— Da, cât de cât... Însă demult, zise Julia.

Îşi amintea vag din şcoală că învăţase despre refugiaţii de război din Rusia, dar în vremea aceea n-o interesa istoria Suediei în mod deosebit, sau istoria insulei.

— Şi ce-ai mai făcut în Marnäs?

— Păi... am luat prânzul cu poliţistul, răspunse Julia, cu Lennart Henriksson.

— E de treabă, spuse Astrid. Foarte stilat.

Julia încuviinţă.

— Ai vorbit cu Lennart despre Nils Kant? întrebă Astrid.

Julia scutură din cap, apoi se gândi şi zise:

— Cred că i-am spus că m-am dus să-i văd mormântul. Dar n-am mai discutat despre asta.

— Probabil ar fi mai bine să nu mai aduci vorba de faţă cu Lennart, zise Astrid. Îl cam deranjează.

— Să-l deranjeze? De ce?

— Poveste veche, spuse Astrid şi luă o gură de vin. Lennart e fiul lui Kurt Henriksson.

Se uită la Julia cu o expresie gravă, de parcă ar fi simţit nevoia să lămurească ceva.

Însă Julia clătină din cap, fără să priceapă.

— Cine?

— Şeful de post din Marnäs, explică Astrid. Sau superintendentul districtual, cum i se spunea atunci.

— Şi ce-a făcut?

— El era cel care ar fi trebuit să-l aresteze pe Nils Kant pentru că-i împuşcase pe germani, zise Astrid.

Öland, mai 1945

Nils Kant își taie țeava puștii.

Stă aplecat de spate în îmbâcseala șopronului de lemne, unde butucii de mesteacăn se ridică în grămezi până la acoperiș. Mormanul de lemne pare gata să se prăvălească asupra lui în orice clipă. Husqvarna e întinsă pe tăietorul din față; mai are puțin. Piciorul stâng, încălțat în cizmă, e proptit pe patul puștii; manevrează cu amândouă mâinile bomfaierul. Lent și cu hotărâre, taie complet țeava, îndepărtând din când în când cu mâna muștele care bâzâie pe lîngă șopron și care încearcă fără oprire să i se așeze pe fața transpirată.

Afară e o liniște ca de mormânt. Vera, maică-sa, e în bucătărie și-i pregătește rucsacul. Un fior de încordare, de așteptare umple aerul cald al primăverii.

Nils taie mai departe și, în sfârșit, lama străbate și ultimul milimetru de oțel, iar țeava cade pe podeaua pietruită a șopronului cu un scurt zăngănit metalic.

O ridică, o îndeasă într-un spațiu îngust din josul grămezii de lemne, apoi pune bomfaierul pe tăietor. Scoate din buzunar două cartușe și încarcă arma.

Apoi iese din șopron și pune arma la umbră, lângă ușă.

E gata.

Au trecut patru zile de când cu împușcăturile din alvar și acum toată lumea din Stenvik știe ce s-a întâmplat. SOLDAȚI GERMANI GĂSIȚI MORȚI — EXECUTAȚI CU FOCURI DE ARMĂ — spunea titlul de pe pagina întâi a ziarului de ieri.

Avea litere de-o şchioapă — la fel ca atunci când, cu trei ani în urmă, fusese bombardată pădurea de lângă ţărmul din Borgholm.

Titlurile sunt mincinoase — Nils n-a executat pe nimeni. A fost implicat într-o confruntare armată cu doi soldaţi şi el a fost cel victorios până la urmă.

Dar poate că nu toată lumea ar vedea astfel lucrurile. Nils a ieşit şi el în sat seara, s-a plimbat pe drumul de lângă moară şi a fost întâmpinat de morari cu priviri lungi şi mute. N-a zis nimic, dar ştie că îl vorbesc pe la spate. Sunt bârfe. Şi poveşti despre ce s-a întâmplat pe alvar; se întind precum cerculeţele pe apă.

Intră în casă.

Mama lui, Vera, stă tăcută şi nemişcată la masa din bucătărie, cu spatele la el, privind pe fereastră, către alvar. Îşi dă seama că umerii ei înguşti, sub bluza gri, sunt încordaţi de nelinişte şi tristeţe.

Nils nu-şi rosteşte nici el temerile.

— Cred că-i timpul să plec, zice.

Ea abia dacă coboară bărbia, fără să se întoarcă. Rucsacul şi o valijoară sunt pe masă alături, făcute, iar Nils se duce şi le ia. E aproape de nesuportat; dacă încearcă să mai zică ceva, o să izbucnească în plâns — aşa că pleacă pur şi simplu.

— O să te-ntorci tu, Nils, îi zice cu voce uscată maică-sa, din spate.

El dă din cap, deşi ea nu-l poate vedea, şi-şi ia din cuierul de lângă uşă şapca albastră. Sticluţa de aramă cu brandy e ascunsă în şapcă. O îndeasă în rucsac.

— Păi eu plec, atunci, spune cu voce pierită.

Are în rucsac un portofel cu banii lui de călătorie şi mai are douăzeci de bancnote mari de la maică-sa, făcute sul şi îndesate în buzunarul din spate al pantalonilor.

Se întoarce spre uşă. Maică-sa e acum în picioare, cu profilul spre el, dar tot nu-l priveşte. Poate că nu-i în stare. Îşi ţine mâinile împreunate peste stomac, cu unghiile lungi îngropate în palme; îi tremură gura.

— Te iubesc, mamă, zice Nils. O să mă întorc.

Şi iese pe uşă valvârtej, pe treptele de piatră şi prin grădină. Se opreşte o clipă lângă şopron şi-şi ia arma, apoi dă ocol casei şi porneşte printre frasini.

Ştie cum să iasă din sat fără să fie zărit. Merge aplecat pe potecile vacilor, prin tufişurile dese, departe de drum, se caţără pe pietrele acoperite de licheni şi se opreşte când şi când să tragă cu urechea după voci, care se aud ca nişte şoapte prin zumzetul insectelor din iarbă.

Iese în plin soare, pe alvar, la sud-vest de sat, fără să fie descoperit.

Pericolul a trecut; Nils se descurcă pe-aici mai bine ca oricine, se deplasează iute şi agil prin iarbă. Poate vedea pe cineva înainte să fie văzut. Păşeşte aproape drept înspre soare, ocolind de departe locul unde a dat peste soldaţi. Nu vrea să vadă dacă mai sunt încă acolo cadavrele sau au fost îndepărtate. Nu vrea să se gândească la ei, fiindcă din cauza lor e silit să plece de lângă maică-sa.

Sodaţii morţi îl obligă să plece pentru o vreme.

„Trebuie să stai departe", i-a zis ea cu o seară înainte. *„Ia trenul către Borgholm din Marnäs, după aceea suie-te în feribotul pentru Småland. Unchiul August o să te aştepte în Kalmar, şi trebuie să faci ce-ţi spune — şi să-şi scoţi şapca atunci când îi mulţumeşti. N-ai ce vorbi cu nimeni altcineva şi nici să te întorci pe insulă decât după ce s-a liniştit totul. Dar aşa o să fie, Nils, numai aşteaptă."*

I se pare, deodată, că aude un strigăt la distanţă şi se opreşte. Dar nu e nimic. Nils înaintează şi mai atent printre ienuperi, dar nici prea încet nu poate să meargă. Trenul nu-l aşteaptă.

După încă doi kilometri ajunge la drumul pietruit. Vine o căruţă dinspre sud, aşa că se grăbeşte să se ascundă în şanţ. Dar căruţa e trasă de un singur cal, o mârţoagă amărâtă, iar Nils a apucat să se îndepărteze până să ajungă în dreptul lui. Se află cam prin mijlocul insulei de-acum şi cugetă la ce a citit în ziar: pe lângă drumul acesta se presupunea că s-ar fi strecurat soldaţii nemţi cu vreo săptămână în urmă, când li se stricase motorul bărcii şi eşuaseră la sud de Marnäs.

N-o să se gândească la ei, dar îşi aduce aminte pentru o clipă de cutiuţa cu pietre preţioase luată de la soldaţi şi se vede îngropând-o adânc în movila funerară. În ultimele zile a stat mai mult în casă, împreună cu maică-sa, şi a fost de câteva ori pe punctul să-i spună de prada de război, însă ceva l-a făcut să-şi ţină gura. O să-i spună, o să le dezgroape şi o să i le arate, dar asta doar după ce se întoarce.

După alte douăzeci de minute de mers, în faţă îi apar şinele acoperite cu pietriş. Este linia îngustă dintre Böda şi Borgholm; coteşte spre nord şi merge pe lângă ea spre gara din Marnäs. Clădirea de lemn cu două nivele a gării se înalţă singuratică în partea de sud a satului. E oficiu poştal şi staţie feroviară totodată, şi zăreşte clădirea chiar când cele două şine se despart şi devin patru înaintea lui.

Linia e goală. Trenul lui încă n-a sosit.

Nils a mai fost de trei ori până la Borgholm şi înapoi, aşa că ştie cum trebuie să se poarte un călător. Intră în gară, unde totul e pustiu, se duce la ghişeu şi cumpără un bilet dus.

Femeia cu faţă nefericită şi cu ochelari de după grilajul de fier ridică ochii spre el, apoi şi-i coboară iute către tăblia biroului, unde începe să-i scrie biletul. Peniţa de oţel a tocului ei zgârie hârtia.

Nils aşteaptă, cuprins de nerăbdare, simţind că e supravegheat; aruncă priviri în toate părţile. Cam zece oameni, cei mai mulţi bărbaţi la costume încheiate frumos cu nasturi, stau pe băncile de lemn din sala de aşteptare. Sunt singuri sau în grupuri şi câţiva au lângă ei genţi negre de piele. Nils e singurul şi cu rucsac şi cu valiză.

— Poftim. Ultimul vagon, numărul trei.

Nils ia biletul, plăteşte şi iese pe peron cu rucsacul trecut peste umăr şi valiza în mână. După doar câteva minute, aude şuierul trenului şi acesta intră în staţie pufăind alene, cu cele trei vagoane de lemn vopsite în roşu.

În această locomotivă neagră cu aburi care opreşte acum în gară, scrâşnind din frâne, sălăşluieşte o putere enormă.

Nils suie în vagonul lui. Impiegatul strigă ceva în spatele lui, uşile de la clădirea gării se deschid şi prin ele ies ceilalţi călători.

Nils se răsuceşte pe scări şi-şi aţinteşte în tăcere privirea asupra lor; călătorii aleg să se îndrepte către celelalte vagoane.

Compartimentul e întunecos şi complet gol. Nils îşi ridică valiza pe suportul pentru bagaje şi se aşază la geam, pe o banchetă îmbrăcată în piele, cu rucsacul alături. Închide ochii şi dă aerul din plămâni afară.

Trenul se opreşte iar, cu un sâsâit stins. Vagoanele rămân înţepenite.

Nils deschide ochii, aşteaptă. Ceva nu-i în regulă?

Aude pe cineva de afară strigând şi simte, în cele din urmă, cum trenul porneşte iarăşi. Prinde încet-încet viteză; Nils vede cum gara trece şi dispare în spate. Aerul rece suflă în compartiment prin spaţiile neetanşe ale geamurilor; parcă ar fi briza pe plaja din Stenvik.

Umerii lui Nils încep să se relaxeze. Aşază o mână pe rucsac, îl deschide şi se lasă pe spate pe banchetă. Viteza creşte mereu. Trenul şuieră.

Deodată uşa compartimentului se deschide.

Nils întoarce capul.

Un bărbat solid, în uniformă neagră de poliţist, cu nasturi strălucitori şi caschetă, păşeşte înăuntru. Se uită drept în ochii lui Nils.

— Nils Kant din Stenvik, spune bărbatul, cu o expresie gravă pe chip.

Nu-i o întrebare, însă Nils dă automat din cap.

Stă nemişcat pe banchetă de parcă ar fi bătut în cuie, în vreme ce trenul goneşte pe întinderea alvarului. Pe geam se vede peisajul cafeniu-verzui şi cerul albastru. Nils vrea să oprească trenul şi să sară, vrea înapoi pe alvar. Trenul însă a prins viteză, roţile duduie pe şine, vântul şuieră.

— Bun.

Bărbatul în uniformă se aşază greoi pe locul oblic faţă de Nils, atât de aproape că genunchii aproape li se ating. Bărbatul îşi netezeşte haina, închisă la toţi nasturii în ciuda căldurii. Are fruntea lucioasă de sudoare pe sub cozorocul chipiului. Nils îl recunoaşte, vag. Henriksson. Superintendentul districtual de poliţie din Marnäs.

— Nils, spune Henriksson de parcă s-ar cunoaşte, te duci la Borgholm?

Nils încuviinţează încet.

— Vrei să vizitezi pe cineva?

Nils clatină din cap.

— Atunci ce-o să faci acolo?

Nils nu răspunde.

Poliţistul întoarce capul şi se uită pe fereastră.

— Oricum, putem să mergem împreună, zice, şi între timp să stăm un pic de vorbă.

Nils nu scoate o vorbă.

Poliţistul continuă:

— Când m-au sunat să-mi spună că eşti aici, i-am rugat să nu dea drumul la tren câteva minute în plus, ca să vin şi eu cu tine.

Îşi întoarce privirea stăruitoare către Nils.

— Chiar aş vrea să vorbim, vezi tu, despre plimbările acelea lungi prin alvar...

Trenul începe să încetinească la una din haltele dintre Marnäs şi Borgholm. O căbănuţă împrejmuită de meri alunecă pe lângă fereastra lui Nils. Îşi imaginează că poate simţi parfumul de clătite prin geam; maică-sa i-a făcut clătite proaspete cu zahăr cu o seară înainte.

Nils se uită la poliţist.

— Alvarul... nu-i nimic de spus, zice.

— Nu prea sunt de acord cu tine.

Poliţistul scoate din buzunar o batistă.

— Cred că trebuie să vorbim despre asta, Nils, şi multă lume ar fi de acord cu mine. Adevărul o să iasă întotdeauna la suprafaţă.

Poliţistul înfruntă privirea lui Nils în timp ce-şi tamponează fără grabă faţa transpirată. Apoi se apleacă spre el.

— Câţiva oameni din Stenvik au trecut în ultimele zile pe la noi. Au zis, că dacă vrem să ştim cine a tras cu puşca pe alvar, ar trebui să te întrebăm pe tine, Nils.

Nils îi vede pe cei doi soldaţi morţi zăcând pe câmp, vede în minte ochii lor deschişi, nemişcaţi.

— Nu, rosteşte el scuturând din cap.

Aude un fâşâit. Trenul a început să frâneze.

— Te-ai întâlnit cu străinii pe alvar, Nils? întreabă poliţistul lăsând batista deoparte.

Trenul opreşte cu un zgâlţâit uşor. După nici jumătate de minut o porneşte iarăşi.

— Te-ai întâlnit, aşa-i?

În tot acest timp omul legii îl priveşte, aşteptând un răspuns. Nils îşi simte faţa pârjolită de uitătura lui neclintită.

— Am găsit corpurile, Nils. Tu i-ai împuşcat?

— N-am făcut nimic, răspunde Nils cu voce scăzută, în vreme ce degetele îi bâjbâie la gura rucsacului.

— Ce-ai spus? întreabă poliţistul. Şi acolo ce-i?

Nils nu răspunde.

Roţile încep din nou să duduie, se aude şuieratul, degetele îi tremură şi scormonesc cercetătoare prin rucsacul, care cade pe-o parte cu gura desfăcută spre el. Mâna lui dreaptă bâjbâie prin haine şi prin celelalte lucruri.

Poliţistul se ridică pe jumătate de pe locul lui; şi-a dat seama, poate, că ceva e pe cale să se întâmple.

Fluierul trenului ţipă de mama focului.

— Nils, ce trebuie tu să...

În rucsac, degetele lui Nils se strâng ferm peste carabina cu ţeavă retezată. Apasă pe trăgaci şi arma se descarcă printre hainele din rucsac.

Primul foc zdrenţuie fundul rucsacului şi face ferfeniţă bancheta de lângă poliţist. Către tavan se ridică aşchii de lemn.

Poliţistul sare auzind pocnetul, dar nu încearcă să se ascundă. N-are unde.

Nils ridică iute rucsacul rupt şi trage iarăşi. Fără să se uite unde. Rucsacul s-a sfâşiat în două.

Al doilea foc îl nimereşte pe poliţist. Corpul îi e azvârlit în perete cu atâta putere, că Nils aude un scrâşnet sec; cade greoi pe-o parte, spinarea i se rostogoleşte peste bancheta distrusă şi trupul se prăvăleşte pe podea.

Roţile duduie pe şine, trenul goneşte peste alvar.

Poliţistul stă întins pe jos în faţa lui Nils, cu braţele zvâcnind uşor. Nils păstrează arma în mână, dar scapă de rucsacul sfâşiat şi se ridică, nesigur pe picioare.

Rahat.

„Ia trenul până la Borgholm", îşi aude mama spunându-i.

Planul ei nu mai e bun de nimic.

Nils se uită împrejur şi vede priveliştea alergând pe fereastră. Alvarul e încă acolo, la fel şi razele soarelui.

Întoarce pe dos rucsacul, din care încep să cadă haine sfâşiate, duhnind a praf de puşcă: şosete, pantaloni, un pulover de lână. Dar chiar pe fund e o legăturică cu caramele cu unt, mai e portofelul şi plosca cu brandy, care au scăpat nevătămate. Ia plosca, trage o duşcă scurtă de brandy călduţ şi bagă clondirul în buzunarul de la spate. Acum e mai bine.

Banii, puloverul, plosca, arma şi caramelele. Altceva nu poate lua cu el. Valiza cu haine trebuie s-o lase.

Nils păşeşte peste trupul nemişcat al poliţistului, deschide uşa şi se îndreaptă spre spaţiul dintre vagoane ce clănţăne asurzitor.

Trenul înaintează pe alvar în plină viteză. Vântul îl izbeşte, îl face să strângă din pleoape. Vede pe un geam vagonul din faţă; acolo e un bărbat cu pălărie neagră aşezat cu spatele, legănat de zdruncinăturile trenului. Bubuitul împuşcăturilor a fost atenuat de hainele din rucsac — trenul tropoteşte mai departe pe şine şi nimeni nu pare să fi auzit nimic.

Nils deschide uşa laterală, trage în piept mirosul plantelor de pe alvar şi vede pietrişul şinei întinzându-i-se înainte ca un râu cenuşiu, decolorat. Coboară până la ultima treaptă a scării, verifică întinderea liniei din faţă şi sare.

Încearcă să salte prin aer şi să atingă pământul cu picioarele în mişcare, însă impactul îi seceră picioarele. Roţile trec mai departe duduind, lumea începe să se învârtă. E trântit la pământ, se loveşte zdravăn cu fruntea şi-şi chirceşte trupul, conştient că ar putea muri strivit de tren. Însă e aruncat de pe linie.

Înalţă capul şi vede trenul cum trece, vede ultimul vagon, cel din care tocmai a ieşit, micşorându-se tot mai mult şi mai mult în faţă, pe şine.

Trenul dispare în depărtare. Nu se mai aude nimic.

A izbutit.

Se ridică anevoie şi se uită în jur. A revenit pe alvar, are încă puşca în mână. Nu se zăreşte nicio casă, nici ţipenie de om. Doar covorul nesfârşit al ierbii şi cerul albastru.

Nils e liber.

Fără să mai arunce nici măcar o privire spre calea ferată, o porneşte cu paşi iuţi peste câmpie, către coasta de vest a insulei.

Nils e liber şi are de gând să dispară.

A şi dispărut.

14

— Asta era o poveste ce se spunea la lăsatul serii, zise încet Astrid.

Goliseră sticla până să termine povestea lui Nils Kant. Văpaia soarelui dispăruse treptat din geamul bucătăriei şi devenise o linie subţire şi sângerie la orizont.

— Şi poliţistul din tren... a murit? întrebă Julia.

— A trecut şeful de tren pe acolo şi l-a găsit mort, răspunse Astrid. Împuşcat în piept.

— Tatăl lui Lennart?

Astrid încuviinţă din cap.

— Lennart avea cam opt sau nouă ani atunci, aşa că probabil nu ţine minte mare lucru, zise ea, adăugând apoi: Dar trebuie să-l fi afectat... Ştiu că nu vrea niciodată să aducă vorba despre cum a murit tatăl lui.

Julia îşi pironi privirea asupra paharului.

— Pricep de ce n-a vrut să vorbească nici despre Nils Kant, rosti ea.

Mulţumită efectului euforizant al vinului, începea să simtă o simpatie crescândă pentru Lennart Henriksson — el pierduse un tată, ea pierduse un fiu.

— Da, zise Astrid. Şi zvonurile astea cum că Nils Kant ar fi încă viu nu-i fac viaţa mai uşoară.

Julia ridică ochii.

— Cine zice aşa ceva?

— N-ai auzit oamenii vorbind?

— Nu. Dar am văzut mormântul lui Kant în Marnäs, zise Julia. Are piatră însemnată cu data naşterii şi a morţii...

— Nu mai sunt mulţi care să-şi amintească de Nils Kant, dar aceia care-l ţin minte, cei mai bătrâni... Unii cred că în sicriu nu erau decât pietre, când a sosit de peste ocean, zise Astrid.

— Asta crede Gerlof?

— N-a spus-o niciodată, replică Astrid. Eu cel puţin nu l-am auzit. E un bătrân lup de mare până la urmă, aşa că nu cred să fi dat vreodată prea mare crezare bârfelor. Şi despre Nils Kant umblă doar... zvonuri şi bârfe. Unii zic că l-ar fi văzut pe marginea drumului, în mijlocul ceţii de toamnă, urmărind maşinile, cu barbă stufoasă şi păr cărunt... Iar alţii spun l-au văzut hoinărind pe alvar, ca atunci când era tânăr, sau prin mulţimile din Borgholm pe timp de vară.

Astrid clătină din cap:

— N-am văzut niciodată nici picior de Kant. Trebuie să fie mort.

Îşi luă de pe masă paharul de vin şi se ridică. Julia rămase unde era, întrebându-se dacă ea şi mama ei, Ella, ar fi putut vreodată să stea aşa de vorbă în Stenvik, dacă Ella ar mai fi trăit. Probabil că nu; maică-sa nu prea avea obiceiul să-şi destăinuie gândurile.

Apoi Julia simţi ceva cald şi umed cum i se lipeşte de cracul pantalonilor şi tresări speriată, însă nu era decât Willy, foxterierul lui Astrid, care se strecurase lângă ea pe sub masă. Se aplecă şi-i scărpină blana aspră de pe ceafă, aruncându-şi gânditoare privirea pe fereastră, unde haloul asfinţitului cuprindea uscatul.

— Mi-aş dori să stau aici, zise.

Astrid, de la chiuvetă, întoarse capul.

— Păi stai, spuse. Nu trebuie să pleci, nu-i aşa de târziu. Şi mai putem să vorbim.

Julia clătină din cap.

— Voiam să spun... mi-aş dori să pot sta în Stenvik.

Şi aşa şi era. Să fi fost poate din cauza vinului, dar simţea în momentul acela zumzetul tuturor amintirilor din copilărie, toate acele veri petrecute în sat, ca pe ecoul unei minunate melodii răsunându-i în minte, un cântec popular din Öland; era de parcă locul ei ar fi fost în Stenvik. Cu toată jalea legată de dispariţia lui Jens şi în ciuda faptului că ea îl găsise mort pe Ernst.

— Ei, şi nu poţi rămâne? zise Astrid. O să te duci, la înmormântarea lui Ernst, în Marnäs, nu-i aşa.

Julia clătină iarăşi din cap.

— Trebuie să-i înapoiez surorii mele maşina.

Era un pretext foarte subţire; era până la urmă proprietara unei jumătăţi din maşină, dar fusese singurul lucru ce-i trecuse prin cap.

— O să plec probabil mâine-seară sau poimâine.

Se ridică de la masă cu oarecare greutate. Picioarele îi erau cam nesigure din pricina vinului.

— Mulţumesc mult pentru cină, Astrid, spuse.

— Cu multă plăcere, răspunse Astrid zâmbind şi ea, o dată, cu toată gura. Să încercăm să ne mai vedem înainte de plecare. Sau când mai vii în Stenvik.

— Aşa o să facem, promise Julia. Îşi trecu mâna peste spinarea lui Willy şi ieşi pe uşa de la bucătărie.

— Vino la mine dacă ţi se face frică de întuneric, o îndemnă din spate Astrid. Imaginează-ţi numai, doar noi am mai rămas în Stenvik, tu, eu şi John Hagman. Cândva locuiau aici trei sute de oameni. Era un club al abstinenţei şi o casă parohială şi şiruri de mori de vânt în jos, pe lângă mare. Acum am rămas numai noi.

Apoi închise uşa, înainte ca Julia să aibă vreme să-i răspundă.

Starea de ameţeală, atât de evidentă în bucătărie la Astrid, începea să se risipească în aerul proaspăt — sau aşa avu impresia Julia. Seara era limpede şi rece; lumini abia zărite licăreau departe pe continent, de cealaltă parte a canalului. Spre nord şi sud, de-a lungul coastei, luceau alte lumini, de la case şi felinare prea îndepărtate ca să poate fi vizibile peste zi.

Julia păstrase cheia de la cabana lui Gerlof şi, după câteva sute de metri, porni spre interiorul insulei. Merse pe drumeag, mărind cât putea pasul; aruncă un ochi în grădina Verei Kant şi se întrebă în treacăt dacă bătrâna Vera reuşise sau nu să-şi vadă înainte să moară preaiubitul fiu, pe Nils.

Grădina era tăcută şi întunecată. Julia înaintă pieptiş până la cabană, descuie uşa de afară şi aprinse lumina pe hol.

Aici nu erau umbre. Jens era şi el prezent, însă doar ca o amintire fugară. Jens era mort.

Se duse la baie, unde se spălă, folosi toaleta şi-şi perie dinţii.

După ce termină, stinse lumina pe hol, dar nu înainte de a lua telefonul mobil, rămas la încărcat în cabană. Pe hol, în faţa ferestrei mari, apelă numărul lui Gerlof de la cămin. După ce telefonul sună de trei ori, acesta răspunse.

— Davidsson.

— Bună, sunt eu.

Se simţea mereu vinovată când vorbea cu Gerlof fără să fie cu totul trează, dar n-avea ce face în privinţa asta.

— Salutare, zise Gerlof. Unde eşti?

— În cabană. Am luat cina la Astrid, acum mă întorc la magazie şi mă bag în pat.

— Bine. Şi despre ce aţi vorbit?

Julia cugetă o clipă.

— Am vorbit despre Stenvik... Şi despre ce s-a întâmplat cu Nils Kant.

— Ai citit cartea pe care ţi-am dat-o?

— Încă n-am terminat de citit, răspunse Julia, apoi schimbă subiectul. N-ar trebui să mergem curând la Borgholm?

— Mă gândeam că ar fi o idee bună, zise Gerlof, dacă pot să ies de-aici. Cred că în curând o să ne trebuiască permise de liberă trecere de la Boel, dacă mai vrem să plecăm undeva.

Era genul de glumă tipică de-a lui Gerlof.

— Dacă obţii permisul, zise Julia, vin şi te iau la nouă şi jumătate.

Deodată cuvintele îi pieiră şi se sprijini de fereastră. Vedea ceva în depărtare, o geană de lumină...

— Alo? zise Gerlof. Mai eşti?

— Locuieşte cineva în casa de alături? întrebă Julia cu ochii ţintă pe geam.

— Cum adică, de alături?

— În casa Verei Kant.

— N-a mai stat nimeni acolo de peste douăzeci de ani, zise Gerlof. De ce?

— Nu ştiu.

Julia încercă să zărească ceva prin geam. Nu mai vedea nici-o lumină acum. Şi totuşi, era sigură că văzuse ceva într-una din încăperile de la parter ale casei.

— Şi casa a cui e? întrebă.

— Ăă... a unor rude mai îndepărtate, presupun, zise Gerlof. Oricum, nimeni n-a arătat nici cel mai vag interes s-o renoveze. Ai văzut în ce hal e... şi era deja în paragină când a murit Vera, în anii 1970.

Dincolo de geam nu era decât întuneric.

— Bine, zise Gerlof, atunci ne vedem mâine.

— Deci o să-l găsim pe omul care l-a luat pe Jens?

— N-am zis asta, spuse Gerlof. N-am promis decât că o să-ţi arăt persoana care mi-a trimis sandaua. Atâta tot.

— Nu e acelaşi om?

— Nu cred.

— Poţi să-mi explici şi mie?

— O să fac asta în Borgholm.

— Bine, zise Julia, care oricum nu mai suporta să lungească atât de mult conversaţia. Pa.

Închise telefonul.

La întoarcere, pe drumul de ţară, Julia trecu de data asta mai încet pe lângă casa Verei Kant. Dincolo de arborii bătrâni, deşi era întuneric, ea nu-şi putu dezlipi privirea de ferestrele mari, goale. Erau toate negre. Casa dărăpănată lăsa o urmă mare, neagră pe fundalul cerului. Singurul fel în care ai fi putut afla dacă locuia cineva acolo era să... intri în casă şi să vezi cu ochii tăi.

Dar ar fi fost un lucru nebunesc, Julia ştia asta, cel puţin din partea ei. Casa Verei era o nălucă astăzi, dar...

Dacă Jens intrase cândva acolo? Dacă încă mai era acolo?

Hai înăuntru, mami. Hai încoace şi găseşte-mă.

Nu. Nu trebuia să gândească astfel.

Julia porni mai departe spre magazie, deschise, intră şi încuie uşa după ea.

15

Vremea de marţi dimineaţă se dovedea a fi rece şi vântoasă, iar Gerlof se simţea umilit fiindcă nu reuşise să ajungă singur până la maşină. Trebuise să-l ajute personalul. Era silit să se lase greu pe Boel şi Linda, înaintând spre Fordul Juliei parcat în faţă şi, cu toate astea, îşi simţea picioarele moi.

Ştia cât de greu le era celor două îngrijitoare să-i facă trupul greu, îndărătnic să se mişte mai departe. Nu putea decât să se ţină de baston cu o mână şi cu cealaltă să strângă bine servieta, lăsându-se condus.

Era umilitor, dar n-avea ce face. În unele zile, putea merge fără prea multă greutate, în altele, abia dacă se putea mişca. Ziua asta de toamnă era rece şi înrăutăţea totul. Era ziua de dinaintea înmormântării lui Ernst; Gerlof şi Julia plecau în excursie.

Julia deschise portiera din dreapta şi el urcă.

— Încotro mergeţi? întrebă Boel, care stătea lângă maşină.

Îi plăcuse întotdeauna să-l ţină sub supraveghere.

— În sud, zise Gerlof, la Borgholm.

— Te întorci până la cină?

— Probabil, răspunse Gerlof, trăgând portiera. Bine, hai să pornim, spuse către Julia, sperând că n-avea să comenteze nimic despre starea mizerabilă în care se afla în dimineaţa aceea.

— Pare să-i pese de tine, observă Julia, în timp ce lăsau căminul în urmă. Lui Boel, vreau să zic.

— E responsabilitatea ei, nu vrea să mi se întâmple nimic, zise Gerlof, adăugând: Nu ştiu dacă ai auzit, dar a dispărut un pensionar în sudul insulei... Îl caută poliţia.

— Am auzit la radio, răspunse Julia. Dar noi n-o să mergem azi pe alvar, nu?

Gerlof clătină din cap.

— Aşa cum am hotărât, mergem la Borgholm. O să ne vedem cu trei bărbaţi. Nu cu toţi deodată. Pe rând. Şi unul dintre ei e cel care mi-a trimis sandaua lui Jens. Vrei să vorbeşti cu el, nu-i aşa?

Julia încuviinţă fără cuvinte, cu mâinile pe volan.

— Şi ceilalţi?

— Unul mi-e prieten, zise Gerlof. Îl cheamă Gösta Engström.

— Iar al treilea?

— El e un pic mai aparte.

Julia frână lângă semnul de oprire de la intersecţia cu şoseaua principală.

— Mereu eşti secretos, Gerlof, zise ea. E fiindcă vrei să te simţi important?

— Nu, nu de asta, spuse iute Gerlof.

— Ei bine, să ştii că *eu* aşa cred, i-o întoarse Julia, virând pe şoseaua principală către Borgholm.

Poate are dreptate, cugetă Gerlof. Nu se gândise niciodată la ce-l făcea să se poarte cum se purta.

— Nu mă dau mare, zise. Cred numai că e mai potrivit să spui poveştile fără grabă. Înainte oamenii îşi luau un răgaz lung pentru spus poveşti, acum însă totul trebuie făcut repede.

Julia nu spuse nimic. Merseră spre sud, trecură de bifurcaţia către Stenvik. La câteva sute de metri mai încolo, Gerlof zări clădirea vechii gări, în zarea dinspre vest. Într-acolo o apucase Nils Kant în ziua aceea de vară de după sfârşitul războiului, ziua care se încheiase cu împuşcarea mortală în tren a superintendentului districtual Henriksson.

Gerlof încă mai ţinea minte ce vâlvă se stârnise. Mai întâi doi soldaţi nemţi împuşcaţi pe alvar, apoi uciderea unui poliţist şi un criminal încercând să fugă — ceva senzaţional ce merita din plin prima pagină a ziarelor, chiar şi în dramatica perioadă de final a celui de-al Doilea Război Mondial.

Veniseră reporteri din lungul și din latul țării să scrie despre întâmplările violente din Öland. Pe vremea aceea, Gerlof era la Stockholm, unde revenise la cariera maritimă civilă, și nu aflase despre această dramă decât din ziar, din *Dagens Nyheter*. Poliția adusese întăriri din toată Suedia de sud și răscolise insula în căutarea lui Kant, însă acesta sărise din tren și reușise să scape.

Acum nu mai erau trenuri pe insulă; chiar și calea ferată fusese desființată, iar clădirea gării din Marnäs se transformase în locuința cuiva. O reședință de vară, evident.

Gerlof se lăsă pe spate în scaun; câteva minute mai târziu, ceva începu să țiuie insistent în mașină. Începu să arunce priviri împrejur, însă Julia rămase calmă și scoase un telefon mobil din poșetă. Vorbi cu voce scăzută, răspunzând monosilabic, apoi închise.

— Niciodată n-am înțeles cum funcționează chestiile astea, zise Gerlof.

— Ce chestii?

— Telefoanele fără fir. Mobile, cum le zice.

— Trebuie doar să le pornești și să suni, îi explică Julia. Apoi adăugă: Era Lena. Îți transmite salutări.

— Drăguț din partea ei. Ce voia?

— Cred că cel mai mult își vrea mașina înapoi, zise, Julia pe un ton disprețuitor. Mă tot bate la cap cu asta.

Strânse mai puternic volanul.

— E și a mea pe jumătate, dar nu pare să-i pese.

— Mda, zise Gerlof.

Fetele lui, era limpede, se ciondăneau pentru motive de care el n-avea cunoștință. Mama lor ar fi făcut neîndoielnic ceva în privința asta dacă ar mai fi trăit, însă el unul, din păcate, n-avea nici cea mai vagă idee despre ce ar fi trebuit făcut.

Julia rămase tăcută la volan după conversația telefonică, iar lui Gerlof nu-i veni în minte nimic cu care să rupă tăcerea.

După un sfert de oră, Julia viră pe intrarea de nord către Borgholm.

— Și acum, încotro? întrebă.

— Mai întâi de toate, o să ne bem cafeaua de dimineață, răspunse Gerlof.

Apartamentul lui Engström din suburbiile sudice ale Borgholmului era cald și confortabil. Gösta și Margit se bucurau de un peisaj nemaipomenit cu castelul ruinat, de la balconul blocului. Dincolo de o pajiște pustie se afla o colină alungită și abruptă, cu copaci imenși cu frunze căzătoare, iar pe platoul din susul colinei se întindea castelul medieval. Unul din nenumăratele incendii misterioase din Borgholm îl distrusese la începutul secolului al al XIX-lea; acum acoperișul și bârnele de lemn nu mai existau. Adâncituri mari și negre se căscau în locurile unde fuseseră ferestrele.

Ferestrele arse îl făceau întotdeauna pe Gerlof să se gândească la un craniu cu orbitele goale. Unora dintre localnicii din Borgholm nu le plăcuse niciodată castelul, știa asta, cel puțin nu până fusese transformat dintr-o paragină bătătoare la ochi într-o ruină istorică ce aducea turiști. Locuitorii Ölandului fuseseră forțați să construiască cetatea, încă o poruncă regală ce nu adusese decât sânge, sudoare și dezamăgire. Oamenii de pe continent încercaseră dintotdeauna să stoarcă insula și de ultima picătură de vlagă.

Julia stătea în balcon, contemplând tăcută ruinele; Gerlof se întoarse spre ea.

— În Epoca Pietrei, aveau obiceiul să-i arunce de pe stânca aceea pe cei bătrâni și bolnavi, rosti încet, arătând către ruine. Așa se zice, cel puțin. Asta a fost, evident, înainte de construirea castelului. Și cu mult înainte ca aceia aflați la guvernare să înceapă construirea de azile pentru bătrâni...

Margit Engström se apropie de ei. Ducea o tavă cu cești de cafea și purta un șorț care o declara CEA MAI BUNĂ BUNICĂ DIN LUME.

— Vara se țin concerte la ruine, zise, și poate fi cam gălăgios pe-aici. Altfel e foarte drăguț să stai la poalele unui castel.

Puse tava pe masa din fața televizorului și turnă cafea pentru toată lumea, apoi aduse din bucătărie un coș cu chifle și un platou cu biscuiți.

Soțul ei purta un costum gri cu cămașă albă și bretele, și zâmbea mereu. Și când era căpitan de vas arăta vesel, își aminti Gerlof — cel puțin câtă vreme oamenii făceau cum le spunea.

— Mă bucur să vă văd pe amândoi, zise Gösta luându-şi o ceaşcă de cafea aburindă. Sigur că venim la Marnäs mâine. Presupun că vii şi tu.

Vorbea de înmormântarea lui Ernst. Gerlof încuviinţă.

— Eu unul, da. Julia s-ar putea să se întoarcă la Göteborg.

— Cu casa lui ce se întâmplă? zise Gösta. Au spus ceva?

— Nu, probabil e prea devreme ca să decidă, răspunse Gerlof. Dar îmi închipui că o să ajungă casă pentru familia lui din Småland. Nu că nordul insulei ar avea nevoie de cabane de vacanţă în plus... Dar aşa mă aştept să fie.

— Da, lucrurile or să trebuiască să se schimbe de-a binelea înainte să se mai mute acolo cineva care să stea tot anul.

— Noi ne simţim aşa de bine în oraş, cu toate cele aproape, zise Margit aşezând pe masă farfuriile pline. Dar, sigur, suntem membri ai asociaţiei istorice locale Marnäs.

Soţul ei îi zâmbi drăgăstos.

Nu zăboviră la familia Engström mai mult de jumătate de oră.

— Bun, zise Gerlof îndată ce se aflară din nou în maşină, acum poţi să mergi până la Badhusgatan. O să oprim la parcarea din Blomberg să ne cumpăram câteva lucruri înainte să o pornim spre port.

Julia îl privi înainte să pornească motorul.

— Vizita asta a avut vreun sens?

— Am căpătat cafea şi biscuiţi, zise Gerlof, n-a fost destul? Şi mă bucur întotdeauna să-l văd pe Gösta. A fost căpitan de cargobot pe Marea Baltică, exact ca mine. N-au mai rămas mulţi de-alde noi...

Julia viră spre Badhusgatan, pe lângă trotuarele pustii. Nici maşini nu prea întâlneau. În faţă, la capătul străzii, se vedea hotelul alb al portului.

— Pe aici, zise Gerlof, arătând spre dreapta.

Julia clipi şi viră pe o zonă asfaltată, cu un indicator pe care scria BLOMBERG'S AUTOS atârnând pe faţada unei clădiri scunde ce adăpostea atât un service auto, cât şi un punct de vânzare a maşinilor la mâna a doua. Câteva automobile Volvo mai noi aveau onoarea de a fi aşezate înăuntru, în spatele vitrinei, însă cele mai multe vehicule rămăseseră afară, cu afişe scrise de mână îndărătul parbrizelor, afişe ce indicau preţul şi kilometrajul.

— Haide, zise Gerlof după ce Julia parcă.

— Ne luăm o maşină nouă? întrebă ea.

— Nu, nu, răspunse Gerlof, intrăm un pic şi-l vizităm câteva minute pe Robert Blomberg.

Încheieturile i se mai încălziseră şi cafeaua la familia Engström îl înviorase. Durerile şi înţepăturile se mai diminuaseră şi era în stare acum să păşească pe asfalt sprijinindu-se doar în baston, deşi Julia i-o luă totuşi înainte şi-i deschise uşa atelierului.

Se auzi un clopoţel sunând şi-i izbi mirosul de ulei.

Gerlof ştia multe despre vase, dar prea puţine despre maşini, iar vederea motoarelor îl făcea mereu să se simtă nesigur pe el. Pe podeaua de ciment se afla o maşină, un Ford negru înconjurat de unelte pentru sudat şi alte felurite scule, însă nu lucra nimeni acolo. Locul era pustiu.

Gerlof merse încet până la mica recepţie a atelierului şi se uită înăuntru.

— Bună dimineaţa, îi spuse tânărului mecanic în salopetă soioasă care stătea la pupitru, absorbit de pagina de benzi desenate a ziarului local. Suntem din Stenvik şi am vrea să cumpărăm nişte ulei de maşină.

— A? De fapt, îl vindem în altă parte, dar pot să vi-l aduc.

Mecanicul se ridică în picioare; era un pic mai înalt decât Gerlof. Trebuie să fi fost fiul lui Robert Blomberg.

— Mergem şi noi cu dumneata să aruncăm o privire la maşini, zise Gerlof.

Îi făcu un semn din cap Juliei şi-l urmă pe tânăr în zona de vânzări.

Aici nu se simţea miros de ulei, iar podeaua era curată şi vopsită în alb. În salonul de prezentare se aflau şiruri întregi de maşini ce luceau.

Mecanicul se duse spre un raft plin cu produse destinate îngrijirii maşinii şi cu piese mai mici.

— Ulei normal? întrebă.

— Da, e în regulă, zise Gerlof.

Zări un bărbat mai în vârstă ieşind dintr-un birouaş şi postându-se în cadrul uşii salonului, câţiva metri mai încolo. Era aproape la fel de înalt şi de lat în umeri ca şi mecanicul şi avea o faţă ridată cu obraji îmbujoraţi de la vasele de sânge sparte.

Nu-şi vorbiseră niciodată, fiindcă Gerlof îşi rezolvase întotdeauna problemele legate de maşini în Marnäs, însă ştia că acela era Robert Blomberg. Blomberg venise de pe continent la mijlocul anilor 1970. John Hagman avusese nişte daravere cu el şi-i povestise lui Gerlof.

Blomberg cel bătrân înclină capul spre Gerlof fără o vorbă. Gerlof îi răspunse la fel. Ştia că Blomberg avusese cu ceva vreme în urmă probleme cu alcoolul, poate încă avea, dar nu era tocmai subiectul ideal de conversaţie.

— Uitaţi aici, zise tânărul mecanic întinzându-i un bidon de plastic cu ulei de motor.

Robert Blomberg se retrase discret din uşă şi se întoarse în birou. Parcă se clătina un pic, gândi Gerlof.

— Nu ne trebuia ulei, zise Julia după ce intrară în maşină.

— E întotdeauna bine să ai nişte ulei de rezervă, replică Gerlof. Cum ţi s-a părut service-ul?

— Ca orice service, spuse Julia apucând-o spre Badhusgatan. Nu păreau să aibă prea multă treabă.

— Mergi către port, zise Gerlof. Şi proprietarii... cei doi Blomberg? Cum ţi s-au părut?

— Cam scumpi la vorbă. Ce-i cu ei?

— Robert Blomberg a umblat mulţi ani pe mare, aşa am auzit, zise Gerlof. În lung şi-n lat, tocmai până în America de Sud.

— Aha, făcu Julia.

Câteva secunde în maşină se lăsă tăcerea. Se apropiau de hotelul portului, aflat pe Badhusgatan. Gerlof privi către port şi simţi o tristeţe molcomă.

— Fără sfârşit fericit, zise.

— Poftim? făcu Julia.

— Multe poveşti n-au sfârşit fericit.

— Lucrul cel mai important e că se sfârşesc cumva, nu? replică Julia.

Îl cercetă cu privirea.

— Te gândeşti la cineva anume?

— Da... Presupun că mă gândesc mai mult la marinărie şi la insulă, zise Gerlof. Ar fi putut avea o soartă mai bună. S-a sfârşit prea curând.

Rada portului din Borgholm era, desigur, mai mare decât cele din Marnäs şi Långvik, însă tot se putea obţine, cu uşurinţă, o vedere de ansamblu. Câteva cheiuri de beton, complet goale. Nici măcar un vas de pescuit. O ancoră uriaşă, vopsită în negru, fusese săltată pe asfalt deasupra apei, posibil ca o amintire a unor zile mai animate.

— În anii 1950, transportoarele stăteau la coadă aici, zise Gerlof privind pe geamul maşinii valurile gri. Într-o zi de toamnă ca asta ar fi încărcat sau ar fi făcut reparaţii, ar fi fost oameni peste tot. Aerul ar fi fost îmbibat cu miros de smoală şi lac. Dacă era soare, căpitanii ar fi înălţat pânzele să le aerisească în bătaia brizei. Pânze de culoarea fildeşului înşiruite pe cerul albastru, ce privelişte frumoasă...

Tăcu.

— Şi când au încetat vasele să mai vină? întrebă Julia.

— O... în anii 1960. Doar că n-au încetat să mai vină — mai degrabă au încetat să mai plece de aici. Mulţi căpitani de pe insulă aveau nevoie, pe-atunci, să-şi schimbe ambarcaţiunile cu vase mai moderne, ca să poată concura cu armatorii de pe continent, însă băncile nu le aprobau cu niciun chip împrumuturi. Nu mai credeau în marinăria din Öland.

Se opri câteva clipe, apoi adăugă:

— Nici eu n-am reuşit să obţin un împrumut, aşa că mi-am vândut ultima goeletă, *Nore*... Apoi m-am dus la cursuri serale ca să învăţ administraţie publică, să treacă mai uşor vremea peste iarnă.

— Nu ţin minte să te fi văzut acasă iarna, zise Julia. Nu te ţin minte deloc acasă.

— Dar am stat şi acasă. Câteva luni. Aveam de gând să-mi caut o slujbă de căpitan pe un vapor de curse oceanice, apoi însă am primit o slujbă de birou la consiliul local şi am rămas.

John Hagman, care îmi fusese secund, şi-a cumpărat un vas când am revenit pe uscat, şi l-am avut pe acela încă vreo doi ani. Una dintre ultimele nave din Borgholm. Se chema *Drum bun*, un nume destul de potrivit.

Julia încetinise, îndepărtându-se de cheiuri şi avansând către casele impozante de lemn ce se întindeau la nord de port, în spatele unor garduri cochete. Casa cea mai apropiată de port era şi cea mai mare, vopsită în alb şi aproape cât hotelul însuşi.

Gerlof ridică mâna.

Julia trase la marginea drumului, iar Gerlof se aplecă puţin înainte şi-şi deschise valiza.

— Poţi opri aici, zise.

— Proprietarii de vase din Öland era prea căpoşi, zise el, scoţând la iveală un plic cafeniu şi volumul subţire pe care îl luase cu el. Împreună, am fi putut strânge suficient capital cât să ne cumpărăm vase noi, mai mari. Dar nu ni se potrivea. Tăria stă în muncă şi atât, aşa cred că gândeam pe atunci. Nu îndrăzneam să facem o investiţie majoră.

Îi întinse fiicei sale cartea. *Malm Freight, 40 de ani* era titlul, iar pe copertă se vedea o fotografie aeriană, alb-negru, a unei nave mari cu motor croindu-şi drum prin oceanul nesfârşit, scăldată în soare.

— Malm Freight a fost excepţia, zise Gerlof. Martin Malm a fost un căpitan ce a avut curaj să investească în vase mai mari. Şi-a construit o mică flotă de cargoboturi cu care a navigat peste tot în lume. A făcut bani şi din profit a cumpărat alte vase. Martin a devenit unul dintre cei mai bogaţi oameni de pe insulă până la sfârşitul anilor 1960.

— Chiar aşa? se miră Julia. Bravo lui!

— Însă nimeni nu ştie de unde a obţinut capitalul iniţial, continuă Gerlof. N-avea, din câte ştiu eu, bani mai mulţi decât alţi căpitani.

— Malm Freight a publicat volumul ăsta de memorialistică în primăvara trecută. Întoarce-l, vreau să-ţi arăt ceva.

Pe spate era un text scurt, explicativ: era vorba despre o ediţie aniversară referitoare la una dintre cele mai de succes companii maritime de pe insulă. Sub rândurile scrise era un logo, format din cuvintele MALM FREIGHT, cu contururile a trei pescăruşi planând deasupra lor.

— Uită-te la pescăruşi, zise Gerlof.

— Aşa, făcu Julia. Un desen cu trei pescăruşi. Şi?

— Compară-l cu plicul ăsta, spuse Gerlof, dându-i plicul cafeniu.

Avea o ştampilă suedeză pe un timbru şters şi îi era adresată lui, la căminul din Marnäs; o mână nerăbdătoare trecuse adresa cu tuş.

— Cineva a rupt colţul drept, acolo. Dar încă se mai observă o bucăţică din aripa dreaptă a pescăruşului ... o vezi?

Julia se uită şi încuviinţă cu încetineală din cap.

— Ce-i cu plicul ăsta?

— Sandaua era în el, zise Gerlof. Încălţămintea băiatului.

Julia îşi răsuci iute capul.

— Ai aruncat plicul ăla. Asta i-ai spus lui Lennart.

— O minciună. Mi s-a părut suficient că vede sandaua. Dar cel mai important lucru e că plicul ăsta vine de la Malm Freight. Şi Martin a fost cel care a trimis sandaua lui Jens. Sunt sigur. Şi cred că mi-a şi dat telefon.

— Ţi-a dat telefon? făcu Julia. Asta nu mi-ai spus.

— *Posibil* să fi fost el, spuse Gerlof măsurând din priviri casele mari. Nu-i mare lucru de ştiut, doar că toamna asta m-a sunat cineva seara, de câteva ori. După ce am primit sandaua. Doar că cel care a sunat n-a scos niciodată un cuvânt.

Julia lăsă plicul în jos şi-l privi.

— O să mergem să-l vedem acum?

— Aşa sper.

Gerlof arătă cu mâna către o casă mare, albă, pe lângă care tocmai treceau.

— Aici stă.

Deschise portiera şi ieşi. Julia mai zăbovi câteva clipe, nemişcată în spatele volanului, apoi coborî şi ea din maşină.

— Eşti sigur că-i acasă?

— Martin Malm e întotdeauna acasă, zise Gerlof.

Simţeam un vânt rece venind dinspre canal; Gerlof aruncă o privire peste umăr către apă. Gândul îl ducea încă o dată la Nils Kant — la felul în care reuşise cumva, în urmă cu aproape cincizeci de ani, să treacă peste canalul acela.

Småland, mai 1945

Ajuns pe continent, Nils Kant s-a aşezat jos, pe pământ într-o pădurice, şi se uită dincolo de apă înspre Öland, ce se vede ca o fâşie îngustă de calcar întinsă în zare. Pe chipul său se citeşte o adâncă mâhnire, iar vântul suflă melancolic printre vârfurile pinilor. Insula aflată de cealaltă parte a canalului e iluminată de soarele dimineţii; copacii sunt de un verde proaspăt, plajele lungi scânteiază de parc-ar fi de argint.

Insula lui. Se va întoarce acolo. Nu acum, însă cât va putea de repede — asta e sigur. Ştie că a făcut lucruri pentru care nu-l va ierta nimeni vreme îndelungată, iar insula e primejdioasă pentru el, acum. Şi totuşi, nimic din toate astea nu s-au petrecut din vina lui. Lucrurile s-au întâmplat pur şi simplu şi n-a avut ce face.

Umflatul de superintendent s-a strecurat în tren şi a încercat să-l prindă, dar Nils a fost prea rapid pentru el.

— Autoapărare, şopteşte către insula ce-i este casă. L-am împuşcat, dar a fost legitimă apărare...

Se opreşte şi-şi drege vocea zgomotos, ca să scape de lacrimi.

Sunt douăzeci de ore de când Nils a sărit din tren. A reuşit să nu fie descoperit îndreptându-se iute spre sud, rămânând în mijlocul alvarului, unde se simte ca la el acasă, evitând toate drumurile şi satele.

La câţiva kilometri sud de Borgholm, în locul unde canalul are lăţimea cea mai mică, a ieşit la apă prin pădure. A dat acolo peste un butoi pe jumătate putred de smoală, uscat şi cu partea de sus tăiată, şi şi-a pus acolo lucrurile. A aşteptat în pădure să se însereze, apoi s-a dezbrăcat şi a împins butoiul în apele reci. L-a cuprins cu braţele şi şi-a săltat peste el partea de sus a trupului, s-a agăţat bine, apoi a început să înainteze, bătând din picioare, înspre largul canalului, către linia neagră a continentului.

Îi luase probabil două ore să treacă, însă în vecinătate nu apăruseră bărci şi nu păruse să-l zărească nimeni. Ajungând în cele din urmă pe Småland, gol puşcă şi cu picioarele îngheţate, abia dacă avusese puterea să-şi azvârle lucrurile din butoi pe ţărm şi să se târască la adăpostul copacilor, unde căzuse îndată într-un somn adânc.

Acum e cât se poate de treaz, însă abia dacă s-a crăpat de ziuă. Nils se ridică; picioarele îl mai dor încă după atâta înotat, însă s-a făcut vremea să le pună iarăşi la treabă. Îşi dădea seama că nu e departe de Kalmar, şi trebuie să se îndepărteze de oraş. Sigur e plin de poliţişti care patrulează pe străzi.

Hainele îi sunt uscate; îmbracă o cămaşă, puloverul, şosetele şi cizmele şi-şi strecoară portofelul în buzunar. Trebuie să ţină de banii pe care i-a dat maică-sa; fără ei, e pierdut şi n-o să mai poată sta ascuns.

Nu mai are carabina Husqvarna — e pe fundul canalului. Pe la jumătatea drumului a tras-o din butoi, a apucat-o de ţevile retezate şi a aruncat-o în apă cu un plescăit slab. Dusă a fost.

Oricum nu mai avea cartuşe, însă Nils o să simtă lipsa greutăţii ei liniştitoare.

Se gândeşte şi la rucsac, făcut ferfeniţă, şi-i lipseşte şi acesta. Acum trebuie să care totul în buzunarele pantalonilor şi într-o legăturică făcută din batistă, aşa că nu poate lua cu el cine ştie ce.

Porneşte, luminat de soarele de dimineaţă, către nord. Ştie încotro s-o apuce, dar drumul e lung şi durează mare parte din zi. Se aţine pe lângă coastă, evitând toate satele. Străbate drumurile forestiere cât mai iute cu putinţă; printre arbori se simte în siguranţă. Vede de două ori căprioare, atât de tăcute că-l iau prin surprindere. Pe oameni îi aude venind de la câteva sute de metri şi-i poate ocoli cu uşurinţă.

Nils ştie prea bine unde e Ramneby, a mai fost acolo de câteva ori când era copil; ultima dată, vara trecută. N-are de ce să se ducă în sat sau prin preajma lui, fiindcă fabrica de cherestea a unchiului August se află la sud de aşezare.

Aude de departe vaietul fierăstraielor şi în curând simte aroma familiară de buştean proaspăt tăiat, amestecată cu izul de alge marine.

Nils se furişează atent din pădure şi intră la adăpostul unui hambar mare, plin cu scânduri. A mai fost de câteva ori pe aici, dar nu ştie exact cum să ajungă la birou. Şi oricum, nu s-ar putea arăta la loc deschis. La câteva sute de metri de gater e casa de lemn a unchiului August, însă Nils nu îndrăzneşte să se ducă într-acolo. Sunt copii, şoferi, servitori — oameni care ar putea spune la poliţie dacă-l văd. E silit să aştepte lângă hambar, ascuns de o tufă deasă de liliac ale cărui flori puternic parfumate atrag nenumărate insecte.

Ceasul lui Nils s-a oprit la traversarea canalului, însă e sigur că a trecut cel puţin o jumătate de oră până se arată primii oameni. Trei muncitori de la gater păşesc râzând pe lângă depozitul de cherestea, fără să arunce măcar o privire în direcţia lui.

Aşteaptă mai departe.

Câteva minute mai târziu apare cineva. E un băiat, are în jur de treisprezece-paisprezece ani, dar e aproape la fel de înalt ca Nils. Are o şapcă groasă, trasă bine pe frunte, iar mâinile îi sunt înfundate până la coate în buzunarele adânci ale nădragilor pătaţi de ulei.

— Hei! face Nils de după tufişuri.

Nu strigă tare, şi băiatul nu reacţionează. Merge mai departe.

— Tu, ăla cu şapcă!

Băiatul se opreşte. Se uită în lături bănuitor; Nils se ridică cu grijă în capul oaselor şi-i face semn din mână.

— Aici.

Băiatul îşi schimbă direcţia şi face câţiva paşi spre tufiş. Stă acolo, uitându-se la Nils, fără o vorbă.

— Lucrezi aici, la gater? îl întreabă Nils.

Băiatul încuviinţează mândru din cap.

— Prima mea vară.

Are vocea în schimbare şi vorbeşte cu accent continental.

— Bun, zice Nils.

Face eforturi deosebite să pară calm şi prietenos.

— Am nevoie de ajutor. Vreau să-l aduci la mine pe August Kant. Am ceva de vorbit cu el.

— Patronul? zice surprins băiatul.

— August Kant, patronul, da, spune Nils.

Nu-şi dezlipeşte privirea de la chipul băiatului şi întinde mâna, în care ţine o monedă de o coroană.

— Spune-i că a venit Nils. Du-te la birou şi spune-i patronului că trebuie să vină până aici.

Băiatul dă din cap fără să reacţioneze la numele Nils şi înşfacă moneda. Apoi se întoarce şi o ia din loc fără grabă. Pune bine moneda în buzunar.

Nils pufneşte şi se aşază la loc după tufiş. Asta e, totul are să fie bine de-acum. Unchiul său o să aibă grijă de el, o să-l ţină la adăpost până se linişteşte totul. Fără îndoială că o să stea ascuns aici pe tot restul verii, n-are încotro, dar o să se descurce.

Are iarăşi de aşteptat, mult prea mult. Aude în cele din urmă paşi apropiindu-se. Nils înalţă creştetul, zâmbeşte şi face un pas înainte — dar nu e unchiul August. E tot băiatul cu şapcă.

Nils se uită la el.

— Nu era în birou... patronul? întreabă.

— Ba da, dă băiatul din cap. Dar nu vrea să vină.

— Nu vrea? zice Nils, fără să priceapă.

— Trebuie să-ţi dau asta, spune băiatul.

Are în mână un plic.

Nils îl ia, se întoarce cu spatele la băiat şi-l deschide.

Nu e nicio scrisoare în plic, doar trei bancnote. Trei bancnote de o sută de coroane, împăturite.

Nils închide plicul şi se întoarce spre băiat.

— Asta e tot? întreabă.

Băiatul dă din cap.

— Patronul n-a zis nimic... n-a trimis niciun mesaj?

Băiatul scutură din cap.

— Doar scrisoarea.

Nils lasă ochii în jos, se uită ţintă la bancnote.

Bani, atâta tot. Bani ca să plece, mesajul e foarte clar.

Unchiul său nu vrea să aibă nimic de-a face cu el.

Oftează şi înalţă iarăşi privirile, dar băiatul s-a dus. Nils îl vede, o fracţiune de secundă, dispărând după colţul hambarului.

Nils e iarăşi singur. O să trebuiască să se descurce.

Deci trebuie să plece. Încotro?

Departe de coastă, mai întâi şi mai întâi. Apoi o să apară ceva.

Nils îşi roteşte ochii împrejur. Insectele bâzâie, liliacul umple aerul cu parfum. Totul e verde, verdele întunecat al verii. Spre nord-est vede o fâşie albastră de apă.

O să se întoarcă. Acum îl alungă ei, dar o să se întoarcă. Öland este insula lui.

Nils se uită pentru ultima oară la apă, apoi îi întoarce spatele şi păşeşte grăbit la adăpostul brazilor din pădure.

16

O cărare largă, făcută din lespezi late de calcar, ducea la casa mare şi albă a lui Martin Malm. Julia măsură din ochi clădirea şi se gândi la casa Verei Kant din Stenvik. Era cam de aceeaşi mărime, însă în cazul de faţă, desigur, casa fusese vopsită şi bine întreţinută; cineva locuia acolo. Şi totuşi, cine aprinsese o lumânare, târziu în noapte, în casa Verei Kant? Julia nu se putea opri să nu se întrebe — chiar văzuse luminiţa aceea la fereastră?

Îl luă de braţ pe Gerlof când deschiseră poarta grea de fier şi îşi croiră drum încetişor pe cărarea de pietre aspre. Poate că şi el o sprijinea la fel de mult cât îl sprijinea ea pe el, gândi Julia, fiindcă nu se simţea tocmai în apele ei.

Pentru ea întâlnirea asta era una cu ucigaşul lui Jens. Dacă era adevărat că Martin Malm trimisese sandaua, atunci el era criminalul — oricâte rezerve ar fi avut Gerlof.

Cărarea se oprea la un şir de trepte ducând spre o uşă largă de mahon, cu o placă de fier pe care scria MALM. Pe mijlocul uşii, sub un gemuleţ de sticlă colorată, era o sonerie în formă de cheiţă.

Gerlof o privi pe Julia.

— Eşti gata?

Julia încuviinţă şi întinse mâna spre sonerie.

— Încă ceva, spuse Gerlof. Martin a făcut o hemoragie cerebrală acum câţiva ani. Are zile mai bune şi zile mai puţin bune, cam ca mine. Dacă-i o zi bună, putem vorbi cu el. Dacă nu...

— OK, zise Julia, a cărei inimă bubuia.

Răsuci butonul şi un zbârnâit înfundat, dar prelung se auzi dinăuntrul casei.

Dincolo de gemuleţ se arătă o umbră, apoi uşa se deschise.

În faţa lor stătea o tânără, cam de douăzeci-douăzeci şi cinci de ani. Era micuţă, blondă şi un pic agitată.

— Bună, le zise ea.

— Bună ziua, răspunse Gerlof. Martin e acasă?

— Da, spuse tânăra, dar nu cred că...

— Suntem prieteni buni, se grăbi Gerlof să adauge. Mă cheamă Gerlof Davidsson. Din Stenvik. Şi ea e fiica mea. Voiam să vorbim cu Martin.

— Bine, zise fata, mă duc să verific.

— Putem şi noi intra la căldură până una-alta? întrebă Gerlof.

— Sigur.

Fata făcu un pas înapoi.

Julia îl ajută pe Gerlof să păşească peste prag şi pe podeaua de marmură a holului. Era larg, cu lemnărie de culoare închisă şi cu poze de nave vechi şi noi. Către interior duceau trei uşi, iar o scară impozantă se ridica spre etaj.

— Sunteţi rudă cu Martin? întrebă Gerlof după ce uşa se închise în urma lor.

Fata clătină din cap.

— Sunt infirmieră, din Kalmar, spuse păşind spre uşa din mijloc.

O deschise şi Julia încercă să vadă ce se ascundea dincolo, însă pe cealaltă parte era o draperie neagră.

Rămaseră unde se aflau, în tăcere, de parcă acea casă mare şi uşile ei închise n-ar fi îmbiat la discuţii. Totul era tăcut şi solemn ca într-o biserică — însă Julia, care ciulise urechile, crezu că aude cum la etaj se mişcă cineva.

Uşa din mijloc se deschise şi infirmiera reveni.

— Martin nu se simte prea bine azi, spuse ea, cu jumătate de voce. Îmi pare rău, e obosit.

— Doamne, zise Gerlof, ce păcat! Nu ne-am mai văzut de câţiva ani.

— Puteţi trece altă dată, le propuse infirmiera.

Gerlof dădu din cap a încuviinţare.

— Aşa o să facem. Dar o să sunăm înainte.

Se îndreptă spre uşă, iar Julia, şovăielnică, îl însoţi.

Aerul de afară părea mai rece chiar, gândi Julia. Merse tăcută alături de Gerlof, deschise poarta de fier şi apoi aruncă o privire asupra casei.

Zări un chip palid privind-o fix de la una din ferestrele largi de la etaj. Era o femeie în vârstă, stând acolo în picioare şi uitându-se la ei cu o expresie gravă.

Julia deschise gura să-l întrebe pe Gerlof dacă ştie cine era, însă acesta se îndrepta deja spre maşină. Trebui să se mişte repede ca să-i deschidă portiera.

Când se uită iar, femeia de la fereastră dispăruse.

Gerlof se aşeză confortabil pe banchetă şi se uită la ceas.

— Unu şi jumătate, zise. Poate ar trebui să băgăm ceva în gură. Şi după aia să dăm pe la magazinul de băuturi. Le-am promis unor vecini de la cămin că fac nişte cumpărături. E în regulă?

Julia se aşeză în spatele volanului.

— Alcoolul e otravă, rosti.

Mâncară un fel cu paste, oferta zilei, la unul din cele câteva restaurante din Borgholm ce rămâneau deschise pe timp de iarnă. Încăperea era aproape goală, însă când Julia încercă să-l facă pe Gerlof să discute despre vizita la Martin Malm, acesta nu făcu decât să scuture din cap şi să se concentreze asupra mâncării. După aceea insistă să plătească şi dădură o fugă până la magazinul de băuturi, de unde Gerlof cumpără două sticle de şnaps aromat cu pelin, o sticlă de lichior de ouă şi şase cutii de bere germană. Julia trebui să le care pe toate.

— Gata, e timpul să mergem acasă, zise Gerlof când reveniră la maşină.

Avea tonul lipsit de griji al cuiva care se bucurase de o zi frumoasă în oraş, şi asta o călca pe nervi pe Julia. Smuci schimbătorul de viteze şi intră pe şosea.

— Nu s-a întâmplat nimic, spuse odată ce porniră la drum, la un semafor din estul Borgholmului.

— Cum adică? zise Gerlof.

— Cum adică? făcu Julia, virând spre nord pe şoseaua principală. N-am realizat nimic azi.

— Ba cum să nu! Mai întâi, şi cel mai important, am mâncat prăjiturile acelea delicioase la Margit şi Gösta. Ne-am uitat mai îndeaproape la Blomberg, comerciantul de maşini. Şi am mai...

— De ce ai vrut să faci asta? întrebă Julia.

Gerlof nu răspunse imediat.

— Din diferite motive, spuse într-un târziu.

Julia trase aer adânc în piept.

— Trebuie să-ncepi să-mi spui anumite lucruri, tati, începu ea, cu privirea aţintită în faţă.

Îi venea să oprească maşina, să deschidă portiera şi să-l azvârle pe alvar. Se simţea de parcă ar fi tachinat-o.

Gerlof mai tăcu un timp.

— Ernst Adolfsson a avut o idee vara trecută, zise. O teorie. Credea că nepotul meu, Jens, a ieşit pe alvar în ziua aceea, pe ceaţă, şi nu către mare. Şi credea că acolo Jens a dat peste un ucigaş.

— Cine?

— Nils Kant, poate.

— Nils Kant?

— Nils Kant cel mort, da. Era mort şi îngropat de zece ani pe atunci... I-ai văzut şi piatra de mormânt. Dar erau zvonuri...

— Ştiu, zise Julia. Mi-a povestit Astrid. Şi de unde veneau zvonurile.

Gerlof ridică dn umeri.

— Era un poştaş în Stenvik... Erik Ahnlund. Şi avea obiceiul să spună o poveste, după ce se pensionase, să mi-o spună mie, lui Ernst şi oricui din sat dispus să-l asculte; zicea că Vera Kant primise cărţi poştale fără nume la expeditor.

— Ha?

— Nu ştiu când au început să sosească, zise Gerlof, dar potrivit lui Ahnlund, a tot primit vederi din diferite locuri din America de Sud, prin anii 1950 şi 1960. De câteva ori pe an. Şi toate fără numele celui care le trimitea.

— Erau de la Nils Kant?

— Tot ce se poate. E cea mai probabilă explicaţie, zise Gerlof aruncând o privire peste alvar. Apoi, se ştie, Nils Kant a venit acasă în coşciug şi a fost îngropat în Marnäs.

— Ştiu, spuse Julia.

Gerlof o privi.

— Numai că vederile au continuat să vină şi după înmormântare, zise el. Din străinătate, anonime.

Julia îi aruncă o privire rapidă.

— E-adevărat?

— Cred că da, răspunse Gerlof. Erik Ahnlund a fost singurul care a văzut cu ochii lui cărţile poştale adresate Verei, dar se jură că au continuat să vină mai mulţi ani după moartea lui Nils.

— Şi asta i-a făcut pe oameni să creadă că ar mai fi Kant în viaţă?

— Clar, zise Gerlof. Oamenii au stat mereu şi-au pălăvrăgit la ora amurgului. Însă Ernst nu era genul care să plece urechea la bârfe, dar credea la fel.

— Şi tu ce părere ai?

Gerlof şovăi.

— Sunt ca apostolul Toma, zise. Vreau dovada că e viu. Încă n-am găsit-o.

— Şi pe Blomberg ăsta, de ce voiai să-l vezi? întrebă Julia.

Gerlof şovăi iarăşi, de parcă s-ar fi temut să nu pară bătrân şi scrântit.

— John Hagman crede că Robert Blomberg s-ar putea să fie Nils Kant, zise el în cele din urmă.

Julia îl privi cu ochii măriţi de uimire.

— Mda, zise. Dar tu doar nu crezi aşa ceva, nu?

Gerlof clătină încet din cap.

— Pare cam prea tras de păr, răspunse. Dar John a adus nişte argumente. Blomberg a fost marinar, cum ziceam. A crescut pe continent şi a plecat pe mare ca inginer când era doar un copilandru. A fost plecat mulţi ani... douăzeci, douăzeci şi cinci. În cele din urmă, s-a întors acasă şi s-a mutat pe Öland. S-a însurat, a făcut copii. Cred că fiul lui era astăzi în atelier.

— Nu sună deosebit de ciudat, spuse Julia.

— Nu, zise Gerlof, singurul lucru cu adevărat straniu e că a fost atât de mult timp plecat. John a auzit zvonuri că ar fi fost dat afară de pe vas şi lăsat într-un port de prin America de Sud, fiindcă era alcoolic în ultimul hal, până ce un căpitan suedez l-a adus în cele din urmă acasă.

— Dar Blomberg nu poate fi singura persoană care s-a mutat pe insulă, nu? zise Julia.

— A, nu. S-au mutat sute de oameni de pe continent.

— Şi John îi bănuieşte pe toţi că ar fi Nils Kant?

— Nu. Iar mie nu mi s-a părut că Blomberg ar aduce vreun pic cu el, spuse Gerlof. Dar până la urmă vezi ce vrei să vezi, este? Maică-mea, bunica ta, Sara, a văzut odată un spiriduş când era tânără... Ţii minte. Obişnuia să-i spună „omul gri"...

— Da, am auzit povestea, zise Julia, nu trebuie să...

Dar Gerlof nu putea fi oprit.

— Orice o fi fost, l-a văzut într-o zi de primăvară de pe la sfârşitul secolului al XIX-lea, când era la Canalul Kalmar şi spăla, lângă Grönhögen. A auzit deodată paşi rapizi în spatele ei şi l-a văzut ţâşnind din pădure... Un omuleţ, cam de un metru înălţime, în haine cenuşii. N-a scos o vorbă, doar a luat-o la fugă spre canal, chiar pe lângă Sara, fără să se uite la ea măcar. Şi când a dat de apă nu s-a oprit... Mama a strigat la el, dar el s-a dus glonţ înainte, drept în apă, până ce apele s-au închis asupra lui şi s-a scufundat. Apoi a dispărut.

Julia încuviinţă scurt din cap. Era o poveste bizară — poate cea mai ciudată din toate poveştile istorisite de familia ei.

— Un spiriduş care se sinucide, zise. Uite un lucru pe care nu-l vezi toată ziua.

— Povestea, clar, nu e adevărată, continuă Gerlof. Dar eu o cred. *Cred* că mama a văzut un spiriduş, sau cel puţin un soi de forţă a naturii sau vreun fenomen necunoscut pe care l-a interpretat ca fiind un spiriduş. Şi totodată ştiu că spiriduşii şi căpcăunii nu există.

— Sau, în orice caz, nu-şi mai fac aşa de des apariţia, replică Julia.

— Nu, spuse încet Gerlof, şi probabil că-i la fel şi cu Nils Kant. Nimeni nu vorbeşte despre el, nimeni nu-l vede. Poliţia îl are în evidenţe ca fiind mort şi e îngropat în cimitir, cu o piatră pe care se poate uita oricine. Dar sunt şi oameni în Öland care încă mai cred că-i viu. Cel puţin cei care sunt destul de în vârstă să-l ţină minte.

— Tu ce crezi? întrebă iarăşi Julia.

— Cred că ar fi o treabă bună dacă s-ar lămuri toate lucrurile ciudate ce-l privesc pe Nils Kant, zise Gerlof.

— Aş prefera să-mi găsesc fiul, replică Julia cu voce scăzută. De asta am venit aici.

— Ştiu, dar s-ar putea ca între cele două poveşti să existe o legătură.

— Nils Kant şi Jens?

— Deja ştiu că au legătură până la un punct. Prin Martin Malm.

— Dar cum?

— Avea sandaua lui Jens, zise Gerlof. Şi pe unul din vasele Malm Freight a fost adus sicriul lui Nils Kant în Suedia.

— Aşa? Şi de unde ştii?

— Nu-i niciun secret, zise Gerlof. Eram şi eu prin port când a intrat nava cu sicriul. S-a ocupat un antreprenor de pompe funebre din Marnäs de el.

Julia se gândi puţin la toate acestea, pe când se apropiau de ieşirea spre Marnäs. Frână şi făcu virajul.

— Dar n-am apucat să vorbim cu persoana care a trimis sandaua, spuse.

— Nu, dar i-ai văzut casa, zise Gerlof. Martin se simţea rău azi, dar odată şi-odată tot o să putem vorbi cu el. Săptămâna viitoare, poate.

— Nu pot rămâne aici doar pentru asta, rosti tăios Julia. Trebuie să mă întorc la Göteborg.

— Aşa deci, zise Gerlof. Când pleci?

— Nu ştiu... repede. Mâine, poate.

— Mâine e înmormântarea la biserica din Marnäs. La ora unsprezece.

— Nu ştiu dacă o să vin, zise Julia virând către intrarea căminului. Până la urmă, nici nu l-am cunoscut pe Ernst. Moartea lui e tragică şi n-o să uit niciodată dimineaţa când l-am găsit... Dar nu l-am cunoscut.

— Încearcă totuşi să vii, zise Gerlof deschizând portiera.

Julia coborî să-l ajute. Îi luă punga cu băuturi şi servieta.

— Mulţumesc, spuse Gerlof lăsându-se în baston. Picioarele mele se simt mult mai bine acum.

— Ne vedem curând, zise Julia după ce-l conduse până la lift. Mersi pentru ziua de azi.

Ieşi, urcă în maşină şi-l urmări pe Gerlof cum deschide uşa ascensorului şi păşeşte în el fără să se prăbuşească.

Apoi o porni iarăşi pe şosea, spre est. Avea de gând să cumpere de-ale gurii din Marnäs înainte să se întoarcă la debarcader.

Începea, puţin câte puţin să se lase seara; era patru şi douăzeci. Desigur, oamenii normali, cu slujbe, se întorceau acum de la serviciu.

Însă unii nu plecaseră încă. Trecând pe lângă micul sediu al poliţiei din Marnäs, văzu că înăuntru licărea lumina.

Julia trecu pe la magazin şi cumpără lapte, pâine şi ceva de îmbrăcat. Nu-i mai rămăseseră mulţi bani în cont şi până la următoarea indemnizaţie era mai mult de o săptămână. Nu-i rămânea decât să nu se gândească la asta.

Când ieşi din magazinul alimentar, observă iarăşi geamul luminat al secţiei de poliţie. Se gândi la Lennart Henriksson şi la ce-i spusese despre el Astrid. Şi Lennart fusese afectat de o mare tragedie.

Julia se opri şi privi luminiţa. Băgă mâncarea în portbagajul Fordului şi încuie. Apoi traversă şi bătu la uşa secţiei.

17

— Am dat întotdeauna vina pe mama, zise Julia. Fiindcă s-a întins un pic şi a adormit, în după-amiaza aceea.

Clipi ca să-şi alunge lacrimile şi continuă:

— Pe tata l-am învinuit şi mai mult încă... pe Gerlof, adică... Fiindcă s-a dus pe ţărm să-şi repare plasele. Dacă ar fi fost acasă, Jens n-ar fi ieşit în veci afară — Jens îşi iubea bunicul.

Julia oftă şi începu să suspine.

— I-am crezut vinovaţi mulţi ani, zise, dar era de fapt vina mea. Îl lăsasem pe Jens şi mă dusesem la Kalmar să mă întâlnesc cu un bărbat. Deşi era o pierdere de vreme, ştiam asta. Nici măcar n-a apărut.

Se opri din vorbit, apoi adăugă:

— Era Michael... tatăl lui Jens. Ne despărţiserăm şi el locuia în Skåne, dar începuse să-mi propună că ar fi putut să ia trenul şi să vină să mă vadă... Mă gândisem că am putea s-o luăm de la început, însă el nu era interesat.

Începu iar să-şi tragă nasul.

— Deci evident că Michael n-a fost de niciun fel de ajutor când a dispărut Jens, era încă la Malmö... Însă cea mai mare vină eu am avut-o.

Lennart stătea de cealaltă parte a mesei, tăcut, ascultând — era un ascultător bun, gândi Julia — şi lăsând-o să vorbească. Când ea amuţi, zise:

— N-a fost vina nimănui, Julia. A fost doar, cum spunem în poliţie... o serie de circumstanţe nefavorabile.

— Da, zise Julia, a fost un accident.

— Ce vrei să spui? întrebă Lennart.

— Adică... dacă nu cumva Jens a ieşit afară şi-a dat peste cineva care l-a răpit.

— Păi cine? zise Lennart. Cine ar face un asemenea lucru?

— Nu ştiu, răspunse Julia. Un nebun? Ştii despre asemenea lucruri mai multe decât mine, eşti poliţist doar.

Lennart clătină încet din cap.

— O asemenea persoană ar trebui să fie deranjată la cap... foarte deranjată, zise. Şi aproape sigur ar fi fost cineva care a mai avut de-a face cu noi pentru alte infracţiuni cu violenţă. La vremea aceea nu exista nimeni de felul ăsta pe insulă. Crede-mă, am căutat suspecţi... am bătut la uşi, am verificat dosarele.

— Ştiu, spuse Julia. Aţi făcut ce-aţi putut.

— Presupunerea noastră a fost că Jens s-a dus spre mare, continuă Lennart. E la doar câteva sute de metri şi ar fi fost uşor să se piardă prin ceaţă în ziua aceea. Mulţi oameni înecaţi în Canalul Kalmar au dispărut pentru totdeauna, şi înainte şi după aceea...

Se opri.

— Trebuie să-ţi fie greu să vorbeşti despre asta, şi n-aş vrea să...

— Nu-i nimic, îngăimă Julia.

Stătu o clipă pe gânduri, apoi adăugă:

— Nu credeam că ar fi un lucru bun să vin aici în toamna asta şi să iau iarăşi totul în piept, dar a fost. Încep să mă împac cu ideea... Ştiu că Jens n-o să se mai întoarcă.

Făcu un efort să pară sigură pe ea:

— Trebuie să merg mai departe.

Era marţi seara în Marnäs. Julia avusese de gând să-i facă lui Lennart o vizită scurtă, dar era încă acolo. Iar Lennart, desigur, era pe punctul să-şi termine ziua de muncă, să închidă calculatorul şi să plece acasă, dar rămăsese.

— Şi nu eşti de serviciu la noapte? întrebă Julia.

— Sunt, dar mai încolo, răspunse Lennart. Sunt în consiliul pentru construcţii şi avem o şedinţă mai târziu, dar abia pe la şapte şi jumătate.

Julia voia să-l întrebe ce partid politic reprezenta, dar exista mereu riscul să nu-i placă răspunsul. Voia să-l mai întrebe dacă e căsătorit, dar nici răspunsul acela s-ar fi putut să nu-i placă.

— Am putea comanda o pizza de la Moby Dick, propuse Lennart. Ce zici?

— Ar fi drăguţ, răspunse Julia.

În secţie era şi o bucătărie. Deşi birourile erau impersonale, exista un anume nivel de confort reprezentat de draperii, preşuri roşii pe duşumea, ba chiar şi câteva tablouri pe pereţi. Un filtru de cafea imaculat trona pe un pupitru la fel de imaculat. Era şi o masă joasă cu fotolii într-un colţ, iar când pizzele cu şuncă veniseră de la barul de lângă port, Lennart şi Julia le mâncară aici.

În timp ce mâncau se aşternură la vorbă — de data asta nu doar simple amabilităţi — şi conversaţia lor domoală se axă pe sentimentul de mâhnire şi pierdere.

După aceea Julia nu-şi mai aminti care dintre ei începuse să ia lucrurile atât de personal, dar presupunea că fusese vorba de ea.

— Trebuie să merg mai departe, zise Julia. Dacă Jens a dispărut în canal, trebuie s-o accept. Doar s-a mai întâmplat, cum spuneai. Adăugă, după o pauză: Doar că lui îi era frică de apă, nu-i plăcea să se joace pe ţărm. Aşa că uneori m-am gândit dacă nu cumva a apucat-o în cealaltă direcţie, către alvar. Ştiu cum sună, dar... Gerlof crede la fel.

— Şi pe alvar am căutat, zise cu voce joasă Lennart. În zilele următoare am căutat peste tot.

— Ştiu, şi tot încercam să-mi amintesc... atunci ne-am cunoscut? întrebă Julia. Ne-am mai întâlnit, noi doi?

Poliţiştii care apăruseră şi-i puseseră întrebări la dispariţia lui Jens fuseseră pentru ea doar un şir de feţe fără nume. Întrebaseră, le răspunsese mecanic. Cine erau fusese irelevant, atâta vreme cât ar fi putut să-l găsească pe Jens.

Mult mai târziu îşi dăduse seama că unele din întrebările lor se concentraseră pe posibilitatea ca ea însăşi — din vreun motiv necunoscut, poate din cauza nebuniei — să-şi fi ucis propriul fiu şi să-i fi ascuns corpul.

Lennart clătină din cap.

— Noi doi nu... cel puţin n-am vorbit niciodată, zise el. Erau alţi poliţişti responsabili pentru contactul cu tine şi familia; cum ziceam, eu am fost unul dintre aceia care au dirijat căutările. Am adunat voluntari în Stenvik, care şi-au petrecut toată seara umblând pe plajă, iar eu am străbătut, în maşina de poliţie, toate drumurile de prin jurul Stenvikului şi de pe alvar. Dar nu l-am găsit...

Se opri din vorbit şi oftă.

— Au fost zile groaznice, continuă, mai ales că fusesem... fusesem şi eu implicat în aşa ceva înainte, în viaţa mea privată. Tata a fost...

Se opri iar.

— Ştiu câte ceva despre asta, Lennart, zise Julia cu blândeţe. Astrid Linder mi-a povestit ce s-a întâmplat cu tatăl tău.

Lennart dădu din cap, lăsând ochii în jos.

— Nu-i niciun secret, zise.

— Mi-a povestit despre Nils Kant, continuă Julia. Ce vârstă aveai când... când s-a întâmplat?

— Opt. Aveam opt ani, răspunse Lennart ţintuind podeaua cu privirea. Începusem şcoala în Marnäs. Era aproape final de semestru, o zi însorită, frumoasă. Eram bucuros... abia aşteptam vacanţa de vară. Apoi a început să se răspândească un zvon printre elevi — fuseseră trase focuri de armă într-un tren către Borgholm, cineva din Marnäs fusese împuşcat... dar nimeni nu ştia nimic sigur. Abia când m-am întors acasă am aflat. Mama era acasă, cu surorile ei. Au stat acolo mult timp, amuţite, dar până la urmă mama mi-a spus ce se întâmplase...

Lennart se opri, pierdut în trecut. Juliei i se păru că-l poate vedea pe băieţelul traumatizat şi nefericit de opt ani, cum fusese în acea zi.

— Poliţiştii n-au voie să plângă? întrebă ea, luându-şi inima în dinţi.

— Ba da, rosti cu voce moale Lennart, dar cred că am face mai bine să ne ţinem emoţiile sub control.

Continuă:

— Nils Kant... nici nu ştiam cine era. Era cu mai mult de zece ani mai mare ca mine şi nu ne întâlniserăm niciodată, deşi locuiam la doar câţiva kilometri unul de altul. Şi acum îl omorâse pe tata.

Iarăşi tăcere.

— Ce-ai crezut despre el după aceea? întrebă în cele din urmă Julia. Vreau să spun, dacă l-ai urât...

Se gândea la ea însăşi, la dăţile acelea în care se întrebase cum ar fi reacţionat dacă l-ar fi întâlnit pe ucigaşul lui Jens. Nu ştia ce-ar fi făcut.

Lennart oftă, aruncându-şi privirea pe geam, spre întunericul din spatele secţiei de poliţie.

— Da. L-am urât pe Nils Kant, zise el. Adânc şi intens. Dar mă şi temeam de el... Mai ales noaptea, când nu puteam să dorm. Eram îngrozit să nu se întoarcă pe Öland şi să ne omoare pe mine şi pe mama.

Făcu o pauză.

— A durat mult până ce m-am eliberat de sentimentele acelea.

— Unii cred că încă mai e viu, zise Julia cu voce scăzută. Ai auzit?

Lennart îi aruncă o privire.

— Cine e încă viu?

— Nils Kant.

— Viu? făcu Lennart. Asta-i imposibil.

— Nu, nici eu nu cred aşa ceva...

— Kant nu-i viu, spuse Lennart tăindu-şi pizza. Cine zice că ar fi?

— Nici eu nu cred, se grăbi Julia să spună. Dar Gerlof vorbeşte mereu despre el, de când am venit... De parcă ar încerca să mă facă să cred că Nils Kant se află în spatele dispariţiei lui Jens. Că Jens a dat peste Kant în ziua aceea. Deşi trebuie să fi fost mort de zece ani pe-atunci.

— A murit în 1963, zise Lennart. Sicriul a sosit în portul din Borgholm în toamna aia.

Coborî privirea.

— Şi nu ştiu dacă ar fi o idee bună dacă iese la iveală... Dar sicriul a fost deschis de poliţia din Borgholm. Foarte discret, se pare; poate de teamă sau din respect pentru Vera Kant, Vreau să spun, avea o groază de bani şi pământ mult... dar a fost deschis.

— Şi în el era un cadavru?

Lennart înclină capul a încuviinţare.

— L-am văzut, spuse cu voce joasă, completând: Nu e tocmai oficial, dar când a venit la ţărm coşciugul...

— De pe unul din vasele Malm Freight, interveni Julia.

Lennart dădu din cap.

— Aşa e. Gerlof ţi-a dat informaţiile astea? întrebă, apoi continuă fără să-i aştepte răspunsul: Tocmai începusem să lucrez ca agent de poliţie în Marnäs, după câţiva ani în Växjö, şi am cerut voie să merg la Borgholm, să fiu de faţă la deschiderea sicriului. Motivele mele erau, desigur, cu totul personale, n-aveau de-a face cu poliţia, însă colegii mei au fost foarte înţelegători. Sicriul era într-un şopron de pe chei, aşteptându-l pe cel de la servicii funerare, într-o ladă de lemn bătută în cuie, cu documente şi ştampile de la nu ştiu ce consulat suedez din America de Sud.

Făcu o pauză, apoi continuă:

— Unul dintre poliţiştii mai vârstnici a spart capacul. Şi înăuntru era întins corpul lui Nils Kant, în parte uscat şi acoperit cu mucegai negru, ca o blăniţă. Un doctor de la un spital din Borgholm, prezent la faţa locului, a confirmat că omul se înecase în apă sărată. Era evident că stătuse ceva vreme în apă, fiindcă peştii începuseră să...

Expresia lui Lennart devenise absentă pe măsură ce relata, însă brusc îşi coborî privirile asupra mesei, părând să-şi amintească de pizza pe care o mâncau.

— Scuze pentru detalii, spuse repede.

— Nu face nimic, zise Julia. Dar cum aţi ştiut că era Kant? Amprente?

— Nu existau amprente confirmate ale lui Nils Kant la dosar, răspunse Lennart. Şi nici fişă dentară. Dar a fost identificat după o rană veche de la mâna stângă. Îşi rupsese câteva degete într-o bătaie la cariera din Stenvik. Am auzit asta cu urechile mele de la câţiva locuitori. Şi corpul din sicriu avea exact aceeaşi vătămătură. Aşa că a fost decisivă.

Preţ de câteva clipe, în bucătărie se făcu linişte.

— Cum te-ai simţit? întrebă apoi Julia. Să vezi corpul lui Kant.

Lennart păru să cugete la întrebare.

— N-am simţit de fapt nimic. Eu pe Kant cel viu voisem să-l văd. Nu poţi face responsabil pentru nimic un cadavru.

Julia dădu gânditoare din cap. Se gândise să-l roage pe Lennart să facă ceva pentru ea.

— Ai fost vreodată în casa Kant? întrebă. L-a căutat vreodată poliţia pe Jens acolo?

Lennart dădu din cap că nu.

— De ce să se uite acolo?

— Nu ştiu... doar că am încercat să desluşesc pe unde-ar fi putut Jens să dispară. Poate că, dacă nu s-a dus la apă şi nici către alvar, o fi intrat prin casele vecinilor. Şi casa Verei e doar la câteva sute de metri de cabana noastră...

— Ce să caute acolo? zise Lennart. Şi de ce să fi rămas?

— Nu ştiu. Dacă a intrat şi o fi căzut, sau... începu Julia, gândind: Cine ştie, poate Vera Kant era la fel de nebună ca şi fiul ei.

Poate te-ai dus acolo, Jens, şi Vera a încuiat uşa după tine.

Vorbi mai departe:

— Ştiu că-i exagerat, poate... Dar ai vrea să arunci o privire acolo, înăuntru? Cu mine?

— Să arunc o privire... Adică să intru în casa lui Kant?

— Doar o secundă, înainte să plec mâine la Göteborg, stărui Julia, susţinându-i privirea neîncrezătoare.

Voia să-i spună de lumina pe care-o văzuse în casă, dar hotărî să n-o facă, în caz că-şi imaginase doar.

— Nu poate fi violare de domiciliu dacă e goală casa, nu? întrebă ea. Iar tu eşti probabil autorizat să intri unde vrei, ca ofiţer de poliţie, aşa e?

Lennart clătină din cap.

— Regulile sunt foarte stricte, zise. Fiind singurul poliţist din localitate, pot să improvizez un pic, dar...

— Dar n-o să ne vadă nimeni, îl întrerupse Julia. Satul e practic pustiu, iar casele dimprejur sunt cabane de vară. Nu locuieşte nimeni în apropiere.

Lennart se uită la ceas.

— Trebuie să merg la şedinţa aceea, zise.

Măcar nu spusese nu în legătură cu sugestia ei, gândi Julia.

— Şi după aceea?

— Adică vrei să intri acolo la noapte?

Julia dădu din cap că da.

— Mai vedem, rosti Lennart. Şedinţele astea se mai pot şi lungi. Te sun dacă se termină repede. Ai mobil?

— Da, sună-mă.

Pe masă erau câteva creioane şi Julia rupse o bucăţică de carton din ambalajul pizzei şi-şi scrise numărul. Lennart îl băgă în buzunarul de la piept şi se ridică în picioare.

— Să nu faci nimic singură, zise privind-o.

— Nu, nimic, promise ea.

— Casa Verei Kant părea pe punctul să se prăbuşească ultima dată când am trecut pe acolo.

— Ştiu. N-o să mă duc de capul meu.

Dar dacă Jens era acolo, singur-singurel în întuneric — avea oare s-o ierte vreodată dacă nu se ducea să-l caute?

Străzile din Marnäs erau cu desăvârşire pustii când ieşiră din secţie. Magazinele nu erau luminate şi doar chioşcul din piaţă mai era deschis. Aerul umed dădea impresia că începe să îngheţe.

Lennart stinse lumina şi încuie uşa secţiei.

— Deci te întorci la Stenvik acum? o întrebă.

Julia aprobă din cap.

— Dar poate ne vedem mai încolo, bine?

— Poate.

Julia se gândea la altceva.

— Lennart, începu ea, ai aflat ceva despre sandaua aceea? Cea pe care ţi-a dat-o Gerlof?

El o privi întrebător, apoi îşi aminti.

— Nu, din păcate, zise. Încă nu. Am trimis-o la Linköping într-o pungă sigilată, celor de la laboratorul naţional de expertiză criminalistică, dar încă n-am obţinut răspunsul. O să-i sun săptămâna viitoare. Dar poate că n-ar trebui să ne punem prea multe speranţe. Vreau să spun, a trecut aşa de mult timp, şi nu suntem siguri nici măcar că e cea...

— Ştiu... s-ar putea nici să nu fie a lui, rosti repede Julia.

Lennart încuviinţă din cap.

— Ai grijă, Julia.

Întinse mâna, un mod cam impersonal de a-şi lua la revedere după tot ce-şi împărtăşiseră. Dar nici Julia nu se dădea în vânt după îmbrăţişări, aşa că i-o strânse.

— Bine, pa atunci. Mersi pentru pizza.

— Cu plăcere. Te sun după şedinţă.

Privirea lui mai stărui un moment pe chipul ei, în felul acela pe care, apoi, poţi să-l interpretezi cum vrei. Apoi îi întoarse spatele şi plecă.

Julia traversă strada spre automobilul ei. Conduse încet în afara centrului, trecu de căminul de bătrâni, unde poate că Gerlof stătea la birou şi-şi bea cafeaua de seară, apoi lăsă în urmă biserica întunecată şi cimitirul.

Oare Lennart Henrikssoen era însurat sau burlac? Julia nu ştia şi nu îndrăznise să întrebe.

Pe drumul de întoarcere spre Stenvik stătu să chibzuiască dacă nu cumva dezvăluise prea multe despre ea şi sentimentele sale de vinovăţie. Dar îi făcuse plăcere să stea de vorbă şi să vadă din alt unghi această zi neobişnuită, în care Gerlof scosese la iveală noile sale teorii: că bărbatul care-l omorâse pe Jens zăcea bolnav într-o vilă luxoasă şi că Nils Kant, care-l ucisese pe superintendentul districtual Henriksson, ar fi putut fi în viaţă, lucrând ca vânzător de maşini în acelaşi oraş. Greu de spus dacă tatăl ei o indusese ori nu în eroare.

Nu. N-ar fi glumit cu asemenea lucruri. Dar, cumva, în ea stăruia impresia că ideile lui nu-i făceau defel să avanseze.

Putea să se şi întoarcă acasă.

Hotărî să plece la Göteborg în ziua următoare. Mai întâi avea să meargă la înmormântarea lui Ernst Adolfsson, apoi să-şi ia rămas-bun de la Gerlof şi Astrid — şi după-amiază avea să pornească spre casă şi să încerce să ducă o viaţă mai bună ca până atunci. Mai puţin vin, mai puţine tablete înghiţite. Înapoi la munca de asistentă cât mai curând. Gata cu agăţatul de trecut şi cu tristeţea, cu întrebările fără răspuns. Trăieşte o viaţă normală şi încearcă să-ţi închipui un vitor. Apoi ar fi putut să se întoarcă şi să-l viziteze pe Gerlof — poate şi pe Lennart — la primăvară.

Primele case din Stenvik îşi făcură apariţia la marginea şoselei, aşa că încetini. Opri la cabana lui Gerlof, ieşi în întuneric şi deschise poarta, apoi intră cu maşina în curte.

Să dormi lângă amintirile bune şi rele pentru o ultimă oară.

Intră şi aprinse câteva becuri. Apoi ieşi din cabană şi coborî la magazie să-şi adune periuţa de dinţi şi celelalte lucruri lăsate acolo — inclusiv sticlele de vin cumpărate din Göteborg şi, cu totul neaşteptat, nedeschise încă.

Simţea cât se poate de bine, prin întuneric, casa Verei Kant la stânga ei, în timp ce păşea pe drumul de ţară, însă nu întoarse capul. Abia dacă privi în treacăt spre casa luminată a lui Astrid şi spre cea a lui John Hagman, dinspre sud, înainte de a intra în magazie.

Pe când îşi aduna lucrurile, privirea îi căzu asupra unei lămpi vechi cu parafină ce atârna la fereastră; după ce ezită o secundă, o scoase de pe cârlig şi o luă cu ea la cabană. Ca să vadă pe unde merge.

La întoarcere privi însă către casa Verei, dincolo de tufele de păducel: era mare şi întunecată. Nu se vedea nicio lumină la ferestre.

„N-am căutat deloc acolo", aşa zisese Lennart.

Şi ce să fi căutat poliţia? Era greu de presupus că Vera Kant îl răpise pe Jens.

Dar dacă Nils Kant se ascundea acolo în secret, dacă Vera îl protejase? Dacă Jens ieşise pe drumeag în ceaţă şi pornise către mare, se oprise la poarta Verei Kant, o deschisese şi intrase...

Nu, era prea de tot.

Julia continuă să meargă spre cabană. Reveni la căldură şi aprinse toate luminile. Scoase din geantă una dintre sticlele de vin şi, din moment ce era ultima seară petrecută pe insulă, o deschise în bucătărie şi-şi umplu cu vin roşu un pahar. După ce-l bău, lângă spaţiul de gătit din bucătărie, îl umplu îndată la loc şi-l luă în salon.

Alcoolul i se răspândi prin trup.

Dar... numai o privire. Dacă şedinţa lui Lennart se termina repede, şi dacă suna... Avea să-l întrebe iarăşi dacă nu vrea să vină. Chiar să nu fi vrut să arunce o privire în casa în care crescuse ucigaşul tatălui său? O singură privire şi atât?

Era ca o febră, se molipsise de la Gerlof — nu se putea abţine să nu se gândească la Nils Kant.

Göteborg, august 1945

Prima vară ce urmează războiului lung de şase ani e luminoasă, caldă şi plină de speranţe de viitor. În oraşul Göteborg se planifică noi arii rezidenţiale, iar casele părăginite de lemn sunt dărâmate. Nils Kant vede câteva escavatoare lucrând, când hoinăreşte pe străzile oraşului. Citeşte PACE ÎN LUME pe posterele gălbui de pe zidurile din centru. Peste o zi sau două cumpără un ziar, *Göteborgs-Posten*, şi citeşte titlul BOMBA ATOMICĂ — NOUA ATRACŢIE MONDIALĂ pe pagina întâi. Japonia s-a predat necondiţionat; noile bombe ale americanilor au pus capăt războiului. Îţi trebuie bombă, nu glumă, ca să obţii o asemenea realizare, din câte a auzit Nils oamenii vorbind prin tramvaie; când vede o fotografie în ziar, cu norul imens, ca o ciupercă înălţându-se spre cer, asta îl duce cu gândul, nu se ştie de ce, la muscoiul aşezat pe mâna soldatului mort.

În ceea ce-l priveşte pe Nils, nici vorbă de pace — el este încă urmărit.

E după-amiaza târziu. Nils stă la umbra unui copac dintr-un părculeţ la marginea oraşului, urmărind un tânăr la costum cum se apropie iute pe una dintre străzi.

Şi Nils poartă un costum închis la culoare, cumpărat la mâna a doua din Haga[6]; nu-i nici nou, dar nici foarte ponosit. Are pe cap o pălărie, trasă bine pe frunte, şi a început să-şi lase o barbă deasă şi negricioasă pe care şi-o aranjează în fiecare dimineață cu foarfecele în fața oglinzii din cămăruța lui închiriată din Majorna.

---

[6] Suburbie a oraşului Göteborg.

Din câte știe, există o singură fotografie cu el, veche de șase-șapte ani: o fotografie de la școală, cu clasa, în care Nils stă în rândul din spate, cu ochii umbriți de șapcă. E neclară și Nils nici măcar nu știe dacă a ajuns pe mâna poliției, dar vrea totuși să se asigure că e cu totul de nerecunoscut.

Strada din josul parcului dă către docuri și e una dintre cele mai jalnice din Göteborg, mai mult noroi și praf decât caldarâm, cu case de lemn nevopsite ce par să se lase unele peste altele ca să evite prăbușirea. Nils Kant se simte bine aici, cu barba, costumul lui de mâna a doua și părul lucios, dat pe spate. Arată sărac, dar nu aduce a criminal. Sau cel puțin așa speră.

A reușit să scape de pe insulă încercând să semene cât mai mult cu ceilalți, să evite să fie văzut și mai ales să nu atragă atenția asupra lui. I se păruse greu să lase în urmă coasta Balticii, unde mai putea zări uneori insula printre trunchiurile brazilor. Hoinărise pe lângă atelierele unchiului August o vreme și abia în a treia dimineață, văzând o mașină de poliție parcată în fața biroului, o apucase spre vest.

Direct în desișul pădurii.

Era învățat să parcurgă pe jos distanțe lungi din vremea când hoinărea pe alvar și se pricepea să se orienteze cu ajutorul soarelui și al intuiției.

Toată luna iulie umblase pe coclauri, unul dintre numeroșii tineri aflați în drum spre orașe mai mari și spre noi ocazii apărute după război, fără să atragă atenția. Puțini, de fapt, îl zăreau măcar. Evitase drumurile, se deplasase prin pădure, mâncase fructe sălbatice și băuse apă de izvor; dormise pe sub brazi uriași sau, dacă ploua, în câte un șopron. Găsea uneori mere pădurețe, alteori se strecura pe la câte o fermă și fura câteva ouă sau câte un clondir cu lapte.

Provizia de caramele cu unt primite de la Vera i se terminase din a treia zi.

În Huskvarna poposi câteva ore și văzu orașul în care fusese făcută pușca lui, dar nu găsi fabrica de armament și nu îndrăzni să întrebe pe nimeni. Huskvarna părea a fi la fel de mare ca şi Kalmarul, iar Jönköping, un oraş din apropiere, încă şi mai întins. Cu toate că haina îi mirosea a sudoare şi a pădure, pe străzi era destulă lume cât să nu fie cercetat cu priviri prea curioase.

Ba chiar avu curajul să mănânce la restaurant şi să-şi cumpere o pereche nouă de bocanci. O pereche de bocanci zdraveni costă exact treizeci şi una de coroane din rezerva dată de maică-sa şi sporită de unchiul August. Banii i se împuţinau, dar tot intră într-o micuţă tavernă de lângă calea ferată şi comandă o friptură mare, o bere şi un păhăruţ de coniac de Grönstedt, care costară toate două coroane şi şaizeci şi trei de bănuţi. Scump, însă Nils simţea că meritase, după atâta amar de drum.

Întărit de vizita la tavernă, plecă din Jönköping şi continuă să meargă mai departe spre vest prin codrii din Västergötland, cale de câteva săptămâni. Ajunse în cele din urmă pe coastă.

Göteborg e al doilea oraş al Suediei; Nils a învăţat asta la şcoală. Göteborg e enorm; cvartal după cvartal de clădiri înalte pe lângă râul Göta, sute de vehicule pe străzi, tot soiul de oameni. La început, lumea asta din jurul lui aproape că l-a făcut să se sperie şi în primele zile s-a tot rătăcit. Pe străzile de pe lângă docuri a auzit limbi străine, vorbite de marinari din Anglia, Danemarca, Norvegia şi Olanda. A văzut nave ridicând ancora către porturi din străinătate sau acostând leneşe la chei, încărcate cu mărfuri de pe alte ţărmuri. A mâncat, prima dată în viaţă, o banană; aproape neagră şi un pic putredă, dar bună la gust. O banană din America de Sud.

La docuri totul e uriaş, în comparaţie cu porturile de pe insulă, uriaş şi diferit. Şiruri de macarale cu care se încarcă şi se descarcă se profilează negre pe cer ca nişte gigantice creaturi preistorice, iar remorcherele pufnesc, slobozind un fum dens, cenuşiu şi înaintează printre imensele transatlantice albe de pe canal. În portul din Göteborg pânzele şi catargele au dispărut în mare parte; vezi doar şiruri întregi de vase cu motor aliniate la chei.

Nils s-a plimbat pe faleză, a cercetat chilele lungi şi s-a gândit la bananele din America de Sud.

Petrece cât mai puţin timp cu putinţă în odăiţa coşcovită de la pensiunea pentru burlaci; vine târziu şi pleacă devreme. Nu-i lipsesc nopţile cumplit de friguroase petrecute pe culcuşuri de muşchi şi rămurele în pădure, însă când se întinde în pat simte pereţii strângându-se în juru-i ca o celulă; pândeşte necontenit tropăitul poliţiştilor pe scări.

Într-o noapte, uşa camerei s-a deschis şi figura rubicondă a superintendentului Henriksson a pătruns înăuntru în uniformă completă. Hainele îi erau muiate în sânge. A întins mâna, de pe care picura sânge, către pat.

M-ai omorât, Nils. Şi acum te-am găsit.

Nils a sărit în sus, cu dinţii încleştaţi. În odaie nu era nimeni.

I-a trimis Verei, de când e la Göteborg, o singură carte poştală. O vedere alb-negru cu imaginea farului Vinga. Nils a expediat-o tocmai până în Stenvik, fără să treacă niciun nume, fără măcar vreun mesaj. Nu îndrăzneşte să-i spună mamei sale mai mult decât că e încă liber şi se află pe undeva pe coasta de vest, dar i se pare îndeajuns.

Tânărul a venit şi el în parc. E cam de-o seamă cu Nils şi îl cheamă Max.

Nils l-a văzut acum trei zile, la o cafenea mică de lângă docuri; Max era aşezat într-un ungher, la două mese mai încolo. A fost uşor să-l ochească, fiindcă fuma ţigări dintr-o tabacheră de aur şi vorbea în gura mare în dialect de Göteborg cu chelneriţa, cu proprietarul numai zâmbet al cafenelei şi cu ceilalţi clienţi. Toţi îi ziceau Max. Uneori, lumea apărea de pe stradă şi se aşeza la masa lui, bărbaţi mai tineri sau mai vârstnici ce vorbeau în şoaptă. Atunci Max cobora şi el vocea şi conversaţia era purtată prin gesturi şi schimburi rapide de replici.

Max vindea ceva, cel puţin asta era evident, şi din moment ce nu le dăduse nimic celor ce-l vizitau la masă, Nils ghicise că vindea informaţii şi sfaturi. Aşa că, după o oră, Nils se ridicase şi se apropiase de masă, fără să-şi spună numele. Văzuse, apropiindu-se, că Max era mai tânăr decât el, cu părul dat cu briantină şi un chip plin de coşuri. Însă expresia, când îl ascultă pe Nils, îi era alertă.

Se simţea ciudat să stea de vorbă cu un străin după ce fusese singur atâta vreme, dar era în regulă. Vorbind pe un ton la fel de scăzut ca şi ceilalţi care se aşezaseră la masă, a cerut un sfat anume. Şi mai voia ca Max să facă ceva pentru el — ceva important. Max a ascultat şi a încuviinţat din cap.

— Două zile, a zis.

Atâta îi trebuia ca să rezolve acea sarcină importantă.

— Îţi dau douăzeci şi cinci de coroane, a spus Nils.

— Treizeci şi cinci mai degrabă, a replicat iute tânărul.

Nils s-a gândit.

— Treizeci, atunci.

Max a dat din cap a învoială şi s-a aplecat în faţă.

— N-o să ne vedem aici, a zit cu voce şi mai coborâtă. Ne vedem într-un parc, un parc bun, pe care-l folosesc deseori.

I-a spus lui Nils unde se află, s-a ridicat şi a ieşit îndată din cafenea.

Şi acum Nils stă în parc, aşteptând. E deja de jumătate de oră acolo, timp în care a dat ture şi s-a convins că parcul este absolut pustiu; a găsit şi două rute de evadare în caz că nu merge bine ceva. Nu i-a spus noii sale cunoştinţe cum îl cheamă, dar e sigur că Max şi-a dat seama că e căutat de poliţie.

Tânărul vine drept spre el, fără să se uite în jur sau să facă semne unor observatori nevăzuţi.

Nils nu se relaxează, dar nici nu fuge. Îl priveşte pe Max, care s-a oprit la un metru şi ceva de el.

— *Celeste Horizon,* zice. Ăsta-i vaporul tău.

Nils dă din cap.

— E englezesc.

Max se aşază pe o piatră dintre copaci şi scoate o ţigară.

— Dar căpitanul e danez, îl cheamă Petri. Nu prea l-a interesat cine-i urcă la bord, voia doar să ştie care-i treaba cu banii.

— Putem vorbi despre asta, zice Nils.

— Încarcă buşteni în momentul ăsta, iar plecarea e în trei zile, spune Max, dând afară fumul.

— Încotro?

— East London. Descarcă acolo lemnul, apoi se duc la Durban să încarce cărbune, după care pleacă spre Santos. Acolo poţi coborî.

— Vreau să merg în America, spune Nils repede. În SUA.

Max ridică din umeri.

— Santos e în Brazilia, la sud de Rio. Găseşti alt vapor de acolo.

Nils se gândeşte. Santos din America de Sud? Ar putea fi un punct bun de pornire pentru alte călătorii, înainte să se întoarcă în Europa.

Încuviinţează.

— Bine.

Max se ridică iute. Întinde mâna.

Nils îi pune în palmă cinci piese grele de două coroane.

— Mai întâi vreau să-l cunosc pe Petri ăsta, zice. Restul ţi-l dau mai târziu. Vreau să-mi arăţi unde pot să-l găsesc.

Max zâmbeşte.

— O să te duci, cum se spune, „cu cârca".

Nils se uită la el, fără să înţeleagă, iar Max continuă:

— Oamenii care caută de muncă vin dis-de-dimineaţă la docuri şi aşteaptă să vadă ce slujbe sunt. Unii capătă de lucru, alţii se duc înapoi acasă. Te duci şi tu şi stai cu ei mâine de dimineaţă... apoi o să fii ales să te îmbarci pe *Celeste Horizon*.

Nils încuviinţează iarăşi.

Tânărul îşi îndeasă la repezeală monedele în buzunar.

— Numele meu e Max Reimer, spune. Al tău care-i?

Nils e mut. N-a plătit oare ca să scape de întrebări? Pulsul începe să-i zvâcnească mai tare în gât, pe măsură ce îi creşte furia.

Max îi zâmbeşte prietenos; nu pare să se simtă ameninţat.

— Cred că eşti din Småland, zice strivind mucul ţigării. După felul cum vorbeşti.

Nils tace în continuare. Ştie că-l poate zdrobi pe Max — Max e mai mărunt, ar fi o treabă uşoară. Ar putea să-l doboare şi să-l lovească zdravăn cu picioarele. Să ia un pietroi şi să termine cu el, apoi să ascundă corpul în parc.

Ar fi foarte uşor.

Dar după aceea? Max ar putea să se întoarcă noaptea, la fel ca superintendentul cel mort.

— Nu pune prea multe întrebări, îi zice lui Max şi porneşte prin parc în direcţia docurilor. S-ar putea să nu-ţi mai iei banii.

18

Lennart nu sunase.

Julia aşteptase, în cabană, câteva ore. Se făcuse opt şi jumătate, apoi nouă seara, dar nu sunase.

Avusese timp să termine sticla de vin roşu; nu era mare lucru. Iar hotărârea de a intra în casa Verei Kant devenise atât de limpede, că ajunsese să nu mai conteze dacă Lennart apărea sau nu.

Se gândi să-l sune pe Gerlof şi să-i spună ce are de gând, dar hotărî că mai bine nu. Nu mai avea de făcut bagaje sau curăţenie ca să treacă timpul. Era curioasă şi nu-şi găsea locul.

Întunericul şi tăcerea apăsau pereţii cabanei. La zece fără un sfert, se ridică în picioare în cele din urmă, uşor ameţită de vin, dar plină de o hotărâre mai mare decât ameţeala. Mai îmbrăcă un pulover pe sub pardesiu şi-şi trase şosete groase. În garderoba de lângă uşă era şi o căciulă cafenie, de blană; îşi îndesă părul înăuntru şi se admiră în treacăt în oglinda de pe hol. Nu cumva ridurile de anxietate de pe frunte i se mai atenuaseră, parcă, de când vorbise cu Lennart?

Poate — sau poate nu era decât vinul.

Îşi vârî telefonul în buzunar, apucă vechea lampă cu parafină cu mâna stângă şi stinse lumina în cabană. Era gata.

Doar o privire să arunc.

Seara se făcuse senină şi rece, şi doar un vânticel slab clătina ramurile copacilor. Julia ieşi pe drum şi întunericul se închise împrejurul ei, însă tot vedea luminile pâlpâitoare de pe continent.

După câţiva metri se opri, străduindu-se să audă sunetele ce străbăteau întunericul: foşnet de frunze sau crengi care se frângeau. Dar nu se auzea nimic — nu mişca nimic.

Stenvikul era pustiu. Pietrişul scrâşni slab sub picioarele ei, în vreme ce se îndrepta spre casa Verei Kant.

Acolo făcu din nou un popas. Poarta licărea şters şi alburiu în lumina lunii, închisă ca de obicei. Julia se furişă şi atinse zăvorul rece de fier. Era aspru de la rugină şi înţepenit.

Împinse. Poarta gemu uşor, dar nu se deschise. Poate ruginiseră şi balamalele.

În cele din urmă, Julia puse lampa jos, se apropie de poartă cu amândouă mâinile ridicate şi începu să o ridice şi s-o tragă spre ea. Se mişcă vreo câţiva centimetri, după care se blocă iar. Dar putea să treacă prin deschizătură.

Ameţeala provocată de vin îi ţinea sub control frica, dar tot se temea. Rămase neclintită o secundă, lăsându-şi ochii să se obişnuiască cu întunericul gros. Descoperi, treptat, detalii în acest întuneric: o cărare şerpuitoare făcută din lespezi de calcar ce ducea mai departe, în grădină, ca o invitaţie mută; un capac rotund de puţ lângă cărare, acoperit cu frunze şi pete de mucegai negru, pretutindeni iarbă crescută în neştire. De cealaltă parte a fântânii se afla un şopron de lemne dreptunghiular, al cărui acoperiş părea pe punctul să se prăbuşească, precum un cort prost înălţat.

Julia făcu un pas, cu inima cât un purice, în grădina întunecată. Şi încă unul. Ciuli urechea şi mai făcu un pas. Îi venea din ce în ce mai greu să înainteze.

Brusc, telefonul mobil începu să sune; tonul de apel o făcu să tresară. Scoase repede telefonul din buzunarul pardesiului, de parcă ar fi putut deranja ceva sau pe cineva în întuneric, şi apăsă pe butonul de răspuns.

— Alo?

— Alo... Julia?

La celălalt capăt se auzea vocea calmă a lui Lennart.

— Bună, zise ea încercând să pară trează. Unde eşti?

— Tot în şedinţă, răspunse el. Şi încă n-am terminat... s-a cam lungit. Dar mă gândeam ca după asta să mă duc direct acasă.

— OK, spuse ea, făcând alţi câţiva paşi pe cărare.

Vedea acum un colţ al casei Verei Kant.

— E-n regulă. Cel puţin ştiu...

— Chestia e că avem înmormântarea mâine şi înainte de asta mă aşteaptă nişte ore de muncă, îi explică Lennart. Nu cred că mai pot ajunge în seara asta la Stenvik...

— Nu, înţeleg, se grăbi să spună Julia. O lăsăm pe altă dată.

— Eşti afară? întrebă Lennart.

Nu era nici urmă de suspiciune în vocea lui, însă Julia se simţi încordată când, cu voce relaxată, rosti minciuna:

— Sunt sus pe colină, făceam un pic de mişcare.

— A, bun... Ne vedem mâine? La biserică?

— Da, o să vin, zise Julia.

— Ok, făcu Lennart. Noapte bună atunci.

— Noapte bună... somn uşor, spuse Julia.

Vocea lui Lennart dispăru cu un clic. Din nou Julia era complet singură, dar acum se simţea mai bine. I se păruse că nu e în stare să o scoată la capăt.

La vreo cinci paşi în faţă, cărarea se termina la capătul unui şir de trepte late, ce duceau către o uşă albă de lemn şi o verandă închisă cu geamuri de sticlă decorată cu incrustaţii complicate, răzuite şi mâncate de stăruinţa ploii şi a vântului.

Înălţimea casei, care semăna cu un castel mut din lemn, o domina pe Julia. Geamurile negre o duceau cu gândul la cetatea arsă şi ruinată din Borgholm.

Eşti aici, Jens?

Nici chiar întunericul nu reuşea să ascundă cât de dărăpănat era locul. Ochiurile de geam ale uşii din faţă erau crăpate, iar vopseaua se scorojea de pe cercevelele ferestrelor.

Înăuntru, pe verandă, era întuneric beznă.

Julia păşi încet până la capătul cărării. Ascultă. Dar de cine se furişa, până la urmă? De ce vorbise aproape în şoaptă cu Lennart la telefon?

Îşi dădu seama cât de ridicol era să păstreze liniştea când n-o putea auzi nimeni — dar nu se putea relaxa totuşi. Urcă treptele de piatră cu picioarele amorţite şi cu spatele încordat.

Încerca să gândească precum Jens, să simtă ce ar fi simţit Jens dacă ar fi fost aici în ziua dispariţiei sale. Dacă ar fi intrat în grădina Verei Kant — ar fi avut el curajul să urce treptele şi să bată la uşă? Poate.

Clanţa de fier de la uşa verandei stătea îndreptată în jos, de parcă cineva tocmai ar fi deschis-o dinăuntru. Julia presupuse că era încuiată şi nu se obosi nici măcar să întindă mâna — până ce îşi dădu seama că uşa era uşor întredeschisă. O bucată de lemn din cadrul uşii fusese smulsă ori scobită, astfel ca închizătoarea zăvorului să se învârtă în gol. Apoi acel cineva nu făcuse decât să deschidă uşa şi să intre.

Deci cineva pătrunsese în casa Verei Kant.

Spărgători, poate? Apăreau pe timp de iarnă prin zonele rurale, unde operau netulburaţi prin cabanele pustii. O proprietate abandonată ce aparţinuse uneia dintre cele mai bogate femei din nordul insulei nu putea să nu stârnească interes.

Sau, cine ştie, era altceva?

Julia se apropie fără zgomot şi trase de uşă. Nu se mişca, şi văzu şi de ce, când coborî privirea. O pană de lemn fusese vârâtă pe sub uşă.

Cineva o pusese, probabil, pentru ca vântul să nu izbească uşa de perete, din moment ce zăvorul era stricat. Un hoţ ar fi fost atât de grijuliu?

Nu.

Julia împinse pana cu piciorul şi trase iar de clanţă. Balamalele erau ţepene, însă uşa se deschise încetişor.

Întunericul compact din interior îi spori neliniştea, dar nu se mai putea întoarce acum. *Cine ştie multe moare repede.*

Dar cel ce înfipsese pana de lemn o făcuse de afară, deci nu se mai afla în casă. Asta dacă nu cumva exista şi o altă ieşire.

Julia trecu pragul casei cât de atent putu. Era la fel de frig ca afară, şi aerul la fel de întunecos şi încremenit ca într-o peşteră. Nu vedea nici la un pas înainte; îşi aminti că avea lampa cu parafină.

Scoase din buzunar o cutie de chibrituri, scăpără unul şi ridică sticla lămpii. Mucul, lat, începu să ardă cu flacără măruntă, pâlpâitoare, care se făcu tot mai mare şi mai luminoasă cât aşeză Julia sticla la loc. Lumina veranda goală cu o licărire slabă, cenuşie, iar întunericul se preschimbă în nişte umbre ce se retraseră în ungherele încăperii.

Ridică lampa şi străbătu veranda către uşa interioară. Era închisă, dar nu şi încuiată, iar Julia o deschise.

Holul Verei. Era îngust şi lung, cu tapet floral îngălbenit de soare, şi la fel de gol ca şi veranda. N-ar fi surprins-o să fi dat peste un cuier cu paltoanele negre ale Verei încă atârnând acolo, sau peste un şir de botine cu vârf ascuţit, însă duşumeaua era absolut goală. Pe pereţi şi din tavan atârnau draperii albe de pânză de păianjen.

În hol dădeau patru uşi. Erau toate închise.

Se duse la cea mai apropiată şi o deschise.

Camera era mică, de doar câţiva metri pătraţi, şi cu totul lipsită de mobilier în afara unor borcane de pe jos, conţinând ceva putred. O debara pentru obiecte de curăţat.

Închise uşa cu grijă şi o deschise pe următoarea.

Era bucătăria Verei şi era imensă.

Julia zări un linoleum cafeniu care se transforma în lespede lustruită în mijlocul încăperii, cu o enormă sobă de fontă întinzându-se maiestuoasă de-a lungul peretelui. Drept înainte se aflau două ferestre mari ce dădeau spre partea din spate a casei, şi Julia ştia că, la doar câteva sute de metri mai încolo, se afla cabana lor de vară, ascunsă de copaci. Asta o făcu să se simtă mai puţin însingurată şi-i dădu curaj să intre în cameră.

Spre dreapta, în lungul peretelui, văzu o scară abruptă şi îngustă, cu balustradă şubredă, ce ducea la etaj. În aerul negru şi nemişcat stăruia un iz slab de vegetale putrede. Straturi de praf şi de muşte moarte zăceau pe podea.

Aici trebuie să fi stat Vera Kant serile, aplecată asupra oalelor şi tigăilor aburinde. De aici plecase Nils Kant, cu puşca ascunsă în rucsac, într-o zi frumoasă de vară de după război.

O să mă întorc, mamă.

Îi promisese el asta?

Sub casa scării zări o uşă deschisă pe jumătate şi, după ce făcu doi paşi către ea, fără zgomot, Julia văzu de cealaltă parte o adâncitură abruptă. Erau scările ce duceau în pivniţă. Pivniţa ar fi fost un loc bun pentru căutat dacă se uita după...

Un cadavru ascuns. Dar nu asta căuta. Sau da?

Doar să arunc o privire.

Julia simţea în buzunar greutatea telefonului mobil. Numărul lui Lennart era în memorie, putea să-l sune oricând — asta o consola oarecum.

Astfel că se aplecă şi intră pe uşa de sub casa scării, ţinând ridicată în faţă lampa cu parafină.

Treptele scării ce se afunda în adânc erau făcute din scânduri de lemn negeluite. La capăt zări o podea din pământ bătătorit, neagră, umedă şi licărind în flacăra lămpii.

Dar... ceva nu era în ordine.

Julia mai coborî câteva trepte, ca să vadă mai bine. Îşi lăsă capul în piept ca să nu şi-l lovească de tavanul în pantă şi se uită ţintă în jos.

Pământul din fundul pivniţei fusese răscolit.

Peticul de la capătul scărilor rămăsese neatins, dar de-a lungul zidurilor de piatră cineva scobise mai multe găuri. Iar de scări stătea sprijinit un hârleţ, de parcă persoana care săpase tocmai ar fi ieşit la o scurtă pauză.

Urme de noroi uscat lăsate de o pereche de bocanci duceau în sus pe scară, către ea.

Pământul era adunat într-un morman lângă zid, iar ceva mai încolo se vedeau două găleţi pline. Cineva era pe punctul de a săpa metodic prin toată pivniţa.

Ce se-ntâmpla?

Julia urcă treptele mergând cu spatele. Încercă să nu facă nici cel mai mic zgomot până ajunse în bucătărie, îşi ţinu respiraţia şi începu să asculte cu atenţie.

Era linişte peste tot.

L-ar fi putut suna pe Lennart — dar nu voia să fie auzită sau văzută.

Îşi strecură cu precauţie mâna în buzunar şi scoase telefonul. Începu să străbată bucătăria cu paşi mici, totodată deschizând telefonul şi căutând în memorie numărul lui Lennart. Apoi apăsă cu degetul mare pe butonul de apel.

Dacă se întâmpla ceva, dacă...

Încercă să se convingă că Jens o însoţea în casa întunecată, chiar aşa, mort, şi că el voia să fie căutat. Reuşi într-o oarecare măsură şi păşi mai departe. Ghemotoace de praf fugeau fără zgomot de pantofii ei şi se năpusteau către pereţi să se ascundă; ea străbătu porţiunea cu linoleum, ajunse la podeaua de piatră şi trecu de soba de fontă.

O apucă apoi pe scările ce duceau la etaj, cu inima bubuind.

Lemnul trosnea sub picioare, dar abia auzit. Julia îşi lăsă mâna dreaptă, în care ţinea telefonul, să se sprijine uşor de balustradă, simţind astfel siguranţa şi soliditatea peretelui, şi urcă mai departe, acolo unde nu pătrundea lumina lămpii cu parafină.

Deasupra ei bezna era totală.

Se opri la jumătatea scării, respiră adânc şi mai ciuli o dată urechea. Apoi continuă să urce.

Balustrada se oprea în faţa unei deschizături lipsite de uşă; Julia păşi cu grijă pe duşumeaua de lemn de la etaj.

Se afla pe un coridor, la fel de îngust ca holul de jos, care se termina la ambele capete cu o uşă închisă.

Frica şi nehotărârea o făcură să se oprească iar.

Dreapta sau stânga? Dacă rămânea mult nemişcată avea să-i fie imposibil să meargă până la capăt, aşa că alese partea stângă. Părea cumva mai puţin întunecoasă. Înaintă prin alte ghemotoace de praf şi printre cadavrele negre ale muştelor.

Dreptunghiuri mai deschise la culoare erau vizibile pe pereţi — urme ale tablourilor ce fuseseră odată atârnate acolo.

Ajunsese la capătul coridorului. Împinse uşa, ţinând în faţă lampa cu parafină.

Odaia era mică şi nemobilată, ca şi celelalte. Dar nu era cu totul pustie. Julia păşi înăuntru şi se opri la vederea unei siluete negricioase ce se întindea de la perete până aproape de singura fereastră a camerei.

Nu, nu era o persoană, vedea asta acum. Era un sac de dormit, rulat ca o gogoaşă neagră. Sacul zăcea sub o colecţie de tăieturi din ziare prinse pe perete.

Julia mai făcu un pas. Văzu că tăieturile erau vechi şi îngălbenite şi se ţineau în piuneze de perete.

SOLDAŢI GERMANI GĂSIŢI MORŢI — UCIŞI CU FOCURI DE ARMĂ se vedea tipărit cu negru pe una dintre foi. Iar pe alta:

UCIGAŞ DE POLIŢIŞTI DAT ÎN URMĂRIRE GENERALĂ

Pe un al treilea fragment decupat, parcă mai puţin îngălbenit:
BĂIAT DISPĂRUT FĂRĂ URMĂ ÎN STENVIK

Într-o fotografie alb-negru din josul titlului un băieţel zâmbea fără griji către ea, iar Julia se simţi paralizată de aceeaşi deznădejde ce o copleşea de fiecare dată când îşi vedea fiul. Mai erau şi alte tăieturi, dar nu zăbovi să le citească. Îşi feri iute privirea şi ieşi din încăpere.

Se opri. Văzu, în lumina lămpii cu parafină, că uşa din celălalt capăt al coridorului era acum deschisă.

Înainte fusese închisă, acum însă era vizibil pragul către încăperea întunecată. În cameră nu era doar întuneric, era un întuneric de catran.

Şi nu era goală. Julia simţi că acolo se afla cineva, aşteptând. O bătrână. Stătea pe un scaun la fereastră.

Acesta era dormitorul ei. Un dormitor rece, plin de singurătate, aşteptare şi amărăciune.

Femeia aştepta vizitatori, însă Julia rămase pe coridor, înţepenită pe loc.

Auzi un hârşâit în beznă. Femeia se ridicase. Avansa lent către uşă. Târşâitul picioarelor se apropia tot mai mult...

Julia trebuia să scape. Trebuia să se întoarcă la parter.

Flacăra lămpii pâlpâi; mergea prea repede.

Pe casa scării şi în jos.

I se păru că aude paşi deasupra şi simţi în spate prezenţa rece a bătrânei.

M-a înşelat!

Julia simţi ura ca pe un brânci puternic în umeri. Înaintă orbeşte în întuneric, călcă strâmb şi-şi pierdu echilibrul, la trei sau patru metri deasupra podelei pietruite de jos.

Braţele i se zbătură în aer, telefonul şi lampa cu parafină îi zburară din mâini, făcându-se zob de podeaua bucătăriei. Parafina luă foc — iar Julia ştiu că şi ea, cât de curând, o să aterizeze pe lespezile de jos.

Îşi încleştă dinţii, pregătindu-se să simtă durerea.

19

În ziua în care urmau să-l îngroape pe Ernst Adolfsson, Gerlof se trezi în zorii reci şi alburii simţindu-se de parcă ar fi fost împins de la mare înălţime şi zdrobit de pământ. Durerea din braţe şi picioare îl paraliza.

Era neliniştit, sindromul Sjögren se făcea iarăşi simţit — al dracului de agasant. Avea să-i trebuiască un scaun cu rotile ca să ajungă până la biserică.

Afecţiunea reumatică era un companion, nu un prieten — în ciuda faptului că Gerlof încercase să-l întâmpine şi să-l dezarmeze de multe ori, relaxându-se şi străduindu-se să se poarte frumos când apărea. Sjögren avea acces liber la corpul său, poftim, serveşte-te, dar fără vreun folos. Sindromul era mereu la fel de nemilos când se instala, năpustindu-se asupra lui şi înşurubându-i-se în măduva oaselor; îi biciuia nervii, îi usca gura, iar ochii îl usturau.

Gerlof lăsase durerea să-şi facă de cap până ce aceasta conteni. Îi râdea în faţă lui Sjögren.

— Sunt iar la căruţ, declară după micul dejun.

— O să te pui repede pe picioare, Gerlof.

Marie, infirmiera lui din ziua aceea, îi aşezase o pernuţă la spate pentru sprijin şi desfăcuse suportul pentru picioare al scaunului cu rotile.

Ajutat de Marie, Gerlof îşi pusese cu chinuri mari singurul său costum negru, care prinsese luciu după atâtea curăţări. Îl cumpărase la moartea soţiei lui, apoi îl purtase, de atunci, de vreo douăzeci de ori poate: un şir lung de prieteni şi rude înmormântate la cimitirul din Marnäs. Cât de curând avea să-şi poarte costumul pe ultimul drum.

Îşi trase pe deasupra paltonul său gri, cu guler gros de lână, şi o pălărie cu boruri largi îndesată bine pe urechi. Temperatura scăzuse până aproape de îngheţ în ziua asta pâcloasă de mijloc de octombrie.

— Gata? zise Boel ieşind din birou. Cât o să fii plecat?

Mereu aceeaşi întrebare inevitabilă.

— Depinde de cât de inspirat e astăzi pastorul Högström, răspunse Gerlof.

— Putem să-ţi încălzim prânzul la microunde, spuse Boel, dacă o fi cazul.

— Mulţumesc, zise Gerlof, care se îndoia că avea să fie prea înfometat după înmormântarea lui Ernst.

Credea că Boel ar fi trebuit să fie satisfăcută, acum că boala îl silise să stea în scaunul cu rotile, făcându-l atât de uşor de supravegheat; femeii îi plăcea să controleze situaţia. Dar una-două avea să poată sta din nou pe picioare, când boala îl slăbea din chingi. Avea să poată umbla din nou şi să-l găsească pe cel care-l omorâse pe Ernst.

Marie îşi trase o pereche de mănuşi şi apucă mânerele scaunului.

Ieşiră. La lift, apoi uşor în jos, după aceea în aerul răcoros şi aspru, după aceea pe rampă şi către locul de parcare. Pietrişul îngheţat scrâşni sub roţile scaunului când porniră pe drumeagul pustiu ce ducea la biserică.

Gerlof strânse din dinţi. Ura să se simtă neputincios în scaun, dar încercă să se relaxeze şi să lase deoparte sentimentul de responsabilitate.

— Am întârziat? întrebă.

Îmbrăcatul costumului îi luase o grămadă de vreme.

— Nu mult, zise Marie. Un pic, dar e vina mea... Bine măcar că e aproape biserica.

— Nu cred c-or să mă pună la colţ, replică Gerlof, iar Marie râse politicos.

Îl mulţumea asta — nu toţi cei din personalul de la cămin înţelegeau că era de datoria celor tineri să râdă la glumele celor bătrâni.

Înaintară către biserică, iar Gerlof se aplecă în faţă uşor, într-o încercare de a-şi proteja faţa de vântul muşcător ce bătea dinspre Canalul Kalmar. Îşi dădea seama că era un vânt iute şi neschimbător, bătând dinspre sud-vest, ce-ar fi făcut posibilă pilotarea unui iaht pe lângă coasta Suediei, tocmai până în Stockholm — dar nu-şi dorea să fie pe mare într-o asemenea zi. Valurile biciuite de vânt ar fi măturat vasul, iar frigul ar fi acoperit puntea cu gheaţă. După mai mult de treizeci de ani petrecuţi pe uscat, Gerlof încă se simţea căpitan; niciun marinar nu vrea să iasă în larg pe timp de iarnă.

Când ajunseră în dreptul staţiei de autobuz şi o apucară pe aleea bisericii, clopotul porni să bată. Sunetul era dezolant şi prelung; răsuna până departe peste întinderea câmpiei şi o făcu pe Marie să grăbească pasul.

Gerlof nu era foarte nerăbdător să ajungă la înmormântare — o vedea mai degrabă ca pe un ritual pentru alţi îndureraţi. El însuşi îşi luase rămas-bun de la Ernst în săptămâna de dinainte, împreună cu John, la carieră. Senzaţia de pierdere a prietenului se amestecase cu mâhnirea legată de Ella şi aşa avea să rămână pentru tot restul vieţii sale. Şi mai avea totodată o senzaţie neplăcută că Ernst nu odihnea în pace; aştepta ca Gerlof să pună laolaltă toate piesele ghicitorii pe care o lăsase în urmă.

În spaţiul îngust din faţa bisericii erau parcate cel puţin o duzină de automobile. Gerlof căută cu privirea Fordul Juliei, dar nu-l zări. Observă însă că Volvoul lui Astrid Linder era şi presupuse că o adusese şi pe Julia de la Stenvik. Dacă totuşi fata lui venise.

Biserica de secol al XIX-lea văruită în alb se înălţa pe cerul plumburiu. Timp de aproape o mie de ani creştinii se adunaseră în acelaşi loc. Aceasta era a treia biserică, clădită când cea medievală devenise neîncăpătoare şi avea nevoie de prea multe reparaţii.

Intrară în curtea bisericii şi înaintară iute pe cărarea largă, pietruită, până ce Marie încetini şi trase căruciorul, cu spatele, către uşa deschisă a bisericii.

Gerlof își scoase pălăria îndată ce intrară în pridvor. Era întunecat și pustiu, însă interiorul bisericii gemea de oameni îmbrăcați în negru. Un zumzet slab de conversație plutea în aer; slujba încă nu începuse.

Multe capete plecate se răsuciră discret să se uite la Gerlof, care era transportat către aripa stângă. Își dădu seama cât de slab și prăpădit trebuia să li se pară oamenilor, și evident că aceștia aveau dreptate. *Era* slab și prăpădit, însă avea mintea limpede — lucrul cel mai important.

Unii se duceau pe la înmormântări ca să-i ochească pe cei ce ar fi avut șanse mari să fie următorii în coșciug. *N-aveți decât să căscați ochii,* cugetă Gerlof, *mă simt cât se poate de bine.*

Nu peste mult avea să poată merge din nou.

O mână albă, subțire, apăru de după una dintre băncile din față și-i făcu semn. Era Astrid Linder, purtând pălărie neagră cu voal. Lângă ea, în rândul patru, era un loc liber, și nu păruse să observe că Gerlof era în scaun cu rotile.

Marie se opri și, ajutat de ea, Gerlof se smulse de pe scaun și se așeză pe bancă lângă Astrid.

— N-ai pierdut nimic, îi șopti la ureche Astrid. A fost așa de *plicticos*.

Gerlof dădu vag din cap, după ce aruncă o privire de cealaltă parte a lui Astrid și observă că Julia nu era.

Marie se retrase în spate și în același moment conversația încetă sub bolta navei bisericii, căci cantorul începea să interpreteze psalmul funerar tradițional. Gerlof auzise acest imn melancolic la mai multe înmormântări decât ar fi vrut să-și amintească. Se lăsă pătruns de muzică și începu să se uite discret în jur.

Adunarea din biserică era una de vârstă înaintată. Dintr-o sută și ceva de oameni doar câțiva aveau sub cincizeci de ani.

Ucigașul lui Ernst era acolo, amestecat printre îndoliați — Gerlof era sigur de asta.

Lângă Astrid stătea fratele ei, Carl, ultimul impiegat din Marnäs, care își schimbase meseria și devenise comerciant de feronerie când stația se închisese, pe la mijlocul anilor 1960. Acum era pensionar. Colegul mai vârstnic al lui Carl, Axel Mansson, fusese cel care dăduse drumul trenului în care se aflase Nils Kant în acea zi de vară de după război, dar şi Carl fusese acolo. Pe atunci era ucenic la staţie şi-i povestise lui Gerlof cum o văzuse pe Margit, vânzătoarea de bilete, sunând la poliţie şi şoptind în receptor că bărbatul urmărit, tânărul Kant, tocmai îşi cumpărase un bilet spre Borgholm. Îl văzuse şi pe superintendentul districtual dând fuga de la Marnäs câteva minute mai târziu, bălăbănindu-se pe peron cu burdihanul lui, în căutarea suspectului de crimă.

Carl era, poate, singura persoană în viaţă din Öland care îl văzuse pe adultul Nils Kant de aproape, dar când Gerlof îl întrebase la un moment dat cum arăta Nils Kant, Carl nu făcuse decât să clatine din cap — nu ţinea minte feţele.

Mai văzu, ceva mai încolo pe bancă, şi alţi pensionari din sat: Bert Lindgren, fostul preşedinte al clubului local, care umblase pe mare câţiva ani, în anii 1950 şi 1960, şi călătorise peste tot prin lume; lângă el Olof Håkansson, pescarul de anghile, şi Karl Lundstedt, un colonel de armată care se mutase, la trecerea în rezervă, în cabana sa de vară din Långvik.

Nu era un lucru neobişnuit pentru pensionari să se mute în Marnäs, dar Gerlof ştia, de asemenea, că nordul insulei n-avea nevoie de şi mai mulţi bătrânei, ci de muncitori tineri şi de locuri de muncă.

Orga amuţi. Pastorul Åke Högström, stabilit în Marnäs de zece ani, se postă în faţa sicriului alb de lemn împodobit cu trandafiri. În mâini ţinea o Biblie mare îmbrăcată în piele cafenie, expresia îi era solemnă şi cerceta congregaţia prin ochelarii rotunzi.

— Ne-am adunat aici să-i spunem adio prietenului nostru, Ernst Adolfsson...

Pastorul se opri, îşi potrivi ochelarii şi începu oraţia funebră cu o întrebare importantă:

— Căci cine dintre oameni ştie ale omului, decât duhul omului, care este în el?

Prima Epistolă a Sfântului Pavel către Corinteni, capitolul 2, înregistră Gerlof.

— Noi, oamenii, ştim atât de puţine unii despre alţii, proclamă pastorul, şi doar Domnul le ştie pe toate. El ne vede greşelile şi strâmbătăţile şi totuşi doreşte să ne ofere tuturor pacea veşnică...

De undeva din fundul bisericii răsună o tuse chinuită.

Gerlof închise ochii şi ascultă, liniştit, iar somnul nu-l fură decât o singură dată. Când adunarea începu să cânte imnul 113, cel despre trandafir, li se alătură şi el cât de bine se pricepu. Urmară apoi rugăciunile conduse de pastor, alte citate din Biblie şi psalmi, apoi frumosul cântec „Acolo unde rozele niciodată nu mor".

Deşi îşi luase rămas-bun de la Ernst acolo, în casa de lângă carieră, Gerlof tot simţi că i se pune în piept un ghem de neagră mâhnire când văzu şase bărbaţi cu feţe grave ridicându-se în timpul ultimei piese de orgă, gata să apuce sicriul. Printre ei erau prietenii săi, Gösta Engström din Borgholm şi Bernard Kollberg, care ţinuse timp de câteva decenii magazinul sătesc din Solby, de la sud de Stenvik, de unde îi trimitea adesea provizii lui Ernst. Ceilalţi erau rude de-ale lui Ernst de pe continent.

I-ar fi plăcut şi lui Gerlof să se ridice şi să pună umărul la sicriu, dar trebui să stea la locul lui până ce toţi ceilalţi începură să se pregătească de ieşire. Marie apăru cu scaunul.

— Cred că sunt în stare să merg acum, îi spuse, dar fireşte că nu reuşi.

Marie îl ajută să se aşeze la loc în scaun, însă după ce fu instalat, Astrid se aplecă şi-o bătu pe umăr.

— Îl ajut eu pe Gerlof, spuse cu voce fermă, apucând mânerele.

Marie se uită şovăitoare la Astrid, care era cu câţiva centimetri mai scundă şi slabă ca un băţ, dar Gerlof zâmbi încurajator.

— O să ne descurcăm, Marie.

Marie dădu din cap a încuviinţare şi Astrid începu să împingă scaunul, cu fratele ei, Carl, alături.

— Uite-l pe John, zise.

Gerlof întoarse capul şi-l văzu pe John Hagman ieşind, împreună cu fiul său, Anders. Îşi închise nasturii la palton în vântul rece de afară şi simţi în buzunar un obiect plat. Îşi aminti că luase cu el portofelul lui Ernst.

Îl scoase, frecă cu buricele degetelor pielea uzată şi o întrebă pe Astrid:

— Ai văzut-o pe fata mea azi?

— Azi nu, răspunse Astrid. Dar n-avea de gând să se întoarcă la Göteborg. Nu i-am văzut maşina pe colină când am trecut.

— Înţeleg, zise Gerlof.

Julia plecase, aşadar, de dimineaţă. Ar fi putut veni la înmormântare, gândi el, ar fi putut măcar să-i dea un telefon să-şi ia rămas-bun. Dar aşa îi era ei felul. Reuşise s-o ţină pe insulă mai mult decât voise ea la început şi, chiar dacă nu făcuseră mari progrese, Gerlof credea totuşi că vizita asta o ajutase. Avea s-o sune curând la Göteborg.

— Nu-s banii lui Ernst? întrebă Astrid.

Gerlof încuviinţă.

— O să-i dau familiei lui de pe continent, spuse.

Puteau lua tot ce mai era prin el, în afară de chitanţa de la Muzeul Lemnului din Ramneby, pe care Gerlof o pusese bine la el în birou.

— Eşti un om cinstit, Gerlof, zise Astrid.

— E loc pentru toate şi toate-s la locul lor, răspunse el. Nu-mi plac afacerile neterminate.

Ajunseseră acum printre morminte şi înaintau alene printre pietrele funerare pe care le cunoşteau bine. Ernst cioplise multe dintre cele mai frumoase înainte să se pensioneze — lespedea lată de la capul Ellei, printre altele. Era curată şi plăcută şi avea destul loc pentru numele şi datele lui Gerlof sub cele ale soţiei.

Mormântul proaspăt al lui Ernst era în şir cu cele ale altor localnici din Stenvik care fuseseră îngropaţi în curtea bisericii. Adunarea se strânsese în semicerc; Astrid îi făcu loc lui Gerlof, cu fermitate, printre îndoliaţi. Gerlof văzu groapa adâncă deschizându-se înaintea lui. Mormântul era negru şi rece; ar fi fost imposibil să mai ieşi, odată ce cădeai înăuntru. Nu era deloc dornic să ajungă şi el acolo jos, în ciuda faptului că reumatismul îi sfâşia articulaţiile în aerul rece.

Purtătorii sicriului se opriseră lângă mormânt; acum începeau să coboare cu grijă coşciugul. Gerlof mai văzu câteva feţe familiare. Bengt Nyberg, de la ziarul local, de data asta fără aparat foto; Gerlof încercă să-şi amintească de când locuia reporterul în Marnäs. De cincisprezece sau douăzeci de ani. Venise, ca atâţia alţii, de pe continent.

Lângă el se afla Örjan Granfors, fermierul căruia i se luaseră vacile odată, în anii 1980, de la ferma sa de la nord-est de

Marnäs. Primise totodată şi o condamnare pentru rele tratamente aplicate animalelor, îşi aminti Gerlof.

Unul lângă altul, lângă Granfors, stăteau Linda şi Gunnar Ljunger, proprietarii hotelului din Långvik. Îşi vorbeau în şoaptă, probabil despre noile clădiri ce urmau a fi înălţate în satul de vacanţă. Şi lângă ei Lennart Henriksson, poliţistul. Astăzi purta un costum negru în locul uniformei.

Gerlof se uită din nou în groapă. Ce ar fi vrut Ernst de la el? Cum să ducă asta mai departe?

Ernst revenise asupra subiectului legat de Nils Kant şi de micul Jens de câteva ori pe parcursul vizitelor sale la Gerlof din toamna aceea; îşi tot bătea capul cu amândouă misterele, convins că erau legate prin ceva ce alţii nu puteau să vadă.

Cu timpul, Gerlof ajunsese să accepte că Jens dispăruse fără urmă, la fel cum se împăcase şi cu moartea Ellei, atât cât izbutise.

Însă Ernst venise la azilul din Marnäs, la începutul lui septembrie, să stea de vorbă cu el. Îi adusese şi o carte subţire cu copertă moale.

— Ai văzut asta, Gerlof? întrebase.

Gerlof scuturase din cap şi se aplecase mai aproape.

Era cartea de aniversare a companiei Malm Freight. Gerlof citise în *Ölands-Posten* că ieşise de sub tipar cam de vreo lună, însă nu apucase s-o citească.

— Îl ştii pe Martin Malm, nu? zisese Ernst. Uite aici o poză veche cu el, de la sfârşitul anilor 1950, la fabrica de cherestea a familiei Kant din Småland.

— Nu-l ştiu prea bine pe Martin, răspunsese Gerlof luând cartea, oarecum surprins. Ne-am întâlnit mai ales prin porturi, când eram amândoi căpitani.

— Şi după aceea, când ai rămas pe uscat?

— Foarte rar. De trei sau patru ori, poate. Pe la câte o cină cu căpitani de vas.

— Cină?

— În Borgholm.

— Ştii de unde a căpătat Martin banii pentru prima lui navă oceanică? întrebase Ernst.

— Da... nu. Cred că nu, zisese Gerlof. De la familie?

— Nu de la a lui. Au venit de la familia Kant.

— Zice asta în carte?

— Nu, dar aşa am auzit, spusese Ernst. Şi uite şi poza asta. E cu August Kant, stă cu mâna pe după umerii lui Martin. Tu ai fi făcut asta?

— Nu, zisese Gerlof.

Dar era adevărat: August Kant, patronul cel ursuz, îşi odihnea prieteneşte mâna pe umărul la fel de acrului căpitan Martin Malm. Bizar.

Ernst nu spusese mai multe, dar fără îndoială, ştia anumite lucruri despre care nu voia să vorbească. Văzuse sau auzise ceva, care-i dăduse idei noi. Se dusese la Muzeul Lemnului din Ramneby să caute ceva, fără să-i spună lui Gerlof. Şi, la câteva săptămâni după aceea, aranjase să se vadă cu cineva la carieră, probabil în scopul unei discuţii al cărei rezultat Gerlof n-avea să-l mai afle.

— Vrei să te duci să-ţi iei adio, Gerlof?

Întrebarea lui Astrid îl smulse din marea de gânduri. Clătină scurt din cap.

— Am făcut asta deja, spuse.

Ultimele roze fură aruncate pe capacul sicriului lui Ernst şi serviciul funerar se sfârşi. Porniră cu toţii spre centrul comunitar de lângă biserică pentru o scurtă adunare.

— Ar fi frumos să bem o ceaşcă de cafea, zise Astrid.

Porni cu spatele, trăgând de scaunul cu rotile, şi se îndreptă spre centru.

Cu toate că Sjögren îl muşca de ceafă, Gerlof îşi lungi gâtul într-o parte, căutând din ochi o veche piatră funerară de lângă zidul de vest.

Mormântul lui Nils Kant.

Cine era de fapt îngropat acolo?

Puerto Limón, octombrie 1955

Oraşul de pe malul apei este întunecos şi zgomotos, pute a mâl şi a pişat de câine.

Nils Kant i-a întors spatele. Stă la masa lui obişnuită de pe veranda de la Casa Grande, barul portului, cu o sticlă de vin înainte; are faţa îndreptată spre mare, spre Marea Caraibilor ce se întinde dinspre Costa Rica. Chiar dacă mirosul de resturi marine şi de alge putrede nu-i cu mult mai îmbietor decât duhoarea ce pluteşte peste străduţele îmbâcsite ale orăşelului, apele măcar sunt o cale de urmat.

Calea către casă. Marea înseamnă drumul către Suedia. Când o să adune destui bani, Nils nu are altceva de făcut decât să se întoarcă.

Merită un toast.

Ridică paharul cu vin roşu cald şi ia o înghiţitură bună, ca să uite cea mai mare problemă privind întoarcerea sa acasă. Adevărul e că nu mai are suficienţi bani. Încarcă banane şi butoaie cu ulei în radă, de câteva ori pe săptămână, dar asta-i ajunge doar pentru mâncare şi chirie. Ar trebui să muncească mai mult, însă nu se simte foarte bine.

— *Estoy enfermo*[7], îngână în noapte.

Are adesea dureri de stomac şi migrene, iar mâinile au început să-i tremure. Câte toasturi a închinat Suediei de pe veranda Casei Grande? Insulei? Stenvikului? Şi mamei sale, Vera?

---

[7] Sunt bolnav (în limba spaniolă în original).

E imposibil să numeri toasturile şi sticlele golite. Seara asta e ca toate celelalte din bar, cu excepţia faptului că Nils aniversează vârsta de treizeci de ani. Doar că nu-i mare lucru de sărbătorit — o ştie şi asta îl face să se simtă şi mai rău chiar.

— *Quiero regresar a casa*[8], şopteşte în întuneric.

A învăţat spaniolă, puţin câte puţin, şi ceva engleză, dar înăuntrul lui suedeza a rămas cel mai viu lucru.

E fugar de mai bine de zece ani, încă de când s-a furişat pe cargobotul *Celeste Horizon*, în portul din Göteborg, în vara de după război.

La bord i s-a dat o cabină strâmtă ca un coşciug, un coşciug de oţel.

A umblat de atunci cu mai multe nave vechi pe coastele Americii Latine, însă cu *Celeste* a fost de departe cel mai rău. La bord nu exista niciun peticel care să nu fie ud leoarcă; umezeala pătrundea peste tot şi orice lucru care nu era ud şi mucegăit era ori stricat, ori făcut bucăţi de rugină. Apa picura sau curgea peste tot. Lumina n-ajunsese la hubloul din cabina lui vreme de o lună, fiindcă era la babord, iar scurgerile continue făceau nava să se aplece pe acea parte.

Motoarele vibrau zi şi noapte. Nils zăcuse pe jumătate mort de rău de mare, ghemuit pe prici în întuneric, iar superintendentul Henriksson se apropia adesea de el în tăcere, cu sânge negricios curgându-i din piept; când se întîmpla aşa, Nils închidea ochii, dorindu-şi ca vasul să dea peste o mină. Marea era plină de aşa ceva, chiar dacă războiul se terminase — ticălosul de căpitan Petri îi amintise asta de câteva ori. Îl mai anunţase şi că, dacă vasul se ducea la fund, Nils avea să fie ultimul la rând pentru barca de salvare.

Câtă vreme vaporul încărcase în Anglia, trebuise să stea în cabină zi şi noapte, timp de două săptămâni, iar izolarea aproape că-l înnebunise; în cele din urmă porniseră înspre vest, peste Atlantic.

Pe marea din dreptul Braziliei văzuse un albatros; o pasăre gigantică plutind peste crestele valurilor cu aripile întinse, fără griji și nestingherită, în aerul cald dimprejurul navei. Luase asta ca pe un semn bun și decisese să rămână pentru o vreme în Brazilia. Părăsise *Celeste Horizon* și pe nebunul de Petri fără niciun regret. Însă în portul din Santos îi văzuse prima dată pe *vagabonzi*, și aceștia îl umpluseră de groază. Creaturi jalnice care veneau împleticindu-se pe chei înainte chiar ca vasul să fi acostat, cu ochi goi și haine zdrențăroase.

---

[8] Vreau să mă întorc acasă (în limba spaniolă în original).

— Vagabonzi, zisese disprețuitor un marinar suedez aflat pe punte lângă Nils, adăugând o povață: Azvârle cu bucăți de cărbune în ei dacă se apropie prea mult.

Vagabonzii erau oamenii uitați, alcoolicii, aceia care nu erau acasă nici pe uscat și nici pe mare. Marinari din Europa care băuseră un pahar prea mult și fuseseră lăsați în urmă de vasele lor.

Nils nu era vagabond, își putea permite să stea la hotel noapte de noapte, și rămase câteva luni în Santos. Bău vin prin baruri unde vagabonzii nu-și permiteau să intre, hoinări pe plajele albe ca varul de lângă oraș, învăță puțină spaniolă și portugheză, dar fără să vorbească cu mai mulți oameni decât era necesar. Pierdu în greutate, dar rămase înalt și robust, așa că nimeni nu încercă vreodată să-l jefuiască. Tânjea fără oprire după casa lui de pe insulă. Îi trimitea mamei sale câte o carte poștală în fiecare lună, fără nume la expeditor, ca să-i arate că trăiește încă.

Porni către Rio cu un vas spaniol; dădu acolo peste și mai mulți oameni, săraci și bogați, peste gândaci mai grași și peste și mai mulți vagabonzi prin port și pe plaje. Și totul se repeta: honăritul fără țintă, băutul de vin, dorul de casă și în cele din urmă o altă navă care să-l ducă departe de toate. Mai trase de bani făcând curat și spălând punțile.

Vizită o mulțime de porturi: Buenaventura, La Plata, Valparaiso, Chañaral, Panama; Saint Martin în Caraibe, care era plin de francezi și olandezi; Havana în Cuba, care era plin de americani. Și niciunul nu era cu o iotă mai bun decât ceilalți dinainte.

Trimitea câte o carte poștală de fiecare dată când punea piciorul pe un țărm nou. Fără mesaj sau nume; mama lui urma să-și dea seama oricum că Nils e în viață și se gândește la ea. Se ţinu departe de belele, nu cheltui banii pe femei şi nu se luă la bătaie aproape deloc.

Voia să ajungă în SUA şi obţinu un loc pe un vas francez care-l duse peste golf către umiditatea din Louisiana. Luminile barurilor din New Orleans erau calde şi aurii — dar nu i se dădea voie în SUA fără paşaport suedez, aşa stăteau lucrurile. Nu-şi mai permitea să dea mită, aşa că trebui să se întoarcă înapoi în sud.

Nu suporta să se gîndească la întoarcerea în America de Sud, şi, oricum, devenea din ce în ce mai greu să treci şi pe acolo graniţele. Aşa că se opri în Costa Rica, în portul Limón. Şi rămase acolo.

Trăieşte în Limón de mai bine de şase ani, între mare şi junglă. În pădurile aburite de după oraş există bananieri şi azalee mari cât merii, dar el nu se duce niciodată pe acolo. Îi lipseşte alvarul. Jungla tropicală miroase a îngrăşământ mucegăit şi mirosul îl sufocă. De fiecare dată când plouă torenţial, străzile drepte ca nişte săgeţi din Limón se transformă în fâşii de noroi, iar canalele dau pe dinafară.

Zilele, săptămânile şi lunile s-au scurs pe nesimţite.

După vreun an de stat în Limón i-a scris pentru prima oară o scrisoare adevărată mamei sale, povestindu-i din întâmplările sale şi dându-i adresa din oraş.

A primit răspuns şi ceva bani; a scris iarăşi. Şi-a rugat mama să-l ajute să intre în legătură cu unchiul August. Nils vrea să se întoarcă acasă. A stat departe de insulă mai mult de zece ani, e o pedeapsă suficientă.

Dacă există cineva care îl poate aduce acasă pe Nils, acela e unchiul August. Mama lui, Vera, ar vrea să o facă, dar n-ar fi niciodată în stare să organizeze singură călătoria lui de întoarcere.

Durează o vreme, dar acum Nils are pe masă, lângă vin, un plic cu adresa lui scrisă cu cerneală şi un timbru suedez de patruzeci de bănuţi. Scrisoarea a sosit acum trei săptămâni din Suedia, odată cu un cec de două sute de dolari; de atunci a recitit-o de nenumărate ori.

E de la unchiul August din Ramneby. A auzit de la sora lui că Nils este în America de Sud şi că vrea să se întoarcă acasă.

Nu te mai poţi întoarce niciodată, Nils.

Asta scrie unchiul August. Scrisoarea n-are decât o pagină şi e alcătuită aproape exclusiv din poveţe solemne, dar propoziţia aceea scurtă e cea pe care Nils o citeşte fără oprire.

Nu te mai poţi întoarce niciodată.

Nils încearcă să uite cuvintele acelea, dar e imposibil.

Citeşte propoziţia iar şi iar, şi i se pare că superintendentul Henriksson stă în spatele lui, zâmbind şi citind peste umăr.

Niciodată, Nils.

Îşi mai toarnă nişte vin. Muşte mari cât monedele suedeze de o coroană bâzâie în aer pe plajă şi un gândac lucitor se târăşte pe balustrada de lemn.

Din bar hohotele răsună în noapte, biciclete leneşe cu motor huruie pe străzile înnoroite ale oraşului. Niciodată nu e linişte în Limón.

Nils bea şi închide ochii. Lumea se învârte, e bolnav.

— *Quiero regresar a casa,* bolboroseşte el în întuneric.

Niciodată.

Nils n-are decât treizeci de ani — e încă tânăr.

N-o să-l asculte pe unchiul August. O să continue, în schimb, să-i scrie mamei. Să o roage, să o implore. Ea o să-i poarte de grijă.

Poţi să vii acasă acum, Nils.

Vorbele acestea le aşteaptă în scrisorile de la ea.

Şi vor veni, curând.

20

Aşezat în scaunul lui cu rotile, străbătând cimitirul, Gerlof cugeta. Ernst nu reuşise să ajungă la un acord cu cineva când murise — dar un acord în ce privinţă?

Lui Ernst nu-i păsase niciodată prea mult de bani, din câte ştia Gerlof — fusese cât se poate de mulţumit să lucreze la carieră şi să vândă când şi când sculpturi turiştilor ca să-şi facă bani de mâncare şi chirie. Îi era suficient. Atunci de ce nu voise să-i împărtăşească şi lui Gerlof ideile privitoare la dispariţia lui Jens?

Alesese piatra Kant. Era clar că o făcuse. Şi ce însemna asta?

Gerlof era în stare să stea şi să chibzuiască la nesfârşit asupra acestor necunoscute, învârtindu-se în cerc. Dar revenea la acelaşi lucru; dacă Nils Kant nu era mort, dacă-şi înscenase moartea şi reuşise să se întoarcă în Suedia sub alt nume, cum credea John, atunci oamenii care încercau să afle adevărul ar fi reprezentat un pericol pentru el.

— Gata, Gerlof? zise din spate Astrid când ajunseră la centrul comunitar.

El dădu din cap.

— Hai să intrăm, atunci, spuse ea, împingând scaunul pe rampă.

Înăuntru nu erau la fel de mulţi oameni câţi fuseseră la înmormântarea propriu-zisă, dar trebuiră totuşi să-şi facă loc printre ei. Câţiva se aplecară să-l întrebe pe Gerlof cum se simte, dar după trei asemenea conversaţii condescendente, el se forţă să se ridice în picioare. Voia să le arate că, în ciuda durerii, putea merge, nu era invalid.

Astrid împinse scaunul într-o parte, iar Gerlof se lăsă în bățul său și începu să salute diferite cunoștințe. Din fericire, pe Gösta Engström din Borgholm nu-l interesa sănătatea lui, și în plus, că Margit nu era cu el, când Gerlof începu să pășească cu picioare nesigure. Puteau sta de vorbă nițel despre evenimentele din acea toamnă și, în cele din urmă, Gerlof îi spuse ce credea despre moartea lui Ernst.

— Deci n-a fost accident? zise Gösta.

Gerlof clătină din cap.

— Vrei să spui... crimă?

— Cineva l-a împins în carieră și după aceea a făcut sculptura să cadă peste el, zise Gerlof. Eu și cu John așa credem.

Se temea ca nu cumva Gösta să râdă de el, însă acesta arbora o expresie serioasă.

— Cine-ar face așa ceva? întrebă.

Gerlof clătină iarăși din cap.

— Aceasta e-ntrebarea.

Apoi veni și Margit să-l salute; Gerlof dădu mâna cu ea, apoi se retrase cu pași mici.

Se ciocni de Bengt Nyberg de la *Ölands-Posten*, care, ca de obicei, pescuia știri:

— Am auzit că e penurie de personal la căminul din Marnäs în perioada asta. E adevărat? Rezidenții au probleme cu serviciile?

Gerlof n-avea ce să-i spună. Parcă toți din încăpere voiau ceva de la el. Nici nu reuși să ajungă la mesele cu cafea, că se și întâlni cu Gunnar Ljunger și soția, din Långvik. Gunnar trecu imediat la subiect, cum îi era felul.

— Îmi mai trebuie șase, zise proprietarul de hotel. Ți-a spus fata ta? A trecut pe la hotel alaltăieri și am rugat-o să-ți transmită: încă șase.

Vorbea, evident, despre corăbiile în sticle.

— Nu-i cam aglomerat pe rafturile tale? întrebă Gerlof.

— Ne extindem, veni răspunsul Ljunger. Or să ajungă pe geamurile din corpul nou al restaurantului.

Scoase o agendă și un pix cu sloganul CUMPĂRAȚI ȘI VĂ BUCURAȚI ÎN LÅNGVIK! și mâzgăli niște cifre pe o foaie, apoi i-o întinse lui Gerlof.

— Ăsta e preţul, zise. Pentru fiecare corabie.

Gerlof se uită la bucata de hârtie. Nu-i plăcea ce fac cei doi Ljungeri în Långvik, era exploatare pură a zonei — dar suma din patru cifre era suficientă pentru întreţinerea cabanei şi a magaziei din Stenvik pentru cel puţin un an.

— Am două gata, zise cu voce scăzută. Cu celelalte o să mai dureze — poate până la primăvară.

— E-n regulă, spuse Ljunger îndreptându-şi umerii. O să le cumpăr atunci. Mai vino prin Långvik, mai stăm la un prânz.

Gerlof îi strânse mâna. Linda, soţia lui, îi zâmbi, apoi cei doi se îndepărtară. Gerlof izbuti în cele din urmă să-şi croiască drum către mese şi să pună mâna pe o ceaşcă de cafea şi pe o felie de prăjitură cu morcov.

Astrid şi Carl erau deja acolo, aşezaţi, şi după ce, cu oarecare greutate, se aşeză şi Gerlof, încă un bărbat veni şi luă loc de cealaltă parte a mesei. Era Lennart Henriksson.

— Deci asta e, îi zise poliţistul lui Gerlof.

Gerlof încuviinţă din cap.

— Dar tristeţea o păstrăm în noi.

— Chiar aşa. Fata dumitale... e pe aici? întrebă Lennart.

— Nu. S-a întors la Göteborg.

— A plecat ieri?

Gerlof clătină din cap.

— Presupun că de dimineaţă.

Lennart îi aruncă o privire.

— N-a sunat să-şi ia rămas-bun?

— Nu. Dar asta nu mă surprinde neapărat.

Ar fi putut să adauge că el şi Julia nu reuşiseră să se apropie prea mult pe parcursul şederii ei în Öland, dar Lennart putea să-şi dea seama şi singur.

Poliţistul rămase tăcut, cu ochii aţintiţi asupra ceştii de cafea. Era încruntat şi bătea darabana în masă, slab, cu degetele mâinii drepte.

Apoi ridică din nou privirea spre Gerlof.

— Dar eşti *sigur* că a plecat.

— Astrid a zis că maşina nu mai era.

Astrid dădu din cap, confirmând.

— Nu era nimic pe colină, zise. Şi la magazie erau trase jaluzelele, nu, Carl?

Fratele ei încuviinţă.

— Ţi-a zis la revedere dumitale? întrebă Lennart.

Gerlof nu înţelegea ce-l îngrijora atât.

— Păi nu, zise Astrid. Dar n-ai mereu vreme să te ţii de lucruri de-astea...

— O sun, spuse repede Lennart. E vreo problemă, Gerlof?

— Deloc, răspunse Gerlof. Ai nevoie de ea pentru ceva anume?

— Nu, zise Lennart şi scoase mobilul.

— Ai numărul ei? întrebă Gerlof.

— Da, zise Lennart apăsând tastele. Voiam doar să verific unde e. Zicea că s-ar putea...

Se opri din vorbit şi duse telefonul la ureche.

— Nu înţeleg cum e cu telefoanele mobile, îi şopti Astrid lui Gerlof. Cum le foloseşti?

— Habar n-am, făcu Gerlof, apoi îl întrebă pe Lennart: Ai găsit-o?

Lennart lăsă în jos telefonul.

— Abonatul nu poate fi contactat... e mesageria vocală. Îl privi pe Gerlof şi adăugă: Poţi să le închizi, normal... dacă nu vrei să fii deranjat.

— Atunci sunt sigur că asta a făcut şi Julia. Probabil că acum e pe şosea prin Småland.

Lennart încuviinţă din cap, însă nu părea satisfăcut. Contină să bată cu degetele în masă, apoi, la un moment dat, se ridică.

— Mă scuzaţi, zise. Eu... trebuie să mă duc să verific ceva.

Îşi luă paharul de cafea cu el şi se depărtă.

Gerlof îl urmări cum înaintează grăbit spre uşă, întrebându-se dacă fiica sa şi Lennart Henriksson au vreun plan despre care el nu ştia — dar după doar câteva secunde auzi o linguriţă lovind fără tragere de inimă într-o ceaşcă de cafea din cealaltă parte a salonului. Un scaun scârţâi şi cineva se ridică în picioare.

Gerlof văzu, surprins, că era John Hagman. Şi el, şi fiul său, Anders, păreau la fel de stânjeniţi de costumele lor negre.

John își drese vocea, roșu la față, netezindu-și nervos cu degetele sacoul negru. Începu să vorbească:

— Eu... Eu nu fac de obicei asemenea lucruri... Nu chiar... Dar aș fi vrut să spun câteva cuvinte despre prietenul meu și al vostru, Ernst Adolfsson, și despre satul Stenvik. Va fi un loc mai sumbru și mai pustiu acum că...

O oră mai târziu, Gerlof se înapoiase la căminul din Marnäs — mulțumită lui Astrid și lui Gösta — și se putea relaxa. Mâncă un prânz târziu încălzit de Boel. Pe una dintre mesele goale ale sălii era un exemplar din ziarul local, iar Gerlof observă titlul de pe prima pagină: PENSIONAR DISPĂRUT GĂSIT MORT.

Alte vești rele. Articolul era despre bătrânul care plecase din casa lui din sudul insulei cam cu o săptămână în urmă, și care fusese găsit acum într-un lăstăriș pe alvar, mort de frig.

Poliția nu suspecta vreo crimă, relata ziarul. Omul fusese în vârstă și senil și se pierduse, se pare, la mai puțin de un kilometru de satul în care trăise o viață întreagă.

Gerlof nu-l știa pe bătrânul mort, dar tot simți articolul ca pe o piază rea.

Restul după-amiezii și-l petrecu în cameră; nu se obosi să iasă pentru cafea. Nu ieși decât la cină, ce consta în colțunași de Öland, prost condimentați și cu prea puțină carne — ce n-aduceau deloc cu delicioșii colțunași ai Ellei, pe care soția sa îi făcea o dată pe lună — însă Gerlof mâncă totuși doi.

— Te-ai descurcat bine la biserică fără mine? îl întrebă Marie când îi servi colțunașii.

— N-am avut nicio problemă, răspunse Gerlof.

— Deci Ernst Adolfsson e acum în pământ? zise Maja Nyman de cealaltă parte a mesei.

Sigur, și ea era din Stenvik, gândi Gerlof, chiar dacă nu mai locuia acolo de patruzeci de ani.

Înclină din cap a încuviințare.

— Da, Ernst se odihnește lângă biserică.

Apucă furculița și începu să mănânce, mulțumit ca întotdeauna că avea dinți zdraveni. Și, slavă cerului, Sjögren se potolise în cele din urmă.

— Sicriul a fost drăguţ? întrebă Maja.

— A fost, zise Gerlof. Lemn alb, lustruit.

— Eu aş vrea mahon, zise Maja. Dacă n-o fi prea scump... Altfel, presupun că o să am parte de lemn ieftin sau de incinerare.

Gerlof înclină politicos capul, mai luă o gură de colţunaş şi era pe punctul să declare că incinerarea era cu siguranţă preferabilă, când simţi o atingere pe umăr. Era Boel.

— La telefon, Gerlof, zise ea cu voce domoală.

El întoarse capul.

— În mijlocul cinei?

— Da. Se vede treaba că e important. E Lennart Henriksson... de la poliţie.

Gerlof simţi un junghi în stomac, o răceală ce-i trezi iarăşi boala din aţipire şi-o făcu să-i cuprindă din nou articulaţiile. Stresul îi înrăutăţea întotdeauna reumatismul.

— Atunci mă duc să vorbesc, zise.

Julia? Era aproape sigur ceva de-a face cu Julia şi aproape sigur veşti rele. Se strădui să se ridice.

— Poţi folosi telefonul din bucătărie, zise Boel.

Ajunse în bucătărie sprijinindu-se în baston. Încăperea era pustie. Pe perete era un telefon roşu de plastic; ridică receptorul.

— Davidsson, zise.

— Gerlof... Lennart sunt.

Vocea îi suna cât se poate de grav.

— S-a întâmplat ceva? întrebă Gerlof, cu toate că ştia răspunsul.

— Da... e Julia. Nu plecase la Göteborg.

— Unde e?

Gerlof îşi ţinu răsuflarea.

— În Borgholm, zise Lennart. La spital.

— E grav?

— Destul de grav. Dar se putea şi mai rău. A luat o căzătură zdravănă. Au pus-o în ghips la spital... o să mă duc s-o iau de-acolo diseară.

— Ce s-a întâmplat? zise Gerlof. În ce s-a băgat?

Lennart ezită, răsuflă adânc, apoi răspunse:

— A intrat în casa Verei Kant aseară şi a căzut de pe scară. Era un pic... era cam dezorientată când am găsit-o. Tot spunea că în casă stă cineva. Că Nils Kant locuieşte acolo.

21

Pe Julia o trezi din picoteala călduţă în care zăcea un scârţâit prelung, şi după câteva clipe îşi aminti unde se afla: în casa Verei Kant din Stenvik.

Tremura. Durerea din trup o amorţea şi, după o noapte lungă în care zăcuse trează pe jos, închisese ochii şi visase acea ultimă vară cu Jens, când soarele parcă strălucise fără oprire peste Öland. Când toamna era hăt, departe.

Văzu podeaua unei verande murdare şi pline de praf şi îşi dădu seama că se făcuse ziuă. Scârţâitul venea de la uşa de afară, care era împinsă.

— Julia? se auzi răsunând o voce deasupra ei.

O pereche de mâini îi ridicară capul şi-i îndesară sub ceafă o jachetă sau un pulover rulat.

— Mă auzi? Julia, trezeşte-te!

Întoarse spre tavan faţa ce-o ustura. Putea să vadă doar cu ochiul stâng — dreptul se închisese de la umflătură.

Era vocea calmă a lui Lennart — o recunoscuse înainte să-l poată vedea. Nu purta uniformă, ci un costum negru şi pantofi lustruiţi. Hainele îi erau pline de noroi uscat din grădina Verei, dar lui nu părea să-i pese.

— Te aud, rosti ea.

— Bine.

Nu părea agasat, doar ostenit.

— În cazul ăsta, bună dimineaţa.

— Am venit aici şi... am căzut de pe scări, continuă ea cu voce vlăguită, ridicând capul. A fost o prostie.

— Gerlof zicea că ai plecat acasă, spuse Lennart, dar m-am gândit eu că s-ar putea să fii aici.

Julia stătea lungită pe verandă; până acolo reuşise să se târască peste noapte după ce îşi revenise în simţiri în cele din urmă, pe podeaua bucătăriei, printre bucăţi din telefonul ei şi din lampă. Parafina se scursese şi se aprinsese, însă focul nu se întinsese pe lespezile de piatră.

Îi fusese imposibil să se ridice în picioare, fiindcă simţea ca şi cum cineva îi înfipsese un cui înroşit în picior. Aşa că începuse să se târască cu trudă către uşa ce da spre afară, dar reuşise să iasă doar din bucătărie înainte de a se prăvăli din nou pe verandă. Auzea cum afară suflă vântul şi se simţea prea sleită ca să mai poată înainta prin noapte. Se oprise la uşă, temându-se neîncetat că ar fi putut auzi paşi apropiindu-se dinăuntrul casei.

— Prostie, repetă Julia cu jumătate de voce. Prostie, prostie...

— Nu te gândi la asta acum. Ar fi trebuit să vin la tine aseară, dar şedinţa...

Lennart se opri din vorbit, iar ea îi simţi palmele sub braţe. Încerca să o ridice, cu multă grijă.

— Poţi sta în picioare? o întrebă.

Spera ca el să nu-şi dea seama că băuse vin. Încă mai simţea ameţeala provocată de alcool ca pe un gust scârbos ce-i stăruia în gură.

— Nu ştiu... mi-am rupt ceva... nişte oase.

— Eşti sigură?

Julia dădu ostenită din cap.

— Sunt asistentă.

Şi era, de fapt. Iar diagnosticul pe care şi-l pusese încă dinainte să înceapă să se târască prin bucătărie era o încheietură fracturată, clavicula ruptă şi, posibil, piciorul drept rupt.

Piciorul ar fi putut totuşi să fie doar scrântit zdravăn, dar era greu de spus. Julia avusese pacienţi care nu erau în stare să se lase pe o gleznă cu entorsă vreme de săptămâni — în vreme ce alţii, cu fracturi, păşeau aproape normal, convinşi că o să le treacă îndată.

Nu ştia cum îi arăta chipul. Groaznic, cel mai probabil. Şi avea impresia că îi curgea şi sânge din nas, fiindcă îl simţea înfundat.

— Încearcă să te ridici, Julia, zise Lennart.

Îi plăcea că vocea lui rămânea calmă, că vorbea fără iritare, fără tensiune.

— Îmi pare rău, îngăimă ea.

— Pentru ce?

Lennart o ridică uşor, ţinând-o de sub braţe.

— Îmi pare rău că am venit aici fără tine.

— Nu te mai gândi, zise din nou Lennart.

Însă Julia nu voia să tacă, voia să-i mărturisească totul.

— Îl căutam pe Jens. Într-o noapte am văzut o lumină la fereastră şi am crezut... El locuieşte aici.

— Aici? Cine?

— Nils... zise Julia. Nils Kant, fiul Verei. Are un sac de dormit la etaj. L-am văzut. Şi tăieturi vechi din ziare.

— Poţi merge? întrebă Lennart.

— A săpat şi în pivniţă... nu ştiu de ce. Acolo să fie corpul lui Jens, acolo jos? Nu crezi că s-ar putea, Lennart? Să-l fi ascuns în pivniţă?

— Haide.

Lennart începu s-o conducă uşurel către uşă, apoi afară în vântul rece şi în jos pe scări. Nu era uşor, nu putea să calce cu piciorul drept, însă Lennart o sprijini tot drumul.

Când ajunseră la cărarea pietruită, Julia văzu o maşină verde-închis parcată în faţa porţii.

— E a ta, Lennart?

— Da.

— N-ai maşină de poliţie? Trebuie să ai maşină de poliţie.

— E automobilul meu personal... am fost la o înmormântare astăzi.

— O... sigur.

Înmormântarea lui Ernst. Julia îşi amintea acum. O ratase.

Poarta veche era la fel de greu de deschis ca şi cu o seară înainte, iar Lennart trebui s-o lase să stea într-un picior pentru a o împinge ca să poată ieşi.

Urcă în maşină cu o greutate chinuitoare, de parcă ar fi avut nouăzeci de ani.

— Lennart, rosti repede, înainte ca el să apuce să închidă portiera. Ai putea, te rog, să intri în casă şi să arunci o privire? Vreau doar să ştiu că... tot ce am văzut noaptea trecută e adevărat. La etaj şi în beci.

El o ţintui câteva clipe cu privirea, apoi încuviinţă din cap.

— Tu o să aştepţi aici, presupun?

Ea făcu semn că da.

— Lennart... eşti înarmat?

Lennart slobozi un hohot scurt.

— N-am arma la mine, doar o lanternă, zise. Nu-i niciun pericol, Julia, o să mă descurc. Mă întorc repede.

Apoi închise portiera şi scoase lanterna din portbagaj. Julia îl urmări intrând în grădină şi dispărând pe după şopronul părăginit.

Lăsă aerul să-i iasă din plămâni în tăcerea din maşină, se aşeză cu grijă pe banchetă şi rămase privind în gol către muchia dealului şi la marea plumburie de la capătul drumului din sat.

Lennart nu lipsi mult, aproximativ cinci-zece minute. Julia începu să se simtă neliniştită de îndată ce el dispăru din vedere şi se simţi uşurată văzându-l că se înapoiază pe poartă.

Deschise portiera şoferului, intră şi-i făcu din cap un semn aprobator.

— Aveai dreptate, zise el. Cineva a fost acolo. Chiar foarte recent.

— Da, zise Julia, şi cred că...

— Nu Nils Kant, o întrerupse el.

Apoi aşeză pe torpedou, în faţa ei, un obiect mic.

— L-am găsit în pivniţă. Mai erau câteva pe jos.

Era un mic recipient metalic pentru tutun de prizat, unul din cele rotunde, de unică folosinţă.

— Cineva care prizează, zise ea.

— Da, trage pe nas... cine-o fi fost acolo, spuse Lennart, răsucind cheia în contact. Şi-acum să mergem la Borgholm.

La spitalul din Borgholm tăiară hainele Juliei, puloverul şi pantalonii, şi-i făcură o injecţie împotriva durerii.

— A fost un accident, a căzut azi-noapte, zise Lennart, postat în uşa camerei de gardă, gata să plece. S-a întâmplat în Stenvik.

— Pe ţărm?

Lennart ezită o secundă înainte de a încuviinţa.

— Da, pe ţărm.

Apoi Lennart plecă şi doctorul începu să palpeze spatele şi stomacul Juliei, să-i flexeze mâinile şi picioarele, iar asistentele îi făcură o serie de radiografii. Apoi începură să-i aplice bandajele ude şi reci cu ghips. Julia nu protestă, cunoştea procedurile şi nu voia decât să scape odată.

Erau lucruri mai importante la care să se gândească. Făcuse, era sigură, o descoperire importantă în casa Verei Kant.

Nils Kant era viu. Era viu şi locuia în casa mamei lui, exact ca în filmul acela oribil al lui Hitchcock. Se ascundea în casă, Jens se strecurase acolo şi Kant fusese silit să-l omoare. Asta dacă nu se întâlniseră în ceaţă, pe alvar. Poate lui Nils Kant îi plăcea să se plimbe pe acolo.

Julia nu voia la spital. Ceru un telefon, fiindcă al ei se stricase, şi o sună pe Astrid în Stenvik. Îi spuse ce se întâmplase şi îi adresă o rugăminte.

Astrid era acasă, şi Julia putea să stea la ea câteva zile, cum să nu. Era întotdeauna plăcut să ai tovărăşie.

Lennart reveni să o ia după o oră.

— Trebuie să aveţi grijă cu bolovanii şi stâncile alea de pe ţărm, zise tânărul doctor, verificându-i ghipsul. Mai ales pe întuneric.

— Ai treabă prin oraş? îl întrebă Julia pe când se îndreptau spre nord.

— Am trecut pe la secţie, zise Lennart. Computerele lor sunt mai rapide decât al meu din Marnäs, aşa că am scris câteva rapoarte.

O privi.

— Inclusiv unul despre o violare de domiciliu în Stenvik.

— O, făcu Julia.

— Nu-i vorba despre tine, se grăbi s-o liniştească Lennart. Am raportat că cineva a pătruns în casa Kant şi doarme acolo. Tu n-ai intrat niciodată acolo, să nu uiţi. Doar ai văzut o lumină într-o seară. În ziua următoare m-ai sunat şi ai dat o declaraţie. Nu aşa s-a întâmplat?

Julia îi întoarse privirea.

— OK, zise. M-am împiedicat şi am căzut pe plajă. Pe întuneric.

— Exact, aprobă Lennart.

Viră spre Stenvik.

— Dar tot cred că Nils Kant a fost acolo, adăugă iute Julia. Nu cred că-i mort.

— Crezi ce vrei, zise Lennart sec. Kant e mort.

Dar totodată Julia văzu, sau i se păru că vede, o umbră de îndoială în ochii lui.

Puerto Limón, martie 1960

În Costa Rica, soarele s-a făcut nevăzut şi întunericul a coborât peste coasta de est. În umbrele micii plaje nisipoase din josul barului cu terasă de la Casa Grande, cineva tuşeşte înfundat şi începe apoi să fluiere uşurel, o melodie veselă, săltăreaţă, care se înalţă şi coboară aproape în acelaşi ritm cu suflul ritmic al mării, ale cărei valuri se sparg de ţărm. Dinăuntrul barului se aud râsete şi clinchete de pahare.

Raze tăcute de lumină albă luminează orizontul, urmate de un bubuit înfundat. E o furtună noptatică, hăt departe în Marea Caraibilor, o furtună ce se apropie lent de uscat.

Nils Kant stă la masa lui obişnuită din fundul verandei, ca întotdeauna singur sub micile lampioane roşii. Se holbează un timp în paharul pe jumătate gol, apoi îl dă pe gât dintr-o înghiţitură.

E al şaselea sau a şaptelea pe seara asta?

Nu-şi poate aminti, dar nu contează. Nu avusese de gând să bea mai mult de cinci pahare de vin căldicel, dar nu contează. O să mai ceară unul. Nu-i niciun motiv pentru care să se oprească din băut, absolut niciunul.

Pune paharul pe masă şi-şi scarpină braţul drept. E roşu şi umflat. În ultimii ani a început să sufere de inflamaţii ale pielii, pe braţe şi picioare, din cauza soarelui. Pieliţe albe se cojesc în straturi, pielea crapă şi în fiecare dimineaţă găseşte pete de sânge pe aşternut. Şi întotdeauna fire de păr pe pernă; a căpătat un început de chelie în creştetul capului.

E de la soare, de la căldură, de la umiditate. Puţin câte puţin, Nils se surpă. Nu e nimic de făcut.

Nimic decât să bea. De cîţiva ani bea vin ieftin, fiindcă banii primiţi de la maică-sa scad neîncetat de pe la mijlocul anilor 1950.

Tot ce i-a scris pe post de explicaţie a fost că familia vânduse cariera de piatră, care fusese închisă. Nu i-a spus câţi bani i-au mai rămas. Iar unchiul August din Småland n-a mai scris de ani buni.

Nils nu s-a mai bătut cu nimeni şi nici nu s-a rănit mai serios de când a plecat de pe insulă. Totuşi, superintendentul Henriksson încă îi mai apare în faţă în unele nopţi, mut şi însângerat. Singura consolare e că acum se întâmplă mult mai rar.

Nils cuibăreşte în palmă paharul de vin, gata să se ridice şi să intre în bar pentru încă unul, şi în momentul acela îşi dă seama că recunoaşte melodia pe care cineva o fluieră în întunericul de dedesubt.

Se opreşte şi ascultă mai atent.

Da, a mai auzit-o, cu mulţi ani în urmă. Se difuza destul de des la radio în timpul războiului şi o avea şi mama lui, Vera, în colecţia ei de discuri.

Hej mima lustiga bröder...

Un cântec voios, îndrăzneţ. Nu mai ţine minte cum îi zice, dar cuvintele şi le aminteşte.

Hei, dacă vrei, spune o vorbă doar
Şi ne-ntoarcem pe Söder, vom fi acasă iar...

N-a mai auzit cântecul de când a plecat din Stenvik — e o piesă suedeză. Nils se ridică. Priveşte precaut peste balustrada de lemn, aflată la trei sau patru metri deasupra solului.

Umbre.

Dar nu cumva e cineva aşezat acolo pe nisip, chiar lângă stâlpii ce susţin veranda?

— Salutare! spune cu voce slabă, în suedeză.

Fluieratul se opreşte pe loc.

— Salutare şi ţie, răspunde o voce calmă din beznă.

Pe măsură ce ochii i se obişnuiesc cu întunericul, Nils vede o siluetă aşezată mai la vale. E un bărbat cu pălărie. S-a oprit din fluierat şi nu se mai mişcă.

Când Nils coboară treptele din celălalt capăt al verandei, simte stropi mărunţi de burniţă rece. Pune mâna pe balustradă şi coboară, nesigur pe picioare.

Înainte în întuneric, pas cu pas, până ce simte nisip moale, cald încă, sub sandalele de piele.

Nils stă de ani întregi pe verandă, serile, dar n-a coborât niciodată către plajă pe întuneric. Ar putea fi şobolani, nişte şobolani mari, flămânzi.

Se apropie grijuliu de stâlpii puternici ce susţin veranda.

Silueta care i-a răspuns e tot acolo, stând întinsă confortabil într-un şezlong ce poate fi închiriat pe câteva *colónes* de la o dugheană aflată la câteva sute de metri.

E un bărbat, vede Nils, cu mânecile suflecate şi un soi de pălărie de soare ce-i umbreşte faţa. Fredonează ca pentru el aceeaşi melodie veselă de dinainte.

Doar un cuvânt
şi vom pleca...

Nils mai face câţiva paşi şi se opreşte. Rămâne pe loc, clătinându-se din pricina vinului, dar şi pentru că nu e-n apele lui.

— Bună seara, zice omul.

Nils îşi drege vocea.

— Sunteţi... din Suedia? întreabă.

Cuvintele suedeze i se par ciudate când le rosteşte.

— Nu-ţi dai seama? zice bărbatul din şezlong, şi în clipa aceea un fulger iluminează orizontul.

În brusca izbucnire de lumină, Nils zăreşte o clipă figura suedezului. În câteva clipe, de peste mare se aude un vuiet slab.

— M-am gândit că ar fi mai bine să vii tu la mine în întuneric, decât invers, spune suedezul.

— Poftim? zice Nils.

— M-am dus să te caut în camera ta, dar proprietăreasa mi-a zis că seara eşti de obicei aici, la bar. Poate că nu-i mare lucru de făcut în Costa Rica.

— Ce doreşti?

— Mult mai important e ce doreşti *tu,* Nils.

Nils nu scoate o vorbă. Are pentru o clipă senzaţia că l-a mai văzut pe omul acela, când era tânăr.

Dar când? În Stenvik?

Nu mai ţine minte.

Suedezul apucă braţele scaunului şi se ridică. Aruncă o privire către mare, apoi îl priveşte pe Nils drept în ochi.

— Vrei să te întorci acasă, Nils? În Suedia? În Öland?

Nils mişcă încet din cap.

— Atunci te pot rezolva, zice suedezul. O să-ţi dăm o viaţă nou-nouţă, Nils.

22

— Nu te acuz de nimic, Gerlof, zise Lennart, dar e evident că ai făcut-o pe fiica ta să creadă că Nils Kant e încă în viaţă. Că trăieşte în casa mamei lui. Şi că i-a răpit fiul pe alvar.

Era după-amiaza târziu, la căminul de bătrâni din Marnäs, şi Gerlof stătea la biroul lui. Îşi aţintea privirea spre duşumea, ca un elev prins cu minciuna.

— Probabil că am adus vorba cumva, spuse într-un târziu fostul căpitan. Nu că Nils ar locui în casa Verei, asta n-am zis niciodată, dar că ar fi posibil să mai trăiască...

Lennart se mulţumi să ofteze. Stătea dinaintea lui Gerlof, în mijlocul încăperii, îmbrăcat în uniformă. Venise să-i spună lui Gerlof că Julia se odihnea acum la cabana lui Astrid din Stenvik, după ce fusese bandajată şi pusă în ghips la spitalul din Borgholm cu o zi înainte.

— Cum se simte? întrebă Gerlof cu jumătate de voce.

— Piciorul drept scrântit, încheietură ruptă, claviculă fracturată, hemoragie nazală puternică, o mulţime de vânătăi şi contuzii, zise Lennart.

Oftă din nou şi adăugă:

— Cum ziceam, putea să fie mai rău, putea să-şi rupă şi gâtul. Era mai bine să... să decidă, de exemplu, să nu intre în casa Verei Kant.

— O să fie învinuită? zise Gerlof. De violare de domiciliu?

— Nu, de data asta nu. Eu n-o s-o fac. Şi e prea puţin probabil s-o facă proprietarii.

— Ai vorbit cu ei?

Lennart încuviinţă.

— Am reuşit să dau de un nepot de-al Verei în Växjö, spuse. L-am sunat înainte să vin aici. Un văr mai tânăr de-al lui Nils... N-a mai fost de ani buni prin Stenvik şi era destul de sigur că nici altcineva din familie n-a mai dat pe acolo. Casa e în proprietatea câtorva verişori din Småland, dar se pare că nu se pot hotărî dacă să renoveze casa ori s-o vândă.

— Bănuiam eu ceva de felul ăsta, spuse Gerlof.

Apoi scutură din cap şi se uită la poliţist.

— Nu i-am spus niciodată Juliei că *eu* aş crede că Nils Kant e încă în viaţă. Am zis doar că aşa cred *unii*.

— Cine, mai precis?

— Păi... Ernst, zise Gerlof, nedorind să-l implice în treburi ale poliţiei pe John Hagman. Ernst Adolfsson. El credea că Nils Kant ar fi în viaţă şi că l-ar fi ucis pe Jens pe alvar. Aşa că Ernst a încercat să mă...

Lennart îl ţintui cu o privire obosită.

— Detectivi, îl întrerupse el. Unii cred că ştiu mai bine decât poliţia cum se rezolvă crimele.

Gerlof se gândi să slobozească o vorbă de duh muşcătoare, dar nu-i veni în minte nimic.

— Mai e şi altceva, desigur; cineva chiar a intrat în casa Verei Kant, continuă Lennart.

Gerlof îl privi surprins.

— Chiar aşa? zise.

— Uşa a fost forţată. Şi sus erau urme. Tăieturi de ziare prinse de perete, mâncare stricată... un sac de dormit. Şi a săpat în pivniţă.

Gerlof chibzui la cele aflate.

— Ai cercetat casa? întrebă.

— Doar în treacăt, răspunse Lennart. Prioritatea era s-o duc pe fiica ta la spital.

— Bun. Tatăl ei îţi mulţumeşte pentru asta.

— Am lăsat-o la Astrid şi în dimineaţa asta m-am dus din nou la casa Verei, înainte să vin aici, continuă poliţistul. Julia a avut noroc. Lampa cu parafină s-a spart de podeaua pietruită când a scăpat-o. Dacă ar fi ajuns pe perete, ar fi putut să ia foc toată clădirea.

Gerlof dădu din cap, încuviinţând.

— Dar ce-i cu beciul? zise. O fi scos ceva din pământ? Sau o fi îngropat?

— Nu mi-am dat seama prea bine. Dar cred că a scos ceva. Sau a săpat pur şi simplu.

— Oamenii care sparg case nu se apucă de obicei să sape după lucruri. Şi de obicei nu rămân peste noapte.

Lennart îşi aţinti asupra lui privirea ostenită.

— Iar o faci pe detectivul.

— Gândeam şi eu cu voce tare. Şi cred că...

— Ce?

— Ei bine... cred că persoana care a fost în casă e din Stenvik.

— Gerlof...

— Poţi face o grămadă de lucruri aici, în Öland, fără să fii deranjat, continuă Gerlof. Ştii şi tu. Nu prea are cine să te vadă...

— Nu te sfii să scrii o scrisoare la ziar despre numărul insuficient de poliţişti, zise Lennart cu asprime.

— Dar e un lucru pe care lumea îl vede întotdeauna, continuă Gerlof, şi anume străinii. Străini cu hârleţe, maşini necunoscute parcate în faţa casei Verei Kant — oamenii din Stenvik ar fi observat aşa ceva. N-au observat, din câte ştiu.

Lennart se gândi câteva clipe.

— Cine mai locuieşte în Stenvik pe tot parcursul anului? întrebă în cele din urmă.

— Nu prea mulţi.

Lennart rămase tăcut o vreme.

— S-ar putea să am nevoie de ajutorul tău, Gerlof, zise, adăugând îndată: Nu ca detectiv, ci doar să verifici nişte fapte. Am găsit ceva în pivniţă.

Băgă mâna în buzunar.

— Erau nişte cutiuţe de tutun de prizat pe pervazul ferestruicii din pivniţă şi sub scări. Goale toate. Nu prea par să fie de pe vremea Verei Kant.

Scoase o cutiuţă, împreună cu o agendă. Cutiuţa era într-o punguţă de plastic.

— Eu nu prizez, zise Gerlof.

— Nu. Dar ştii pe cineva din Stenvik care o face?

Gerlof şovăi câteva clipe, apoi dădu din cap. Nu avea sens să ascundă poliţiei lucruri care se puteau afla oricum.

— Doar o singură persoană, zise.

Apoi îi dădu lui Lennart un nume. Poliţistul îl trecu în agendă şi înclină din cap a încuviinţare.

— Mersi pentru ajutor.

— Aş vrea să vin cu tine, zise Gerlof. Dacă o să te întâlneşti cu el.

Lennart deschise gura, dar Gerlof adăugă iute:

— Azi mă simt bine, pot să merg singur. O să se relaxeze şi o să fie mai dispus să vorbească dacă sunt acolo. Sunt aproape sigur.

Lennart oftă.

— Îmbracă-te cu paltonul, zise, o să facem o mică plimbare.

— A fost un discurs foarte nimerit, John, spuse Gerlof. La înmormântarea lui Ernst, vreau să spun.

John stătea de cealaltă parte a mesei din bucătăria lui mică şi dădu scurt din cap fără să răspundă. Se lăsă pe spătarul scaunului preţ de câteva secunde, apoi se îndreptă. Era tensionat, Gerlof vedea asta cu claritate, şi nici motivul nu era greu de ghicit: a treia persoană aşezată la masă era Lennart Henriksson, tot în uniformă. Era şase fără un sfert după-amiaza şi afară se întunecase.

Cutiuţa goală de tutun se afla pe masă.

— Deci redeschideţi cazul? întrebă John.

— Hm, nu ştiu ce să zic despre redeschis... zise Lennart, ridicând din umeri. Am vrea să vorbim şi cu Anders, dacă asta chiar e o cutiuţă de tutun. Fiindcă asta înseamnă, fără îndoială, că el a dormit în casa Verei Kant, a săpat în pivniţă şi a prins pe perete câteva tăieturi din ziare despre Nils Kant şi Jens Davidsson. Şi am mai vrea să aflăm unde era Anders în ziua când a dispărut Jens.

— N-ai de ce să-l întrebi asta pe Anders, zise John, îţi spun eu.

— OK, aprobă Lennart luând o agendă şi un stilou. Mai departe.

— A fost aici, spuse John pe un ton sec.

— În Stenvik?

John dădu din cap.

— Şi tu la fel? Poţi să-i furnizezi un alibi pentru ziua aceea?

John ridică din umeri.

— A fost de mult, zise. Nu-mi mai amintesc... dar ştiu că seara am ieşit să căutăm de-a lungul ţărmului. Amândoi. Asta ţin minte.

— Şi eu, făcu Gerlof.

Chiar dacă multe alte amintiri din acea seară erau ceţoase, avea în cap o imagine cu John şi fiul lui, care trebuie să fi avut cam douăzeci de ani pe atunci, mergând unul lângă altul pe ţărm către sud.

— Şi după-amiaza? întrebă Lennart. Ce a făcut Anders atunci?

— Nu mai ştiu, răspunse John. Se poate să fi ieşit. Dar cu siguranţă că nu era prin apropierea cabanei lui Gerlof. Anders nu e un om rău, Gerlof.

Gerlof îşi coborî bărbia în semn de aprobare.

— Nimeni nu crede că ar fi.

Lennart îşi nota mai departe.

— Oricum, trebuie să vorbim cu el, zise. E aici băiatul tău?

— E în Borgholm, răspunse John. A plecat ieri, după înmormântare.

— Locuieşte acolo?

— Uneori da... cu maică-sa. Alteori stă aici cu mine. Se răsfaţă. Nu conduce, aşa că ia autobuzul la dus şi întors.

— Ce vârstă are?

— Patruzeci şi doi.

— Patruzeci şi doi... şi stă cu părinţii?

— Asta nu-i o crimă, zise John arătând cu degetul mare peste umăr. Şi are cabana lui, chiar lângă a mea.

— Cred că, interveni cu şovăială Gerlof, ... că am putea spune despre Anders că e un pic special. Nu eşti de acord, John? E bun şi săritor, dar un pic diferit.

— M-am întâlnit cu el de câteva ori, remarcă Lennart. Mi s-a părut perfect capabil.

John îşi aţinti privirea drept înainte, cu gâtul rigid.

— Anders e retras, zise. Stă mult pe gânduri. Nu prea vorbeşte, nici cu mine şi nici cu altcineva. Dar nu e un om rău.

— Şi adresa lui? întrebă Lennart.

John le dădu adresa unui apartament de pe Köpmansgatan. Lennart o trecu pe foaie.

— Bun, zise. Păi atunci nu te mai deranjăm, John. O să ne întoarcem la Marnäs.

Ultima propoziţie îi era adresată lui Gerlof, care stătea într-o rână în spatele lui, simţindu-se din ce în ce mai mult ca al doilea poliţist în toată scena.

Era un sentiment teribil de neplăcut, fiindcă văzuse cum o frică oarbă începuse să crească în ochii lui John pe parcursul conversaţiei. Teama că Autoritatea, rotindu-se în văzduh ca o pasăre de pradă, îi luase la ochi pe el şi pe fiul său în pustiul din nordul insulei şi că n-avea să-i mai lase niciodată în pace.

— Nu e un om rău, repetă John, cu toate că Lennart se ridicase şi se îndrepta spre uşă.

— N-ai de ce să-ţi faci griji, John, zise încet Gerlof, fără să sune defel convingător. Vorbim la telefon diseară? E în regulă?

John dădu din cap că da, însă îl privea mai departe cu încordare de Lennart, care aştepta în uşă.

— Haide, Gerlof, zise poliţistul.

Suna ca un ordin. Gerlof nu se mai simţea poliţist, ci mai degrabă câine de aport — dar se ridică ascultător şi-l urmă afară pe Lennart. Tare ar fi vrut să-şi viziteze fiica la Astrid, dar asta trebuia amânat pe altă dată.

Când Gerlof se întoarse în cameră, muşchii îi zvâcneau mai mult decât de obicei şi durerea din articulaţii era mai urâtă decât în alte dăţi. Lennart îl adusese înapoi la cămin.

Auzi telefonul zbârnâind dincolo de uşă şi i se păru că n-are cum să ajungă la timp, dar ţârâitul nu se opri.

— Davidsson?

— Eu sunt.

Era John.

— Cum merge treaba?

Gerlof se lăsă greoi pe pat.

John nu mai zise nimic.

— Ai vorbit cu Anders? întrebă Gerlof.

— Da. L-am sunat în Borgholm. Am discutat cu el.

— Bine. Poate n-ar trebui să-i zici că poliţia vrea să...

— Prea târziu, îl întrerupse John. I-am spus că poliţia a trecut pe la noi.

— Aşa, zise Gerlof. Şi el ce-a spus?

— Nimic. Doar a ascultat.

Tăcere.

— John... cred că ştim amândoi ce făcea Anders la Vera Kant. Ce căuta în beci, zise Gerlof. Comoara soldaţilor. Prada de război pe care toată lumea credea că o aveau la ei când au acostat pe insulă.

— Da, zise John.

— Comoara pe care a luat-o de la ei Nils Kant, continuă Gerlof, dacă asta s-o fi întâmplat.

— Anders vorbeşte despre asta de mulţi ani, zise John.

— N-o să găsească nimic, spuse Gerlof. Ştiu asta.

John amuţise iar.

— Trebuie să ne ducem la Ramneby, hotărî Gerlof. Şi după aceea, poate ne oprim în Borgholm să vedem cum se mai simte Martin Malm.

— În regulă, încuviinţă John.

— O să-l găsim pe Nils Kant, John.

Era în jur de ora nouă, în aceeaşi seară. Coridoarele căminului erau tăcute şi pustii.

Gerlof se afla în faţa uşii închise a Majei Nyman, sprijinit în baston. Din camera ei nu răzbătea niciun sunet. Deasupra vizorului era prins un bileţel scris de mână, pe care se putea citi: BATEŢI AICI! Ioan 10:7.

„Adevărat zic vouă: eu sunt uşa oilor", murmură Gerlof, amintindu-şi pasajul.

Ezită o clipă, apoi ridică mâna dreaptă şi bătu.

Dură ceva, dar Maja deschise în cele din urmă uşa. Se văzuseră în urmă cu câteva ore la cină; ea încă purta aceeaşi rochie galbenă şi bluză albă.

— Bună seara, zise Gerlof cu un zâmbet blând. Voiam doar să văd dacă eşti acasă.

— Gerlof.

Maja zâmbi şi dădu din cap, dar lui Gerlof i se păru că zăreşte o încruntătură de nelinişte printre celelalte încreţituri de pe fruntea ei, sub părul alb. Vizita lui era neaşteptată.

— Pot intra? întrebă.

Ea încuviinţă cu oarecare ezitare şi intră înapoi în cameră.

— N-am făcut curat, zise.

— Nu contează deloc, răspunse Gerlof.

Sprijinit în băţul lui, păşi cu greutate în încăpere, care arăta la fel de curată şi îngrijită ca ultima dată când fusese acolo. Un covor persan sângeriu acoperea mare parte din podea, iar pereţii erau plini de portrete şi picturi.

Gerlof mai fusese în câteva rânduri în camera Majei. Avuseseră o relaţie, ce începuse la câteva luni după sosirea lui Gerlof la cămin şi se terminase un an mai târziu, când durerile reumatice deveniseră prea puternice. Continuaseră apoi să cultive o prietenie liniştită, ce încă era sinceră. Amândoi se trăgeau din Stenvik, amândoi rămăseseră singuri după căsnicii lungi. Aveau multe despre care să-şi vorbească.

— Cum te simţi, Maja? o întrebă.

— Bine, mă descurc.

Maja trase un scaun la măsuţa cafenie de lângă fereastră, pe care Gerlof se aşeză plin de recunoştinţă. Maja se aşeză şi ea, în tăcere.

Gerlof trebuia să zică ceva.

— Mă întrebam, Maja, dacă mi-ai putea spune ceva despre un lucru; am mai discutat odată, mai demult, despre asta...

Duse mâna la buzunar şi scoase micul plic alb pe care i-l dăduse Julia cu o săptămână înainte.

— Fata mea a găsit scrisoarea asta în curtea bisericii, la piatra funerară a lui Nils Kant, zise Gerlof. Ştiu că tu ai scris-o şi ai pus-o acolo, nu asta voiam să te întreb. Mă întrebam doar...

— N-are de ce să-mi fie ruşine, se grăbi să spună Maja.

— Absolut deloc, zise Gerlof. N-am...

— Nils nu capătă niciodată cel mai bun buchet de flori, continuă Maja. Acela e întotdeauna pentru soţul meu... Întotdeauna mă ocup de mormântul lui Helge înainte să-l îngrijesc pe-al lui Nils.

— Asta e bine, zise Gerlof. Toate mormintele ar trebui îngrijite. Continuă:

— Nu asta voiam să te întreb, ci altceva... Ţin minte că mi-ai spus odată că te-ai întâlnit cu Nils Kant pe alvar, în aceeaşi zi în care... s-a ocupat de soldaţii germani.

Maja încuviinţă cu o expresie gravă.

— I-o vedeam pe faţă, zise. N-am spus nimic, dar mi-am dat seama că se întâmplase ceva... Doar că el n-a vrut să-mi spună ce. Am încercat să vorbesc cu el, dar a fugit iarăşi pe alvar.

— Înţeleg, zise Gerlof, apoi ezită câteva clipe înainte de a continua precaut: Şi mi-ai mai spus că te-ai ales cu ceva în ziua aceea...

Maja îl privi ţintă. Dădu din cap că da.

— Mă întreb dacă ai putea să-mi arăţi ce ţi-a dat, urmă Gerlof. Şi dacă ai mai spus cuiva despre asta. Ai făcut-o?

Maja stătea nemişcată, privindu-l.

— Nimeni nu mai ştie nimic, zise ea. Şi nu-i vorba de ceva primit de la el, e un lucru pe care l-am luat.

— Poftim?

— N-am primit nimic de la Nils, zise Maja. Mi l-am însuşit. Şi am regretat asta de atâtea ori...

— O cutie, spuse Gerlof. Ai zis că era o cutie.

— L-am urmărit pe Nils, continuă Maja. Eram tânără şi curioasă. Mult prea curioasă... Aşa că m-am ascuns după ienuperi şi l-am urmărit ce făcea. Şi s-a dus la movila funerară de lângă Stenvik.

— La movila funerară? făcu Gerlof. Ce căuta acolo?

Maja tăcu, cu privirea goală.

— A săpat o gaură, zise după o pauză lungă.

— A îngropat ceva? întrebă Gerlof. Era pachetul acela?

Maja îl privi şi spuse:

— Nils e mort, Gerlof.

— Aşa se pare.

— Aşa *este*, spuse Maja. Nu toată lumea crede, dar eu ştiu. Altfel am fi intrat cumva în legătură.

Gerlof dădu din cap.

— Ai dezgropat pachetul după ce a plecat Nils?

Maja clătină din cap.

— Am dat fuga acasă, răspunse ea. Mai târziu a fost... după ce s-a întors.

Gerlof avu nevoie de câteva secunde ca să priceapă.

— Vrei să zici... după ce s-a întors acasă în sicriu.

Maja încuviinţă din cap.

— M-am dus pe alvar şi l-am dezgropat.

Se ridică încet în picioare, îşi netezi fusta şi se duse spre televizorul din colţul camerei. Gerlof rămase pe loc, dar întoarse capul ca s-o poată vedea.

— Era o zi de toamnă în anii 1960, la doi ani după înmormântarea lui Nils, zise Maja peste umăr. Helge era la câmp şi copiii la şcoală în Marnäs. Am încuiat casa şi am plecat de una singură pe alvar, cu un hârleţ de grădină într-o pungă de plastic.

Gerlof o văzu pe Maja chinuindu-se să deschidă un sipet de lemn pictat în albastru şi ornat cu trandafiri roşii aflat pe o etajeră sub televizor. Îl mai văzuse; era cutia ei de cusut. O aduse la masă şi o aşeză înaintea lui Gerlof.

— Am traversat şoseaua mare, continuă ea apoi, şi cam după o jumătate de oră am ieşit în alvar. Am găsit ce mai rămăsese din movila de pietre şi am încercat să-mi amintesc exact unde-l văzusem pe Nils săpând... şi până la urmă am reuşit.

Deschise capacul sipetului. Gerlof văzu foarfeci, aţe şi papiote şi se gândi la vremurile când obişnuia să coasă pânze sfâşiate. Apoi Maja ridică fundul fals şi-l dădu deoparte, iar Gerlof putu să vadă o casetă plată ce se afla în compartimentul secret de dedesubt.

O cutie de metal cu pete de rugină.

Sau aşa spera Gerlof, că era rugină.

— Aici e.

Maja scoase caseta şi i-o întinse. Gerloff auzi ceva zornăind înăuntru.

— Pot s-o deschid? întrebă el.

— Poţi să faci cu ea ce vrei, Gerlof.

Caseta n-avea încuietoare; o deschise cu multă atenţie.

Conţinutul ei scânteia.

Poate că în cutiuţă nu erau decât vreo douăzeci de bucăţele de sticlă, doar nişte flecuşteţe lucitoare — însă era greu să nu remarci şi altceva, ceva mai preţios. Mai era şi un crucifix alături de ele. Fără să fie expert, lui Gerlof i se păru că e făcut din aur pur.

Închise capacul înainte de a se simţi tentat să apuce pietrele şi să le învârtă între degete.

— Ai mai spus cuiva despre asta? întrebă cu voce scăzută.

— I-am spus bărbatului meu înainte să moară, răspunse Maja.

— Crezi că o fi spus şi altora?

— Nu vorbea despre asemenea lucruri cu alţii, zise Maja. Şi dacă ar fi făcut-o, mi-ar fi spus mai mult ca sigur şi mie. Nu aveam secrete între noi.

Gerlof o credea. Helge nu fusese genul vorbăreţ. Însă, într-un fel sau altul, zvonul că soldaţii pe care-i omorâse Nils avuseseră un soi de pradă de război adusă cu ei de peste mare începuse să se răspândească prin nordul Ölandului. Gerlof îi auzise şi el vorbind — la fel ca John şi Anders Hagman.

— Deci le-ai ţinut ascunse în tot timpul ăsta? rosti el.

Maja aprobă.

— Nu am făcut nimic cu ele, doar nu erau ale mele. Adăugă: Dar am încercat să i le dau o dată mamei lui Nils.

— A, da? Când a fost asta?

Maja se aşeză cu grijă pe scaunul de lângă el, iar Gerlof observă că-şi trăsese în aşa fel scaunul, încât genunchii să li se atingă pe sub picioarele cu decoraţiuni ale mesei.

— Pe la sfârşitul anilor 1960. Helge auzise că Vera Kant începuse să-şi vândă pământurile de pe coastă, rămăsese cam fără bani. M-am gândit deci că ar vrea înapoi pietrele...

— Ai fost la ea? întrebă Gerlof.

Maja încuviinţă.

— Am luat autobuzul de Stenvik şi am intrat în grădina casei ei... Era vară, aşa că uşa de afară era întredeschisă când am început să urc treptele, cu genunchii înmuiaţi. Mă temeam de Vera, cum se temea majoritatea...

Maja se opri, apoi continuă:

— Din casă se auzea o melodie la radio sau la un gramofon. Şi voci. Avea musafiri.

Gerlof înălţă capul.

— A avut câţiva ani menajeră, deci poate...

— Nu. Erau doi bărbaţi, îl întrerupse Maja. Am auzit două voci bărbăteşti din bucătărie. Una mormăia, cealaltă vorbea mult mai tare şi mai răspicat, aproape ca un căpitan...

— I-ai văzut pe vreunul? zise Gerlof.

— Nu, nu, se grăbi Maja să răspundă. Şi nici n-am stat să trag cu urechea... Am bătut la uşă îndată ce am terminat de urcat treptele. Vocile s-au oprit şi Vera a dat buzna pe verandă, închizând uşa de la bucătărie în spatele ei. A fost un şoc, să mă întorc după atâţia ani în sat şi s-o văd. Se subţiase şi se chircise... ca o funie uscată. Dar tot suspicioasă era; s-a uitat la mine de parcă aş fi fost vreun hoţ sau ceva. „Ce vrei?", m-a întrebat. Fără bună ziua, fără pic de politeţe. M-am pierdut complet cu firea. Aveam caseta în buzunar, dar n-am apucat să o scot. Am început să bolborosesc ceva despre Nils şi alvar... şi asta a fost probabil o prostie. A *fost* o prostie, fiindcă Vera a început să ţipe la mine să plec. Apoi s-a întors în bucătărie. Iar eu m-am întors acasă... şi după câţiva ani ea, desigur, a murit.

Gerlof dădu din cap. Vera murise pe aceeaşi scară interioară de pe care căzuse Julia. Întrebă:

— Ai auzit despre ce vorbeau? Cei doi?

Maja clătină din cap.

— N-am auzit decât câteva cuvinte înainte să bat, zise. Ceva despre dor. Era cel cu voce puternică, el a zis ceva despre dor: „Şi vă e tare dor unul de altul, cum să nu", sau ceva de felul ăsta.

Gerlof chibzui la ce auzise.

— Poate erau rude de-ale Verei, sugeră el. Rude de pe continent.

— Poate, zise Maja.

Se lăsă tăcerea. Gerlof nu mai avea întrebări; simţea nevoia să se gândească la toate astea.

— Păi... zise, întinzând mâna s-o bată uşor pe umăr pe Maja, însă ea se aplecă puţin înainte şi degetele lui îi atinseră obrazul.

Rămaseră aşa aproape fără voia lor, încremeniţi într-o mişcare ce deveni treptat o mângâiere.

Maja închise ochii.

Gerlof tresări şi se pregăti să se ridice.

— Păi... zise iarăşi. Nu pot... nu mai pot.

— Eşti sigur? întrebă Maja deschizând ochii.

Gerlof dădu trist din cap.

— Prea multă durere.

— Poate se mai duce odată cu primăvara, zise Maja. Se mai întâmplă uneori.

— Poate, spuse Gerlof, ridicându-se cât de repede putea. Mulţumesc pentru că ai stat de vorbă cu mine, Maja. N-o să mai spun nimănui. Ştii asta.

Maja rămase pe loc, aşezată la masă.

— E în regulă, Gerlof.

Gerlof îşi dădu seama că încă mai ţine caseta în mâna stângă şi o lăsă la loc pe masă. Însă Maja o luă, scoase crucifixul şi i-o înapoie.

— Ia-le tu, zise. Eu nu le mai vreau. E mai bine să le ţii tu.

— Dacă eşti sigură...

Dădu de câteva ori din cap, ca un soi de rămas-bun stângaci, şi plecă din camera Majei cu caseta în buzunar. Era rece şi grea şi zornăia uşor în ritmul paşilor săi pe coridorul pustiu.

Odată ajuns în camera lui, Gerlof închise uşa. De obicei n-o încuia, dar de data asta o făcu.

Prada de război, gîndi el. Soldaţii caută mereu prăzi. De unde oare luaseră sau obţinuseră pietrele preţioase? Mai murise cineva pentru ele, în afara soldaţilor înşişi? Şi unde să le pună? Gerlof se uită în jur. El n-avea cutie de cusut cu fund fals.

În cele din urmă se apropie de bibliotecă. Pe unul dintre rafturi se afla o corabie în sticlă, reprezentând ultima călătorie a bricului *Bluebird of Hull*, ca şi cum ar fi contemplat acea noapte furtunoasă de pe coasta de la Bohuslän. *Bluebird* se îndrepta spre stâncile din Bohuslän.

Gerlof luă sticla şi-i scoase dopul. Apoi deschise cutia şi cu grijă lăsă pietrele să cadă în sticlă. Scutură sticla ca să le aşeze la locul potrivit. Gata, dacă nu te uitai prea atent părea că pietrele erau stâncile pe care bricul avea să eşueze.

Deocamdată era de ajuns.

Gerlof puse la loc corabia pe raft şi ascunse caseta goală după un rând de cărţi de pe raftul cel mai de jos.

Tot restul serii, înainte să se bage în pat, nu se putu opri să nu arunce priviri către sticlă. După a douăsprezecea sau a cincisprezecea oară, începu să priceapă de ce Maja păruse atât de uşurată când îi înmânase cutia veche de metal.

În noaptea aceea, îl bântui singurul coşmar adevărat legat de vremea petrecută pe mare.

Visă că stătea pe puntea unui vas ce înainta lent pe Marea Baltică, undeva între capătul de nord al Ölandului şi insula Oaxen. Era ora amurgului, nicio pală de vânt, iar Gerlof să uita prelung către apele ce licăreau la orizont, fără nicio urmă de uscat nicăieri…

… Apoi surprinse cu privirea o mină veche, din al Doilea Război Mondial.

Plutea ceva mai jos de suprafaţă: o minge mare de metal negru acoperită de alge şi moluşte, iţindu-şi printre ape ţepii negri.

Nu se putea ocoli. Gerlof nu era în stare decât să privească mut cum chila navei şi mina lunecau nemiloase una spre cealaltă, din ce în ce mai aproape.

Se trezi brusc, plângând în întunericul de la azil, cu o clipită înainte ca mina să explodeze.

23

Duminică dimineaţă: Julia se postase la fereastra lui Astrid din sufragerie, cu cârjele sprijinite de spătarul scaunului, şi-o privea pe sora ei, Lena, şi pe soţul acesteia, Richard, cum îşi iau din nou în stăpânire maşina de pe muchia colinei.

Reuşise să ţină de maşină cu două săptămâni mai mult decât plănuise, dar acum se terminase. Era, probabil, mai bine aşa; oricum nu putea să conducă cu oasele rupte.

Lena şi Richard sosiseră sâmbătă pentru o vizită scurtă pe insulă; îl sunaseră pe Gerlof şi băuseră o cafea în Marnäs înainte să rămână peste noapte în cabana de vară. Veniseră de dimineaţă la Astrid Linder să o salute, cu intenţia clară că voiau să o ia pe Julia cu ei înapoi la Göteborg.

Nu se deranjaseră, fireşte, s-o informeze şi pe Julia despre planul lor. Ea nici măcar nu ştiuse că Lena şi Richard aveau de gând să apară, până ce nu văzuse Volvoul verde înaintând pe şosea şi oprind în faţa casei lui Astrid. Şi atunci fusese prea târziu să fugă.

— Bună! spuse Lena cu entuziasm când Astrid o lăsă înăuntru.

O îmbrăţişă pe Julia, făcându-i clavicula crăpată să-i trimită o săgeată de durere prin grumaz.

— Cum te simţi? o întrebă Lena uitându-se la cârje.

— Mi-e mai bine, răspunse Julia.

— A sunat tata şi ne-a spus ce s-a întâmplat, spuse Lena. Groaznic... Dar se putea şi mai rău... Aşa trebuie să te gândeşti, că se putea şi mai rău.

Atâta avea de spus soră-sa despre oasele rupte ale Juliei. Lena adăugă:

— E foarte drăguţ din partea lui Astrid că te lasă să stai aici, nu?

— Astrid e un înger, zise Julia.

Şi era adevărat. Astrid era un înger; îi plăcea să locuiască în pustiul liniştit din Stenvik, deşi îi mărturisise că se mai simţea singură uneori. Era totuşi văduvă şi singurul ei copil, o fată, era doctoriţă în Arabia Saudită şi suna acasă doar de Crăciun şi în mijlocul verii.

Richard n-avea de zis prea multe; îi făcu Juliei un semn nerăbdător din cap, nu-şi scoase jacheta cafeniu-deschis de toamnă şi începu să se uite la Rolexul de la mână după câteva minute. Nu era nicio îndoială că singurul lucru important pentru el era să aducă maşina înapoi în Torslanda, gândi Julia, pentru ca fiica lui s-o poată folosi.

Astrid le oferi cafeaua de dimineaţă şi biscuiţi, iar Lena se entuziasmă de cât de liniştit şi paşnic era Stenvikul în perioada asta din an, când nu se vedea picior de turist. Richard stătea ţeapăn lângă soţia lui şi nu scotea o vorbă. Julia luă loc la celălalt capăt al mesei de la fereastră, gândindu-se la casa Verei Kant din spatele copacilor înalţi.

— Bun, aşa deci, trebuie să ne gândim să facem o mişcare repede, zise Lena după ce îşi băură cafeaua. Avem drum lung până acasă.

Se ridică iute să strângă ceştile de cafea, în vreme ce Richard ieşi afară s-o ajute pe Astrid să repare o ţeavă ce dădea pe-afară în spatele casei.

Julia n-avea altceva de făcut decât să stea şi să se uite. N-avea picioare, nici slujbă şi nici copii. Dar viaţa, cumva, avea să meargă mai departe.

— Ce drăguţ din partea voastră că aţi venit! zise.

Lena încuviinţă din cap.

— Am hotărât pe loc că o să venim aici să te ajutăm să te întorci acasă, spuse ea. Fiindcă n-o să poţi conduce.

— Mulţumesc, zise Julia, dar nu-i nevoie. O să rămân.

Lena n-o asculta.

— Dacă te iau pe tine şi conduc Fordul, Richard poate duce Volvoul acasă, continuă în vreme ce lua de pe masă ibricul de cafea. Ne oprim de obicei să mâncăm de prânz în Rydaholm, au acolo un restaurant frumuşel.

— Nu pot să mă întorc fără Jens, zise ea. Trebuie să-l găsesc.

Lena se întoarse şi-o privi.

— Ce-ai spus? Dar nu sunt niciun fel de...

Julia clătină din cap, întrerupând-o.

— Ştiu că e mort, Lena, zise susţinând privirea surorii sale. E mort. Mi-am dat seama, dar nu despre asta e vorba. Vreau să-l găsesc doar, oriunde ar fi.

— Bine, bine. Tata e bucuros să te aibă aici, spuse Lena. Deci e absolut în regulă.

Da, mai bine decât să bea vin şi să bage pastile în faţa televizorului, simţind o apăsare grea în piept — anii în care durerea pierderii fiului ei devenise mai importantă decât toate amintirile fericite cu el ce i-ar fi putut oferi consolare; un hău negru de deznădejde în care se cufundase, care o împiedicase să aibă o viaţă.

Dar acum exista pace. Puţină pace.

La sfârşit, când erai îndeajuns de bătrân, tot ce conta era să te afli într-un loc în care să te simţi ca acasă, împreună cu oamenii care-ţi plăceau. Stenvikul, cu îngerul de Astrid. Şi Gerlof. Sau Lennart. Julia îi plăcea pe toţi.

Şi Lena îi voia binele. Julia ştia că până şi sora ei mai mare îi dorea binele.

— Bine, zise. Ne vedem în Göteborg.

Jumătate de oră mai târziu, Richard era în Volvoul mare şi verde din faţa casei lui Astrid, iar Lena intra în micul Ford.

Se aplecă înainte şi-i făcu din mână Juliei. Apoi porniră, Richard mai întâi şi apoi soră-sa.

Julia lăsă aerul să-i iasă din piept.

Cam la un minut după aceea, începu să sune telefonul din hol, dar nu reuşi să ajungă la el.

— Răspund eu, zise Astrid. Julia o auzi ridicând receptorul şi ascultând, apoi strigând spre ea: E poliţia, Julia, te caută pe tine... e Lennart.

Julia se putea deplasa mult mai uşor şi mai repede pe duşumelele netede cu o singură cârjă. Ajunse pe hol şi luă receptorul.

— Bună.

— Cum te mai simţi? întrebă Lennart.

— Mai bine, zise Julia. Timpul vindecă oasele rupte... şi Astrid are grijă de mine.

— Bun, spuse el. Am ceva veşti... dar poate că ai auzit deja.

— L-aţi găsit pe Nils Kant?

La celălalt capăt al firului, Lennart păru că oftează uşor.

— Cel care săpa în pivniţă nu era o fantomă, replică el. Nu ţi-a spus Gerlof?

— N-am prea avut ocazia să vorbim, spuse Julia.

— Tatăl tău m-a ajutat să-l identific pe posesorul cutiuţelor de tutun de prizat, zise Lennart. Ştii doar, cutiuţele de tinichea din pivniţa Verei.

— Cine era?

— Anders Hagman.

— Anders Hagman? făcu Julia. Adică Anders... de la camping? Băiatul lui John?

— El în persoană.

— Eşti sigur?

— Nu a recunoscut el însuşi, fiindcă n-am reuşit să avem o discuţie încă, spuse Lennart. Anders s-a dat la fund. Dar din toate indiciile rezultă că despre el e vorba.

— Deci nu Nils Kant a dormit în casă.

— Nu, zise Lennart. De obicei există câte o explicaţie simplă, Julia. Anders Hagman stă la câteva sute de metri mai încolo. I-a fost uşor să se strecoare în casa Verei după lăsarea serii.

— Dar de ce-a săpat?

— Sunt mai multe ipoteze. Am şi eu ideile mele, şi le-am discutat cu colegii din Borgholm, zise Lennart, după care întrebă: Îl ştii pe Anders? L-ai văzut vreodată când locuiai în Stenvik?

— Nu. E mai tânăr decât mine... cu patru sau cinci ani, spuse Julia, care îşi amintea vag de Anders Hagman de când era copil.

— Are o condamnare pentru agresiune, zise Lennart. Ştiai asta?

— Agresiune?

— A fost o încăierare de beţivi în camping, acum doisprezece ani. Anders s-a simţit ameninţat şi l-a doborât pe un tinerel din Stockholm. Am fost acolo personal şi l-am arestat. A primit pedeapsă cu suspendare şi amendă.

Câteva secunde se lăsă tăcerea.

— E suspectat de ceva acum? întrebă Julia. Îl urmăriţi?

— Nu, nu se pune problema că-l urmărim, zise Lennart. Vrem doar să-l găsim, să stăm un pic de vorbă... să aflăm ce căuta la Vera Kant. E vinovat de violare de domiciliu, oricum.

Şi eu la fel, cugetă Julia.

— N-o să-l întrebi nimic despre Jens? întrebă ea. Unde era când Jens a dispărut?

— Poate, zise Lennart. Crezi că ar trebui?

— Nu ştiu, răspunse Julia.

Nu mai ţinea minte dacă Anders Hagman îl întâlnise vreodată pe fiul ei. Dar trebuie să se fi întâmplat, nu? Pe timp de vară înotau la platformă, de unde se vedea campingul. Jens alergase pe toată plaja în slip şi pălărie de soare. Oare Anders stătuse pe creastă şi-l urmărise?

— E clar că Anders e în Borgholm. Îl găsim noi, zise Lennart. Dacă descoperim ceva interesant, te anunţ.

Gerlof o sunase şi el pe Julia după accident, dar Julia nu lăsase apelul să se transforme într-o conversaţie prelungită. Era stânjenită. Cu cât se gândea mai mult la felul în care intrase în casa Verei Kant şi la ideea ei că Jens ar fi putut fi acolo, cu atât se simţea mai prost.

Luni după-amiază, Gerlof apăru în cele din urmă în Stenvik, în maşina lui John Hagman, şi sună la uşă. Julia se luptă cu cârjele şi reuşi să deschidă; era singură. Astrid plecase la cumpărături în Marnäs.

Şoferul era John, dar rămase în maşină. Julia îl văzu tolănit după volan, gânditor.

— Am vrut să vin doar să văd cum îţi merge, zise Gerlof lăsat în băţ şi cu răsuflarea tăiată din pricina celor douăzeci de metri străbătuţi de unul singur de la maşină până la casă.

— Mă simt binişor, zise Julia, sprijinită în cârje. Ai ieşit undeva cu John?

— Ne ducem în Småland, o anunţă Gerlof.

— Când vă întoarceţi?

Gerlof hohoti scurt.

— Boel de la cămin m-a întrebat exact acelaşi lucru. Ar prefera să stau la mine în cameră din zori şi până-n seară. Dar cred că diseară, sau după-amiază târziu... Poate dăm şi pe la Martin Malm, dacă i s-a mai limpezit mintea vreun pic de data trecută.

— Are de-a face ceva cu Nils Kant? întrebă Julia.

— S-ar putea, zise Gerlof. O să vedem.

Julia dădu din cap — dacă nu voia să-i spună mai multe, nicio supărare.

— Am auzit de Anders Hagman, zise ea. Că ai spus poliţiei despre el.

— I-am menţionat numele... Nu cred că John e prea bucuros de asta, replică Gerlof. Dar tot i-ar fi aflat numele mai devreme sau mai târziu.

— Vor să discute cu el, zise Julia. Nu sunt sigură... dar e ca şi cum poliţia din Borgholm ar fi pe punctul să reînceapă cercetările. În legătură cu dispariţia lui Jens, adică.

— Hmm... cred că-s pe un drum greşit cu Anders. Şi la fel crede şi John, evident.

— N-o să-i îndreptaţi în direcţia bună, nu?

— Poliţia nu ascultă de nişte pensionari ca noi; şi mai ales când li se pare că avem idei prea trăsnite, zise Gerlof. Nu prezentăm încredere.

— Dar nu vă lăsaţi. Asta-i ceva de admirat.

— Da, zise Gerlof deschizând uşa. Facem şi noi ce putem.

— Căutaţi mai departe, n-are ce rău să facă, spuse Julia.

Comentariul era ironic, deşi ea n-o ştia — data următoare când avea să-l vadă, Gerlof avea să fie pe moarte.

— Ne mai vedem, zise Gerlof.

Ciudad de Panama, 1963

Panama City din Panama.

Blocuri înalte de apartamente şi colibe dărăpănate, lipite unele de altele. Maşini, autobuze, motorete şi jeepuri. Metişi, poliţie militară, bancheri, cerşetori, muşte bâzâitoare şi găşti de soldaţi americani pe bulevarde. Izul de benzină arsă, fructe putrezite şi peşte la grătar.

Nils Kant hoinăreşte zi de zi prin hăţişul de străduţe înguste; tălpile îl ustură în pantofi.

Caută marinari suedezi.

În Costa Rica nu-s de găsit — sau cel puţin Nils n-a dat peste niciunul. Ca să fie sigur că găseşte suedezi a trebuit să vină aici, în Ciudad de Panama.

Drumul către sud cu autobuzul durează şase ore. Nils a făcut cinci asemenea călătorii către zona canalului în aproape doi ani.

În canalul lung dintre oceane, vapoarele se înşiruie, pentru a evita ocolul lung pe la Capul Horn. Marinarii coboară pe uscat ca să se distreze în marele port. Unii rămân: vagabonzii.

Caută omul potrivit printre aceşti marinari uitaţi: cei ce se adună la docuri când sosesc vase din Scandinavia, la biserica scandinavă când se împarte de mâncare, şi care-şi petrec restul timpului pe lângă baruri şi dughene. Aceştia ar bea orice conţine alcool, de la rom columbian ieftin până la alcool rafinat din vax pentru ghete.

În a doua seară a celei de-a cincea vizite, rătăceşte pe trotuarele crăpate de ciment când vede deodată o siluetă umbrită ce strânge o sticlă, ghemuită într-un intrând întunecos, la câteva cvartale de biserica scandinavă. Mişcări lente, genunchi lăsaţi. Trăgându-şi nasul, tuşind şi duhnind a vomă.

Nils se opreşte înaintea lui.

— Ce faci? zise.

Vorbeşte suedeză. Nu are rost să piardă vremea cu cineva care nu înţelege pe loc ce spune.

— Ce? îl întreabă vagabondul.

— Am zis: ce faci?

— Eşti din Suedia?

Căutătura din ochii suedezului e mai degrabă plină de mâhnire şi de osteneală decât goală, barba îi e neîngrijită, însă ridurile din jurul gurii şi ochilor nu sunt foarte pronunţate. Omul ăsta n-a băut chiar atât de multă vreme, ca să nu mai vorbim de faptul că pare să aibă în jur de treizeci şi cinci de ani — cam de-o vârstă cu Nils.

Nils aprobă din cap.

— Vin din Öland.

— Öland?

Vagabondul ridică glasul şi tuşeşte.

— Öland, rahat... eu-s din Småland... rahat. Născut în Nybro.

— E mică lumea, zice Nils.

— Doar că... am pierdut vasul, a trecut prin canal.

— Chiar? Ce păcat!

— Anul trecut... Am pierdut... vasul trebuia să treacă după două zile. Sus, jos. Şi m-au arestat... o bătaie în bar, turnam bere direct din butoi.

Bărbatul îşi înalţă chipul, cu ochii luminaţi de un gând nou.

— Ai nişte bani?

— Poate.

— Cumpără ceva, atunci... nişte whisky... ştiu eu de unde.

Bărbatul vrea să se ridice, dar picioarele nu-l ascultă.

— Aş putea să mă duc şi să cumpăr o sticlă, zice Nils. O sticlă de whisky, şi-o putem bea împreună. Dar trebuie să mă aştepţi aici. O să mă aştepţi?

Bărbatul lasă capul în piept în semn că da şi se ghemuieşte iar.

— Cumpără ceva, îngână.

— Bine, spuse Nils și se îndreaptă de spate fără să-l privească în ochi. Poate ne împrietenim.

Cinci săptămâni mai târziu în Jamaicatown, cum se cheamă cartierul englezesc din Puerto Limón:

Pe placă stă scris *Tican Hotel*, dar nu-i tocmai un hotel, iar recepția nu-i nimic altceva decât o bucată crăpată de lemn pusă în echilibru pe două picioare de masă și un registru mâncat de mucegai. O scară exterioară duce la cele câteva camere de oaspeți mici de la etajul al doilea. Nils aude engleză, vorbită tare în clădirea de vizavi.

Urcă tăcut treptele, trece de un gândac gras și lucios care stă în drum. Ajunge în veranda îngustă de la etajul doi și bate la a doua ușă dintr-un șir de patru.

— Da, domnule, se aude dinăuntru o voce, iar Nils deschide ușa.

E a treia oară când îl vede pe suedezul care a promis că-l ajută să se întoarcă acasă. Suedezul stă pe singurul pat din camera de hotel încinsă, printre cearșafuri făcute ghem și perne cu pete maronii, la bustul gol și lucind de sudoare. În mână are un pahar. Un ventilator mic bâzâie în neștire pe biroul de lângă pat.

Bărbatul la care Nils a început să se gândească spunându-i Insularul. Acesta nu i-a povestit de unde-i de fel, dar Nils l-a ascultat atent când vorbea și crede că a detectat un accent slab de Öland. Și-a mai dat seama că omul cunoaște bine insula. Oare s-a mai întâlnit cu Nils pe acolo?

— Intră, intră.

Suedezul zâmbește și se lipește cu spatele de perete, arătând cu bărbia către o sticlă de rom din Indiile de Vest.

— Bei ceva, Nils?

— Nu.

Nils închide ușa după el. S-a lăsat de băut. Nu de tot, dar aproape.

— Limón e un orășel minunat, Nils, zice bărbatul de pe pat, iar Nils nu sesizează în vocea lui niciun pic de sarcasm. Am ieșit azi la o plimbare și am dat peste un bordel cum scrie la carte, din pură întâmplare, în nişte camere din spatele unui bar. Grozave femei. Sigur că nu m-am înfruptat, ca să vorbesc politicos... Am băut ceva şi am plecat.

Nils dă scurt din cap şi se sprijină de uşa închisă.

— Am găsit pe cineva, zice. Un candidat bun.

Se simte încă stânjenit să vorbească suedeza cu voce tare, după optsprezece ani peste graniţă. Se poticneşte căutându-şi cuvintele.

— Şi el e din Småland.

— Bun, e bine aşa, zice suedezul. Unde? În Panama City?

Nils încuviinţează.

— L-am luat cu mine... controlul e mai strict la graniţă, a trebuit să dau mită, dar a mers bine. E în San José acum, la un hotel ieftin. Şi-a piedut paşaportul, dar am făcut cerere pentru unul nou la ambasada Suediei.

— Bine, bine. Cum îl cheamă?

Nils clatină din cap.

— Fără nume, zice. Tu nu mi l-ai spus pe al tău.

— N-ai decât să-l citeşti jos în registru, zice omul de pe pat. Am semnat acolo. Trebuie să faci asta.

— L-am văzut, zice Nils.

— Şi?

— Scria Fritiof Andersson, spuse Nils.

Bărbatul dă din cap satisfăcut.

— Poţi să-mi spui Fritiof, e în regulă.

Nils scutură din cap.

— Ăsta-i un nume dintr-un cântec vechi marinăresc — vreau să-ţi ştiu numele adevărat.

— Numele meu nu-i important, spuse bărbatul fixându-l cu privirea. Fritiof e numai bun. Nu crezi?

— Poate, spune Nils, dând din cap cu îndoială. Pentru moment.

— Bun.

Fritiof îşi şterge pieptul şi fruntea cu un cearşaf.

— Şi acum ar trebui să mai lămurim câte ceva. O să...

— Chiar te-a trimis mama mea?

— Deja ţi-am spus asta.

Bărbatului de pe pat nu-i prea place să fie întrerupt.

— Ar fi trebuit să fi trimis o scrisoare cu tine, zice Nils.

— O să vină mai târziu, răspunde Fritiof. Ai bani, nu? Erau de la maică-ta.

Ia o gură de alcool.

— Dar sunt alte lucruri de pus la punct acum... Mă întorc acasă în două zile. N-o să mai auzi de mine un timp. O să mă întorc după ce e gata totul, şi atunci o să fie ultima oară. Cam cât crezi că o să dureze?

— Păi... două săptămâni, poate. Trebuie să-şi ia paşaportul şi să ajungă aici, zice Nils.

— Frumos, aprobă Fritiof. Nu-l scăpa din vedere şi fă totul ca la carte. Apoi o să te poţi întoarce acasă.

Nils încuviinţează.

— În regulă, spune Fritiof ştegându-şi din nou faţa.

Cineva râde tare pe stradă, se aude huruitul unei motorete. Nils nu vrea decât să deschidă uşa şi să iasă din odaia asta împuţită.

— Cum e, apropo? întreabă omul întinzând capul înainte.

— Cum e ce? zice Nils.

— Sunt un pic curios.

Bărbatul care îşi spune Fritiof Andersson zâmbeşte printre aşternuturile jegoase.

— Mă întrebam şi eu, Nils, din pură curiozitate... cum te simţi când omori pe cineva?

24

Gerlof şi John traversară podul, trecură pe lângă Kalmar, apoi înaintară spre nord pe coasta din Småland. Niciunul nu se arătă prea vorbăreţ pe parcursul călătoriei.

Gerlof se gândea îndeosebi la faptul că devenise din ce în ce mai greu pentru el să părăsească azilul din Marnäs — Boel îl interogase amănunţit, în această dimineaţă, despre locul în care se ducea şi despre perioada în care avea să fie plecat. În cele din urmă, zisese, bătând un apropo, că era probabil prea sănătos ca să poată sta la cămin.

— Există o sumedenie de oameni în vârstă cu probleme de mobilitate în nordul insulei care ar vrea să capete un loc aici, Gerlof, zisese Boel. Trebuie să ne asigurăm că priorităţile noastre sunt corecte. Mereu.

— Chiar aşa, zisese Gerlof şi-o luase din loc sprijinit în baston.

N-avea el dreptul la îngrijire? Când abia dacă putea face zece metri fără ajutor? Boel ar fi trebuit să se bucure că mai ieşea şi el la aer curat, cu prieteni vechi precum John. N-ar fi trebuit?

— Deci Anders a şters-o, zise în cele din urmă Gerlof, când nu mai erau decât câţiva kilometri până la Ramneby.

— Da, spuse John.

Se menţinea întotdeauna în limita de viteză când conducea, aşa că un şir lung de maşini se îmbulzea în spatele lui.

— Presupun că i-ai spus că îl caută poliţia, zise Gerlof.

John rămase tăcut, mulţumindu-se să aprobe din cap.

— Nu ştiu dacă a fost o idee aşa de bună, zise Gerlof. Ăştia de la poliţie au tendinţa să se simtă călcaţi pe bătături dacă nu vrei să vorbeşti cu ei.

— Vrea doar să fie lăsat în pace, rosti John.

— Nu sunt sigur că o idee aşa de bună, zise din nou Gerlof.

John amuţi.

— Ai vorbit cu Robert Blomberg când ai fost prin Borgholm săptămâna trecută? întrebă el după o vreme. Vânzătorul de maşini, vreau să zic.

— L-am văzut, zise Gerlof. Era în sala de expoziţie. N-am stat de vorbă... nici nu ştiam ce să-i spun.

— Ar putea fi Kant?

— Dacă mă întrebi aşa de-a dreptul... m-am gândit la asta şi nu cred că ar putea. Pare puţin probabil ca un individ cum e Nils Kant să se fi întors cu un nume nou din America de Sud şi să fi reuşit să să amestece prin Borgholm şi să-şi facă o viaţă nouă.

— Poate.

Trecură, în câteva minute, pe lângă indicatorul galben ce-i anunţa că intrau în Ramneby. Era unsprezece fără un sfert dimineaţa. Un camion cu remorcă încărcat cu o mulţime de trunchiuri de copaci proaspăt retezate trecu pe lângă ei bubuind.

Gerlof nu mai fusese până atunci la Ramneby, nici cu maşina şi nici pe apă; doar trecuse pe lângă el. Satul propriu-zis nu era mai mare decât Marnäs şi îl străbătură curând, virând în direcţia fabricii de cherestea.

Gaterul era închis cu o poartă mare de oţel; în faţă era o parcare, unde John îşi lăsă maşina.

Gerlof îşi luă servieta; se apropiară de poarta cea lată şi sunară la interfon. După un timp, din difuzorul de lângă sonerie se auzi un cârâit.

— Alo? zise Gerlof, neştiind dacă să vorbească spre sonerie sau spre difuzor, sau poate către văzduh. Alo... Am vrea să vizităm Muzeul Lemnului. Puteţi deschide poarta?

Difuzorul rămase mut.

— Te-au auzit? şopti John.

— Nu ştiu.

Gerlof auzi un croncănit deasupra lui; întorcând capul, zări două ciori într-un mesteacăn desfrunzit. Ciorile cârâiau în neştire, iar Lui Gerlof i se păru că sunau diferit de ciorile de pe insulă. Aveau şi păsările accente diferite?

Apoi observă că cineva se apropia din spatele porţii, un bărbat mai în vârstă cu şapcă şi jachetă neagră căptuşită, înaintând aproape la fel de încet ca Gerlof însuşi. Omul apăsă un buton de cealaltă parte şi poarta se deschise.

— Heimersson, zise bărbatul întinzând mâna.

Gerlof i-o strânse.

— Davidsson, zise.

— Hagman, spuse John.

— Am vrea să vizităm Muzeul Lemnului, repetă Gerlof. Am sunat ieri...

— E-n regulă, zise Heimersson întorcându-se să le arate drumul. Aţi făcut bine. Muzeul e deschis de obicei doar vara. Inclusiv august. Dar dacă suni înainte, de obicei e în regulă.

Ajunseseră acum în zona atelierelor. Gerlof se aşteptase ca mirosul de buşteni proaspăt tăiaţi să-i umple nările şi să vadă grupuri de bărbaţi cu şepci cărând scânduri printre grămezi de rumeguş — era ca de obicei prins în trecut. Nu văzu însă decât poteci şi pete de catran printre clădiri uriaşe, plumburii, din oţel şi aluminiu. Pe ele erau panouri mari pe care scria MATERIAL LEMNOS RAMNEBY.

— Am lucrat aici patruzeci şi opt de ani, zise peste umăr Heimersson în direcţia lui Gerlof. Am început la şaisprezece ani şi aici am rămas. Aşa s-au potrivit lucrurile. Acum am grijă de muzeu.

— Venim din satul de baştină al proprietarilor, zise Gerlof. Din nordul Ölandului.

— Proprietarii?

— Familia Kant.

— Nu mai sunt ei proprietarii, zise Heimersson. Au vândut gaterul la sfârşitul anilor 1970, la moartea lui August Kant. E o companie forestieră în Canada care deţine acum Ramneby.

— Fostul proprietar... August Kant, zise Gerlof. L-aţi întâlnit?

— Dacă l-am întâlnit? zise Heimersson, zâmbind de parcă întrebarea ar fi fost amuzantă. Zi de zi l-am întâlnit. Mereu în

MG-ul lui hodorogit... Oricum, am ajuns. Ăsta e vechiul birou, către sfârşit devenise prea mic.

Pe un panou de lemn de deasupra uşii se vedea scris MUZEUL LEMNULUI. Heimersson deschise, intră şi aprinse lumina.

— Aşa... sunteţi amândoi bine-veniţi. Vă costă treizeci de coroane de persoană.

Trecuse după o tejghea pe care trona o casă de marcat arhaică, imensă.

Gerlof plăti pentru amândoi şi căpătă două bilete exact ca acelea pe care le găsise în portofelul lui Ernst, apoi intrară în muzeu.

Nu era mare, avea doar două încăperi legate printr-un coridor scurt. Îm mijlocul sălii se aflau nişte fierăstraie vechi şi echipament de măsurat, iar pe pereţi erau fotografii. Multe fotografii alb-negru, înrămate şi puse sub sticlă, fiecare cu eticheta ei care explica ce şi cum. Gerlof se uită îndelung la fotografiile de grup ale muncitorilor, la lucrătorii forestieri cu fierăstraie în mâini şi la fotografii cu nave ancorate, ale căror punţi erau pline cu maldăre de buşteni.

— În cealaltă sală sunt fotografii mai recente, zise Heimersson din spatele lui.

— Da? spuse Gerlof.

Ar fi preferat să fie lăsat singur să se uite; observă că şi John se ţinea grijuliu la distanţă de ghid.

— Avem acolo şi primul nostru computer, zise Heimersson. Ăsta-i progresul... calculatoarele se ocupă cu tăierile în zilele noastre; eu personal nu ştiu cum funcţionează, dar pare foarte eficient.

— Mda.

Gerlof cerceta mai departe fotografiile alb-negru.

— Ramneby exportă lemn prelucrat tocmai până în Japonia, zise Heimersson. Nu cred că aţi ajuns vreodată până acolo, nu?

— Nu, răspunse Gerlof, grăbindu-se să adauge: Dar gresia de pe insulă a ajuns pe podeaua catedralei Sfântul Paul din Londra.

Heimersson nu răspunse, aşa că Gerlof schimbă subiectul:

— Un prieten de-al nostru a fost pe-aici luna trecută, de fapt. Aici în muzeu. Ernst Adolfsson.

— Din Öland?

Gerlof dădu din cap că da.

— Era pietrar de meserie. A fost pe la mijlocul lui septembrie.

— Da, mi-l amintesc foarte bine, zise Heimersson. Am deschis muzeul special pentru el, ca şi pentru dumneata. M-am bucurat să-l cunosc. Zicea că locuieşte pe insulă, dar că de fel era de aici din sat.

— Din Ramneby? zise Gerlof.

— Da. A crescut în sat, apoi s-a mutat pe Öland.

Era un lucru nou pentru Gerlof, care nu-l auzise în viaţa lui pe Ernst să vorbească despre satul lui natal.

Mai făcu câţiva paşi şi o văzu: fotografia cu Martin Malm şi August Kant, unul lângă altul la portul fabricii de cherestea, stând rigizi în faţa unui rând de muncitori mai tineri.

O întâlnire de afaceri prietenească pe cheiul fabricii, 1959 zicea banda de hârtie dactilografiată de sub poză, în ciuda faptului că doar un singur bărbat din grup arbora un zâmbet prietenos. Restul, inclusiv Martin şi Kant, se uitau în aparat cu expresii serioase.

1959. Aşadar cu câţiva ani înainte ca Martin să-şi fi cumpărat primul vas de mare tonaj, gândi Gerlof.

Pe această copie a fotografiei, mai mare decât cea din carte, mâna de pe umărul lui Martin se putea vedea cu claritate; era un semn evident de prietenie. Cu siguranţă că lui Gerlof nu i-ar fi trecut prin minte niciodată să-şi aşeze o mână pe umărul lui Martin Malm; nu era genul care să încurajeze vreo formă de intimitate. Însă August Kant n-avusese nicio problemă cu asta.

— E unul dintre prietenii noştri, zise Gerlof arătând spre figura lui Martin Malm. Un căpitan de pe Öland.

— A, da, făcu Heimersson, fără să pară prea interesat. Pe vremuri erau mereu cargoboturi aici... duceau lemn pe Öland. Nu prea aveţi cine ştie ce codri pe acolo, nu-i aşa?

— Am avut codri, dar au fost ciopârţiţi de oamenii de pe continent, zise Gerlof.

Arătă din nou spre fotografie.

— Şi ăsta-i August Kant, aşa-i?

— Patronul, da.

— A avut un nepot destul de celebru, zise Gerlof. Nils Kant.

— Mda, spuse Heimersson. Am auzit de el — a omorât un poliţist. Am citit şi prin ziare. Dar a murit, nu? A fugit în străinătate şi a murit.

— Da, zise Gerlof. Dar a mai fost pe aici vreodată, înainte de asta?

— Nu cred că patronul îl avea prea mult la inimă pe Nils, spuse Heimersson. Nu vorbea niciodată de nepotul lui. Aşa că nimeni altcineva nu vorbea, dacă patronul era prin preajmă.

— Poate nu voia să iasă la iveală că ştia unde era Nils? zise Gerlof.

— Tot ce se poate, răspunse Heimersson. Dar Nils a fost pe aici după ce l-a omorât pe poliţist.

— A fost? Şi s-a întâlnit cu unchiul lui?

— Nu ştiu. Dar s-a învârtit o vreme pe-aici... l-au văzut oamenii în pădure, zise Heimersson arătând către poză. Gunnar, îl vezi aici, era ucenic ca şi mine pe-atunci, şi s-a lăudat că se întâlnise cu el şi primise bani de la el. Dar el se lăuda întruna... ţin minte doar că cineva a anunţat în cele din urmă poliţia, le-a spus că Nils Kant era pe aici. Au venit şi au supravegheat joagărul câteva zile, în caz că apare. Toţi erau un pic agitaţi... dar ne-am văzut de treabă, fireşte. Şi ucigaşul s-a ţinut departe.

Lui Gerlof i se păru că aproape îl vede pe tânărul Nils furişându-se pe lângă clădirea administraţiei din cealaltă parte a fabricii, ghemuindu-se la pământ şi încercând să se uite pe fereastră căutându-l pe unchiul August.

— Prietenul nostru, Ernst, a adus vorba despre poza asta de pe chei? întrebă Gerlof.

Heimersson se gândi.

— Da, zise. S-a oprit la aceea şi a vrut să afle numele lor.

— Numele? Numele lucrătorilor?

— Da. Şi i le-am spus pe cele pe care le ţineam minte. Când îmbătrâneşti mai uiţi asemenea lucruri, de exemplu acum nu mai pot să...

— Ai putea dumneata să-mi spui şi mie cum îi chema? îl întrerupse Gerlof.

Scosese din servietă caietul şi un pix.

— Nicio problemă, zise Heimersson. Aşa, să vedem, de la stânga...

Erau trei bărbaţi în rând ale căror nume Heimersson nu şi le putea aminti, probabil marinari, dar celelalte nume Gerlof le trecu în caiet: Per Bengtsson, Knut Lindkvist, Anders Åkergren, Claes Frisell, Gunnar Johansson, Jan Ekendahl, Mikael Larsson. Se uită la listă apoi, dar fără să recunoască nici măcar un nume. Tot nu pricepea ce căutase Ernst.

Heimersson porni vesel înainte. Le deschise drumul pe coridor către cealaltă sală.

— Aici e primul nostru computer... mare cât o casă. Dar aşa erau pe atunci.

Gerlof dădu absent din cap şi-l lăsă pe Heimersson să-i arate încăperea în care era prezentată dezvoltarea tehnică a fabricii şi a industriei lemnului în general. Era în principal vorba despre statistici şi maşinării mari.

— E chiar foarte interesant, zise Gerlof după zece minute. Mulţumim mult.

— Cu plăcere, răspunse Heimersson. E întotdeauna o plăcere să cunoşti oameni pe care-i interesează lemnul.

Îi conduse până afară şi arătă cu mâna către una dintre clădirile de oţel.

— Tocmai am montat o instalaţie cu raze X ca să garantăm calitatea lemnului, zise. Aţi vrea poate s-o vedeţi?

Gerlof surprinse un uşor semn de negare din partea lui John, care se săturase de atâta lemnărie.

— Mulţumesc, spuse, dar cred că ar fi mult prea tehnic pentru noi. Am vrea însă să mergem până la port şi să aruncăm o privire, dacă e în regulă. Singuri.

— Portul? zise Heimersson. Eu nu i-aş spune aşa. E prea mică apa pentru vase mari. Tot lemnul de la noi e transportat cu camionul.

— Totuşi am vrea să ne uităm, insită Gerlof.

— Bun, spuse Heimersson. Atunci să închid muzeul.

Avea dreptate — Gerlof văzu că nu era cine ştie ce port după ce străbătură cei cam o sută de metri până la apă. Abia dacă exista ceva ce putea fi numit chei, asfaltul era crăpat, iar lespezile pătrate de granit din care fusese făcut odată se desprinseseră lăsând găuri între ele.

Alături de chei era o platformă de lemn ce se întindea cam zece metri în apă. Şi aceea trebuia reparată, în opinia lui Gerlof. Oare nu era destul lemn la gatere ca să se facă asta?

O barcă lungă de lemn se legăna pe apă lângă platformă, aşteptând tăcută ca stăpânul ei s-o tragă pe mal înainte de furtunile iernii.

Vântul bătea dinspre continent, rece şi tăios, iar Ölandul abia se zărea, ca o panglică întunecată la orizont. Deşi coasta continentală era frumoasă, cu insulele şi golfuleţele ei, Gerlof tânjea deja să revină pe insulă.

— Presupun că aici andocau vasele lui Martin Malm, zise.

— Aşa e, spuse John. Poza a fost făcută aici.

Nu mai era mare lucru de văzut; Gerlof simţea frigul pătrunzându-i prin palton. N-avea chef să urce pe platformă pe vântul ăsta, şi când John începu să se depărteze îl urmă.

Pe drumul de întoarcere, Gerlof se opri şi se uită la spaţiul deschis dintre clădirile fabricii. Era la fel de pustiu.

Şi în acea clipă, se simţi izbit de o certitudine absolută. Nu avea pic de logică; se ivise din subconştientul lui ca un peşte negricios, apărând şi zbătându-se chiar sub suprafaţa apei, şi până să apuce să gândească, gura i-o luă înainte şi rosti:

— A început aici.

— Ce anume? făcu John.

— Totul a început aici. Nils Kant şi Jens şi... Nepotul meu a murit din cauza a ceva ce a început aici.

— Aici în Ramneby?

— Da, aici. La fabrica de cherestea.

— Cum poţi şti aşa ceva?

— O simt, rosti Gerlof, auzind cât de prostesc suna replica lui.

Însă trebuia să continue:

— A fost un soi de întâlnire, când a venit Nils... Probabil s-a întâlnit cu unchiul August şi au făcut un fel de înţelegere. Aşa trebuie să se fi întâmplat.

Însă deja sentimentul de siguranţă începea să se spulbere.

— Cum spui tu. Acum putem merge acasă? zise John.

Gerlof lăsă capul în jos şi porni.

Era acum singur în maşina lui John. Automobilul era parcat lângă casele de piatră din Larmgatan, în mijlocul Kalmarului. John voise să se oprească şi să-şi viziteze sora, pe Ingrid, înainte să se întoarcă pe insulă.

Gerlof cugeta febril. Obţinuseră ceva după vizita la muzeu? Nu era sigur.

De cealaltă parte a străzii, uşa blocului în care locuia Ingrid se deschise şi John ieşi. Veni direct la maşină şi deschise portiera şoferului.

— Era bine Ingrid? întrebă Gerlof.

John se aşeză la volan fără să răspundă. Apoi porni motorul şi demară. Trecură în tăcere prin Kalmar şi drept înainte pe autostrada către Öland, dar când ajunseră la pod, Gerlof socoti că tăcerea durase prea mult.

— S-a întâmplat ceva? întrebă. A păţit ceva Ingrid?

John încuviinţă cu o aplecare scurtă a capului.

— Poliţia a pus mâna pe Anders, zise. L-au ridicat de acolo la prânz.

— De unde? De la Ingrid?

John făcu semn că da.

— Anders era la mătuşa lui. Se ascundea acolo. Şi acum l-au arestat.

— Arestat — eşti sigur? zise Gerlof. Poliţia arestează numai dacă e de părere că...

— Ingrid zice că au intrat fără să bată la uşă, îl întrerupse John. Au intrat şi i-au spus lui Anders că trebuie să meargă cu ei la Borgholm. Au refuzat să răspundă la întrebările ei.

— Ştiai că e în Kalmar?

John, fără să spună nimic, dădu iarăşi din cap.

— Cum ziceam de dimineaţă, spuse Gerlof cântărindu-şi cuvintele, nu-i niciodată o idee bună să o ştergi când vrea să vorbească poliţia cu tine. Le întăreşte bănuielile.

— Anders n-are încredere în ei, zise John. A încercat să prevină încăierarea aceea de la camping. Doar că el a nimerit la tribunal, nu oamenii aceia din Stockholm.

— Ştiu, spuse Gerlof, şi a fost greşit.

Chibzui o vreme, apoi întrebă pe un ton cât mai bănuitor cu putinţă:

— Dar... dacă poliţia crede că Anders ar putea avea ceva de-a face cu dispariţia nepotului meu şi ar vrea să vorbească cu el despre asta... ar exista motive ca ei să aibă dreptate? Doar îl ştii pe Anders mai bine decât oricine... Ai avut vreodată vreo bănuială?

John clătină din cap.

— Anders e om de treabă.

— Eşti foarte convins.

— Singurul lucru prostesc pe care l-am văzut să-l facă, zise John, a fost odată când se strecura prin tufele de ienupăr de la platformă. Pândea nişte fete care se schimbau ca să înoate. Avea pe atunci doisprezece sau treisprezece ani. I-am spus să nu mai facă niciodată aşa ceva. Şi din câte ştiu nici n-a mai făcut.

Gerlof dădu din cap aprobator.

— Nu-i cine ştie ce, zise.

— E om de treabă, repetă John. Şi cu toate astea, l-au arestat.

Maşina traversase podul; erau înapoi pe insulă.

Gerlof căzu pe gânduri, cu privirea pierdută pe alvarul măturat de vânt ce se întindea la est de şoseaua principală. Dădu iarăşi din cap.

— Bun, să mergem la Borgholm, zise. O să mai vorbesc pentru o ultimă oară cu Martin Malm. O să-mi spună ce s-a întâmplat cu adevărat.

25

— Nu eu o să vorbesc cu Anders Hagman, îi zise Lennart Juliei în drum către Borgholm, în maşina de poliţie. Vine un inspector din Kalmar; se pricepe la asemenea lucruri.

— O să fie lung interogatoriul? zise Julia privindu-l.

Purta o uniformă nouă, o jachetă matlasată cu însemnul poliţiei pe umăr. Îmbrăcat de oraş.

— Nu cred că-i putem spune interogatoriu, zise Lennart repede. E doar o discuţie, o conversaţie. N-a fost arestat sau reţinut sau ceva de genul ăsta. Nu există dovezi pentru aşa ceva, dar dacă Anders admite că el a intrat în casa Verei Kant şi că ale lui erau bucăţile tăiate din ziare, atunci or să-l întrebe şi despre băiatul tău. Şi putem atunci să vedem ce are de spus Anders.

— Am încercat să-mi amintesc dacă... dacă i-a arătat lui Jens vreun interes, de orice fel, zise Julia. Dar nu reţin aşa ceva.

— E bine. N-ar trebui să suspectezi oamenii de tot soiul de lucruri.

Lennart o sunase când îşi bea cafeaua de dimineaţă cu Astrid, marţi. Îi comunicase că Anders Hagman fusese găsit la Kalmar şi dus la Borgholm. Într-o jumătate de oră, apăruse s-o ia cu maşina de poliţie. Julia se simţea recunoscătoare că Lennart îi dăduse voie să se implice în anchetă, sau ce era, chiar de la început, dar era totodată neliniştită fiindcă nu ştia ce se aşteaptă de la ea.

— N-o să trebuiască să stau în aceeaşi cameră cu el, nu? zise ea. Nu cred că...

— Nu, nu, zise Lennart. Or să fie doar Anders şi Niklas Bergman, inspectorul din Kalmar.

— Aveţi pereţi cu oglinzi... sau ceva? întrebă Julia.

— Nu, nimic de genul ăsta, spuse el. Astea apar mai mult prin serialele americane, când ai identificări cu martorii şi lucruri din astea surescitante. Uneori facem înregistrări video, dar nici asta foarte des. Cred că prin Stockholm sunt situaţii în care fac identificări cu martori, dar pe-aici nu.

— Crezi că a fost el? întrebă Julia când opriră la primele semafoare din Borgholm.

Lennart scutură din cap.

— Nu ştiu. Dar de vorbit cu el trebuie să vorbim.

Secţia de poliţie din Borgholm era pe una dintre străzile ce dădeau în bulevardul principal. Lennart parcă maşina şi deschise torpedoul. Julia îl urmări cum răscoleşte printre hârtii, cărţi de vizită şi pacheţele de gumă.

— Să nu uit asta, zise. Nu că mi-ar trebui, dar n-o pot lăsa în maşină.

Îşi scoase arma, aflată într-un toc negru cu inscripţia GLOCK imprimată în piele. Lennart îşi prinse iute pistolul la şold şi aşteptă ca Julia să se dea jos din maşină, balansându-se în cârje, apoi o conduse către secţia de poliţie. Julia trebui să zăbovească în camera de aşteptare. Arăta ca orice încăpere de genul acela, însă în colţ era un televizor; se descoperi privind acelaşi canal american de cumpărături pe care-l urmărea de obicei acasă în Göteborg pe timpul zilei.

Acum i se părea de neînţeles. Cum se putuse gândi vreodată că un canal de cumpărături TV ar fi fost interesant de privit?

Puţin înainte de ora două, Lennart se întoarse în cameră.

— Asta e, spuse. Deocamdată. Vrei să mergem să luăm de mâncare?

Julia încuviinţă, nevrând să-şi arate curiozitatea. Lennart avea să-i spună totul la momentul potrivit. Îl urmă afară din secţie, în cârje.

— Anders mai e acolo? întrebă când ieşiră în aerul rece de pe Storgatan.

Lennart făcu din cap că nu.

— A fost lăsat să se întoarcă la apartamentul lui din Borgholm.

Mergea cu paşi rari pe trotuar, potrivindu-şi mersul după cel al Juliei. Aceasta încerca să ţopăie pe cârje cât de repede putea, însă vântul era rece ca gheaţa şi-i amorţea degetele de la mâini.

Lennart adăugă:

— Sau apartamentul maică-sii, nu ştiu sigur. Dar a promis că nu dispare, în caz că mai avem de vorbit cu el... Ce zici de mâncare chinezească? Mi-a ajuns atâta pizza.

— Dacă nu-i departe, spuse Julia şi-l lăsă pe Lennart să o conducă la un restaurant chinezesc de lângă biserica din Borgholm.

În restaurant mai rămăseseră doar câţiva clienţi; Lennart şi Julia îşi puseră hainele în cuier, apoi luară loc la o masă de lângă fereastră. Julia privi clădirea albă a bisericii de afară şi-şi aminti vara fierbinte în care primise acolo prima împărtăşanie; era îndrăgostită de un băiat din clasa ei de religie... Cum îi spunea? Atunci fusese important, însă nu-şi mai putea aminti.

— Dar ce căuta Anders în casă? întrebă ea cu voce scăzută după ce comandară un meniu cu cinci feluri pe care urmau să-l împartă. A zis?

— Da... Cică săpa după diamante, spuse Lennart.

— Diamante?

Lennart dădu din cap şi îşi aruncă privirea pe fereastră.

— Un zvon vechi... L-am auzit şi eu: germanii pe care i-a ucis Nils Kant aveau lucruri furate cu ei, pe care le trecuseră peste Marea Baltică. Diferite pietre preţioase, aşa ziceau oamenii. Lui Anders i-a intrat în cap că Nils le îngropase în beci înainte s-o ia din loc. Aşa că a tot săpat... dar n-a dat niciodată peste ele, zise Lennart, completând apoi: Aşa spune el, cel puţin. E cam ciudat de felul lui.

— Şi tăieturile?

— Astea erau într-un dulap, le-a găsit şi le-a pus pe perete. Anders crede că Vera le-a păstrat.

Lennart o privi.

— Şi ştii ce mai zice? Că a simţit prezenţa Verei Kant acolo. Spirite...

— Înţeleg, fu tot ce rosti Julia.

Nu voia să-i spună că bănuia acelaşi lucru. Nu voia să se mai gândească nici măcar o clipă la noaptea aceea petrecută în casa Verei.

Julia mai avea o întrebare, dar nu era sigură dacă voia să o rostească. Chiar înainte să le vină mâncarea, Lennart îi răspunse fără să fie întrebat:

— Anders zice că nu l-a văzut pe fiul tău în ziua aceea de toamnă. I s-a pus o întrebare directă şi a zis că nu ştie nimic. În ziua aceea a stat în casă, era prea ceţos şi umed afară, şi a auzit ce s-a întîmplat când a cerut voluntari pentru căutări.

Continuă:

— Niklas Bergman a avut impresia că Anders a spus adevărul. Era la fel de deschis în privinţa asta ca şi în privinţa faptului că a intrat prin efracţie în casa Verei.

Julia dădu din cap, fără cuvinte.

— Deci nu cred că ajungem undeva cu asta, continuă Lennart. Decât dacă apare ceva nou.

Julia lăsă din nou capul în jos. Îşi privi mâinile şi zise:

— Am încercat să mă desprind... să nu mă îngrop în trecut. Mai înainte n-a mers prea grozav, însă toamna asta a fost mai bine. Un pic mai bine. Am fost în stare să jelesc... nu puteam înainte.

Ridică ochii spre Lennart.

— Şi cred că mi-a făcut bine să vin iarăşi pe insulă... să-l văd pe tata iar. Şi pe tine.

— Chiar mă bucur să aud asta, spuse Lennart. Şi eu am fost blocat în trecut, multă vreme.

Tăcu puţin, apoi vorbi iar:

— Şi uneori mă simţeam al naibii de rău, până ce mi-am dat seama că nu-mi făcea nicio bucurie să mă răzbun pe oameni. Trebuie să mergi mai departe. Ce ţi se întinde în faţă e greu de anticipat, dar n-ai încotro.

— Da, îngână Julia. Trebuie să laşi morţii să se odihnească în pace.

Puerto Limón, iulie 1963

Nils pleacă de pe plaja cunoscută drept Playa Bonita, de lângă Limón, după ce s-a băut tot vinul şi petrecerea e pe sfârşite. A golit două sticle de vin roşu chilian pe parcursul serii şi totuşi nu se simte suficient de beat pentru ce are să urmeze.

Au fost puţini vizitatori pe Playa Bonita astăzi, şi aproape toţi au plecat de mult pe la casele lor.

Au mai rămas doi bărbaţi. Stau ca nişte umbre în nisip în jurul unui foc mic, scăpărător. Cântă încet şi se hlizesc, cu mâinile pe după umeri. Una dintre umbre e cel pe care Nils îl ştie drept Fritiof Andersson, celălalt e victima lor. Uneori Nils se gîndeşte la el ca la tipul din Småland, dar îndeobşte îi spune Borrachon. Beţivanul.

În Costa Rica e mult mai bine decât în Panama, zice Borrachon; nu pricepe cum de n-a venit aici mai demult. Şi Limón-ul e un orăşel fantastic. De fapt nu vrea să se mai întoarcă acasă. Niciodată.

Nils i-a spus că poate sta oricât doreşte.

Tot Nils e cel ce l-a ajutat pe Borrachon să ajungă în Costa Rica. S-a asigurat că Borrachon a ieşit un pic din aburii alcoolului şi a făcut rost de un paşaport provizoriu de la ambasada din Panama City, care să-l înlocuiască pe cel uitat pe navă, apoi că a luat trenul către nord, spre San José. Nils a făcut rost de o cameră într-un hotel ieftin de lângă gară, i-a dat lui Borrachon nişte bani pentru vin şi un pic de mâncare, apoi a aşteptat venirea lui Fritiof Andersson.

Borrachon a fost aşa de recunoscător, de o recunoştinţă epuizantă. Şi-a găsit un nou prieten, cineva care să-l înţeleagă. Cineva pentru care şi-ar da viaţa.

Nils l-a încurajat pe Borrachon şi i-a zâmbit, dar în sinea lui şi-a dorit fără oprire ca Fritiof Andersson să se întoarcă repede, cât mai repede, şi să-l ajute. *Iată-l pe Fritiof Andersson...* Nils nu vrea să se împrietenească cu suedezul ăsta terminat care seamănă atât de mult cu el însuşi, nu vrea decât să se întoarcă pe Öland. Fritiof a promis că se ocupă, şi tot ce vrea în schimb...

Hei, dacă vrei spune o vorbă doar
Şi o pornim la drum, vom fi acasă iar...

— Tot ce vrea în schimb sunt pietrele preţioase.

Aşa bănuieşte Nils. În dăţile când l-a vizitat Fritiof, a adus vorba despre ele de câteva ori. Ştie ce s-a întâmplat cu Nils pe alvar după război.

— Au spus de unde veneau nemţii ăia? întrebase Fritiof. E-adevărat că au adus cu ei pe insulă ceva? — pradă de război? Şi dacă aveau ceva la ei... ce s-o fi ales? Ce-ai făcut cu lucrurile, Nils?

Multe, multe întrebări, dar Nils bănuieşte că bărbatul ăsta care-şi spune Fritiof ştie deja multe dintre răspunsurile la ele.

Nils i-a răspuns pe scurt la întrebări, dar n-o să spună nimănui unde a ascuns pietrele preţioase. Comoara e a lui orice ar fi. O merită, după atâta amar de vreme în care a supravieţuit cu bani foarte puţini.

Borrachon începuse foarte curând să nu-şi mai găsească locul în cămăruţa din San José, dar Nils trebuia să-l ţină acolo până sosea Fritiof. După trei zile rămaseră fără subiecte de conversaţie, iar după o săptămână nu mai aveau în comun decât băutul vinului. Stăteau în cameră muţi, înconjuraţi de sticle goale, în vreme ce afară soarele dogorea.

În cele din urmă, avionul lui Fritiof ateriză, iar acesta apăru la hotel cu un zâmbet larg în spatele ochelarilor de soare. Borrachon se trezi din beţie fără să priceapă prea bine cine era suedezul ăsta nou şi ce dorea, dar Fritiof mai oferi nişte sticle şi cheful continuă. Fritiof cânta şi râdea, dar nu pierdea o clipă controlul; îl cerceta pe Borrachon cu o privire neclintită.

În ziua ce a urmat sosirii lui Fritiof, Nils s-a întors la Limón cu trenul. A revenit la micuţa lui cameră, a plătit un ultim rest de chirie proprietăresei sale, Madame Mendoza, şi s-a tuns la fel de scurt ca Borrachon. Apoi s-a dus la barul de lângă port, dând din cap cu tristeţe la vederea amărâţilor acelora care n-aveau niciodată să părăsească Limónul. A băut vin şi s-a asigurat că e văzut pe străzile înnoroite ale oraşului câteva seri la rând, părând foarte beat.

— *Echa*, a spus.

Le-a mulţumit tuturor.

Şi i-a spus lui Madame Mendoza şi câtorva barmani că o să plece curând într-o mică excursie spre nord de-a lungul coastei, dincolo de Playa Bonita — dar că se întoarce în câteva zile, când o să vină în vizită un amic suedez.

— *Echa. Hasta pronto*[9], zice.

S-a trezit, în zorii ultimei zile, a lăsat nişte bani în sertarele din bucătărie, ca şi majoritatea lucrurilor sale; şi-a luat doar câteva haine, ceva de mâncare, portofelul şi scrisorile de la Vera. Apoi a plecat, după toată aşteptarea aceea chinuitoare, din Limón. A trecut prin piaţă, unde bătrânii negustorii de peşte îşi pregăteau deja tarabele, martori tăcuţi ai începutului călătoriei spre casă. A păşit mai departe pe lângă calea ferată şi a continuat spre nord, ieşind din oraş fără să se uite înapoi, spre locul unde-l aştepta Fritiof Andersson.

Nu fugea — se întorcea acasă.

După aproape douăzeci de ani, Nils e în drum spre Öland.

---

[9] O iau din loc. Mă întorc repede (în limba spaniolă în original).

26

Nu tânăra infirmieră le deschise de astă-dată uşa masivă a casei lui Martin Malm, ci o femeie mai în vârstă cu păr lung, cărunt, îmbrăcată cu o bluză şi nişte pantaloni spălăciţi. Gerlof o recunoscu: soţia lui Martin, Ann-Britt Malm.

— Bună ziua, zise Gerlof.

Femeia stătea în cadrul uşii într-o postură rigidă. Faţa palidă îi rămase gravă; îşi dădu seama că nu-l recunoscuse.

— Gerlof Davidsson, spuse, mutându-şi bastonul în mâna stângă şi întinzând-o pe dreapta. Din Stenvik.

— O, da, zise ea. Gerlof, sigur. Aţi fost aici săptămâna trecută, eraţi cu o femeie.

— Era fiica mea, preciză Gerlof.

— Eram la geam, sus, şi v-am văzut plecând, dar când am întrebat-o pe Ylva nu şi-a mai amintit cum vă cheamă, zise Ann-Britt Malm.

— Nicio grijă, veni replica lui Gerlof. Voiam mult să stau de vorbă cu Martin despre vremurile de altădată, dar nu se simţea prea bine. Poate azi reuşim. Ce spuneţi?

Gerlof simţea în spate vântul rece ca gheaţa ce bătea dinspre canal şi se strădui să nu tremure. Abia aştepta să intre la căldură, în casă.

— Martin nu se simte nici azi prea grozav, zise Ann-Britt Malm.

Gerlof dădu din cap înţelegător.

— Dar poate o idee mai bine? sugeră, simţindu-se ca un comis-voiajor ce umblă din uşă în uşă. Nu stau mult.

În cele din urmă, ea se dădu la o parte.

— Vedem cum se simte, zise. Poftiţi.

Înainte să intre, Gerlof se răsuci şi se uită către stradă.

John era în maşină. Gerlof îi făcu un semn din cap. „Treizeci de minute", îi spusese. „Dacă mă lasă înăuntru, întoarce-te în treizeci de minute."

John ridică o mână şi porni mororul, îndepărtându-se.

Gerlof pătrunse în aerul cald din casă şi încheieturile sale se opriră uşor-uşor din tremurat. Îşi lăsă servieta pe lespezile de piatră ale holului larg şi-şi scoase haina.

— Parc-ar fi iarnă deja, astăzi, îi zise lui Ann-Britt Malm.

Ea înclină vag din cap, evident neinteresată de discuţii superficiale.

Uşa dintr-o latură a încăperii era crăpată; ea se duse într-acolo şi o împinse. Gerlof o urmă în tăcere.

Dădea într-o încăpere mai mare, un salon. Aerul avea iz de mucegai şi era îmbâcsit; în plus, se simţea miros de fum de ţigară. Câteva ferestre erau orientate spre grădina din spate, însă draperiile închise la culoare erau trase. Din tavan atârna un candelabru, înfăşurat în pânză albă. În două colţuri ale încăperii erau sobe de teracotă, iar într-un al treilea un televizor la care rula un film de desene animate, cu sunetul dat la minimum.

Familia Flintstone, băgă de seamă Gerlof.

În faţa televizorului se afla un scaun cu rotile; în el zăcea un bătrân,cu o pătură peste genunchi. Avea pete hepatice pe creştetul chel şi o cicatrice veche îi traversa fruntea. Bărbia îi zvâcnea necontenit.

Acesta era Martin Malm, omul care trimisese sandaua lui Jens.

— Ai un musafir, Martin, zise Ann-Britt.

Bătrânul armator tresări, întorcându-şi capul dinspre televizor. Privirea sa se agăţă de Gerlof şi rămase aşa.

— Bună seara, Martin, zise Gerlof. Ce mai faci?

Bărbia tremurătoare a lui Malm coborî câţiva centimetri într-o mişcare scurtă.

— Te simţi bine?

Martin scutură din cap.

— Nu? Nici eu, continuă Gerlof. Avem sănătatea pe care o merităm.

Se lăsă tăcerea. Pe ecranul televizorului Fred Flintstone săltă în maşina lui şi dispăru într-un nor de praf.

— Vrei nişte cafea, Gerlof? întrebă Ann-Britt.

— Nu, mulţumesc, nu trebuie să te deranjezi.

Spera sincer că ea n-avea de gând să rămână în cameră.

Cu mâna pe clanţă, Ann-Britt se întoarse şi se uită pentru o ultimă oară la Gerlof, de parcă s-ar fi înţeles unul pe celălalt.

— Mă întorc mai încolo, zise.

Apoi ieşi, trăgând uşa după ea.

Totul deveni foarte tăcut în salon.

Gerlof rămase nemişcat vreme de câteva clipe, apoi se duse la un scaun lipit de perete. Era la câţiva metri de Martin, dar Gerlof ştia că n-are putere să-l tragă mai aproape, aşa că se aşeză chiar acolo.

— Bun, suntem aici, zise. Putem sta niţel de vorbă.

Malm îl măsura mai departe cu privirea.

Gerlof observă că în salon nu se găseau suvenire legate de marinărie, în contrast cu holul propriei sale camere de la azil. Nu se vedeau poze cu nave, nici hărţi puse în ramă şi nici compasuri vechi.

— Nu ţi-e dor de mare, Martin? întrebă el. Mie da. Chiar şi în zile vijelioase ca astăzi, când n-ar trebui să ieşi pe mare. Dar mai am asta... zise, ridicând servieta. Îmi ţineam aici toate actele când umblam pe mare şi încă e mai mult sau mai puţin întreagă. Şi voiam să-ţi arăt ceva...

Deschise servieta şi scoase cartea despre Malm Freight, apoi continuă să vorbească:

— O să recunoşti asta, sunt sigur. M-am uitat prin ea adesea şi-am aflat multe despre navele tale şi despre aventurile tale pe mare, Martin. Dar e aici o fotografie care mi se pare deosebit de interesantă.

Deschise cartea la pagina cu poza din Ramneby.

— Asta, zise mai departe. E de la sfârşitul anilor 1950, nu? Înainte să cumperi primul vas oceanic.

Ridică ochii spre Martin, observând că reuşise să capteze atenţia bătrânului armator. Malm se holba la poză; Gerlof văzu cum îi zvâcneşte mâna dreaptă, de parcă ar fi încercat să o ridice şi să arate spre imagine.

— Te recunoşti? zise. Sunt sigur că da. Şi vasul? E *Amelia*, nu? Stătea la chei lângă *Spărgătorul* meu, aici în Borgholm.

Martin Malm ţintuia cu privirea fotografia, fără un cuvânt. Respira cu greutate, de parcă n-ar fi avut destul aer.

— Ţii minte când a fost făcută fotografia asta? Eu duceam mai ales ulei de motor la Oskarshamn când ajungeam prin Småland, dar locul ăsta e mai spre sud, aşa-i?

Martin nu răspunse, dar nu-şi lua ochii de la fotografia veche pe care i-o ţinea înainte Gerlof. Şirul de bărbaţi de pe platformă îi întorcea privirea; Gerlof observă că bărbia lui Martin începuse iar să tremure incontrolabil.

— E gaterul de la Ramneby, aşa-i? Nu-i nicio explicaţie lângă poză, dar Ernst Adolfsson a recunoscut locul. Când a fost făcută poza asta, încă mai era posibil să-ţi câştigi traiul cu o singură navă de transport. Cât de cât, cel puţin...

Gerlof arătă iar cu degetul spre poză.

— Şi aici e proprietarul fabricii de cherestea, August Kant. Fratele Verei Kant din Stenvik. Îl ştiai destul de bine pe August, este? Aţi făcut ceva afaceri împreună.

Martin încercă să se ridice din scaunul cu rotile şi să se apropie de Gerlof. Aşa părea, cel puţin; umerii îi zvâcneau şi gemea, iar picioarele i se încordau în suportul scaunului. Privirea îi era îndreptată tot spre fotografie; deschise gura.

— Frr-soff, bâigui el.

— Poftim? zise Gerlof. Ce-ai spus, Martin?

— Fr-soff, făcu iarăşi Martin.

Gerlof îl măsură nedumerit şi lăsă jos cartea. Ce zisese Martin? *Frr şi nu ştiu ce,* aşa sunase.

Ori un nume, poate — *Fridolf?*

Sau *Fritiof?*

Puerto Limón, iulie 1963

Nils aşteaptă nerăbdător vreme de peste jumătate de oră, în întunericul dintre palmieri, cu spatele întors către plajă. Ţânţarii roiesc în jurul lui. Îi alungă cu mâna şi se gândeşte la Öland, la cum era când hoinărea pe alvar, liber şi fără nicio grijă pe lume. Stă totodată cu urechile ciulite, dar de pe plaja de mai în jos nu se aude nimic.

În cele din urmă, aude paşi pe nisipul din spatele lui.

— A durat ceva, dar a adormit, zice Fritiof.

— Bine.

Nils se întoarce pe plajă cu Fritiof. Borrachon suedezul stă prăbuşit lângă focul dogoritor ca un sac cu cărbune, cu capul căzut şi cu mâna pe ultima sticlă de vin.

— Bun, poţi să treci la treabă acum, zise Fritiof.

— Eu?

— Da, tu, răspunde Fritiof, fixându-l cu privirea. Mi-a fost şi aşa destul de greu să-l ţin pe beţivul ăsta infect treaz tot drumul. Acum e rândul tău.

Nils se uită la Borrachon, dar nu se mişcă.

— Nu face doi bani, Nils, zice Fritiof. Are valoare doar pentru noi.

Nils rămâne la fel de nemişcat.

— Crezi că o să te duci în iad pentru asta? întreabă Fritiof.

Nils clatină din cap.

— N-o să te duci, zice Fritiof. O să poţi ajunge acasă.

— E-aici, rosteşte Nils.

— Ce?

— Iadul, răspunde Nils. Iadul e aici.

— Bine, încuviinţează Fritiof. Atunci s-a făcut timpul să ieşi din el.

Nils dă din cap cu lentoare, apoi se apleacă şi-l apucă pe Borrachon de partea de sus a trupului. Omul bolboroseşte în somn, dar nu opune nicio rezistenţă. Nils îl târăşte prin nisip, depărtându-se de foc şi apropiindu-se de marea întunecată.

— Atenţie la rechini, zice din spatele lui Fritiof.

Apa e călduţă şi valurile mari, dar fără forţă. Nils pătrunde în Marea Caraibilor cu spatele, târând după el corpul lui Borrachon.

Brusc, acesta se mişcă. Borrachon tuşeşte când spuma îi biciuieşte faţa şi începe să se zbată. Nils strânge din dinţi, mai înaintează câţiva metri, până ce apa îi ajunge la coapse, apoi îl împinge pe Borrachon în valuri. Închide ochii şi începe să numere: unu, doi, trei...

Bărbatul îşi agită sălbatic braţele, încercând din răsputeri să-şi ridice capul deasupra apei. Nils îl ţine strâns, se gândeşte la insulă şi numără mai departe.

... Patruzeci şi opt, patruzeci şi nouă, cincizeci...

Parcă trece o oră până ce corpul încetează să se mai mişte. Nils rămâne pe loc, ţeapăn, ţinându-l sub valuri. Orice urmă de viaţă trebuie ştearsă, nu trebuie să rămână nimic. Dacă aşteaptă suficient, poate că Borrachon n-o să-i apară în vise, cum a făcut superintendentul districtual.

— S-a terminat? strigă Fritiof de pe plajă.

— Da.

— Bună treabă, Nils.

Fritiof intră în apă, se apleacă spre Borrachon, îi ridică o mână şi i-o lasă să cadă.

— Foarte bine.

Nils nu rosteşte o vorbă. Rămâne unde e, lăsându-se în voia valurilor, în vreme ce Fritiof trage corpul pe mal; deodată se gândeşte la fratele lui mai mic, Axel.

A fost un accident, Axel, n-am vrut... Crima îi face pe cei morţi să se întoarcă, mai puternici ca niciodată.

Fritiof revine pe plajă; e obosit, își șterge fruntea cu mâneca. Respiră zgomotos.

— Gata, zice întors către Nils. Așa, acum poți să-mi spui.

— Să-ți spun ce?

Nils iese anevoie din mare și se postează în fața lui.

— Despre comoara pe care ai ascuns-o. Unde e, Nils?

Cadavrul omului din Småland zace între ei pe nisip. Nils simte că Fritiof îl are acum la mână, dar refuză să cedeze.

— În cazul ăsta, care-i numele tău, Fritiof Andersson? Numele tău real?

Bărbatul din fața lui nu răspunde.

— Dacă mă duci acasă, zice în cele din urmă Nils, o să ai marfa.

— O să dureze ceva, spune Fritiof îndepărtând un țânțar. O să mă ocup de toate, dar o să dureze. Trebuie să le luăm încet. Corpul trebuie dus mai întâi pe insulă... trebuie îngropat și cât mai departe cu putință. Apoi poți să te întorci. Pricepi?

Nils face semn că da.

Fritiof împunge cu piciorul corpul aflat între ei.

— O să-l tragem înapoi acum, câțiva metri doar, îi tăiem un pic fața și-l priponim pe fund... apoi o să lăsăm peștii să-și facă treaba. După aia nimeni n-o să mai facă vreo diferență între tine și el.

Arată cu bărbia către săculețul lui Borrachon de lângă foc.

— Nu uita să-i iei pașaportul. Altfel s-ar putea să nu poți intra în Mexic.

— Și după aceea, zice Nils, te întorci aici?

— Da. Tu stai în Mexico City, iar eu mă întorc aici într-o săptămână sau două. Trag corpul din apă și scap de orice urmă, apoi mă duc la Limón și încep să-i întreb pe oameni dacă l-a văzut cineva pe amicul meu Nils, suedezul. Ar fi și mai bine dacă ar găsi cineva cadavrul, dacă nu, o s-o fac eu.

Nils începe să se dezbrace.

— Să-mi schimb hainele cu el, atunci.

Fritiof îl privește.

— Altceva? zice. N-ai uitat nimic?

Nils își scoate cămașa pe întuneric.

— Ce altceva?

Fritiof arată spre mâna stângă a lui Nils, la degetele strâmbate. Apoi se apleacă, îl apucă de braţ pe Borrachon, îndreaptă braţul în aşa fel ca mâna dreaptă să fie întinsă pe nisip şi-l calcă zdravăn pe degetul inelar şi pe arătător cu tocul pantofului. Mai tare şi mai tare, până ce în întunecime se aude un pocnet surd.

— Gata, zice Fritiof scoţând o batistă din buzunar şi legându-i degetele rupte. Una-două o să arătaţi identic.

Nils îl priveşte fără să spună nimic. Tipul ăsta, Fritiof, i-o ia înainte de fiecare dată când e vorba de planuri. Cum vrea să termine toată povestea?

Nils îşi alungă neîncrederea.

— Scoate-i nădragii, zice. O să-i usuc la foc. Şi o să i-i pun pe ai mei în loc, cu portofelul.

Nu vrea decât să ajungă odată acasă. Dacă s-ar putea întoarce la Stenvik, toate astea se vor sfârşi cu bine.

Şi atunci n-o să mai conteze dacă ajunge sau nu în iad.

27

— Suntem, până la urmă, oameni bătrâni, îi zise Gerlof lui Martin Malm. Şi am avut vreme să chibzuim. Eu, unul, am stat şi m-am gândit mult în ultima vreme...

Înfruntă privirea insistentă a lui Martin. Stăteau unul în faţa celuilalt, tot în întunecimea salonului, iar televizorul îl arăta acum pe Fred Flintstone săpând în coasta muntelui.

Gerlof mai avea încă în mână fotografia de la Ramneby.

— Compania ta de transport nu era aşa de mare când a fost făcută fotografia asta, spuse. Ştiu, fiindcă şi a mea era la fel de mică. Aveai câteva vase cu pânze care transportau piatră sau buşteni şi tot felul de mărfuri pe care le duceai de cealaltă parte a micii noastre Mări Baltice, ca toţi ceilalţi. Dar apoi, după trei sau patru ani, ţi-ai cumpărat prima navă cu motor şi ai început să navighezi prin Europa şi peste Atlantic. Noi, ceilalţi, şchiopătam cum puteam cu corăbiile noastre, şi asta a mai durat puţin, până ce au apărut reglementările referitoare la numărul minim de membri din echipaj şi încărcătura maximă, care ne-au cam tras la fund. Nu reuşeam să obţinem credite de la bănci ca să cumpărăm vapoare mai mari, tu ai fost singurul care ai investit în ele la timpul potrivit.

Încă îi susţinea privirea lui Martin.

— Dar de unde ai făcut rost de bani, Martin? O duceai la fel de greu ca şi ceilalţi căpitani de atunci, iar băncile trebuie că se purtaseră şi cu tine la fel de neplăcut.

Falca lui Martin se încordă, dar acesta nu spuse nimic.

— De la August Kant au fost, Martin? zise Gerlof. De la proprietarul fabricii de cherestea din Ramneby?

Martin se holbă la Gerlof şi capul îi zvâcni.

— Nu? Eu cred că da.

Gerlof băgă iarăşi mâna în servietă, apoi se sprijini în baston şi se ridică în picioare. Păşi greoi pe lângă televizor şi se apropie de Martin.

— Cred că ai fost plătit ca să aduci acasă un criminal din America de Sud. Martin. Nils Kant, care ucisese un poliţist... nepotul lui August.

Martin mişcă din cap înainte şi înapoi. Deschise din nou gura.

— Ee-ra, rosti. Ee-ra A-ant.

— Vera Kant, zise Gerlof.

Începea să-l înţeleagă mai uşor pe Martin acum.

— Mama lui Nils. Fără îndoială că-şi voia fiul acasă şi ea. Dar fratele ei, August, a plătit, nu-i aşa? Te-a plătit pe tine, mai întâi, să aduci un cadavru în sicriu pe insulă — a fost îngropat în Marnäs pentru ca toţi să creadă că Nils Kant era mort. Apoi, câţiva ani după aceea, l-ai adus şi pe Nils, ceva mai discret.

Se proţăpi înaintea lui Martin, care trebui să-şi răsucească gâtul ca să-l poată privi.

— Nils a venit acasă, probabil cam pe la sfârşitul anilor 1960, şi s-a ascuns pe undeva pe aici. Nu avea de ce să fie foarte precaut, fiindcă după douăzeci şi cinci de ani nu l-ar mai fi recunoscut nimeni. Sunt sigur că uneori şi-a putut vizita şi mama, ori să se plimbe pe alvar.

Gerlof privi către omul din scaunul cu rotile.

— Cred că Nils se plimba pe aici într-o zi ceţoasă de septembrie, când a dat peste un băieţel care se rătăcise în pâclă. Nepotul meu, Jens.

Gerlof coborî privirea spre duşumea.

— Şi atunci ceva n-a mai mers cum trebuie, continuă Gerlof pe un ton măsurat. Ceva s-a întâmplat şi l-a speriat pe Nils. Nu cred că Nils Kant era aşa de rău şi de nebun cum susţin unii. Era doar speriat şi impulsiv, şi uneori putea să devină violent. Şi de aceea a murit Jens, oftă Gerlof. Apoi... probabil că tu ştii mai bine ca oricine. Cred că Nils a venit să-ţi ceară ajutorul. Aţi îngropat corpul amândoi undeva pe alvar. Dar ceva ai păstrat.

Îi arătă obiectul pe care-l scosese din servietă. Era plicul maro cu logoul Malm Freight rupt, cel pe care Gerlof îl primise prin poştă.

— Ai păstrat una din sandalele lui Jens. Mi-ai trimis-o acum două luni, în plicul ăsta.

Gerlof făcu o pauză, apoi întrebă:

— De ce ai făcut asta? Voiai să mărturiseşti?

Martin se uită la plic şi bărbia i se mişcă iarăşi.

— Unn-ers a-zii...

Gerlof dădu din cap fără să fi priceput. Se aşeză încet pe scaun ca să-şi recapete suflul, aruncându-i lui Martin o lungă şi ultimă privire.

— L-ai omorât pe Nils Kant, Martin?

Întrebarea finală a lui Gerlof nu primi, fireşte, niciun răspuns, aşa că răspunse tot el:

— Cred că da, ai făcut-o... cred că Nils devenise prea periculos pentru tine. Şi cred că el ţi-a lăsat cicatricea aceea de pe frunte. Dar nu pot demonstra nimic, evident.

Se aplecă înainte şi puse încet înapoi în servietă cartea şi plicul. Muncise din greu să susţină toată discuţia asta.

Pe un raft de cărţi de pe perete erau aranjate fotografii de familie; în câteva Gerlof zări tineri care zâmbeau.

— Copiii noştri, Martin... zise. Trebuie să ne dorim să uite asemenea lucruri despre noi. Vrem ca ei să-şi amintească, mai presus de orice, faptele bune pe care le-am făcut, numai că lucrurile nu se întâmplă mereu aşa.

Era ostenit acum şi spunea tot ce-i venea la gură. Martin Malm părea şi el să-şi fi pierdut orice urmă de vlagă. Nu mai mişca şi nici nu mai încerca să rostească ceva.

Aerul din salon părea se se fi epuizat cumva, iar atmosfera se făcuse parcă şi mai întunecoasă. Gerlof se ridică cu greutate în picioare.

— Bine, Martin, s-a făcut vremea s-o iau din loc, zise. Ai grijă de tine... poate mă întorc.

Ultima propoziţie suna ameninţător, gândi el, şi asta, într-o anumită măsură, îi era şi intenţia.

Uşa ce dădea spre hol se deschise înainte ca el să ajungă acolo. Faţa palidă a lui Ann-Britt apăru în prag.

Gerlof îi aruncă un zâmbet obosit.

— Am avut şi discuţia pe care am aşteptat-o atât, îi zise.

De fapt, vorbise doar Gerlof, fără să primească nici măcar un singur răspuns desluşit. Trecu pe lângă soţia lui Martin Malm, care închise după ei uşa salonului.

— Păi mulţumesc, mulţumesc foarte mult, zise Gerlof înclinând capul către ea.

— Eu l-am trimis, zise Ann-Britt Malm.

Gerlof se opri. Arăta spre servieta lui, de unde se iţea capătul de sus al plicului cafeniu.

— Martin are cancer la ficat, zise Ann-Britt. Nu mai are mult de trăit.

Gerlof rămase încremenit pe loc, neştiind ce să zică. Aruncă o privire spre servietă.

— De unde aţi ştiut... spuse şi-şi drese vocea... unde să-l trimiteţi?

— Martin mi-a dat plicul vara trecută, zise Ann-Britt Malm. Sandaua era deja înăuntru şi scrisese numele tău. Eu n-am făcut decât să-l trimit.

— M-aţi şi sunat? întrebă el. Fiindcă m-a sunat cineva după ce a sosit plicul... cineva care tot închidea.

— Da. Voiam să întreb... despre sanda, zise Ann-Britt. Ce căuta la Martin, ce putea să însemne asta. Dar m-am temut de răspunsuri... Mi-a fost teamă că Martin i-a făcut ceva copilului dumneavoastră.

— Nu-i copilul meu, zise Gerlof cu osteneală în glas. Jens a fost nepotul meu. Dar nu ştiu ce înseamnă sandaua asta.

— Nici eu nu ştiu, şi e... se întrerupse ea. Martin n-a vrut să-mi spună nimic când a scos-o la iveală, dar am... am avut senzaţia că luase încălţămintea ca pe un soi de asigurare. Ar putea să fie aşa?

— Asigurare?

— Împotriva altcuiva, zise Ann-Britt. Nu ştiu.

Gerlof o privi.

— A vorbit vreodată Martin despre alde Kant? Despre familia Kant?

Ea ezită, apoi încuviinţă din cap fără să se uite la Gerlof.

— Da, dar numai ca să menţioneze că făceau nişte afaceri împreună... Vera, până la urmă, a investit bani în navele lui Martin.

— Vera din Stenvik? zise Gerlof. N-o fi fost cumva August?

Ann-Britt negă, clătinând din cap.

— Vera Kant din Stenvik a investit în primul vapor al lui Martin, îi explică e ea. Şi lui chiar îi trebuiau banii aceia, ştiu asta cu siguranţă.

Gerlof încuviinţă vag. Mai avea o întrebare, după care voia să iasă din casa asta imensă şi mohorâtă.

— Când Martin v-a dat plicul, zise, primise vreo vizită cu puţin timp înainte?

— Nu prea avem musafiri, replică Ann-Britt.

— Cred că e posibil să fi trecut pe-aici cineva din Stenvik, spuse Gerlof. Un pietrar bătrân... Ernst Adolfsson.

— Ernst, da, aşa e, aprobă ea. Am cumpărat câteva lucrări în piatră de-ale lui — e mort acum. A venit într-adevăr să-l vadă pe Martin... dar cred că era pe la începutul verii.

Ernst ajunsese din nou înaintea lui, gândi Gerlof.

— Mulţumesc, fu tot ce spuse luându-şi paltonul. Îl simţea mult mai greu acum, ca pe un fel de armură.

— Martin o să intre în spital curând? întrebă.

— Nu, n-o să intre, zise Ann-Britt. Fără spitale. Doctorii vin ei aici, întotdeauna.

Vântul îl cuprinse iarăşi pe trepte, şi de data asta îl făcu să se clatine, nesigur pe picioare. Era din pricina oboselii. Începuse să burniţeze. Nu văzu maşini pe stradă şi strânse din pleoape gata să înfrunte singur frigul, însă apoi ochi maşina lui John, parcată la vreo zece metri mai încolo.

John dădu din cap spre el; se urcă în maşină.

— Am făcut-o şi pe asta, zise.

— Bine, spuse John.

Doar atunci observă Gerlof că pe bancheta din spate stătea cineva: o siluetă cu umeri laţi, care reuşise să se afunde în scaun şi să se ascundă după John. Era Anders, fiul lui.

— Am trecut pe la apartament, zise John. Anders s-a întors acasă. I-au dat drumul.

— Excelent. Bună, Anders.

Fiul lui John se mulţumi să încline bărbia.

— E bine că te-a crezut poliţia, nu? zise Gerlof.

— Da, făcu Anders.

— N-o să mai intri în casa Verei Kant, aşa-i?

— Nu, rosti Anders scuturând din cap, e bântuită.

— Am auzit şi eu asta. Dar nu te-ai temut?

— Nu, zise Anders. A rămas în camera ei.

— Ea? Te referi la Vera?

Anders dădu din cap că da.

— E mâhnită.

— Mâhnită?

— Se simte înşelată.

— Într-adevăr, zise Gerlof.

Se gândea la ce-i spusese Maja Nyman, despre cele două voci bărbăteşti auzite în bucătăria Verei. Una dintre ele fusese a lui Martin Malm?

Ploua mai departe; John dădu drumul la ştergătoare şi ieşi în stradă.

— Mă gândeam să mai stau prin Borgholm cu Anders o vreme, zise el. O să bem o cafea cu maică-sa. Sunt sigur că ai fi bine-venit şi tu.

— Nu, aş face mai bine să mă întorc, se grăbi Gerlof să răspundă. Sau or s-o apuce pandaliile pe Boel.

— Aha, zise John.

— Pot să iau autobuzul spre Marnäs, continuă Gerlof. Nu trece unul pe la trei jumătate?

— Hai să vedem la staţie, spuse John.

Gerlof rămase tăcut câtă vreme străbătură Borgholmul, chibzuind asupra situaţiei. Avea ca de obicei sentimentul că îi scăpaseră lucruri la Martin Malm acasă, că pusese întrebările greşite şi că nu interpretase corect puţinele răspunsuri pe care le primise. Ar fi trebuit să-şi ia notiţe.

— Martin nu mai poate vorbi, zise cu un oftat.

— Da? făcu John.

Când maşina viră la dreapta către piaţă, Gerlof întoarse capul şi o văzu deodată pe Julia printr-o vitrină, de cealaltă parte a străzii.

Era într-un restaurant de lângă biserică împreună cu Lennart Henriksson, poliţistul. Nu fu surprins să-i vadă alături.

Julia se uita spre Lennart şi părea calmă, gândi Gerlof în vreme ce maşina se depărta. Nu fericită, poate, dar împăcată. Şi Lennart arăta mai bine decât în anii din urmă. Lucru care era bun.

— Deci e în regulă să iei autobuzul? zise John.

Gerlof dădu din cap, încuviinţând.

— Mă simt bine acum, răspunse.

Era parţial adevărat; putea, cel puţin, să meargă.

Adăugă:

— Şi trebuie să sprijinim transportul public. Altfel nu încape vorbă că or să scape şi de autobuze.

John o apucă spre nord, către fosta staţie de cale ferată din Borgholm. Fusese, pe vremuri, staţia finală pentru trenul din care sărise Nils Kant după ce-l omorâse pe poliţist — însă acum nu mai opreau acolo decât autobuzele şi taxiurile.

Parcă. Apoi coborî şi ocoli maşina ca să deschidă portiera pasagerului.

— Mersi, zise Gerlof, clătinându-se.

Îl salută pe Anders cu un gest din cap.

Fusese o zi istovitoare; se lupta din greu să se ţină drept şi să înainteze cu demnitate către autobuzele din spatele staţiei, cu servieta într-o mână şi bastonul în cealaltă. Burniţa se înteţise. Autobuzul de Byxelkrok via Marnäs aştepta în refugiu; şoferul era la volan şi citea ziarul.

Gerlof se opri la uşa autobuzului.

— Oricum, s-a terminat de-acum, zise. Am făcut şi noi ce-am putut. Martin o să trebuiască să trăiască cu ce-a făcut. Cât i-a mai rămas de trăit.

— Da. Aşa o să fie, aprobă John.

— Încă ceva... zise Gerlof. Fridolf... ai auzit de cineva cu numele ăsta pe care să-l cunoască Martin?

John făcu semn că nu.

— Fridolf? zise. Ca în Micul Fridolf?[10]

— Da. Ori poate Fritiof. Fridolf sau Fritiof.

— Nu ştiu pe nimeni pe care să-l cheme aşa, zise John. E important?

— Nu. Nu cred că e.

Gerlof mai zăbovi câteva momente în tăcere lângă John; doi adolescenţi în jachete negre, vătuite şi cu păr ţepos trecură iute pe lângă ei şi săriră în autobuz fără să le arunce nici măcar o privire celor doi bătrâni.

N-avea să conteze deloc, îşi zise Gerlof, dacă demasca sau nu vreo crimă. Nu s-ar fi schimbat nimic. Viaţa curgea mai departe în jurul lui, iar Ölandul rămânea o insulă la fel de puţin populată.

Simţea că-l cuprinde depresia. Poate avea criza de optzeci de ani.

— Mersi pentru azi, îi zise lui John. Te sun când ajung.

— Aşa să faci.

John îl salută cu o mişcare din cap şi-i ţinu bastonul, în vreme ce Gerlof începu să urce chinuit scara autobuzului. Luă înapoi bastonul, plăti călătoria, cu reducerea cuvenită vârstnicilor, şi se aşeză în dreapta, la geam. Îl văzu pe John întorcându-se în parcare şi urcând la volan.

Gerlof se lăsă pe spate, închise ochii şi ascultă cum autobuzul se trezeşte huruind la viaţă. Începu să se depărteze de staţie la fel de lent ca un vas bătrân de transport.

Fridolf sau Fritiof, gândi. Şi o întâlnire în Ramneby, locul de naştere al lui Ernst.

Fridolf? Fritiof?

Gerlof nu cunoştea pe nimeni, în toată insula, care să aibă un asemenea nume.

---

[10] *Lilla Fridolf*, numele unui serial radiofonic suedez din anii 1950.

28

— Nu, nu-s însurat, zise Lennart. Nici n-am fost vreodată.

— N-ai copii?

Lennart clătină din cap.

— Nici copii.

Privi către paharul său de apă, pe jumătate gol.

— Am avut o singură relaţie, dar, pe de altă parte, a durat aproape zece ani. S-a terminat acum cinci ani... ea stă acum în Kalmar şi am rămas prieteni.

Îi zâmbi Juliei.

— De atunci mi-am dedicat mare parte din energie casei şi grădinii.

— Poate nordul insulei nu-i cel mai potrivit loc, zise Julia, dacă vrei să cunoşti pe cineva.

— Vrei să spui că nu prea ai ce alege, replică Lennart, tot cu zâmbetul pe buze. E foarte adevărat. În Göteborg, presupun, e mult mai bine.

— Nu ştiu... zise Julia. Aproape am încetat să mai caut.

Bău o gură de apă şi continuă:

— Şi eu am avut tot o singură relaţie serioasă. Şi mai demult decât a fost a ta... cu tatăl lui Jens, Michael; niciodată nu-şi găsea locul... şi după aceea, ei bine... s-a terminat. Ştii cum e.

Lennart încuviinţă din cap.

— Trebuie să fii foarte decis ca să menţii o relaţie.

Julia îl aprobă.

— Dar ce planuri ai acum? o întrebă Lennart. O să rămâi pe insulă?

— Nu ştiu... poate, spuse Julia. Nu prea mă ţine nimic în Göteborg. Şi Gerlof nu se simte foarte bine. Probabil nu vrea să-i stea nimeni pe cap, dar cred că s-ar putea să aibă nevoie de mine.

— Şi nordul insulei are nevoie de asistente, ştiu asta, spuse Lenart privind-o. Şi mi-ar plăcea să...

Fu întrerupt de un semnal insistent, care mai că o făcu pe Julia să sară de pe scaun. Lennart îşi coborî privirea către pagerul de la centură.

— Iar se ţin de coada mea, murmură el.

— Ceva important? spuse Julia.

— Nu, se pare că trebuie să mă prezint la secţie curând, zise el ridicându-se. Mă duc să plătesc.

— Putem plăti împreună.

— Nu, nu, zise Lennart îndepărtând cu un gest al mâinii sugestia ei. Doar eu te-am târât aici.

— Mulţumesc, spuse Julia.

Era, ca de obicei, în pană de bani.

— Să zicem că ne întâlnim la — Lennart îşi privi ceasul — patru fără un sfert în faţa secţiei? Până atunci termin treaba şi am putea merge acasă împreună.

— Bine.

— N-ai vrea să vii să vezi unde stau? Nu-i cine ştie ce casă, dar e chiar lângă mare, în nordul Marnäsului. Soarele se înalţă din mare în fiece nouă zi, dacă vrei o exprimare poetică.

— Mi-ar plăcea, zise Julia.

Se despărţiră în faţa restaurantului. Lennart o porni iute spre secţie, în vreme ce Julia ţopăi încetişor către Kungsgatan în cârjele ei, să arunce o privire pe la magazine. Săptămâna aceea nu păreau să aibă reduceri la haine, dar putea măcar să cerceteze vitrinele.

Trecu pe lângă un chioşc de ziare şi citi automat câteva titluri de pe panorile puse afară — ACCIDENT GRAV PE E22 — VICTIMA N-A FOST ÎNCĂ IDENTIFICATĂ — CAROLA E DIN NOU FERICITĂ — TOT CE TREBUIE SĂ ŞTIŢI DESPRE PROGRAMUL TV

DE LA SFÂRŞIT DE SĂPTĂMÂNĂ! — AI CÂŞTIGAT LA LOTERIE? — fără să se lase în vreun fel afectată.

Se simţea bine acum, în ciuda oaselor rupte. Ba chiar fericită. Fericită că Gerlof şi ea se apropiaseră unul de altul mai mult decât oricând, fericită că ea şi Lena se despărţiseră mai mult sau mai puţin prietene; şi fericită că Lennart Henriksson părea să se bucure de compania ei.

Era fericită chiar şi pentru că poliţia îi dăduse drumul lui Anders Hagman. Ar fi fost groaznic să fi fost implicat cineva din Stenvik în dispariţia fiului ei. Mai bine totuşi ca Jens să se fi dus pe ţărm pe ceaţa aceea, fără să-l vadă cineva. Îşi învinsese poate frica de apă, începuse să zburde pe stânci şi alunecase.

Acum Julia credea varianta asta.

Jönköping, aprilie 1970

— Nu-i mare, în schimb are vedere spre lacul Vättern, spune proprietarul, arătând cu mâna spre una dintre ferestre. Iar mobilierul de bucătărie şi patul sunt incluse în chirie.

Proprietarul trage fumul în piept şi îl suflă afară în camera îngustă. Ascensorul clădirii e stricat şi fruntea îi luceşte de sudoare după ce a urcat cu chiu, cu vai cele patru etaje. Poartă costum şi pe sub cămaşă i se profilează un burdihan impresionant.

— În regulă, zice potenţialul chiriaş.

— E şi loc bun de parcare.

— Mulţam, dar n-am maşină.

Nu-i ia mai mult de cinci minute să vizioneze întregul apartament, ba chiar mai puţin de cinci. O cameră şi bucătărie, chiar pe Grönagatan, în zona sudică a Jönköpingului..

— Îl iau. Pe şase luni, poate mai mult.

— Comis-voiajor? Fără maşină?

— Folosesc trenul şi autobuzul, spune chiriaşul. Mă deplasez destul de mult... şi aştept ca şefii de acasă să trimită după mine.

Nils încă îşi probează numele şi viaţa ca pe o haină nouă. Se obişnuieşte treptat; simte cum cealaltă viaţă se estompează. Dar nu dispare complet. E ca şi cum ar avea o altă viaţă conservată într-un recipient frigorific. Viaţa nouă e mai liberă, are cod numeric personal şi un paşaport acceptat la graniţe — dar cu toate astea nu pare niciodată cu totul reală. Nu în Costa Rica, nici în anii petrecuţi în Mexic sau anul în care a stat la periferia Amsterdamului; sau în ultimele şase luni, petrecute într-un apartament aproape gol din Bergsjön, la marginea Göteborgului, când i se mai întâmpla să se trezească acoperit de sudoare rece, crezându-se în căldura sufocantă din Costa Rica.

— Vă supăraţi dacă vă întreb ce vârstă aveţi? spune proprietarul.

— Patruzeci şi patru.

— Cei mai frumoşi ani.

— Poate.

Când întreabă data exactă la care o să ajungă pe Öland, nu obţine de la Fritiof decât răspunsuri evazive.

— Cine e nerăbdător face greşeli, i-a spus cu câteva săptămâni înainte Fritiof, într-o conversaţie telefonică plină de pârâituri. Ia-o uşor, Nils. Sicriul e îngropat. Mormântul începe să se umple de iarbă şi mama ta pune din când în când flori. Te aşteaptă.

— Ea se simte bine? a vrut Nils să ştie.

— E bine.

Fritiof s-a oprit din vorbit câteva clipe, apoi a continuat:

— Dar a primit vederi. O mulţime de vederi. Mai întâi din Costa Rica, apoi din Mexic şi Olanda. Ştiai asta?

Cum să nu ştie? El i-a trimis scrisori şi cărţi poştale în toţi acei ani, dar a fost întotdeauna precaut.

— Nu mi-am trecut numele pe ele, zice Nils.

— Bun. Sunt sigur că au făcut-o fericită, spune Fritiof... dar a apărut şi un zvon că Nils Kant ar fi în viaţă. Cei de la poliţie nu pleacă urechea, nu-i interesează bârfele din sat, dar asta se spune prin Stenvik. De aceea trebuie să ai răbdare. Înţelegi?

— Da. Dar ce se întâmplă când ajung acasă?

— Ce se întâmplă... repetă Fritiof, de parcă răspunsul n-ar fi deloc interesant. Se întâmplă că ajungi acasă, la maică-ta. Dar mai întâi la o vânătoare de comori, corect?

— Aşa ne-am înţeles. Dacă ajung acasă, îţi arăt unde e comoara.

— Bun. Trebuie doar să aşteptăm ocazia potrivită, zice Fritiof.

— Şi când ar fi asta?

Dar Fritiof a şi închis.

Omul ăsta, pe care e clar că îl cheamă altfel, a pus pur şi simplu telefonul în furcă. Nils are senzaţia că pentru Fritiof

Andersson el este deja un proiect terminat, un om mort. Mort şi îngropat în cimitirul din Marnäs.

— Chiria se plăteşte în avans, spune proprietarul.

— Nicio problemă, zice Nils, pot plăti pe loc.

— Şi preaviz de o lună.

— Bun. N-am nevoie de mai mult.

Nils nu e mort, e în drum spre casă.

Iar bărbatul care-şi spune Fritiof n-ar trebui să facă greşeala de a crede altceva.

29

Gerlof, în autobuzul spre Marnäs, chibzuia de zor. Aţipise un pic, între Borgholm şi Köpingsvik, dar se trezi când intrară pe alvar. Acum stătea şi se gândea.

Se alesese cu mult mai multe decât intenţionase de la întâlnirea cu Martin Malm; o mulţime de ipoteze care, tot ce se putea, aveau să se arate imposibil de dovedit. Nu obţinuse vreo mărturisire de la Martin, dar apucase, cel puţin, să spună ceva.

Putea acum să revină la ale lui. Să facă alte corăbii în sticle. Să-l invite pe John la câte o cafea. Să citească necrologurile din ziar şi să urmărească apropierea iernii pe lângă căminul din Marnäs.

Însă era greu de uitat. Erau multe la care trebuia să chibzuiască.

Luă iarăşi în mână cartea despre Malm Freight, volumul aniversar ce începea să capete îndoituri de la atâta răsfoit. Gerlof îl deschise la pagina cu fotografia de pe cheiul din Ramneby, şi-i văzu iarăşi pe Martin Malm şi August Kant, unul lângă altul în faţa muncitorilor cu feţe grave.

Se gândi la ce-i spusese Ann-Britt Malm — că Vera Kant fusese cea care-i împrumutase lui Malm bani pentru primul vapor, şi nu August. Cu alte cuvinte, asta însemna că Vera îl plătise pe Martin să i-l aducă acasă pe Nils.

Dar dacă August Kant nu voise să aibă nimic de-a face cu nepotul lui, preferând, poate, ca acesta să rămână pentru totdeauna departe, în America de Sud — atunci ce însemna fotografia asta, legăturile de afaceri atât de strânse cu Martin Malm? Mâna lui August pe umărul lui Martin.

Fiindcă mâna lui August era. Gerlof se uită mai îndeaproape. Degetul mare părea aşezat în partea greşită a mâinii.

Privi intens fotografia până ce începură să-l doară ochii, iar contururile alb-negru să se tulbure şi să se amestece. Îşi luă apoi ochelarii de citit din servietă, îi puse la ochi şi privi mai departe. Fiindcă nu-l ajuta cu nimic, îi scoase iar şi-i ţinu deasupra fotografiei ca pe o lupă. Reuşi astfel să aducă mai aproape de el feţele albe şi imobile ale muncitorilor de la gatere, dar aceştia se dizolvară totodată în puncte negre şi albe.

Gerlof începu să mişte lentilele pe deasupra pozei, uitându-se mai atent la mâna de pe umărul lui Malm. Se odihnea într-o manieră prietenoasă, aproape de ceafă, însă Gerlof văzu acum, clar, că ceea ce ar fi trebuit să fie mâna dreaptă a patronului era de fapt o mână stângă. Şi în spatele mâinii...

Gerlof privi către faţa zâmbitoare din poză.

Zări, pentru prima dată, lucrul pe care trebuie să-l fi văzut şi Ernst.

— *Cristoase*! şopti.

Invocarea numelui lui Isus era o foarte veche înjurătură — mama lui Gerlof îi interzisese să rostească aşa ceva cu mai bine de şaptezeci de ani în urmă. Şi de atunci nu mai înjurase aşa.

Scoase caietul lui cu însemnări, ca să se asigure, îl răsfoi până ce găsi lista de nume pe care le scrisese la Muzeul din Ramneby şi citi unul dintre ele.

— Cristoase... rosti iarăşi Gerlof.

Câteva clipe, descoperirea făcută îl absorbi cu totul — apoi ridică ochii şi-şi aminti că se află într-un autobuz ce se îndrepta spre Marnäs. Dar n-ajunseseră încă, erau încă la sud de Stenvik şi, chiar când se uită pe geam, văzu că autobuzul trece pe lângă indicatorul pe care scria CAMPING 2KM.

Stenvik, autobuzul aproape ajunsese în Stenvik. Trebuia neapărat să stea de vorbă cu John despre această descoperire.

Gerlof se întinse iute să apere butonul roşu de oprire. Pe când autobuzul începea să încetinească la un semafor aflat la câteva sute de metri nord de ieşirea spre Stenvik, îşi îndesă cartea şi ochelarii în servietă şi se ridică de pe scaun, cu picioarele tremurând.

Uşile din mijloc ale autobuzului se deschiseră cu un şuierat, iar Gerlof coborî treptele şi dădu piept cu vântul şi frigul. Reumatismul pândea în braţele şi picioarele lui, însă până acum durerea nu se arătase prea zgomotoasă.

Uşile se închiseră după el şi autobuzul porni mai departe. Era singur în staţie şi afară încă burniţa. Mai demult existase un adăpost de lemn, unde te puteai aşeza dacă ploua, aşteptând autobuzul sau pe cineva care să te ducă până acasă, dar fireşte că fusese luat de acolo. Tot ce era bun şi gratis dispărea imediat.

După ce huruitul înfundat al motorului se stinse, Gerlof se uită împrejur la peisajul dezolant, îşi încheie până sus nasturii de la palton, apoi căută din priviri un indicator galben ce arăta spre Stenvik. Într-acolo mergea.

Se uită bine în toate direcţiile ca să se asigure că n-avea să fie călcat la trecerea străzii, dar nu se vedea nicio maşină. Străbătuse cei cincizeci de metri până la ieşirea spre Stenvik destul de rapid, însă când ajunse la şosea vântul îi bătea aproape direct în faţă şi trebui să încetinească.

Parcursese cam două sute de metri pe marginea drumului în direcţia satului, când îşi aminti brusc că John Hagman nu era în Stenvik.

John era la Borgholm.

Gerlof înţepeni pe şosea, clipind în bătaia vântului.

Cum dracu' de uitase asta? Doar se despărţise de John în staţie cu mai puţin de jumătate de oră înainte, însă îl încântase atât de mult descoperirea făcută că uitase complet.

Dar trebuia să fie cineva în Stenvik, nu? Poate că Julia nu se întorsese încă, dar pe Astrid ar fi trebuit s-o găsească. Era aproape tot timpul acasă. Oricum, nu avea decât o soluţie: să meargă mai departe — Marnäsul era şi mai încolo, în aceeaşi direcţie.

Paşii îi erau mai greoi acum, iar frigul începea să-i pătrundă pe sub haină. Vântul îl împingea şi-l târa; lăsă capul în jos.

Un picior după altul pe asfaltul crăpat. Numără paşii: unu, dou, trei — şi la al douăzeci şi cincilea ridică din nou privirea, însă copacii din zare, ce anunţau capătul alvarului şi începutul satului, nu păreau să se fi apropiat.

Pentru întâia oară Gerlof începu să se simtă puţin neliniştit, ca un înotător ce a decis cu îndrăzneală să traverseze un lac îngheţat, dar îşi pierde deodată puterile când e abia la jumătate. Reîntoarcerea la şoseaua principală era imposibilă, dar aproape la fel de greu era să şi continue.

Călcă strâmb şi se împiedică pe asfalt, mai să nimerească în şanţ. Abia reuşi să-şi restabilească echilibrul cu ajutorul bastonului; atunci auzi din nou vuietul înfundat al unui motor.

Era o maşină şi venea dinspre Stenvik.

Maşina era mare, strălucitoare şi de un verde-închis. Gerlof o văzu apropiindu-se: un Jaguar ale cărui ştergătoare se mişcau ritmic dintr-o parte într-alta.

Nu trecu, ci opri şi o fereastră fumurie se deschise, scoţând la iveală o faţă cu barbă căruntă.

— Salutare! chiui o voce veselă.

Gerlof îl recunoscu pe Gunnar Ljunger din Långvik.

Proprietarul de hotel care-i cerea mereu mai multe corăbii în sticlă era ultima persoană pe care voia s-o vadă, dar se simţi nevoit să ridice o mână într-un gest obosit de salut.

— Bună ziua, Gunnar, rosti cu voce slabă peste şuieratul vântului şi mai făcu un pas pe drum.

— Salut, Gerlof! strigă din maşină Gunnar. Încotro ai pornit-o?

Era o întrebare de-a dreptul prostească ce ar fi meritat un răspuns pe măsură, însă Gerlof se mulţumi să arate din cap către sat şi să zică:

— Până în Stenvik.

— Mergi la cineva în vizită?

— Da, posibil, zise Gerlof clătinându-se în vânt. La Astrid, poate.

— Astrid Linder? făcu Ljunger. Nu părea să fie acasă când am trecut pe lângă ea... Nu era lumină la nicio fereastră.

— Cum?

Dacă nici Astrid nu era acasă, atunci nu mai era nimeni acasă în Stenvik — şi Gerlof avea să moară îngheţat în vântul acela ce bătea dinspre mare. Poliţia urma să-i găsească a doua zi trupul ţeapăn şi rece sub vreun tufiş de ienupăr.

Se gândi la asta şi-i aruncă o privire lui Ljunger.

— Ai cumva drum prin Marnäs, Gunnar? Pe lângă cămin?

— Sigur, voiam să fac nişte cumpărături la feronerie. Te duc eu.

— Ai vrea?

— Cum să nu, zise Ljunger aplecându-se într-o rână şi deschizând portiera de cealaltă parte. Hopa sus.

Gerlof se săltă greoi, cu servieta şi bastonul în mâini.

În maşină era linişte şi foarte cald; încălzirea era dată la maximum. Ljunger îşi descheiase jacheta galbenă, căptuşită; cu toate că încă se simţea îngheţat, Gerlof îşi descheie la rândul lui paltonul.

— Ok, să pornim, zise Ljunger. Marnäs, venim.

Apăsă pedala de acceleraţie până jos şi maşina ţâşni cu o asemenea viteză că Gerlof fu lipit cu spatele de scaun.

— Ai vreo oră la care trebuie să ajungi, Gerlof? îl întrebă Ljunger.

Gerlof clătină din cap.

— Nu, dar aş prefera...

— Bun, atunci avem timp să aruncăm un ochi la ceva.

Ajunseseră deja la şoseaua mare, la fel de pustie ca şi înainte. Ljunger se înscrise pe şosea, însă o apucă spre sud în loc de nord.

— Nu cred că pot... începu Gerlof, însă Ljunger îl întrerupse.

— Cum rămâne cu corăbiile în sticle?

— E bine, zise Gerlof, cu toate că de o săptămână nu se mai atinsese de ele — ba nici nu se gândise măcar la asta. Poţi trece pe la mine cândva înainte de Crăciun, să ne uităm la ele...

Ljunger încuviinţă cu o înclinare din cap. Continuă pe şoseaua principală vreo câteva sute de metri, apoi viră pe un drumeag îngust, pietros, fără indicator, ce despărţea un câmp arat de un vechi zid de piatră. Ducea către est, spre mare.

— Stau şi mă gândesc... oare e prea târziu să le vopsim la toate coca în roşu? zise Ljunger. Dacă s-ar putea, ar fi foarte simpatic.

— Nicio problemă, încuviinţă Gerlof trăgând aer adânc în piept. Gunnar, noi unde mergem de fapt?

— Nu departe, zise Ljunger. Ajungem imediat.

După asta nu mai vorbi, ci se mulţumi să conducă pe cărăruie. Lui Gerlof nu-i rămânea decât să stea liniştit pe scaun; începu să se holbeze la ştergătoarele de parbriz ce fâşâiau monoton dintr-o parte într-alta.

Aruncă o privire în jos, în spaţiul dintre banchete; văzu acolo telefonul lui Gunnar; era negru cu margini argintii, mult mai mic decât orice alt telefon pe care îl văzuse până atunci — era pe jumătate cât al Juliei.

— Încotro mergem, Gunnar? întrebă cu voce potolită.

Ljunger nu răspunse — de parcă nici nu-l mai auzea pe Gerlof. Privea încordat drumeagul cu pietriş ce se întindea în faţa maşinii, evitînd gropile şi movilele cu mişcări uşoare ale volanului. Zâmbea.

Fruntea lui Gerlof era leoarcă de sudoare.

Ar fi trebuit să zică ceva, să arunce vreo remarcă oarecare, ceva banal. Ori poate o întrebare politicoasă despre cum merg treburile în industria hotelieră. Însă era sleit de puteri şi pe moment capul îi era cu totul golit de discuţii despre fleacuri.

Nu reuşi, în cele din urmă, să rostească decât o singură întrebare:

— Gunnar, ai fost vreodată în America de Sud?

Ljunger clătină din cap, zâmbind în continuare.

— Din păcate nu, răspunse, apoi adăugă: N-am ajuns decât până în Costa Rica.

Öland, septembrie 1972

De pe locul pasagerului, într-un Volvo albastru, din înaltul podului celui nou, Nils Kant se apleacă în faţă către parbriz şi priveşte peste Canalul Kalmar. E după-amiază şi negura pluteşte pe deasupra apelor; înspre sud s-a adunat un nor gros de ceaţă, iar norul se îndreaptă spre insulă.

— O să fie pâclă la noapte, zice.

— Exact cum speram şi noi, spune de lângă el Fritiof.

— Noi? întreabă Nils. Sunteţi mai mulţi?

Fritiof dă din cap că da.

— O să-i cunoşti îndată.

Nils încearcă să se relaxeze şi priveşte peste marginile podului. Aproape că se vede, tânăr, înotând către continent ca să-şi salveze viaţa, la douăzeci de ani abia împliniţi.

Cum de-a putut oare să străbată atâta apă rece? Acum are patruzeci şi şase de ani şi n-ar putea să mai înoate nicio sută de metri.

Podul peste canal este enorm, tone de oţel şi beton înălţate peste apă ca să formeze o structură aproape la fel de lată cât o autostradă, şi lung de câţiva kilometri. Nils nu şi-ar fi putut imagina că insula lui ar putea vreodată să fie legată astfel de continent.

— De când e podul? întreabă.

— E destul de nou, zice Fritiof de la volan.

N-a spus prea multe de când a venit la Nils în Jönköping, cu o seară înainte. I-a dat lui Nils haine închise la culoare şi o căciulă neagră, împletită ca să şi-o tragă pe ochi, dar de vorbit, a vorbit prea puţin.

Fritiof Andersson cel vesel şi şarmant, care l-a căutat acum mai bine de zece ani în Costa Rica, e dus; nu mai există, de fapt, de când bărbatul din Småland s-a înecat în marea de la nord de Limón. Din acea seară, Fritiof l-a tratat pe Nils mai degrabă ca pe un colet, mutându-l din loc în loc şi din ţară în ţară, închiriindu-i apartamente mici şi ieftine sau camere de hostel prin zone prăpădite şi sunându-l cel mult o dată sau de două ori pe an.

În noaptea de dinaintea plecării pe insulă, Fritiof a adus iar vorba despre comoară. Unde era? Unde o ascunsese Nils? În casă?

Nils a clătinat din cap că nu. Şi în cele din urmă i-a spus lui Fritiof:

— E îngropată pe alvar, ceva mai la est de Stenvik. Lângă movila funerară. Putem merge împreună s-o scoatem.

Fritiof a încuviinţat.

— Bine, aşa o să facem.

Nils a aşteptat mult această ultimă călătorie. Acum a ajuns.

— De acum înainte o să stau acasă, îi spune lui Fritiof.

Închide ochii în vreme ce traversează podul şi ajung din nou pe pământ. În sfârşit s-a întors în Öland.

— O să stau acasă, zice din nou. O să stau cu mama şi o să mă asigur că nu mă vede nimeni.

Se opreşte o clipă, apoi întreabă:

— Încă se ţine bine... Vera?

— Cum să nu.

Fritiof Andersson dă scurt din cap, apoi accelerează; avansează pe alvar înspre Borgholm.

S-au schimbat multe pe insulă de când era tânăr, observă Nils. Au apărut mai multe tufe şi arbuşti, iar cărăruia îngustă cu pietriş ce duce la Borgholm a devenit o autostradă largă, asfaltată, la fel de netedă şi de dreaptă ca şi podul. Linia ferată ce mergea de la nord către sud trebuie că a fost închisă, fiindcă Nils nu mai vede şine pe alvar. Şirurile de mori de vânt ce se înălţau pe coastă ca să prindă vântul dinspre sud au dispărut şi ele; au mai rămas doar câteva.

Pe insulă par să fie şi mai puţini oameni — însă lângă apă s-au construit o mulţime de cabane noi. Nils arată cu capul spre ele.

— Cine stă în casele alea? întreabă.

— Locuitori pe timp de vară, spune cu asprime Fritiof. Fac bani în Stockholm şi-şi construiesc vile aici în Öland. Trec podul, se prăjesc la soare când au concediu, apoi fug repede înapoi să mai facă nişte bani. Nu vor să stea aici iarna... e prea rece şi neplăcut.

Pare să-i înţeleagă, până la un punct.

Nils nu spune nimic. Fritiof pare să aibă dreptate în privinţa acestor rezidenţi sezonieri, fiindcă aproape orice maşină ce trece o apucă în direcţie opusă, depărtându-se de insulă. Gata cu vara, s-a făcut toamnă.

Însă măcar castelul ruinat e tot acolo şi arată la fel ca întotdeauna, cu găvanele ochilor goale, pe dealul ce străjuieşte Borgholmul.

Odată castelul lăsat în urmă, au şi ajuns în oraş, iar ceaţa începe, treptat, să se întindă peste tot. Fritiof încetineşte şi trage într-o parcare mică, de unde se vede castelul. Opreşte maşina fără vreo explicaţie.

— Aşa, e tot ce zice. Ţi-am spus că o să avem companie.

Deschide portiera şi face un semn din mână.

Nils se uită în jur. Cineva păşeşte agale pe şosea: un bărbat care pare trecut de cincizeci de ani. Poartă un pulover cenuşiu de lână, pantaloni de gabardină şi pantofi lucioşi de piele ce par scumpi; dă din cap spre Fritiof.

— Ai întârziat.

Bărbatul are şi o căciulă, trasă bine pe frunte. Între buze îi atârnă o ţigară fumată pe jumătate. Trage un ultim fum, azvârle deoparte ţigara şi se uită preocupat împrejur înainte de a se sui în maşină.

— Nils, cred că ar trebui să treci în spate, zice Fritiof. O să fie mai sigur când ajungem la Stenvik.

Apoi se dă jos din maşină. La celălalt capăt al parcării e o cabină telefonică, şi Nils îl vede pe Fritiof grăbind pasul spre ea. Introduce câteva monede, formează un număr şi vorbeşte scurt în receptor.

Se dă şi Nils jos, iar bărbatul cu haine scumpe striveşte cu piciorul ţigara şi îl priveşte în treacăt, fără să-l salute. Se urcă pe locul din faţă.

Nils nu se aşază imediat în spate. Merge câţiva metri pe stradă, bucurându-se că s-a întors şi că poate din nou să umble liber pe insulă.

Insula lui.

Brusc, pe şosea trec două maşini. Nils vede feţe palide holbându-se la el de dincolo de geamuri. Le urmăreşte cu ochii până se pierd în ceaţă.

— Hai odată! strigă după el Fritiof, pe un ton iritat.

S-a întors la maşină.

Nils revine păşind agale, deschide portiera şi îl aude pe omul din faţă întrebând cu voce scăzută:

— A mers bine, Gunnar?

Apoi îi aruncă repede o privire lui Nils, agitat şi vinovat, ca şi cum ar fi lăsat să-i scape porumbelul.

Bărbatul care şi-a spus Fritiof în tot acest timp întoarce şi el capul, zâmbind.

— Nu contează, de fapt am putea să ne şi prezentăm cum trebuie de-acum, zice. Eu sunt Gunnar şi el e Martin. Îl avem pe bancheta din spate pe Nils Kant. Dar avem cu toţii încredere unii în alţii, nu-i aşa?

— Sigur.

Nils încuviinţează cu o aplecare a capului şi trage portiera.

Deci pe Fritiof îl cheamă Gunnar. Şi Nils ştie că s-a mai întâlnit undeva cu el, dar tot nu-şi poate aminti unde.

— Spre Stenvik, atunci, zice Gunnar.

Maşina porneşte din nou, trece de Borgholm şi se îndreaptă spre nord. Priveliştea îi e din ce în ce mai familiară lui Nils, dar ceaţa dinspre canal se îndeseşte, estompând zarea.

Văzduhul e din ce în ce mai plumburiu. Gunnar a ştiut că are să fie ceaţă, se baza pe asta, de aceea i-a permis lui Nils să vină acasă anume în ziua asta. Ce-a mai plănuit el oare, cu atâta grijă?

La nord de Köpingsvik, Gunnar aprinde luminile de ceaţă şi măreşte viteza. Nils vede indicatoare galbene alunecând pe lângă ei. Nume familiare de sate din Öland. Însă peisajul îl face mai ales să se simtă mişcat: câmpurile, iarba crescută sălbatic, zidurile drepte de piatră ce încep lângă şosea şi dispar în neguri.

Şi alvarul, alvarul lui. Alvarul se întinde în toate direcţiile; este, cu tentele sale pronunţate de cenuşiu şi cafeniu şi cu cerul nesfârşit, la fel de întins şi de frumos cum îşi amintea.

Nils e din nou acasă.

Nimeni din maşină nu vorbeşte, şi după un sfert de oră Nils vede panoul pe care-l aştepta. STENVIK. Dedesubtul lui e o săgeată mare pe care scrie CAMPING.

Drumul spre sat e acum asfaltat, iar Stenvikul a căpătat un camping. Când s-a întâmplat şi asta?

Maşina trece de ieşirea spre Stenvik, apoi încetineşte.

— O s-o luăm pe drumul către nord, zice Gunnar. E mai puţin circulat şi n-o să trebuiască să trecem prin sat cu maşina.

Câteva minute mai târziu, virează pe calea de acces nordică, în dreptul unui chioşc de lapte pustiu, abandonat pe şosea. Ultima dată când l-a văzut Nils, tejgheaua era plină cu canistre de lapte de la fermele din vecinătate; acum e împânzit de licheni albi şi pare pe punctul de a se dezmembra.

Insula toată s-a schimbat în douăzeci şi cinci de ani, însă drumul de nord ce duce la Stenvik a rămas în mare parte cum îl ştia: îngust şi şerpuitor, tot cu pietriş. E cu desăvârşire pustiu, cu şanţuri pline de iarbă de amândouă părţile şi în jurul lui se întinde alvarul.

Gunnar merge cu viteză mică şi după câteva sute de metri opreşte cu totul. Se întoarce către Nils, iar Martin întoarce capul la rândul lui.

Gunnar îl priveşte ţintă pe Nils; privirea lui Martin e şovăitoare.

— Ok, zice Gunnar pe un ton grav, te-am adus la Stenvik. Şi acum o să scoatem comoara ta la lumină. E bine aşa?

— Mai întâi vreau s-o văd pe mama, răspunde Nils, privindu-l la fel de insistent pe Gunnar.

— Vera nu pleacă nicăieri, Nils, zice acesta. Poate să mai aştepte un pic. E mai bine aşa, fiindcă numai bine se lasă şi seara înainte să intrăm în sat. Nu crezi?

— O să împărţim pietrele între noi, spune repede Nils.

— Sigur. Dar mai întâi să le avem.

Nils se mai uită la el, lung, preţ de câteva clipe, apoi îşi întoarce privirea pe geam. Ceaţa e densă acum şi nu peste mult timp are să cadă amurgul.

Încuviinţează din cap. O să le dea lui Gunnar şi Martin jumătate din pietrele preţioase şi or să fie chit.

— O să ne trebuiască ceva de săpat, zice cu voce moale.

— Sigur. Avem hârleţe şi un târnăcop în portbagaj, spune Gunnar. Ne-am gândit la toate. Nu-ţi face griji.

Însă Nils nu se relaxează. E singur acum cu doi oameni ciudaţi, la fel cum omul din Småland a fost singur pe plaja întunecată din Caraibe. Diferenţa e că omul acela avea încredere în noii săi prieteni — Nils nu are.

Gunnar nu parchează la şosea, ci frânează lângă deschizătură din zidul de piatră şi răsuceşte de volan. Maşina iese de pe drumeag.

Înaintează lent pe câmpia netedă şi ierboasă a alvarului.

Nils întoarce capul, dar prin lunetă nu zăreşte decât ceaţă. Drumul către satul său natal a dispărut complet.

30

Gerlof stătea amuţit pe banchetă, lângă Gunnar Ljunger, cu spatele ţeapăn; înaintau în pustietatea de la sud de Marnäs. Tentativa de conversaţie eşuase, fiindcă Ljunger nu-i răspunsese. Gerlof n-avea ce face decât să meargă cu el, încercând să se descheie la nasturii paltonului, bâjbâind după ei, fiindcă în maşină căldura devenise tropicală. Ar fi fost poate vreo cale de a regla ventilatorul de pe partea lui, dar nu ştia cum. Totul părea să fie controlat electronic, iar Gunnar nu făcuse nicio încercare de a-l ajuta.

Se apropiau de coasta estică. Maşina avansa încet pe un dig de jumătate de metru înălţime şi lat de alţi câţiva metri, străbătând peisajul plat. Gerlof recunoştea locul. Pe aici trecuse calea ferată, înainte de închidere.

Se uită la ceas. Era aproape cinci.

— Cred că ar cam trebui să mă întorc, Gunnar, zise cu voce stinsă. Or să se întrebe cât de curând, la cămin, ce s-a ales de mine.

Ljunger făcu un semn aprobator din cap.

— Tot ce se poate, spuse el, dar nu prea cred că or să se apuce să te caute pe-aici, este?

Ameninţarea era atât de evidentă, că Gerlof întoarse capul dinspre el şi începu să zgâlţâie mânerul portierei.

Jaguarul înainta alene şi ar fi fost în stare să se arunce afară, ba chiar să încerce să nu-şi rupă vreun os şi să ajungă înapoi la şoseaua principală înainte să se lase întunericul — dar portiera era imposibil de deschis. Ljunger o blocase folosind un soi de sistem de comandă la distanţă.

— Gunnar, vreau să ies, zise încercând să imprime fermitate vocii, ca un lup de mare ce fusese cândva.

— Îndată, răspunse Ljunger, conducând mai departe.

Trecură pe lângă o împrejmuire ruginită şi veche pentru vaci aflată între două ziduri de piatră, şi dincolo de aceasta Marea Baltica se făcu în fine văzută. Arăta cenuşie şi rece.

— De ce faci asta, Gunnar? întrebă Gerlof.

— A fost, de fapt, cam pe nepusă masă, zise Ljunger. Mă ţineam după autobuzul de Borgholm şi te-am văzut că te dai jos la intrarea sudică în Stenvik. N-aveam decât să o apuc pe cea nordică, să trec prin sat şi să culeg de pe drum.

Ljunger reduse şi mai mult viteza, întorcându-se către el.

— Ce-ai căutat azi la Martin Malm, Gerlof?

Gerlof se simţi ca şi cum ar fi fost dat de gol. Răspunse fără grabă.

— La Martin? Cum adică?

— Tu şi John Hagman, zise Ljunger. Tu ai intrat şi John te-a aşteptat afară.

— Da. Am stat niţel la palavre cu Martin... suntem amândoi marinari bătrâni, doar, zise Gerlof, apoi completă: De unde ştii despre asta?

— Ann-Britt Malm m-a sunat în timp ce tu stăteai cu Martin de vorbă despre vremurile de altădată, răspunse Ljunger. Era îngrijorată de toate vizitele pe care le primea în ultima vreme de la foşti căpitani... întâi Ernst Adolfsson, apoi tu. A doua oară în câteva săptămâni, din câte se pare. Cam îmbulzeală acasă la Martin.

— Deci tu şi Ann-Britt sunteţi prieteni buni, rosti ostenit Gerlof.

Ljunger încuviinţă.

— Martin şi cu mine suntem de fapt vechi parteneri de afaceri, dar nu prea poţi să-l mai faci să vorbească zilele astea. Ann-Britt se ocupă de afacerile lui şi de obicei îmi cere sfatul.

Gerlof se lăsă pe banchetă. Putea să înceteze să mai pretindă că negrul e alb.

— Parteneri, zise. Aţi lucrat ceva vreme împreună, nu? Tocmai de prin anii 1950.

Băgă mâna în servietă şi scoase iarăşi cartea despre Malm Freight.

— I-am arătat poza asta lui Martin, spuse, şi m-am uitat de nenumărate ori la ea... dar mi-a luat mult până să văd ce era cu adevărat de văzut.

— A, da? zise Gunnar ocolind un pâlc de ulmi pitici.

Erau la doar câteva sute de metri de mare.

— Şi acum ai priceput?

— Sunt doi oameni puternici pe cheiul din Ramneby: August Kant, proprietarul fabricii, şi Martin Malm, căpitanul de vapor, într-un grup de muncitori la gatere. Şi mâna lui August pare să se sprijine pe umărul lui Martin; un gest de prietenie.

Se opri, apoi începu iarăşi:

— Doar că nu e mâna lui August Kant. Aparţine celui care stă *în spatele* lui Martin pe chei. Mi-am dat seama de asta doar de puţin timp, în autobuz.

— O imagine e mai grăitoare decât o mie de cuvinte, spuse Ljunger frânând. Nu aşa se zice?

Coasta estică a insulei li se deschidea acum înainte, dincolo de o pajişte ale cărei ierburi îngălbeniseră. Ploaia cădea peste pământ şi peste apă, o ploaie rece ce tindea să se transforme în ninsoare.

— Iar omul din spatele lui Martin Malm e un muncitor pe nume Gunnar Johansson. Care mai târziu şi-a schimbat numele de familie, zise Gerlof. Aşa e?

— Nu chiar, eram maistru pe vremea aceea, spuse Ljunger. Dar e adevărat, mi-am schimbat numele în Ljunger când m-am stabilit în Öland.

Opri motorul şi totul fu învăluit în linişte. Nu se auzeau decât vântul şi ploaia.

— Poza aia n-ar fi trebuit inclusă în carte, zise Ljunger. Ann-Britt a pus-o acolo, eu n-am ştiut până la tipărire. Dar numai tu şi Ernst Adolfsson m-aţi recunoscut. Ernst mă ţinea minte perfect de la şcoală...

— A crescut în Ramneby, am aflat asta, spuse Gerlof. Mie nu mi-a venit aşa de uşor să te recunosc. Dar mă întreb un lucru...

Ştia că sfârşitul se apropia; Ljunger avea să-l ucidă aşa cum îl ucisese pe Ernst. Gerlof continuă să vorbească, încercând să amâne inevitabilul.

— ... Mă întreb, doar erai maistru la fabrică şi trebuie să fi auzit poveşti despre nepotul lui August Kant. De aici ţi-a venit ideea să...

— M-am şi întâlnit cu el, de fapt, îl întrerupse Ljunger.

— Cu cine? Cu Nils Kant?

— Nils, da, încuviinţă Ljunger. Începusem ca ucenic la gatere după război şi a apărut Nils pe acolo, fugise de pe insulă, era urmărit de poliţie. Se strecura prin tufe şi m-a văzut. Mi-a cerut să mă duc şi să vorbesc cu August Kant. Am făcut asta, dar patronul nici n-a vrut să audă. Mi-a dat cinci bancnote de o sută de coroane ca să i le dau lui Nils, voia să scape de el. Am băgat în buzunar două şi i-am dat trei lui Nils, zise Ljunger zâmbind la amintirea acelui moment. Apoi am trăit ca un rege cu banii pentru tot restul verii.

— Deci ţi-ai dat seama rapid că se puteau face bani de pe urma lui Nils Kant, remarcă Gerlof privind ploaia prin parbriz.

— Da, zise Ljunger, dar nu şi *cât* se putea face. N-aveam idee. Mă gândeam că poate capăt câteva mii şi un drum gratuit peste Atlantic să-l aduc pe Nils, poate, după ce se mai linişteau apele. Asta i-am sugerat lui August când m-a făcut maistru la fabrică, dar m-a refuzat scurt. N-avea nici cea mai mică dorinţă să aducă înapoi în Suedia oaia neagră a familiei.

Ridică mâna şi apăsă un buton de lângă volan, făcând portiera lui Gerlof să scoată un clic.

— Gata, e deschisă, zise. Afară cu tine.

Gerlof rămase pe loc.

— Dar tu nu te-ai lăsat, spuse el, privindu-l pe Ljunger. Când August a zis nu, ai căutat-o pe mama lui Nils, Vera Kant, şi i-ai făcut aceeaşi ofertă. Iar ea a zis da, aşa e?

Gunnar Ljunger oftă, de parcă alături de el ar fi avut un copil din cale-afară de încăpăţânat. Privi îndelung peisajul de coastă prin parbriz.

— Vera m-a făcut să descopăr insula asta frumoasă, zise. Am fost aici prima dată în vara lui 1968. Am luat feribotul până la Stora Rör, iar după aceea trenul spre nord. Atunci munceau să desființeze calea ferată, și navigația era și ea pe moarte. Multă lume, cred, avea impresia că Ölandul își cam trăise traiul... dar am auzit în tren oameni vorbind despre un pod care s-ar fi putut construi. Unul lung, care să le dea voie oamenilor să ajungă pe insulă când vor. Și în felul ăsta să vină aici lume de pe continent.

— Bogătanii de pe continent, preciză Gerlof.

— Exact, făcu Ljunger trăgând o gură de aer, după care continuă: Apoi am venit aici în nord, am descoperit strălucirea soarelui și toate plajele unde poți înota. Mult soare și apă, dar turiști aproape deloc. Am stat și m-am gândit la asta, chiar înainte să-i bat Verei la ușă.

Oftă.

— Vera stătea acolo în căsoi, singură-cuc și tânjind după băiatul ei. Am început să vorbesc cu ea.

— Singură și nefericită, zise Gerlof. Dar extrem de bogată.

— Nu chiar așa de bogată cât ai crede, replică Ljunger. Cariera era pe punctul de a se închide, iar fratele ei revendicase fabrica familiei de pe continent.

— Avea mult pământ, zise Gerlof pe un ton obosit. Pământ de-a lungul coastei... porțiuni de plajă.

Se întrebă cum anume avea să moară. Oare Ljunger avea vreo armă la el? Ori avea de gând să ia de pe jos o piatră, din milioanele de pe Öland, și să-i crape pur și simplu capul, cum se părea că făcuse cu Ernst?

— Vera avea o groază de pământ, e drept, zise Ljunger. Nu cred că-și dădea seama cineva din Stenvik cât pământ deținea de fapt, și la nord, și la sud de sat. Firește că era lipsit de valoare atâta timp cât nu făcea nimic cu el, însă persoana potrivită ar fi fost în stare să-l vândă unora de pe continent...

Începu să-și încheie jacheta și adăugă:

— În anii 1950 erau doar câteva cabane de vară, dar eu știam că cererea va crește — și la fel și nevoia de hoteluri și restaurante. Și când se termina de construit podul, prețurile urmau să crească până la cer.

— Deci ai luat de la Vera Långvikul, zise Gerlof.

— Nu i-am luat nimic, clătină Ljunger din cap. I-am cumpărat terenurile, perfect legal. La un preţ foarte mic, desigur, şi cu bani împrumutaţi de la Vera, dar totul e în acte şi complet legal.

— Şi Martin Malm a împrumutat bani pentru nişte vase mai mari.

— Exact. Ne-am cunoscut în vremea când Martin transporta buşteni la Ramneby, zise Ljunger înclinând capul. Aveam nevoie de oameni pe care mă puteam baza... cineva care să-i aducă lui Nils coşciugul de peste mări şi ţări, şi mai încolo pe Nils însuşi. Venirea asta a lui Nils urma să dureze ceva, fireşte, fiindcă în momentul când el avea să apară, Vera avea să înceteze să-mi mai dea pământ. Evident, mi-am dat seama de asta.

Îi zâmbi cu satisfacţie lui Gerlof.

— Haide.

Ljunger deschise portiera şoferului.

Gerlof privi prin parbriz. Văzu o pajişte pustie ce se întindea până la mare; ierburile erau culcate la pământ de puterea vântului.

— Ce-i aici? spuse.

— Nu cine ştie ce, zise Ljunger ieşind din maşină. O să vezi.

31

— Jos cu tine, Gerlof.

Gunnar Ljunger închisese portiera dinspre el, ocolise iute maşina şi deschisese uşa pasagerului. Aştepta nerăbdător ca Gerlof să iasă.

— Trebuie să-mi pun... începu Gerlof.

Însă Ljunger întinse un braţ înmănuşat.

— Nu-ţi trebuie haină, Gerlof. Doar ţi-e cald acum, nu?

Ljunger era cu cel puţin cincisprezece ani mai tânăr decât el, înalt şi lat în spate; mâinile îi erau încă puternice. Îl apucă pe Gerlof şi aproape îl scoase pe braţe din maşină.

Ljunger era îmbrăcat cu jacheta lui galbenă de fâş, pe spatele căreia scria, cu litere negre, CENTRUL DE CONFERINŢE LÅNGVIK.

— Haide.

Trânti portiera, îndreptă spre ea mănunchiul de chei şi apăsă un butonaş. Uşile maşinii se zăvorâră cu un pocnet slab.

Lui Gerlof, aşa ceva i se părea un lucru aproape magic. Îşi păstrase bastonul, însă servieta îi rămăsese în maşină. Făcu câţiva paşi şovăielnici pe pajiştea ce dădea către mare, începând să priceapă câte ceva din intenţiile lui Ljunger.

Preţ de câteva minute, era chiar plăcut să scapi din automobilul încălzit ca o saună; vântul era înviorător şi părea că hainele groase nu sunt necesare.

Însă Gerlof n-avea să supravieţuiască fără palton, o ştia. Vântul sufla muşcător; abia de erau câteva grade peste zero. Stropii de ploaie i se înfigeau în faţă ca nişte ace.

— Uite-te aici, Gerlof.

Ljunger străbătuse o bucată din cărarea cu pietriş de lângă pajişte şi arăta cu mâna către un zid de piatră aflat în faţa unui pâlc mic de copaci. Un copac solitar, pipernicit, creştea lângă zid.

— Îţi dai seama ce e?

Gerlof avansă spre el cu paşi împleticiţi.

— Un măr, zise cu voce slabă.

— Exact, un bătrân pom fructifer.

Ljunger îl apucă de braţ şi-l împinse cu grijă, dar ferm către plajă. Arătă din nou cu mâna, de data asta spre un tufiş uscat.

— Şi aici abia se vede, dar e de fapt o tufă de agrişe, zise uitându-se către Gerlof. Ce înseamnă asta?

— O grădină abandonată, zise Gerlof.

— Exact, şi poţi să dai şi peste pietrele de temelie ale casei sub iarbă.

Ljunger aruncă o privire în jur.

— Am descoperit plaja asta acum câţiva ani. De obicei, e un loc liniştit, chiar şi vara. Poţi să stai, să te gândeşti şi uneori... zise Ljunger privind iarăşi copacul... uneori stau aşa şi mă gândesc la pomul ăsta şi la oamenii care locuiau aici odată. De ce nu mai sunt aici, nu-i un loc minunat?

— Sărăcia, răspunse Gerlof, pentru prima oară cutremurat de un fior.

Încerca să se ţină drept în bătaia vântului, să nu tremure şi să nu se îndoaie. Dar n-avea pe el decât o cămaşă subţire şi o bluză de corp la fel de subţire pe dedesubt; începea să simtă cum frigul toamnei îi pătrunde până la piele.

— Da, cu siguranţă că săraci trebuie să fi fost, zise Ljunger. Poate au plecat peste Atlantic cu vaporul, cum a făcut Nils Kant şi mii de oameni de pe insulă. Dar ce vreau să spun e...

Se poticni din nou.

— Ce vreau să spun e că n-au văzut niciodată câte oportunităţi fantastice are insula asta. Lucru pe care locuitorii din Öland nu l-au înţeles.

Gerlof se mulţumi să plece uşor capul, Ljunger n-avea decât să-i dea înainte şi să spună orice poftea.

— Vreau să mă întorc în maşină, spuse.

— E încuiată, zise Ljunger.

— O să îngheţ şi-o să mor.

— Atunci du-te la Marnäs, spuse Ljunger întinzând braţul către zidul de lângă copaci. E o spărtură acolo. După spărtură e o cărare care merge spre nord pe lângă plajă, pe după un fost ring de dans în aer liber... Sunt de fapt doar doi kilometri până în sat, în linie dreaptă.

Gerlof se clătina în bătaia vântului. Acum nu-i mai păsa, avea ceva important de spus.

— Sunt singurul care ştie, Gunnar.

Ljunger îl privi fără cuvinte.

— Cum am zis... mi-am dat seama în autobuz, când am văzut că tu erai în spatele lui Martin Malm.

Ljunger ridică din umeri.

— A venit şi Ernst Adolfsson să-mi fluture prin faţă poza asta, zise... dar a început şi cu o mulţime de alte chestii vechi, documente de proprietate asupra terenurilor şi din astea. Nu mă sperii aşa de uşor.

— Mi-a luat-o înainte, spuse Gerlof cu glas ostenit. Credeam că mi-a spus totul, dar nu. Ce voia de la tine?

— Cariera. Voia să cumpere cariera de la mine pe o sumă simbolică, şi în schimb n-ar fi spus nimănui ce ştia despre afacerile mele cu Vera.

— Nu era mare lucru, nu? zise Gerlof.

— Nu spune asta! izbucni Ljunger. Pământul n-are nicio valoare acum, dar pe viitor ar putea avea. Un cazinou sus pe deal, în Öland... cine ştie? Aşa că l-am refuzat, zise privindu-l pe Gerlof. Numai că voi ăştia, căpitanii bătrâni, vă cam daţi importanţă dacă vă închipuiţi că ar mai interesa pe cineva lucruri care s-au întâmplat cu decenii în urmă.

— *Tu eşti* oricum interesat, Gunnar, zise Gerlof, altfel n-am fi aici.

— Nu pot să accept ca o gaşcă de pensionari să umble peste tot şi să dea din gură, replică Ljunger cu lehamite. Îţi dai seama? Nu sunt doar proiectele actuale... avem planuri importante pentru Langvik, care sunt depuse acum la comisia pentru construcţii.

E vorba de investiţii majore. Şaizeci de loturi noi din estul satului or să fie vândute în următoarele şase luni — cam cât crezi că valorează?

Gerlof pricepu.

— Dar ziceam că sunt singurul care ştie, nimeni altcineva. Nici John, nici fata mea.

Ljunger îi zâmbi, amuzat.

— E foarte nobil din partea ta să-ţi asumi totul, Gerlof, zise. Şi te cred.

— Tot tu ai omorât-o şi pe Vera Kant, Gunnar?

— A, nu. A căzut şi şi-a rupt gâtul pe scări, aşa am auzit. N-am omorât pe nimeni niciodată.

— Pe Ernst Adolfsson l-ai omorât.

— Nu, zise Ljunger. Am avut o discuţie, care s-a transformat oarecum într-o ceartă.

— În timpul certei a aruncat o sculptură în carieră, nu-i aşa? zise Gerlof.

— Da, chiar aşa. Apoi i-am dat un brânci, a căzut şi a tras după el una dintre sculpturile mari. A fost un accident, exact cum a presupus şi poliţia.

— L-ai omorât pe Nils Kant, continuă Gerlof.

— Nu.

— Atunci Martin. Şi Jens? Care din voi l-a omorât pe Jens?

Ljunger nu mai zâmbea. Îşi privi ceasul şi făcu doi paşi în direcţia maşinii.

— Jens a dat peste voi pe alvar? continuă Gerlof ridicând vocea. De ce nu mi-aţi lăsat nepotul să trăiască? Avea cinci ani... nu era o ameninţare pentru voi.

— Să lăsăm subiectele triste, Gerlof. Ar cam trebui, oricum, să mă duc.

Nu era nicio îndoială — Gunnar Ljunger avea un program încărcat. Uciderea lui Gerlof era doar un punct pe agenda acelei zile.

Gerlof închise ochii, apărându-şi-i de frig şi de ploaie. Nu mai putea să se ţină mult pe picioare. Însă nu avea de gând să cadă în genunchi înaintea lui Gunnar Ljunger, aşa ceva era sub demnitatea lui.

— Ştiu unde sunt pietrele preţioase, zise.

Făcu un pas spre maşină, sprijinindu-se în baston. Dacă se apropia suficient, exista o şansă s-o izbească cu bastonul şi să-i lase în caroseria lucioasă o îndoitură de toată frumuseţea.

— Pietrele?

Gunnar îl privea, cu mâna pe mânerul portierei.

Gerlof dădu din cap că da.

— Prada soldaţilor. Am pus mâna pe ea şi am ascuns-o. Ajută-mă să intru în maşină şi te duc să ţi le dau.

Ljunger scutură vag din cap, din nou zâmbitor.

— Mersi pentru ofertă, zise. L-am întrebat pe Nils despre ele de câteva ori, dar de fapt Martin le voia cel mai mult. Nu există, oricum, nicio garanţie că ar valora ceva. Mie mi-a fost de ajuns pământul Verei... N-are sens să fii prea lacom.

Şi zicând acestea, deschise rapid portiera şi urcă.

Porni maşina. Motorul nu se ambală deloc, ci începu să zumzăie, reglat perfect.

Ljunger băgă maşina în marşarier, iar automobilul alunecă uşor pe cărarea cu pietriş, îndepărtându-se chiar când Gerlof reuşi să facă un ultim pas înainte şi să ridice bastonul.

Prea târziu. Cristoase!

Gerlof rămase singur pe pajişte, neajutorat. Coborî încet băţul şi urmări cu privirea maşina ce se îndepărta cu paltonul său înăuntru.

Ljunger stătea confortabil la volan, fără să-i arunce lui Gerlof nicio privire; întorsese capul ca să poată înainta repede pe drumeag. Ajuns pe colina pe unde trecuse odată calea ferată, făcu un viraj şi ţâşni înainte.

Ceva mai încolo, aproape de şoseaua principală, Jaguarul opri scurt. Gerlof miji ochii şi-l văzu pe Ljunger cum deschide portiera şi azvârle afară mai întâi servieta lui, apoi paltonul. După care trase uşa şi o luă din loc. Zgomotul motorului se stinse în depărtare.

Gerlof rămase pe loc, cu spatele la ploaie. Vântul aspru îi şuiera în urechi.

Era ud leoarcă; n-ar fi fost în stare în veci să ajungă înapoi la drumul principal sau în Marnäs. Iar Ljunger ştiuse prea bine asta.

Ridică un picior şi începu să-şi mişte în semicerc trupul nesigur, cu paşi mici, instabili. Ţărmul era la fel de plumburiu şi de gol.

Fosta grădină, cea spre care arătase Ljunger, era cam la cincizeci de metri distanţă. Ar fi putut să ajungă până acolo, cine ştie, apoi şi-ar fi găsit un adăpost lângă zidul de piatră.

— Hai, haide odată, îngână el.

Începu să se mişte. Încet-încet, cu băţul pe post de ajutor credincios de fiecare dată când piciorul propriu îl lăsa. Îşi lipi braţul liber de pieptii cămăşii, ca un scut anemic în faţa vântului.

Pietrişul de pe cărarea pe care călca era tare şi ferm, făcut din calcar zdrobit, cu mulţi ani în urmă. Maşina lui Gunnar nu lăsase nicio urmă pe el, iar eventualele urme de roţi din bălţile noroioase de pe drum aveau să fie şterse îndată de ploaie. Era de parcă Ljunger nici n-ar fi existat, de parcă Gerlof ar fi ajuns acolo prin forţe proprii.

„Poliţia nu suspectează niciun delict." Fără îndoială că aşa avea să scrie în ziarul local după ce-l găseau acolo mort, îngheţat.

Cerul începea să se întunece.

Pas cu pas.

Gerlof ridică o mână tremurândă şi-şi şterse de pe frunte stropii reci de ploaie.

Pe măsură ce se apropia cu chiu cu vai de ţărm, auzea din ce în ce mai desluşit valurile, zbătându-se ritmic la contactul cu panglica de nisip din capătul pajiştii. Mai încolo, deasupra întinderii de apă, se legăna în vânt un pescăruş solitar. Nu era singura fiinţă vie ce se vedea, fiindcă la câteva mile nautice, în larg, Gerlof zări silueta neclară şi cenuşie a unul cargobot uriaş îndreptându-se spre nord. Dar ar fi putut să strige şi să dea din mâini cât poftea — nimeni n-ar fi putut să-l vadă sau audă. Nu mai pusese niciodată piciorul pe pajiştea asta mică de lângă ţărm sau, cel puţin, nu-şi amintea s-o fi făcut. Gerlof tânjea după coasta abruptă de lângă Stenvik, ducea dorul pământului aceluia sterp şi frumos. Pe coasta de est, peisajul era prea plat şi cu prea multă vegetaţie pentru gustul lui.

Cărarea de pietriş se termina brusc, continuată de o cărăruie ce se întindea prin iarbă. Nu mai călcase nimeni pe acolo de mult, fiindcă iarba era înaltă şi greu de străbătut, cel puţin pentru Gerlof, care abia dacă-şi putea târî picioarele. Când şi când, dinspre mare se înălţa câte o pală viguroasă de vânt care-l făcea să se clatine, mai să cadă. Însă continuă să meargă, pas după pas, până ce ajunse la măr. Distanţa aceea de doar câţiva metri îl secătuise de puteri.

Era un pom amărât, subţiratic şi bătut de brizele aspre ce veneau de pe mare. Pe ramuri nu se mai vedea nicio frunză şi nu oferea defel adăpost, însă măcar Gerlof se putea sprijini cu spatele de trunchiul lui ca să-şi mai recapete suflarea.

Îşi pipăi buzunarul drept de la pantaloni. Era ceva acolo, ceva tare; scoase obiectul afară.

Era telefonul negru al lui Gunnar Ljunger.

Gerlof îşi aminti. Luase telefonul din spaţiul dintre scaune, când Ljunger ieşise şi dăduse ocol maşinii. Reuşise, chiar înainte de a fi scos afară cu de-a sila, să şi-l strecoare în buzunar.

Dar telefonul nu-i era de niciun ajutor, fiindcă Gerlof habar n-avea cum să-l folosească. Încercă totuşi să tasteze câteva numere — numărul lui John Hagman — dar nu se întâmpla nimic. Telefonul era mort.

Îl puse, cu mişcări lente, la loc în buzunar.

Ar fi trebuit să-i fie recunoscător lui Gunnar Ljunger pentru că nu-l lăsase fără pantofi? Fără ei, n-ar fi fost în stare să se mişte un metru.

Nu, nu-i era recunoscător. Îl ura pe Ljunger.

Pământ şi bani — în jurul lor se învârteau toate. Martin Malm obţinuse bani pentru nave noi. Iar Gunnar se alesese cu o grămadă de pământ în jurul Langvikului, pe care să-l exploateze.

Vera Kant fusese înşelată ani întregi, la fel ca Nils.

Şi tot aşa păţise şi Gerlof, desigur.

Ştia acum, mai mult sau mai puţin, ce se întâmplase; acesta-i fusese ţelul, dar acum voia altceva. Voia să le povestească şi altora, lui John şi Juliei şi, mai ales, poliţiei.

În tot acest timp îşi dorise să stea înaintea celor implicaţi în această dramă, să explice exact ce se petrecuse, apoi să-l arate cu degetul pe vinovat, pe cel ce-i omorâse pe Nils Kant şi pe micul

Jens. Mare entuziasm, rumoare în sală. Iar ucigaşul să clacheze şi să mărturisească tot, şi toţi să se minuneze la aflarea adevărului. Aplauze.

„Nu vrei decât să te simţi important", îi spusese la un moment dat Julia. Şi avusese probabil dreptate. Se vede treaba că asta era, nevoia de a se simţi important. Nu bătrân, uitat de toţi şi cu un picior în groapă.

Însă era în pragul morţii acum. Viaţa era lumină şi căldură; acum însă soarele coborâse, căldura se risipea. Gerlof îşi simţea picioarele ca pe nişte blocuri de gheaţă în încălţări; degetele îi amorţiseră. Frigul era chinuitor, dar totodată ciudat de relaxant — aproape plăcut.

Închise câteva secunde pleoapele. Cu ochii minţii îl văzu pe Gunnar Ljunger conducând maşina lui mare. Pentru cei care aveau în cele din urmă să-l găsească, totul urma să fie extrem de clar: un hodorog senil coborâse din autobuz şi se pierduse, o apucase în direcţia greşită, şi în starea lui de confuzie se dezbrăcase de haina de iarnă pe parcurs. Apoi îngheţase de frig pe ţărm după ce se lăsase seara.

Lui Ljunger nu-i era de ajuns să scape de el; trebuia să-l facă să pară şi idiot.

Inhală aerul rece, trăgându-l sacadat în piept şi gemând. Când ceda un trup şi înceta să mai funcţioneze? Nu atunci când temperatura corporală scădea sub treizeci de grade?

Trebuia să facă neapărat ceva, poate să ajungă la plajă şi să încerce, înainte de a muri, să scrijelească un mesaj pe nisip: GUNNAR LJUNGER — CRIMINAL, cu litere mari care să nu fie şterse de ploaie. Dar n-avea destulă putere.

Era ca atunci când cădeai peste bord în mare; apa era rece, erai singur şi pierdut. Gerlof nu învăţase niciodată să înoate şi să cadă în apă era una dintre fricile lui. Asta ar fi însemnat sfârşitul.

Se gândi la Ella. Crezuse mereu că i-ar putea cumva simţi prezenţa în apropierea morţii, dar nu simţea nimic. Apoi gândul îi merse la Julia. Plecase oare din Borgholm? Poate că exact în momentul ăsta trecea în maşina lui Lennart pe şoseaua principală. Spera ca Ljunger s-o lase în pace.

Nu stau niciodată în picioare când pot sta așezat și nu mă așez niciodată dacă pot să mă întind. Era un citat pe care Gerlof îl citise undeva, dar nu-și mai amintea unde.

Îl lăsau picioarele. Nu mai puteau înainta și Gerlof începu să alunece încet în jos, cu spatele frecându-i-se dureros de scoarța mărului. Căzu la pământ, cu picioarele îndoite, știind că nu putea să se ridice din nou. Nu de unul singur.

Ar fi fost o greșeală să stea în capul oaselor și să închidă ochii, Gerlof o știa. Odată așezat, în scurt timp avea să-și dorească se întindă la pământ, să strângă pleoapele și să se lase purtat de întuneric.

Să doarmă ar fi fost o greșeală și mai mare.

Dar în cele din urmă, cedă și se lăsă în iarbă.

Doar un pic să stea cu ochii închiși, doar un pic.

Öland, septembrie 1972

Gunnar are un târnăcop de fier şi două cazmale în portbagaj. Scoate uneltele, îi dă lui Martin o cazma, apoi se uită la Nils.

— Aşa, zice, păi încotro mergem?

Nils stă în frig, încercând să străpungă cu privirea ceaţa de pe alvar. Simte izul familiar de iarbă, buruieni şi sol sărac; vede tufe de ienupăr, pietroaie şi cărărui abia umblate — dar nu ştie unde e. Toate reperele i-au dispărut în pâclă.

— Mergem la movila funerară, zice cu glas potolit.

— Ştiu, ai zis aseară, spune iritat Gunnar. Dar unde, mai exact?

— Aici... undeva pe aproape.

Nils mai aruncă o privire împrejur şi începe să se depărteze de maşină.

Martin, care abia dacă a mai scos când şi când câte o vorbă, îl ajunge iute din urmă. A aprins o nouă ţigară imediat ce a coborât din maşină şi acum o fumează cu buzele strânse în vreme ce înaintează. Gunnar li se alătură.

Nils încetineşte pasul, ca şi cum nu s-ar grăbi nicăieri. Îi vrea pe cei doi înaintea lui, ca să-i poată supraveghea.

Ceaţa e mai deasă decât a văzut Nils vreodată; de fapt, nu ţine minte, din vremea adolescenţei, decât vremea mereu însorită de pe alvar. Acum e de parcă ar merge pe fundul mării într-un balon de aer. La zece metri mai încolo, priveliştea a fost ascunsă deja vederii, singura culoare e albul murdar şi toate sunetele se aud înfundat. N-are pe el decât un pulover, o jachetă închisă de piele şi blugi; aerul răcoros îi dă fiori.

— Vii, Nils?

Gunnar s-a oprit şi s-a întors spre el. E doar o siluetă cenuşie în faţa lui Nils, cu contururile neclare, ca un desen în cărbune. Are o expresie greu de citit şi imposibil de interpretat.

— N-am vrea să te pierdem, zice, dar înainte ca Nils să-i fi ajuns din urmă, întoarce din nou capul şi porneşte cu paşi mari prin iarba încovoiată de vânt.

Încet-încet, peste alvar se lasă crepusculul. Va fi târziu deja când Nils va ajunge acasă, la mama lui. Oare ea ştie că vine azi?

Nils trece pe lângă o lespede cu margini neregulate; arată aproape ca un triunghi, şi brusc o recunoaşte. Acum ştie unde e.

— Mai spre dreapta, zice.

Gunnar schimbă direcţia fără o vorbă.

Nils are impresia că aude un sunet slab în negură, se opreşte şi ascultă. O maşină pe drum? Ascultă în tăcere, dar nu se mai aude nimic.

Sunt aproape acum, dar când Gunnar şi Martin se opresc în cele din urmă la o ridicătură de iarbă, lui Nils nu-i vine să creadă că au ajuns. Nu vede nicăieri pietrele movilei funerare.

— Aici e, zice Gunnar brusc.

— Nu, răspunde Nils.

— Ba da.

Gunnar dă cu piciorul în iarbă de câteva ori, scoţând la iveală marginea pietroasă.

Abia atunci îşi dă seama Nils că movila funerară nu mai există. A fost uitată. Niciun călător n-a mai pus pietre în amintirea morţilor de zeci de ani, iar iarba galbenă de pe alvar l-a acoperit.

Nils se gândeşte la ultima dată când a fost aici, când a ascuns comoara. Era aşa de tânăr pe atunci, tânăr şi aproape mândru că-i împuşcase pe soldaţi.

De atunci, nimic n-a mai fost cum trebuie. Totul a luat-o pe un drum greşit.

Nils arată cu mâna.

— Aici... pe undeva, zice. Săpaţi aici.

Se uită la Martin, ce stă mut cu hârleţul în mână, bâjbâind după o nouă ţigară. De ce e atât de agitat?

— Pune-te pe săpat, îi porunceşte Nils. Dacă vrei comoara.

Se trage mai la o parte şi dă un ocol movilei funerare. Aude, în spate, o cazma înfigându-se în pământ. Săpatul începe.

Nils se uită ţintă în ceaţă, dar nu vede mişcând nimic. Totul e mut.

Martin a început, în spatele lui, să sape un şanţ mare. A dat deja peste câţiva bolovani, pe care Gunnar a trebuit să-i îndepărteze cu târnăcopul, şi are faţa roşie. Respiră greu şi-i aruncă priviri piezişe lui Nils.

— Nu-i nimic aici, zice, doar pietre.

— Trebuie să fie, spune Nils uitându-se în scobitura largă. Aici am ascuns-o.

Însă gaura e goală, o vede — exact cum spune Martin.

— Dă aia încoa, spune Nils enervat, întinzând mâna după cealaltă cazma.

Apoi începe să sape, înfigând cazmaua adânc şi cu mişcări rapide.

După vreo două minute, zăreşte lespezile plate de calcar pe care le scosese cu mult timp în urmă din movila funerară — lespezile puse să protejeze cutia de metal.

Sunt tot acolo, mânjite de pământ, dar comoara a dispărut.

Nils ridică ochii spre Martin.

— Tu ai luat comoara, zice cu voce înfundată, făcând un pas către el. Unde e?

— Am ajuns, zise Lennart scoţând cheia din contact. Ce părere ai de micuţa mea ascunzătoare?

— E foarte drăguţă, răspunse Julia.

O apucaseră pe o cărăruie greu ascunsă printre pini şi ulmi, la câţiva kilometri nord de Marnäs, avansaseră încet printre copaci şi opriseră într-o poiană. Marea cenuşiu-albăstrie se întindea în depărtare, şi în faţa ei se aflau casa de cărămidă roşie şi grădina lui Lennart.

Nu era impozantă, dar, cum spusese el, locul era fantastic. Singurul lucru ce se vedea dincolo de casă era întinderea orizontului. Iarba îngrijită a peluzei cobora pe o pantă spre mare, transformându-se aproape imperceptibil într-o plajă largă, nisipoasă.

Trunchiurile dezgolite ale pinilor înconjurau grădina precum zidurile unei biserici, asigurând umbra și estompând orice zgomot.

Îndată ce Lennart scosese cheia din contact, se lăsase o tăcere solemnă; doar vântul făcea coroanele copacilor să foșnească.

— Pinii au fost aduși și plantați, evident, zise Lennart, dar asta a fost cu mult timp înainte să mă nasc.

Coborâră din mașină și Julia inhală cu ochii închiși mireasma pădurii.

— De când stai aici?

— De mult... aproape se fac douăzeci de ani. Dar mă simt la fel de fericit.

Aruncă o privire furișă în jur, de parcă ar fi căutat ceva, apoi întrebă:

— Ai alergie la pisici? Am o pisică persană pe nume Missy, dar cred că a ieșit afară pe undeva.

— Nicio problemă, mă înțeleg cu pisicile, zise Julia urmându-l în casă proptită în cârje.

Zidurile de cărămidă păreau zdravene; nicio furtună de pe mare n-ar fi fost în stare să le surpe. Lennart descuie ușa de la bucătărie și o lăsă pe Julia să intre.

— Încă nu ți-e foarte foame, sper? întrebă.

— Nu, nu mi-e, zise, Julia pătrunzând într-un vestibul mic ce se deschidea din bucătărie.

Lennart nu era un maniac al ordinii, ci doar o persoană îngrijită. Casa întreagă era mult mai bine întreținută decât micuțul apartament al Juliei din Göteborg, cu ediții ale ziarului local aranjate frumos într-un suport din lemn de pe perete. Singurul indicator al profesiei sale era reprezentat de câteva exemplare din revista *Poliția Suedeză*, aflate în același suport. Mai erau câteva undițe pe hol, două sau trei ghivece de plante la fiecare fereastră și un raft bine aprovizionat cu cărți de bucate, deasupra cuptorului din bucătărie.

Julia nu văzu pe nicăieri cutii de bere sau sticle de tărie. Îi plăcea asta.

Lennart se duse şi aprinse lămpile de la ferestrele salonului ce se afla dincolo de bucătărie.

— Ai chef să mergem pe plajă, o strigă el, înainte să se facă prea întuneric? Putem lua o umbrelă.

— M-ar plăcea mult, dacă o scot la capăt cu cârjele.

Lennart râse.

— O luăm uşor. Dacă ajungi pe mal, în zilele senine poţi să vezi până la Böda, zise, adăugând: Ştii, golful cu plajele acelea mari.

Julia zâmbi.

— Da. Ştiu unde e Böda, zise.

— Sigur că ştii, spuse el, aruncând o privire în bucătărie. Am uitat că ai crescut aici. Mergem?

Ea încuviinţă şi se uită la ceas. Cinci şi un sfert.

— Te deranjează dacă dau un telefon înainte? îl întrebă.

— Sigur că nu.

— O sun repede pe Astrid şi-i spun unde sunt.

— E pe masa de lucru în bucătărie, zise Lennart.

Astrid îi repetase mereu numărul ei de telefon, aşa că Julia îl învăţase pe de rost. Îl formă repede şi auzi telefonul sunând. La al cincilea apel Astrid răspunse, şi Julia îl auzi pe Willy lătrând cu furie în fundal.

— Julia, spuse Astrid când îşi dădu seama cine era. Eram în spate, greblam frunzele. Unde eşti?

— În Marnäs, sau ceva mai la nord, acasă la Lennart Henriksson. Am...

— E şi Gerlof cu voi?

— Nu, zise Julia. Presupun că e la cămin.

— Nu, nu e, zise cu voce fermă Astrid. Femeia de acolo, Boel, m-a sunat cu puţin timp în urmă, întrebându-se pe unde umblă. A ieşit de dimineaţă cu John Hagman şi încă nu s-a întors. Dar dacă tu nu-ţi faci griji, nu-mi fac nici eu.

— Atunci o fi cu John, zise Julia.

— Nu, rosti la fel de ferm Astrid. John a sunat-o pe Boel. Îl lăsase pe Gerlof în staţia de autobuz şi ar fi trebuit să-l sune când ajungea la cămin.

Julia stătu să se gândească. Gerlof era liber să facă orice dorea şi era probabil bine-sănătos, dar...

— Atunci mai bine sun la cămin, zise, în ciuda faptului că în clipa aceea nu-şi dorea decât să se ducă pe ţărm cu Lennart.

— Bună idee, zise Astrid, după care îşi spuseră la revedere.

Julia închise.

— Totul e bine? întrebă Lennart din spatele ei.

Stătea în cadrul uşii de la hol, deja îmbrăcat cu haina.

— Mergem? Când ne întoarcem putem să bem o ceaşcă de cafea.

Julia dădu din cap, însă pe frunte îi apăru o încruntătură. Ieşi în hol cu Lennart şi-şi îmbrăcă pardesiul.

Cerul se întunecase de-acum; era aproape seară, şi frigul se înteţise. Foşnetul vântului printre crengi părea acum şi mai dezolant.

Niciun mort nu fusese identificat, cugetă Julia.

Era titlul unui articol despre un accident de maşină, citit la un chioşc de ziare din Borgholm, îşi aminti ea. I se învârtea întruna în cap: *Niciun mort n-a fost identificat, identificat...*

Se răsuci pe loc.

— Lennart, zise, ştiu că sunt o pacoste şi că-mi fac griji fără rost... Dar am putea să ne ducem mai încolo pe plajă şi acum să mergem până în Marnäs? Trebuie să mă asigur că Gerlof a ajuns cu bine.

Öland, septembrie 1972

— Comoară? N-am luat nicio comoară, la naiba, zice bărbatul pe nume Martin.

— Ai ascuns cutia, insistă Nils, făcând un pas înainte. Când m-am întors cu spatele.

— Ce cutie? zice Martin scoţând iarăşi pachetul de ţigări.

— Hai să ne calmăm, intervine Gunnar din spatele lor. Suntem de aceeaşi parte.

Stă prea aproape, mai că îi suflă lui Nils în ceafă.

Nils nu-l vrea acolo. Aruncă o privire repezită în spate, apoi se uită iarăşi la Martin.

— Minţi, zice şi mai face un pas.

— *Eu?* Eu te-am adus acasă! rosteşte furios Martin. Gunnar şi cu mine am organizat totul şi te-am adus acasă, cu vaporul meu. Dacă era după mine, puteai să şi rămâi acolo.

— Pe tine nu te cunosc totuşi, zice Nils, gândind: *Comoara mea. Stenvikul meu.*

— Serios? face Martin aprinzându-şi ţigara. Mă doare fix în cot dacă mă cunoşti sau nu.

— Lasă jos cazmaua, Nils, îi porunceşte Gunnar.

E tot în spatele lui, şi tot prea aproape.

Şi Martin la fel. Ridică brusc hârleţul.

Nils simte că Martin plănuieşte să-l lovească cu coada, dar e prea târziu. Are şi el cazma şi deja a ridicat-o.

Ţine cu amândouă mâinile lemnul hârleţului şi-l leagănă la fel de tare cum, în urmă cu treizeci de ani, a repezit vâsla către

Lass-Jan. Vechea mânie se ridică la suprafaţă, toată răbdarea e spulberată. A aşteptat până n-a mai putut.

— E a mea! răcneşte, şi omul din faţa lui e înghiţit deodată de negură.

Se mişcă, dar nu apucă să se ferească. Cazmaua îl loveşte pe Martin în umărul drept, alunecă şi-l izbeşte în josul urechii.

Martin se apleacă într-o parte, dezechilibrat; Nils ţinteşte şi-l loveşte din nou, cel puţin la fel de tare, de data asta drept în frunte.

— Nu!

Martin mugeşte, se învârte pe loc şi se prăbuşeşte peste movila funerară.

Nils ridică iarăşi cazmaua, de data asta ţintind faţa neprotejată a lui Martin; se pregăteşte de lovitura finală.

Dar Nils n-apucă să-l lovească.

— Opreşte-te, Nils!

O mână s-a încleştat pe mâner. Gunnar ţine de mâner şi trage hârleţul atât de tare că Nils e silit să-i dea drumul.

— Destul! ridică vocea Gunnar. Nu era deloc nevoie de aşa ceva! Ce s-a întâmplat, Martin?

— La dracu, şopteşte Martin cu voce încleiată, în vreme ce braţele încă îi cuprind protector capul. Fă-o, Gunnar! Nu mai aştepta să... Fă-o odată!

— E prea devreme, spune Gunnar.

— Gata, eu plec, zice Nils.

Face un pas înapoi, înfruntându-l pe Gunnar.

— Dă-l în mă-sa de plan... o facem şi gata, zice Martin. Ăsta-i nebun de-a binelea...

Încearcă să se ridice, însă sângele îi ţâşneşte din nări şi dintr-o tăietură de pe frunte.

— Cineva mi-a luat comoara... voi sau altcineva, zice Nils privindu-l insistent pe Gunnar, fără să clipească. Deci înţelegerea cade, spune trăgând aer în piept. Mă duc acasă, la Stenvik.

— Bine...Gunnar oftează trudit, fără să-l privească pe Nils în ochi. Gata cu înţelegerile. Am putea, la fel de bine, să terminăm totul aici.

— Vreau să plec, zice Nils.

— Nu.

— Ba da. Acum plec.

— Nu pleci nicăieri, spune Gunnar, apropiindu-se cu un pas. N-a fost niciun moment intenţia mea să te las să pleci de aici. Nu-ţi dai seama? Rămâi pe loc.

— Nu, plec, zice Nils. Nu se termină aici.

— Ba da, se cam termină... tu, oricum, eşti mort.

Gunnar înalţă cu încetineală târnăcopul cel greu, aruncând priviri spre ceaţa din jur, de parcă ar vrea să se asigure că nimeni nu vede ce se întâmplă.

— Nu te poţi duce acasă, Nils, spune. Eşti mort. Eşti îngropat în cimitirul din Marnäs.

32

Gerlof era pe moarte şi începeau să i se arate oameni morţi.

Făceau şi gălăgie. Oasele unui războinic ce căzuse într-o bătălie de mult uitată din Epoca Bronzului zornăiau pe coastă — închise ochii ca să nu vadă vreo nălucă dansând, dar zornăitul îl auzea clar.

Când deschise ochii, îşi văzu prietenul, pe Ernst Andersson, învârtindu-se în cerc pe pajişte, căutând pietre în iarbă, cu pieptul şi umerii scăldaţi în sânge.

Iar când se uită către mare, văzu Moartea însăşi plutind în amurg, drept în bătaia vântului, la bordul unei corăbii vechi de lemn cu pânze negre.

Cel mai rău era cu soţia lui, Ella, pe care o văzu lângă trunchiul mărului în cămaşă de noapte, cercetându-l cu expresie gravă şi cerându-i să nu se mai lupte. Iar Gerlof închise ochii, dorindu-şi cu adevărat să cedeze şi să urce cu ea pe corabia cea neagră; voia să adoarmă, să scape de ploaie şi de frig, să nu-şi mai facă griji şi să pretindă că ar fi în patul lui de la azilul din Marnäs. Nu înţelegea ce anume îl ţine treaz. Să moară dura o grămadă de timp şi îl călca pe nervi.

Zornăitul continuă pe ţărm, iar Gerlof întoarse alene capul şi deschise ochii.

Orizontul, linia dintre apă şi cer, dispăruse cu totul în întuneric. Dar oare era zgomot de oase acolo, sau altceva? Poate vreun om viu, prin apropiere?

În trupul lui amorţit mai exista o mică scânteie, un ecou vag al dorinţei de a trăi; Gerlof reuşi chiar să se ridice cu greutate, agăţându-se de bătrânul trunchi al mărului. Era ca şi cum ar fi înălţat o velă mare pe vânt puternic — dificil, dar nu imposibil. Numără: unu, doi, trei, apoi reuşi să se ridice în genunchi.

Pânzele sus, pânzele sus, gândi, sprijinindu-şi de pământ talpa dreaptă.

Trebui apoi să se odihnească vreme de câteva minute. Rămase nemişcat cu totul, dacă nu puneai la socoteală tremurul genunchilor, apoi, precum un halterofil, reuşi să se smulgă de la pământ şi să se ridice într-o poziţie şezândă.

Pânzele sus, pânzele sus.

Funcţiona. Reuşi să se ridice, prins cu o mână de pom şi cu cealaltă sprijinit în baston.

Înălţase vela mare, acum putea să îndrepte vasul către larg. Putea să folosească şi motorul, dacă era cazul. Gerlof avusese întotdeauna grijă de utilajele lui. Cargoboturile fuseseră echipate cu motoare diesel. Trebuiau curăţate din oră în oră când mergeau, dar nu uitase niciodată s-o facă.

Pânzele sus, îşi zise.

Lăsă trunchiul copacului şi făcu un pas scurt către mare. Era destul de plăcut; articulaţiile îi amorţiseră şi nu-l mai dureau.

Merse pe lângă zidul de piatră, unde iarba era mai mică decât pe pajişte, apropiindu-se încet de ţărm. Vântul bătea dinspre mare — era de parcă ar fi trecut direct prin cămaşa udă a lui Gerlof şi prin trupul său. Însă zăngănitul se auzea din ce în ce mai tare, atrăgându-i atenţia. Era din ce în ce mai sigur că ştie despre ce era vorba.

Şi avea dreptate — era o pungă de plastic, goală.

Sau un sac de gunoi mai degrabă, mare, negru şi pe jumătate îngropat în nisip. Probabil aruncat peste bordul vreunui vas de pe mare. Pe ţărm erau şi alte gunoaie: o cutie veche de lapte, o sticlă verde, o cratiţă ruginită. Era jalnic felul în care aruncau gunoaiele — dar dacă voia să supravieţuiască, Gerlof avea nevoie de punga aceea. Dacă izbutea s-o tragă din nisip, să-i facă găuri şi să o pună pe el, avea să-l apere de ploaie şi să-i menţină corpul cald pe parcursul nopţii.

Bun.

Era un plan bine gândit pentru un creier îngheţat.

Problema era cum avea să coboare până la ţărm, fiindcă unde se termina pajiştea, se vedea o proeminenţă abruptă, săpată de valuri. Se lăsa drept în jos, ca o treaptă, la câţiva centimetri deasupra nisipului.

Cu douăzeci de ani în urmă, sau chiar cu zece poate, Gerlof ar fi coborât iute şi uşor pe ţărm, fără să stea o clipă pe gânduri — însă nu mai avea încredere în echilibrul său.

Îşi adună curajul, trase o gură bună de aer rece ca gheaţa şi o porni contra vântului, cu piciorul drept ridicat şi cu bastonul întins înainte.

Nu funcţionă. Băţul atinse primul plaja şi se cufundă în nisipul ud.

Gerlof căzu cu faţa înainte, lăsă prea târziu bastonul din mână, iar acesta se rupse cu un pocnet tăios.

Începu să alunece spre ţărm şi încercă să-şi încetinească înaintarea cu mâna dreaptă. Când izbi cu pieptul fâşia de nisip tare ca granitul a ţărmului, aerul îi fugi din plămâni.

Gerlof rămase lungit acolo, la câţiva metri de scaunul de plastic.

Nu se putea mişca — îşi rupsese ceva. Încercarea de a pune mâna pe sac fusese un plan bun, dar de data asta n-avea să mai fie în stare să se ridice iar.

Închise ochii din nou. Nu-i deschise nici măcar când la ureche îi ajunse zgomotul unui motor de maşină.

Zgomotul n-avea nimic de-a face cu el.

33

Staţia radio de lângă volanul maşinii lui Lennart rămăsese tăcută până să înceapă să apeleze centrul de urgenţe din Kalmar — după care începuse să reverse răspunsuri însoţite de pârâituri pe care Julia nu le putea înţelege.

Lennart însă asculta cu o concentrare deplină.

— Echipajul cu câini ajunge peste ceva timp, zise, privind întunericul ce se întindea dincolo de parbriz, dar elicopterul o să vină repede.

— Când? întrebă Julia.

— Decolează în câteva minute din Kalmar, zise Lennart, adăugând apoi: Şi au o cameră cu infraroşu.

— O ce?

— O cameră, repetă Lennart. Sesizează căldura corporală. Foarte folositoare pe întuneric.

— Foarte, zise şi Julia, dar fără să se simtă mai bine.

Se uita pe geam necontenit, însă întunericul era prea adânc. Era cinci şi jumătate şi se făcuse aproape beznă. Abia dacă-şi dădea seama că se află pe şoseaua principală.

Mai devreme, la cămin, Boel se arătase agasată că Gerlof nu dăduse niciun semn.

— O să trebuiască să-l încuiem? zisese oftând. Chiar o să trebuiască?

După care devenise, brusc, la fel de îngrijorată ca Julia şi organizase o echipă de căutare formată din membri ai personalului din tura de seară, care porniră pe jos de la cămin ca să vadă dacă nu cumva Gerlof era prin vreo staţie de autobuz.

Lennart fusese mai calm, dar îşi dăduse seama şi el că problema era serioasă. Alertase prin staţie poliţistul de serviciu din Borgholm. Reuşise de asemenea, după câteva apeluri telefonice scurte, să localizeze şoferul autobuzului, care întorsese în Byxelkrok şi revenise cu autobuzul la Borgholm. Nu-şi mai amintea decât vag de Gerlof, dar ţinea minte că oprise de cel puţin două ori înainte de Marnäs, şi de cel puţin trei ori între Marnäs şi Byxelkrok.

Trecuse puţin de ora şase când Julia şi Lennart urcară în maşină şi începură căutările. Alte două maşini cu angajaţi de la cămin porniseră la aceeaşi oră. Boel rămăsese la birou să răspundă la telefon.

Ploua încă. Julia şi Lennart porniră spre sud — deşi nu era sigur că Gerlof coborâse din autobuz acolo. Poate adormise şi se dăduse jos după Marnäs. Dar trebuia să înceapă de undeva.

Lennart merse cu viteză mică, nu mult mai repede decât o bicicletă cu motor, şi opri la fiecare staţie şi parcare, ca să nu-i scape nimic.

— Îţi bagi degetele în ochi... murmură Julia.

Nici nu era prea mare lucru de văzut; nu umbla nimeni pe-afară seara, pe ploaie şi frig, la drumul mare. Nu văzu decât şanţuri negre, iar dincolo de şanţuri desişuri şi trunchiuri alburii.

Staţia radio începu din nou să pârâie. Lennart ascultă.

— Elicopterul a decolat, zise. Vin către Marnäs.

Julia dădu din cap. Era probabil singura lor speranţă, înţelegea asta.

— E stilul lui Gerlof? zise după un timp Lennart.

— Cum adică?

— E grav dacă e lăsat singur?

— Nu. Julia scutură repede din cap, apoi adăugă: Dar nu m-ar mira foarte tare... să se fi dat jos din autobuz şi s-o fi apucat la întâmplare, sau ce-o fi fost. Cred că gândeşte prea mult.

— Îl găsim noi, zise cu voce măsurată Lennart.

Julia încuviință.

— Și-a luat paltonul când a plecat de dimineață. O să se descurce așa, nu?

— Nicio problemă să stea afară toată noaptea, dacă are paltonul pe el, zise Lennart, mai ales dacă a găsit și unde să se adăpostească de vânt.

Dar desigur că pe alvar nu exista adăpost împotriva vântului.

34

— Gerlof! Unde e, Gerlof?

Gerlof deschise cu greutate ochii, trezit din încă un vis călduţ, în care naviga. Clipi în ploaie.

— Poftim? zise răguşit — sau doar i se păru că zice.

Era mai departe întins cu spinarea pe ţărm, iar piciorul drept îi zvâcnea dureros.

Deasupra lui, pe iarbă, ca o umbră întinsă peste cerul de seară, stătea Gunnar Ljunger, patronul hotelului, cu geaca lui cea galbenă şi urâtă, cu reclamă pe spate.

Chiar era acolo? Da, nu visa. Însă Ljunger nu mai zâmbea, băgă de seamă Gerlof. În loc de asta, se încrunta furios.

— Unde-i telefonul meu? zise.

Gerlof înghiţi în sec; gura îi era uscată şi abia putea vorbi.

— L-am ascuns, şopti.

— Ai sunat pe cineva? întrebă Ljunger.

Gerlof clătină scurt din cap. Nu fusese în stare să sune. Prea multe butoane, era imposibil să-şi dea seama pe care să apese.

— Unde l-ai pus? Ţi l-ai băgat în fund?

— Vino încoace şi caută-l, Gunnar, şuieră încetişor Gerlof.

Însă Ljunger nu se clinti. Şi Gerlof ştia de ce; dacă se apropia mai mult, pantofii aveau să-i lase urme adânci. Nici ploaia nu le-ar mai fi putut şterge.

Telefonul era în buzunarul pantalonilor lui Gerlof, nu foarte bine ascuns, dar Ljunger trebuia să-şi dea seama cum să facă să pună mâna pe el.

— Eşti rezistent, Gerlof, zise îndreptându-se de spate. Dar văd că ai căzut şi te-ai lovit.

Gerlof părea să nu mai aibă glas, fiindcă atunci când deschise gura nu ieşi niciun sunet. Buzele îi erau uscate şi îngheţate bocnă.

— Morţii sunt cei mai liniştiţi oameni, spuse Ljunger de sus, calm. *Moartea e aspră, dar onorabilă, cântaţi hai-ho...* Ăsta, în caz că nu ştiai, e Dan Andersson. Îmi plac mult cântecele lui, ba chiar şi cântecele vechi ale lui Evert Taube despre mare şi marinari. De la Vera Kant am ajuns să le ascult. Avea o mulţime de plăci vechi.

— Avea pământ şi bani, şopti în nisip Gerlof.

— Poftim?

— Pământul şi banii Verei... despre asta-i vorba.

Ljunger clătină din cap.

— E despre multe chestii, zise. Pământ, bani, răzbunare şi vise măreţe... şi dragoste de insulă, cum ziceam. Iubesc insula asta.

Gerlo văzu cum bagă mâna în buzunarul gecii şi scoate o pereche de mănuşi de piele.

— Cred că s-a făcut vremea să mergi la culcare, Gerlof, zise el. Şi după ce termin cu asta o să găsesc telefonul. N-ar fi trebuit să îl iei.

Gerlof obosise să-l tot asculte. Numai vorbit şi vorbit. Stătea pe muchia plină de iarbă şi vorbea fără oprire, nevrând să-l lase în pace; un sunet firav, ca un fâşâit, începea să se audă în întuneric.

— Vremea să spui mulţumesc şi noapte bună, zise Ljunger. Cred că o să...

Fâşâitul se auzea tot mai puternic pe ţărm, ca o apă curgătoare; de parcă vântul se intensificase şi se transformase în furtună.

Zgomotul creştea rapid, devenind o vijelie bubuitoare care-i sfâşie hainele.

Văzu că şi Ljunger întorsese faţa către cer, într-o tăcere uimită.

Gerlof deschise ochii. Deasupra lui se legăna o umbră.

Un corp imens cu ochi clipitori aluneca peste ţărm. Partea de sus era neagră şi cea de jos deschisă la culoare; scotea un păcănit neîntrerupt şi avea scris cuvântul POLIŢIE pe burta plată.

Era un elicopter.

Ljunger nu-l mai supraveghea. Dispăruse, fugise — ca un căpcăun descoperit şi demascat, alerga cu paşi mari pe cărarea pietruită.

Gerlof se uită ţintă. Elicele imense se învârteau păcănind, se tot învârteau. Da, era cu adevărat un elicopter; aparatul avansă, se lăsă către pajişte, şi începu să coboare.

Elicopterul ateriză cu grijă, în vreme ce Gerlof strângea pleoapele.

Nu simţea nici bucurie, nici uşurare; nu simţea nimic. Creierul lui încă mai aştepta corabia morţii să vină şi să-l ia pe mare. Dar corabia nu veni.

Vuietul elicelor se stinse şi două uşi se deschiseră. Doi bărbaţi cu căşti coborâră, aplecaţi de spate. Purtau uniforme ce aduceau cu nişte salopete gri; erau piloţi sau poliţişti militari şi avansau repede prin iarbă către Gerlof.

Unul ducea sub braţ o pătură termoizolantă, iar celălalt o geantă albă. Gerlof începu să priceapă că veniseră şi respiră uşurat.

Elicopterul venise pentru el. Avea să trăiască.

35

— Uite-l!

Julia strigase cât o ţinuse gura; Lennart frână brusc, făcând maşina să derapeze. Dar nu mergea repede şi se opri aproape imediat, răsucit în mijlocul şoselei. Erau ceva mai la sud de ieşirea spre Stenvik.

— Unde? zise Lennart.

Julia arătă cu mâna undeva mai departe.

— Îl văd, zise. Acolo... pe câmp. E întins pe jos!

Lennart se aplecă în faţă. Apoi lăsă piciorul pe pedală şi trase de volan.

— O să întorc.

Maşina se învârti scurt pe drumul ud.

— E o cărare aici... merg pe ea.

Dar când intrară pe drumeagul îngust şi pietruit, Julia văzu că greşise. Nu era un trup. Era...

Lennart opri; Julia deschise la repezeală portiera. Dar cârjele o împiedicau să meargă şi el ajunse primul.

Se aplecă şi luă de pe jos un obiect din micul şanţ al cărării.

— E doar un palton, zise ridicându-l în mână. Un palton pe care l-a aruncat cineva.

Julia veni şi se uită şi ea.

— E al lui tata, zise.

— Eşti sigură? spuse Lennart. Arată ca...

— Caută în buzunarul interior.

Lennart desfăcu paltonul şi scormoni în buzunar. Scoase un portofel şi îl deschise.

— Trebuia să iau o lanternă... murmură el, încercând să ţină portofelul în lumina farurilor maşinii.

— E al lui Gerlof, zise Julia, îl recunosc.

Lennart scoase din portofel un vechi permis de conducere şi aprobă din cap.

— Da. E al lui.

Apoi se uită împrejur.

— Gerlof! strigă. Gerlof!

Însă strigătele sale fură imediat înăbuşite de vânt şi de zgomotul motorului.

— Mai bine luăm maşina şi aruncăm o privire, zise. Nu recunosc drumeagul ăsta... cred că duce spre ţărm.

Se întoarse la maşină şi rosti câteva propoziţii scurte în staţie. Julia îl urmă şi se aşeză la loc pe banchetă.

— Elicopterul ştie unde suntem acum, zise Lennart.

Băgă motorul în viteza întâi şi începu să se târască înainte, iscodind prin parbriz.

— O să sting farurile, spuse, ca să vedem mai bine.

În faţa lor se făcu brusc întuneric beznă, dar după ce ochii Juliei se obişnuiră cu întunericul, putu să zărească alvarul în amândouă părţile. Orice umbră ce se ivea în cale aducea cu un bătrân aşezat în iarbă, însă nu erau decât tufe de ienupăr.

Lennart arătă deodată spre cer.

— Uite-l! zise. Doamne, ce bine!

Julia observă o pereche de lumini roşii deplasându-se prin văzduh. Îşi dădu seama că era elicopterul; chiar atunci staţia porni iarăşi să pârâie.

Faţa lui Lennart se lumină.

— Cred că au găsit ceva, zise. Lângă apă.

Mări viteza, smuci de volan la o curbă — şi o secundă după aceea întreaga maşină fu scăldată de o lumină albă, orbitoare. Era altă maşină.

— Rahat! ţipă Lennart de lângă Julia.

Călcă pedala de frână, dar era prea târziu. Celălalt vehicul venea înspre ei cu viteză.

— Ţine-te bine!

Julia strânse din dinţi şi se apucă de bordul maşinii, cu trupul încordat, pregătindu-se de impact.

Izbitura o azvârli înainte, însă centura o ţinu în scaun; capota automobilului se boţi ca o hârtie.

Centura de siguranţă îşi făcuse datoria, însă coastele o dureau de la lovitură.

Tăcere. O nemişcare mută se lăsă vreme de câteva clipe după impact.

Julia îl auzi pe Lennart cum dă afară aerul din plămâni şi cum înjură cu voce scăzută.

Apoi aprinse farurile. Doar unul părea să mai funcţioneze; lumina maşina lucioasă care intrase în ei.

Lennart băgă mâna în torpedou. Se deschisese din pricina şocului; scoase de acolo arma, în tocul ei.

— Eşti bine, Julia? întrebă.

Ea clipi din ochi şi făcu semn că da.

— Da... da. Aşa cred.

— Stai aici. Mă întorc imediat.

Lennart deschise portiera, lăsând frigul să pătrundă înăuntru. Julia şovăi, apoi deschise şi portiera din partea ei.

Şi uşa celeilalte maşini se deschise, aproape simultan. Un bărbat înalt şi cu umeri laţi coborî greoi.

— Cine-i acolo? îl auzi strigând pe Lennart.

— De unde mama naibii ai mai apărut şi tu? auzi o altă voce, şi mai răsunătoare. Aprinde-ţi naibii farurile! De ce dracu' conduci fără faruri?

— Calmează-te, zise Lennart. Poliţia.

— Cine-i acolo... Henriksson? întrebă cealaltă voce.

Julia îşi făcu vânt şi-şi scoase afară picioarele, apoi începu să bâjbâie după cârje. Reuşi să-şi ţină echilibrul, deşi pământul era în pantă.

— Vii de pe plajă? întrebă Lennart.

Recunoscu brusc, în lumina farului, chipul celuilalt şofer. Era din Långvik, patron de hotel.

Îşi aminti apoi şi cum îl cheamă: Gunnar Ljunger.

— Cine-i acolo? strigă ea.

Lennart îl recunoscuse şi el, fireşte.

— Linişteşte-te, Gunnar, zise. De unde vii?

— De pe... de pe ţărm, răspunse Ljunger, de astă-dată cu o voce mai puţin sonoră. Am ieşit la o plimbare cu maşina.

— Pe Gerlof Davidsson l-ai văzut?

Ljunger păstră tăcerea vreme de câteva secunde.

— Nu, zise în cele din urmă.

— Îl căutăm, spuse Lennart arătând cu mâna. Şi elicopterul ăla îl caută.

— Bine.

Ljunger părea ciudat de indiferent, cugetă Julia. Făcu un pas înainte şi-i zise lui Lennart, peste capotă:

— E departe până pe ţărm?

— Nu cred, răspunse el. Câteva sute de metri.

Juliei îi era destul.

— Trebuie să ajung acolo, zise.

Strângând bine cârjele în mâini, începu să ţopăie trecând de maşina lui Gunnar şi înaintând pe cărarea cu pietriş.

— Gunnar, o să trebuiască să dai înapoi să ne faci loc, îl auzi spunând pe Lennart, în spate. O să merg până jos.

— Henriksson, nu poţi...

— Mişcă maşina, zise cu asprime Lennart. Şi rămâi înăuntru, trebuie să lămurim asta...

Vocea i se pierdu curând în vâjâitul vântului. Julia vedea iar luminile elicopterului; aterizase la câteva sute de metri mai încolo.

Se grăbi într-acolo, alunecă de câteva ori în băltoacele noroioase de pe cărare, însă reuşi să se ţină pe cârje şi să meargă înainte.

Văzu, apropiindu-se, doi bărbaţi în salopete gri, scăldaţi în lumina reflectorului de la elicopter; stăteau pe ţărm, aplecaţi peste ceva. Un trup. Îl ridicară din nisip şi-l înfăşurară cu o pătură termoizolantă.

— Tati!

Bărbaţii îi aruncară o privire, apoi îşi văzură de treabă.

Corpul zăcea în pătură, nemişcat. Julia voia să-l vadă mişcând, ridicînd capul; primele semne de viaţă nu le sesiză însă decât când ajunse la câţiva metri de ţărm.

Gerlof tuşi. O tuse uscată, hârâită.

— Tati! strigă iarăşi Julia.

El întoarse încet capul spre ea..

— Julia...

Tuşi din nou.

— Atenţie acum, zise unul dintre bărbaţi. O să te ridicăm.

Îl săltară pe Gerlof cu tot cu pătură şi-l duseră iute de acolo.

— Pot să vin cu el? zise din spatele lor Julia, apoi continuă: Sunt fiica lui. Şi sunt asistentă medicală.

— Nu se poate, spuse fără să ridice privirea bărbatul care era cel mai aproape de ea. Nu e loc.

— Încotro zburaţi?

— La secţia de urgenţă din Kalmar.

Merse totuşi cu ei până la elicopter, deşi cârjele i se încurcau neîncetat prin iarbă. Se strădui să stea aproape de corpul învelit în pătură.

— Vin după tine la spital, tati.

Chiar înainte să-l bage în elicopter, Gerlof înălţă capul şi ea îi văzu chipul. Era alb ca varul. Însă avea ochii deschişi, care se abătură deodată asupra ei. Zise ceva, cu voce stinsă, de neauzit.

— Ce? spuse ea, aplecându-se asupra lui.

— Ljunger a făcut asta, şopti Gerlof.

Julia şopti la rându-i:

— Ce anume, tati?

— L-a luat pe Jens al nostru.

Apoi dispăru, ridicat ca un colet pe bancheta din spate a elicopterului. Uşa se închise după el.

— Trebuie să vă îndepărtaţi, zise unul dintre piloţi înainte de a trânti uşa.

Julia dădu înapoi, încurcându-se în cârje.

Când elicea începu să se învârtă din nou, era la cincizeci de metri distanţă; Julia urmări paletele învârtindu-se din ce în ce mai repede. Minunile tehnologiei. Un vuiet puternic în întuneric, şi elicopterul ce-i transporta tatăl se ridică spre cerul negru, urcând tot mai sus, apoi porni în viteză spre sud-vest.

Nu peste mult timp, reveniră sunetele mai blânde ale vântului şi ale valurilor. Julia auzi în depărtare un strigăt şi întoarse capul.

Era Lennart. Amândouă maşinile erau încă blocate la curbă; cu toate că pe Julia începeau s-o doară braţele, apucă iarăşi cu nădejde cârjele şi se întoarse pe drumeag la scena accidentului.

— Era Gerlof? zise Lennart când o văzu apărând.

Julia făcu semn că da.

— L-au dus la Kalmar.

— Bine.

Gunnar Ljunger rămăsese în maşină, cu portiera deschisă, dar nu reuşise să dea înapoi pentru a-i face loc celei de poliţie. Oprise motorul după tamponare şi nu-l mai putea porni. Nu se auzea decât un clic slab când întorcea cheia.

Ljunger bătea enervat cu palma în volanul îmbrăcat în piele.

— Încuie maşina şi las-o aici, zise Lennart. Poţi veni în Marnäs cu noi.

Ljunger oftă, dar n-avea încotro. Luă din Jaguar o servietă, apoi se aşeză în maşină alături de Lennart. Julia trebui să se aşeze în spate.

Se îndoi de şale, pe drum, cercetându-l pe Ljunger.

Ce făcuse pe plajă? Ce-i spusese lui Gerlof?

Ljunger stătea cu spatele drept, părând să nu-şi dea seama că e cercetat, însă în maşină era o atmosferă tensionată.

— Ai de gând să-mi spui? zise după câteva minute Lennart.

— Să-ţi spun ce?

— Ce făceai pe drumul de coastă?

— Mă bucuram de vreme, spuse Ljunger pe un ton ostil.

— De ce mergeai aşa de repede?

— Am un Jag.

— Ştiai că Gerlof zace pe plajă?

— Nu.

Julia oftă.

— Minte, îi zise lui Lennart.

Ljunger nu făcu niciun comentariu.

— Probabil că din elicopter au văzut căldura corpului tău, Gunnar, zise Lennart. Temperatura lui Gerlof era prea scăzută. Noroc că ai fost acolo.

Ljunger nu spuse nici de data asta nimic. Se uita pe geam cu ochii pe jumătate închişi, ori nepăsător, ori extrem de obosit.

În câteva minute, maşina ajunse în centrul Marnäsului. În faţa secţiei de poliţie era un loc liber, unde Lennart parcă maşina. Descuie uşa secţiei şi intrară toţi trei. Aprinse lumina, se duse la birou şi dădu drumul computerului. Ljunger se proţăpi în mijlocul camerei, ca un soldat înaintea plutonului său.

— O declaraţie scurtă, atâta tot, zise privindu-l pe Lennart. N-am de gând să stau pe aici mai mult decât e necesar. Vreau să mă duc acasă.

— Toţi vrem asta, Gunnar, spuse Lennart.

Se conectă la computer.

— Cafea?

— Nu.

Ljunger o privi pe Julia şi întrebă:

— Stă şi ea?

Lennart păru să se burzuluiască auzind acest *ea* cu privire la Julia — însă Julia nu făcu decât să clatine uşor din cap. Avea alte treburi.

— Se duce la spital să-şi vadă tatăl, rosti ea, să vadă cât mai are de trăit.

Îl privi ţintă pe Ljunger.

— O să-l întreb ce s-a întâmplat acolo jos, pe ţărm.

— Bine, aşa să faci.

Ljunger nici nu se uită la ea, dar colţurile gurii îi schiţau un zâmbet vizibil, de parcă toată povestea i s-ar fi părut extrem de amuzantă.

— Stai jos, Gunnar, zise Lennart arătând către scaunul de lângă birou.

Apoi făcu doi paşi spre Julia, care era în uşă, şi coborî vocea.

— O să fii bine?

Ea încuviinţă şi luă în mână cârjele.

— O să mă uit după vreun autobuz, zise. Dacă nu, iau un taxi.

— Ok, spuse Lennart. O să mă suni? Pornesc spre casă imediat ce termin aici.

Julia zâmbi şi încuviinţă, de parcă totul ar fi fost cum nu se poate mai bine.

— Ne vedem curând.

Îi venea să-l îmbrăţişeze pe Lennart, dar nu voia s-o facă în faţa lui Gunnar Ljunger.

Coborî treptele înapoi în frigul de pe strada pustie şi se uită către staţia de autobuz din cealaltă parte a scuarului. Un autobuz aştepta acolo — dar mergea oare spre sud?

Un taxi până la Kalmar ar fi costat câteva sute de coroane, dar asta trebuia să facă dacă nu se putea altfel. Chiar dacă era nevoie să-şi golească tot contul, chiar dacă avea să sfârşească stând toată noapte la urgenţe, trebuia să ajungă la spital. Voia să fie acolo când îşi revenea Gerlof. Lennart avea să înţeleagă că trebuia să fie alături Gerlof acum; avea şi el, oricum, destule pe cap în seara asta.

Traversă strada către piaţă.

Îi veni brusc în minte zâmbetul acela — micuţul zâmbet bizar schiţat de Gunnar Ljunger. Îşi tamponase maşina şi fusese numit, mai mult sau mai puţin, ucigaş de către Gerlof, însă acolo, la biroul lui Lennart din secţia de poliţie, zâmbetul acela încă îi stăruia în colţul gurii, de parcă acolo l-ar fi aşteptat o cale de scăpare.

De parcă ar fi crezut că...

Julia se opri, neclintită, pe trotuarul din cealaltă parte a străzii. Ajunsese la jumătatea drumului către staţie, dar, fără să se gândească, se întoarse. Începu să ţopăie în cârje înapoi spre secţia de poliţie.

Erau doar vreo sută de metri, dar nu ajunse la timp.

Tot pe trotuar era când auzi împuşcătura. Un pocnet sec şi pătrunzător, fără ecou, însă venea dinăuntrul secţiei.

Auzi un bufnet surd dincolo de fereastră.

Peste câteva secunde urmă încă o împuşcătură.

Julia mai făcu trei paşi, dar se mişca prea încet; le aruncă şi o luă la fugă.

Urcă din doi paşi treptele secţiei, simţind cum o săgetează durerea în picior.

Simţi mirosul de praf de puşcă în momentul în care deschise uşa; abia atunci se opri.

Era linişte. În toată secţia nu se auzea niciun sunet.

Julia văzu mai întâi picioarele lui Lennart ieşind de după birou. Inima i se opri — apoi îşi dădu seama că mişca.

Era în genunchi lângă birou, cu o mână pe podea și cealaltă apăsată pe fruntea însângerată.

Tocul armei lui Lennart era desfăcut; întoarse încet capul și o privi pe Julia cu o expresie tulbure, nedumerită.

— Unde e? întrebă. Ljunger?

Julia pricepu ce se întâmplase.

Nu Lennart fusese împușcat, ci Gunnar Ljunger.

Îl vedea acum; înțelese că proprietarul hotelului găsise într-adevăr o cale de scăpare.

Ljunger nu mai zâmbea. Corpul zăcea pe podea de cealaltă partea biroului, iar pantofii lucioși de piele îi zvâcneau ușor. Sângele ce-i curgea din cap începuse să formeze o baltă, iar jacheta lui galbenă era mânjită cu pete roz. Sângele licărea în lumină.

Ljunger se holba în tavan, cu gura deschisă pe jumătate. Pe chip i se citea surpriza, de parcă n-ar fi înțeles că totul se terminase.

În mâna dreaptă strângea încă revolverul din dotare al lui Lennart.

36

— Cum te simţi, Lennart? întrebă cu voce stinsă Gerlof, de pe patul de spital.

Lennart ridică ostenit din umeri.

— Nu prea rău. Ar fi trebuit să fiu mai pe fază, zise oftând adânc. Ar fi trebuit să-mi dau seama ce avea de gând.

— Nu te mai gândi la asta, Lennart, spuse Julia de cealaltă parte a patului.

— M-a păcălit. Se aşezase pe scaun, mă gândeam că o să se relaxeze... dar deodată s-a repezit înainte, m-a izbit de birou şi a tras de tocul pistolului. Nu eram pregătit.

Oftă şi-şi atinse plasturele de pe frunte.

— Sunt prea bătrân, am reflexele prea lente. Ar fi trebuit...

— Nu te mai gândi la asta, Lennart, zise iarăşi Julia. Ljunger ţi-a făcut rău *ţie*, nu invers.

Lennart dădu din cap, fără să pară convins.

Primul glonţ tras de Gunnar Ljunger nimerise în peretele secţiei, dar Lennart dăduse cu capul de muchia biroului luptându-se să-şi recapete revolverul. I se puseseră câteva copci la clinica din Marnäs; sub plasture, pe frunte, avea o zgârietură adâncă.

Lennart şi Julia stăteau acum lângă patul lui Gerlof de la spitalul din Borgholm. Era după-amiază târziu; soarele, galben-închis, apunea dincolo de oraş.

Gerlof spera ca vizita să nu ţină prea mult; nu voia cu adevărat decât să fie singur şi să doarmă. Era încă prea lipsit de vlagă să se poată da jos din pat.

Măcar avea capul limpede, însă nu-şi amintea prea multe despre zilele din urmă. Probabil n-ar fi supravieţuit dacă n-ar fi fost dus cu elicopterul la secţia de urgenţe din Kalmar. Starea i se transformase din critică în gravă, în doar două zile. După care se simţise mai bine; în a patra zi fusese luat cu ambulanţa şi adus la Borgholm.

Exista aici mai multă intimitate decât în Kalmar, iar Gerlof avea numai pentru el o cameră cu vedere spre Slottskogen şi casele din Borgholm. Julia şi Lennart veniseră să-l vadă; trecuseră cinci zile de la încercarea lui Ljunger de a-l ucide pe ţărmul de lângă Marnäs.

— E a treia oară în trei zile de când vin, tati, zise Julia. Dar e prima dată când eşti treaz.

Gerlof mişcă din cap abia sesizabil.

Braţul său stâng era în atele şi bandajat. Avea un picior în ghips. Un tub ce ducea către o pungă cu perfuzie nutritivă îi era ataşat cu un ac de braţ, alt tub îl lega de un cateter şi stătea întins sub două pături — dar se simţea totuşi ceva mai vioi decât cu o zi înainte. Temperatura îi scăzuse lent, dar constant.

Gerlof încercă să se ridice în capul oaselor, ca să-i vadă pe Julia şi Lennart mai bine; fiica lui se grăbi să-i mai împingă o pernă la spate.

— Mulţumesc.

Vocea îi era foarte slabă, dar putea vorbi.

— Cum te mai simţi azi, tati? întrebă ea.

Gerlof ridică cu greutate degetul mare către tavan. Tuşi, apoi trase aer în piept.

— Mai întâi au crezut că am... pneumonie, şopti el.

Mai trase o gură de aer, apoi continuă:

— Dar de dimineaţă... cică n-aş avea decât bronşită, spuse tuşind iarăşi. Şi sunt destul de siguri că o să-mi pot păstra... amândouă picioarele.

Se opri, apoi adăugă:

— M-aş bucura să fie aşa.

— Eşti rezistent, Gerlof, zise Lennart.

Gerlof dădu din cap.

— Gunnar Ljunger... spunea acelaşi lucru.

Pagerul lui Lennart se auzi deodată sunându-i la centură.

— Nu din nou...

Poliţistul oftă ostenit, privind micul ecran al pagerului.

— Se pare că şeful vrea iar să avem o discuţie, întrebările nu se mai termină... zise. Aş face bine să mă duc să-l sun. Mă întorc repede.

Lennart îi zâmbi Juliei, care îi răspunse la fel şi dădu din cap către pat.

— Să nu fugi, Gerlof.

Gerlof îi răspunse şi el cu o mişcare lentă a capului, iar Lennart închise uşa după el.

În salon era linişte, dar o linişte apăsătoare. Nu era mare lucru de spus. Julia lăsă o mână pe aşternutul lui Gerlof şi se aplecă spre el.

— Toată lumea îţi transmite că te iubeşte, zise. Lena a sunat de la Göteborg aseară, apare şi ea curând. Astrid te salută şi ea. John şi Gösta au venit să te vadă ieri, dar ziceau că erai adormit. Aşa că toţi cei pe care-i ştii se gândesc la tine.

— Mulţumesc, tuşi Gerlof iarăşi. Şi tu... tu cum te simţi? şopti.

— Bine, zise Julia fără să stea pe gânduri. Am stat cu Lennart în ultimele câteva zile, la casa lui din pădurea de pini — e încântător acolo. Cu toate că el, desigur, a trebuit să-şi petreacă cea mai mare parte a timpului scriind o căruţă de rapoarte, sau a avut treabă prin Borgholm... deci n-am putut face prea multe pentru el. În general, am stat în camera de alături şi mi-am făcut griji pentru tine.

— O să... mă descurc, şopti Gerlof.

— Ştiu, acum ştiu, zise Julia. Şi eu la fel.

Tatăl ei tuşi şi spuse:

— Deci te simţi în puteri?

— Sigur, zâmbi Julia, de parcă n-ar fi înţeles la ce se referea el. Mult mai în puteri, oricum.

Gerlof continuă să şoptească:

— M-am tot gândit... Nu-s sigur... dar cred că acum ştiu cum s-a întâmplat totul.

Julia îl privi.

— Totul?

— Totul, şopti Gerlof. Vrei să ştii... ce s-a întâmplat cu Jens?

Julia se uită la el cu o expresie serioasă pe chip. Îşi ţinea răsuflarea.

— Dar ştii, tati? Ţi-a spus Ljunger exact ce s-a întâmplat?

— A spus... câteva lucruri, zise Gerlof. Mă tem că nu tot. Aşa că parţial... am ghicit doar. Dar nu-i... un sfârşit fericit, Julia. Sfârşitul e aşa cum e. Vrei să ştii?

Julia strânse din buze şi făcu semn din cap că da.

— Spune-mi.

— Ţii minte, când ai venit în Öland am zis... că ucigaşul ar putea fi tentat să apară... să se uite la sandaua lui Jens? întrebă Gerlof.

Julia înclină din cap.

— Dar n-a venit.

Gerlof îşi aţinti privirea către soarele ce scăpăta după copacii de la fereastră. Îşi dorea să fi fost un băieţel ce ascultă poveşti care-ţi dau fiori la ora amurgului, în loc să fie bătrân şi să trebuiască să le spună el însuşi.

— Ba cred că da, zise. Ucigaşul a venit la noi... chiar dacă tu şi cu mine nu l-am văzut.

Öland, septembrie 1972

Gunnar stă în faţa lui Nils şi ridică alene târnăcopul cel greu. Aruncă priviri spre ceaţa din jur, de parcă ar vrea să se asigure că nu vede nimeni ce se petrece acolo, pe alvar. Sau ce urmează să se petreacă.

— Nu te poţi duce acasă, Nils, spune. Eşti mort. Eşti îngropat în cimitirul din Marnäs.

Nils scutură din cap.

— Lasă târnăcopul din mână, îi porunceşte.

O tăcere de mormânt pare să se fi lăsat uşor-uşor peste întregul alvar, ca şi cum tot aerul de sub cer ar fi dispărut.

— Lasă tu cazmaua mai întâi.

Nils scutură iarăşi din cap. Priveşte iute către celălalt vânător de comori, Martin, care respiră greu şi zace la pământ câţiva metri mai încolo, ţinându-se cu mâinile de cap. Nu reprezintă o ameninţare.

Însă Gunnar e periculos. Stă acolo cu picioarele depărtate, ascultând; pare, deodată, să audă ceva în depărtare.

— Bine zice. O să las târnăcopul.

Şi o face. Unealta aterizează lângă movila funerară cu un bufnet greu.

— Bun.

Nils lasă şi el cazmaua, dar nu se relaxează.

— Şi acum vreau să mă duc la...

Aude şi el un zgomot. Zgomotul se înteţeşte. Un zumzet slab dinspre drumul de ţară, care devine rapid un huruit surd.

Un motor de maşină.

— Cred că avem musafiri, zice Gunnar.

Nu pare surprins.

Mai trec câteva secunde. Apoi în pâclă, lângă ei, apare o umbră. O umbră ce înaintează în patru roţi peste iarbă.

E un alt Volvo, un Volvo nou, cafeniu, ce se apropie încet din ceaţă. Opreşte lângă maşina lui Gunnar, iar motorul este stins.

Portiera şoferului se deschide.

Nils nu recunoaşte maşina sau pe bărbatul care se dă jos. dar vede că e mult mai tânăr ca el şi poartă o uniformă de poliţie bine călcată. Are o armă în toc. Închide portiera, îşi netezeşte haina şi se apropie în tăcere.

Cel abia sosit se opreşte la câţiva metri în faţa lui Nils. Ochii îi sunt fixaţi asupra lui Nils; deschide gura.

— Nu ne-am întâlnit niciodată, zice poliţistul. Dar m-am gândit mult la tine.

Nils se holbează, cu gura căscată.

— L-ai ucis pe tatăl meu, zice poliţistul.

Preţ de câteva secunde Nils nu pricepe nimic.

— Nils, el e Lennart, spune Gunnar de la câţiva metri distanţă. Lennart Henriksson. Tatăl lui era superintendent districtual. Poate mai ţii minte, când erai tânăr, cu mulţi ani înainte… v-aţi întâlnit în trenul de Borgholm.

Fiul superintendentului.

Atunci, în fine, Nils înţelege. Înţelege ce se va întâmpla şi, în sfârşit, reacţionează. Nils îl vede pe Henriksson ducând mâna la tocul armei. Porneşte cu spatele prin ceaţă şi o rupe la fugă.

— Stai!

Nils nu stă, evident, ci aleargă mai departe. Capcana începe să se închidă, dar el se azvârle afară din ea.

Nu mai e tânăr şi înaintarea lui prin iarbă e înceată, însă acesta e alvarul, terenul lui. Fuge cu capul în jos prin negură, îndreptându-se spre cel mai apropiat petic de desiş şi aşteptându-se să audă o împuşcătură în spate — dar se ghemuieşte şi izbuteşte să se ascundă după tufele de ienupăr înainte ca arma să se descarce.

Nils aude strigăte în ceaţă, dar sunt departe, în spate.

Nu se opreşte. Merge drept înainte, cu paşi mari.

Acesta să fie drumul către sat?

Nils crede că da. Înaintează către casă acum, se duce acasă să-şi vadă în sfârşit mama; nimeni nu-l poate opri.

Nils vede, brusc, o siluetă în pâcla din faţă, şi se opreşte să-şi tragă sufletul.

E gata s-o ia din loc, dar nu e vorba, de astă dată, de un urmăritor. E un băieţel, nu mai mare de patru sau cinci ani. Iese din ceaţă şi se opreşte la doar câţiva paşi de el.

Băiatul e micuţ şi slăbănog, îmbrăcat cu pantaloni scurţi şi un tricou roşu, subţire, iar în picioare are sandale. Îl priveşte curios pe Nils, în tăcere, şovăind; nu-i e frică, însă ştie că ar trebui să-i fie.

Dar Nils nu-i primejdios, nu pentru un copil. Niciodată n-a făcut altceva decât să se apere, şi a încercat cu adevărat să-şi salveze fratele atunci, în acea zi de vară, de la înec, chiar dacă a fost prea târziu; n-a făcut rău niciodată unui copil. Niciodată.

— Hei, salutare, zice Nils dând aerul afară din piept.

Încearcă să-şi liniştească respiraţie şuierătoare, ca să nu-l sperie pe copil.

Băiatul nu răspunde.

Nils întoarce iute capul şi se uită în jur, dar nu pare să fie urmărit. Ceaţa îl protejează. Nu mai poate sta mult pe loc, dar pe moment îşi poate îngădui un pic de răgaz.

Apoi îşi coboară iarăşi privirea asupra băiatului, fără să zâmbească, şi întreabă cu voce scăzută:

— Eşti singur?

Băiatul face din cap că da, fără vreun cuvânt.

— Te-ai rătăcit?

— Aşa cred, zice băiatul cu glas pierit.

— Nu-i nimic... găsesc drumul oriunde pe-aici pe alvar.

Bărbatul mai face un pas spre el.

— Cum te cheamă?

— Jens, spune băiatul.

— Jens şi mai cum?

— Jens Davidsson.

— Bun. Pe mine mă cheamă...

Ezită — oare ce nume să folosească?

— Mă cheamă Nils, zice în cele din urmă.

— Nils şi mai cum? întreabă Jens.

Seamănă un pic cu un joc. Bărbatul hohoteşte scurt.

— Mă cheamă Nils Kant, zice şi mai înaintează un pas.

Băiatul stă pe loc, într-o lume formată doar din iarbă, pietriş cenuşiu şi câteva tufişuri de ienupăr. În ceaţă nu sunt decât pietre, iarbă şi tufe. Nils încearcă să-i zâmbească, să-i arate că totul e în ordine.

Ceaţa se închide asupra lor, nu se mai aude niciun sunet. Nici măcar ciripit de păsări.

— E-n regulă, zice Nils.

Are de gând să ducă băiatul în sat şi să afle unde stă, înainte să se întoarcă acasă la maică-sa.

Au ajuns foarte aproape unul de celălalt, Nils şi Jens.

Dar deodată vuietul unui motor răsună în spatele lor; Nils încearcă să se întoarcă şi să fugă, dar nu apucă să facă nici măcar un pas.

Zgomotul creşte, pare să vină din toate direcţiile.

E maşina, Volvoul cafeniu, care se năpusteşte printre bolovani şi tufişuri, săltând peste iarbă, apoi îndreptându-se direct către Nils. Nu încetineşte.

Dreapta sau stânga.

Maşina se măreşte, se lăţeşte. Nils are la dispoziţie două secunde ca să se decidă, o secundă doar — şi apoi e prea târziu. Nu mai poate decât să aştepte, înconjurându-l cu braţul pe băiat. Nu există apărare.

Totul, o vreme, dispare.

Totul amuţeşte. Întuneric rece.

Sunetul revine ca un ecou înfundat. Ceaţa, frigul şi o maşină cu motorul ambalat.

— L-ai prins? întreabă o voce.

— Da... îl văd.

Nils se lungeşte pe spate, se întinde pe iarbă. Piciorul drept s-a îndoit sub el într-un unghi nefiresc, dar nu simte durere.

Maşina e doar la câţiva metri, cu motorul huruind. Portiera şoferului e deschisă. Poliţistul se dă jos precaut, cu pistolul în mână.

Se deschide şi portiera cealaltă. Gunnar coboară, dar rămâne lângă maşină, cercetând cu privirea alvarul.

Poliţistul se apropie de Nils şi se opreşte.

Nu spune nimic, doar se uită lung.

Nils îşi aminteşte brusc de băiatul din ceaţă, Jens — unde s-a dus?

A dispărut.

Nils speră că Jens Davidsson a dispărut, că a scăpat ascuns de ceaţă şi că fugit, cu săndăluţele lui, înapoi în Stenvik. O evadare reuşită. Nils vrea să-l urmeze, să se întoarcă acasă, dar nu se poate mişca. Piciorul îi e probabil rupt.

— S-a sfârşit, e tot ce rosteşte.

S-a sfârşit, mamă. Se termină aici, pe alvar.

Nils e ostenit. Ar putea să se târască spre Stenvik, dar n-are putere.

Morţii se adună împrejurul său, umbre cenuşii ce strâng cercul.

Tatăl lui şi fratele lui mai mic, Axel. Cei doi soldaţi germani. Superintendentul districtual din tren şi marinarul suedez din Nybro.

Morţi cu toţii.

Tânărul poliţist dă din cap, proţăpit înaintea lui.

— Da, s-a terminat.

Se opreşte la doar doi paşi de Nils.

Poliţistul trage piedica armei, cu ţeava în jos, apoi o ridică, ţinteşte către capul lui Nils şi apasă pe trăgaci.

37

Gerlof spusese povestea morţii lui Nils Kant într-un şir de şoapte rostite cu greu. Julia trebuise să se aplece spre el ca să audă. Dar auzise totul, până la sfârşit.

Acum stătea lângă pat, înlemnită şi tăcută. Se uită la Gerlof.

— Aşa... s-a întâmplat? zise după o pauză lungă. Ce mi-ai spus acum? S-a întâmplat... eşti sigur?

Gerlof înclină încet din cap.

— Destul de sigur, şopti el.

— Cum aşa? zise Julia. Cum poţi fi sigur?

— Păi... din ce mi-a spus Ljunger... când aştepta să mor de frig, răspunse Gerlof. A zis... că n-a fost vorba doar de pământ şi de bani. A spus că a avut de-a face şi cu răzbunarea. Numai că... răzbunare din ce pricină? Şi cine s-o vrea? Am stat şi m-am gândit... şi nu mi-a venit în minte decât o singură persoană.

Julia clătină din cap.

— Nu, zise ea.

— De ce să-l fi adus acasă pe Nils Kant... până la urmă? şopti Gerlof. Doar nu de dragul lui Gunnar Ljunger. Pentru Ljunger, Nils era mai valoros în America de Sud... Nu reprezenta un pericol acolo, şi cu fiecare an ce trecea, Gunnar putea căpăta mai mult pământ de la Vera... Comoara nemţilor era neînsemnată în comparaţie cu toate terenurile pe care putea Gunnar să pună mâna.

Trase aer în piept.

— Dar mai era cineva care-l voia pe Nils... care voia să-l lase să ajungă aproape de casă, de maică-sa, înainte de a-l executa. Trebuia să fie o pedeapsă exemplară.

Julia scutură iarăşi din cap, dar fără niciun pic de forţă.

— Cineva care a participat, continuă Gerlof. Care i-a ajutat pe Gunnar Ljunger şi pe Martin Malm să aducă sicriul pe insulă; care era acolo când a fost deschis şi examinat... şi care ar fi putut convinge pe oricine că trupul lui Nils Kant se întorsese acasă. Un agent de poliţie tânăr şi de încredere.

Din nou se lăsă liniştea. Gerlof întoarse capul, privind spre uşă.

Julia se întoarse şi ea.

Lennart se întorsese. Deschisese uşa camerei lui Gerlof fără ca ea să-l fi observat. Intră ca şi cum totul ar fi fost absolut normal.

— Da, zise, era tot şeful la telefon. Au terminat cu investigaţiile în Marnäs, deci mă pot întoarce la lucru când...

Lennart se opri, văzându-le expresiile lor grave.

— S-a întâmplat ceva? întrebă, îndreptându-se spre scaunul pe care stătuse mai devreme.

— Vorbeam... despre sanda, Lennart, zise Gerlof. Sandaua lui Jens.

— Sandaua?

— Cea pe care ai împrumutat-o de la mine... dacă ţii minte, zise Gerlof. Ai mai primit vreun răspuns de la criminaliştii de pe continent... au descoperit ceva pe ea?

Lennart se uită la Gerlof, câteva secunde, fără să vorbească, apoi clătină din cap.

— Nu, zise. Nicio urmă... n-au găsit nimic.

— Ziceai că ai trimis-o, spuse Julia privindu-l.

— N-ai trimis-o, aşa-i? spuse Gerlof. Sigur putem verifica... dacă au primit-o?

— Nu ştiu... poate, zise Lennart.

Îl privea ţintă pe Gerlof, dar fără pic de furie. Fără nicio emoţie. Faţa îi era palidă; ridică încet mâinile şi le aşeză pe spătarul scaunului.

— Mă întrebam şi eu ceva, Lennart... zise Gerlof. Când l-ai cunoscut pe Gunnar Ljunger?

Lennart îşi privi mâinile.

— Nu mai ţin minte.

— Nu?

— Trebuie să fi fost prin... 1961 sau 1962.

Vorbea monoton, cu glas sleit.

— Vara aceea, când abia începusem să lucrez la poliţie. Avusese loc o spargere la restaurantul lui din Långvik... şi m-am dus pentru o declaraţie. Aşa am început să vorbim.

— Despre Nils Kant?

Lennart făcu semn că da. Tot n-o privea pe Julia.

— Printre altele, spuse. Ljunger ştia... aflase că eram fiul poliţistului împuşcat. Peste câteva săptămâni, m-a sunat şi m-a rugat să vin iarăşi să-l văd. Voia să ştie dacă nu m-ar fi interesat să-l găsesc pe Kant, să-l atrag înapoi acasă după un timp, ca să-l pot răzbuna pe tatăl meu...

Lennart se opri.

— Şi ce-ai spus?

— Am spus că m-ar interesa, zise Lennart. Că îl ajut dacă mă ajută la rândul lui. A fost o înţelegere de afaceri.

Gerlof încuviinţă cu o înclinare lentă a bărbiei.

— Care s-a încheiat acum câteva zile? zise cu voce scăzută. La secţia de poliţie din Marnäs? Te temeai că o să le spună colegilor cum stă treaba cu tine? Cine ţinea de fapt arma, Lennart... cea cu care a fost împuşcat Gunnar Ljunger?

Lennart, tăcut, se mulţumi să-şi privească mâinile.

— N-are importanţă, spuse într-un târziu.

— O înţelegere de afaceri, zise cu voce stinsă Julia.

Se uită afară pe geam. Văzu că se lasă amurgul, dar se gândea la lucruri cu totul diferite.

Se gândea la faptul că Martin Malm căpătase bani pentru nave noi. Şi că Gunnar Ljunger cumpărase mult pământ ieftin pe care-l vânduse scump. Şi că Lennart Henriksson, bărbatul de care crezuse până de curând că e îndrăgostită, se răzbunase până la urmă pe Nils Kant.

Totul cu preţul vieţii fiului ei.

— Doar un aranjament, zise Lennart. Eu îi ajutam pe Ljunger şi Malm cu anumite lucruri... iar ei mă ajutau pe mine.

— Aşa că v-aţi întâlnit pe ceaţă, pe alvar... în ziua aceea... spuse Gerlof.

— M-a sunat Ljunger de dimineaţă şi mi-a spus că se duceau la movila funerară, zise Lennart. Trebuia să ne vedem acolo. Dar am întârziat, şi când am ajuns se pornise haosul... Martin Malm era pe jos, plin de sânge. Kant îl lovise cu un hârleţ. Malm nu şi-a mai revenit complet... În doar câteva zile, a avut prima hemoragie cerebrală.

— Şi Jens? şopti Julia.

— A fost un accident, Julia. Nu l-am văzut... spuse cu voce înfundată Lennart; tot n-o privea. După ce Kant a murit, am descoperit... trupuşorul sub maşină. N-avusese... timp să se dea deoparte când m-am năpustit asupra lui Kant.

Amuţi.

— Unde l-aţi îngropat? întrebă Gerlof.

— E în cimitir, în mormântul lui Kant, zise Lennart.

Vorbea aidoma cuiva obligat să-şi amintească un vis teribil.

— Am luat corpul băiatului şi pe-al lui Kant. Am pus la poarta bisericii un clopoţel ca să auzim dacă vine cineva şi am dat deoparte pământul cu iarbă de deasupra. L-am pus pe o prelată. După care am săpat o jumătate de noapte. Martin Malm, Ljunger şi cu mine. Toţi trei... am tot săpat. A fost oribil.

Julia închise ochii.

Lângă zid, gândi ea. Jens era înmormântat lângă zidul de piatră din jurul cimitirului, ucis de un om plin de ură — întocmai cum spusese Lambert.

Răsuflă adânc.

— Dar înainte să-l îngropi pe Jens, spuse cu ochii închişi şi cu voce slabă, ai venit până la Stenvik să ne ajuţi să-l căutăm. Ai condus căutările pentru băiatul pe care l-ai omorât... fiul meu, oftă ostenită Julia. Apoi te-ai învârtit cu maşina prefăcându-te că te uiţi peste alvar, ca să scapi de urmele pe care le lăsaseşi.

Lennart încuviinţă tăcut.

— Dar nu mi-a fost uşor, zise calm, tot fără s-o privească. Vreau să spun, Julia, că nu mi-a fost uşor să păstrez tăcerea. Şi în toamna asta, când te-ai întors... chiar voiam să te ajut. Am încercat... voiam să uit ce se întâmplase acum douăzeci de ani; să încerc să te fac şi pe *tine* să uiţi

Se opri o clipă, adăugând apoi:

— M-am gândit că o să meargă.

— Deci Nils Kant zace în sicriul lui, zise Gerlof.

Lennart aprobă din cap şi îl privi.

— N-am mai vorbit de mulţi ani cu Gunnar Ljunger. Nu despre asta... n-aveam habar despre ce voia să-ţi facă, Gerlof.

Îşi descleştă mâinile de pe spătar şi se răsuci încet; arăta, din nou, la fel de extenuat ca atunci când Julia îl văzuse prima dată, la carieră. Poate şi mai mult.

Porni spre uşă, apoi se întoarse pentru o ultimă oară.

— Pot să zic ceva... m-am simţit mai bine împuşcându-l pe Ljunger decât atunci când m-am răzbunat pe Nils Kant.

Lennart deschise uşa şi ieşi.

Gerlof oftă adânc în tăcerea salonului de spital. Nu aplauda nimeni.

Îşi privi fiica.

— Îmi... pare rău, Julia, şopti. Aşa de rău.

Ea dădu din cap şi-l privi în ochi, cu lacrimile prelingându-i-se pe obraji.

În clipa aceea, Julia văzu cum ar fi arătat Jens dacă s-ar fi făcut mare. Vedea asta pe chipul lui Gerlof.

Ar fi fost, gândi ea, foarte asemănători. Jens ar fi avut ochi mari, un pic trişti, riduri pe fruntea lată şi o privire înţeleaptă, pătrunzătoare, ce putea să vadă şi întunericul, dar şi lumina lumii.

— Te iubesc, tati.

Luă mâna lui Gerlof şi o strânse tare.

Epilog

Era prima zi de primăvară deplină, o zi caldă, luminoasă, cu flori şi păsări, când văzduhul de peste Öland părea să se înalţe ca un cearşaf albăstrui în vânt. O zi în care viaţa părea din nou plină de posibilităţi, oricât de bătrân ai fi fost.

Lui Bengt Nyberg, reporterul local, primăvara i se păruse întotdeauna adevăratul început de an pe insulă — când binevoia să înceapă. Era bucuros să petreacă afară cât mai mult timp în asemenea zile.

Bengt era în concediu şi avea mult timp la dispoziţie. Ar fi putut să se plimbe în voie prin căldura primăverii, ar fi putut să asculte cântecul lipsit de griji al privighetorii pe alvar, unde ultimele băltoace rămase în urma topirii zăpezii se uscau în soare — dar astăzi voia să lucreze.

Bengt închise câteva clipe ochii în lumina soarelui, apoi privi către biserica din Marnäs, aflată de cealaltă parte a zidului de piatră.

Când fusese deschis mormântul, iarna trecută, se găsiseră destui curioşi, spectatori nepoftiţi care să caşte gura în cimitir, o adevărată mare de oameni ţinuţi la distanţă de barierele poliţiei. La înmormântarea din joia asta erau doar câţiva, iar preotul le ceruse să rămână de cealaltă parte a zidului.

Aşa că Bengt stătea acolo cu carnetul lui, singurul reporter, iar alături de el trepăda un tânăr fotograf trimis de şefii din Borgholm, cu toate că Bengt spusese că poate să facă şi singur pozele. Dar era o poveste de pagina întâi, ceva ce-ar fi putut să vândă ziarelor naţionale, şi în cazul ăsta aparatul simplu şi fotografiile sale făcute la repezeală n-ar fi fost de ajuns.

Fotograful nu lucra acolo de mult; era un flăcăiandru din Småland pe nume Jens, la fel ca băieţelul, care privea activitatea de la *Ölands-Posten* drept piatra de temelie a carierei sale — care avea neapărat să-l ducă, în câţiva ani, la unul din ziarele de seară din Stockholm. Era ambiţios, însă plicticos. Când nu făcea fotografii, vorbea fără oprire despre vedete pe care voia să le surprindă în poze ori despre cai pe care voia să parieze; Bengt nu era câtuşi de puţin interesat de asemenea subiecte.

Jens nu stătea locului o clipă. Îndată ce jurnaliştii fuseseră îndrumaţi către un punct în afara cimitirului, începuse să caute un loc mai bun, cu aparatul pregătit.

— Cred că pot să intru în curtea bisericii, îi zisese lui Bengt, privind lacom peste zidul de piatră. O să mă strecor aşa...

Bengt scuturase din cap, fără să se mişte.

— Stai pe loc, zisese cu voce înceată. E bine şi aici.

Aşadar stăteau dincolo de zid, scăldaţi în razele soarelui, şi după o vreme cortegiul funerar ieşi din biserică. Aparatul automat al lui Jens începu să zumzăie.

Julia Davidsson, mama, porni cu paşi mici pe cărare, în spatele preotului. Alături de ea era Gerlof, bunicul. Amândoi erau îmbrăcaţi în negru. După ei venea un bărbat înalt, cam de-o vârstă cu Julia, îmbrăcat cu un pardesiu negru.

— Ăla cine-i? şopti Jens coborând camera foto.

— Tatăl băiatului.

Julia Davidsson susţinea braţul tatălui ei, care se sprijini de ea pe tot drumul spre mormânt, aflat la sud de clopotniţă. Stătură unul lângă altul câtă vreme sicriul fu coborât în pământ. Gerlof stătea cu capul plecat, iar Julia aruncă un trandafir pe capacul sicriului.

Era destul de bine, în opinia lui Bengt. Atâtea lucruri groaznice se întâmplaseră în doar şase luni: moartea lui Ernst Adolfsson în cariera de piatră de toamna trecută. Sfârşitul violent al lui Gunnar Ljunger la secţia de poliţie după vreo lună, şi a doua sanda aparţinând băiatului, găsită de poliţie în seiful din biroul hotelului său din Långvik — un pantofior pereche cu cel pe care Martin Malm, răposatul armator, îl trimisese lui Gerlof.

Cazul păruse să fie închis, însă pe neaşteptate Lennart Henriksson ceruse o nouă reconstituire a morţii lui Ljunger, în urma căreia poliţistul fusese acuzat de omorârea lui Gunnar Ljunger şi de uciderea accidentală a lui Jens Davidsson.

Mormântul lui Nils Kant fusese în cele din urmă deschis, într-o zi plumburie şi friguroasă de iarnă.

Criminaliştii înălţaseră peste mormânt un cort de investigaţie, ca o biserică mai mică făcută din pânză albă alături de biserica mare, şi lucraseră cu discreţie vreme de câteva zile, intrând când şi când la căldură în vestibulul încălzit al bisericii. La exhumare găsiseră nu doar trupul lui Nils în coşciug, ci şi rămăşiţele pământeşti ale altui bărbat, neidentificat, probabil un cetăţean suedez ce trăise mult timp în America de Sud. Tot acolo fusese şi ucis.

Într-o adâncitură, sub sicriul lui Kant, poliţia descoperise în final un al treilea corp, mult mai mic decât celelalte două. Şi cu asta cazul fusese în sfârşit rezolvat.

Reporteri de la cotidiene şi de la posturi naţionale de radio şi TV veniseră în Marnäs să urmărească întregul caz. O perioadă febrilă pentru un reporter local aflat în miezul evenimentelor — însă lui Bengt i se păruse greu să-şi menţină obiectivitatea jurnalistică în privinţa celor întâmplate, simţind adesea, la scrierea relatărilor, o adâncă tristeţe. Îl cunoştea pe Lennart Henriksson de zeci de ani şi n-avea de ce să exulte la drama sa.

Însă acum soarele strălucea; era ca un soi de Anul Nou al insulei. După mai mult de douăzeci de ani în pământ, băieţelul putea, în cele din urmă, să fie înmormântat creştineşte.

După ce scurta ceremonie de la mormânt se isprăvi, Julia şi Gerlof Davidsson începură să meargă încet înapoi spre biserică, cu Michael, tatăl lui Jens, la câţiva metri în spatele lor.

Julia şi Gerlof nu-şi vorbeau, din câte vedea Bengt de după zid. Nu-i văzuse vorbind deloc pe parcursul ceremoniei.

Avea însă puternica impresie că erau pe cât de apropiaţi pot fi doi membri ai unei familii — şi simţi o împunsătură uşoară de invidie.

— Asta-i atunci, zise fotograful coborând aparatul. Am terminat?

— Da, zise Bengt. Putem să ne ducem acasă.

Nu scrisese în carnet nicio vorbă, şi probabil că avea să scrie doar câteva rânduri, care să fie alăturate pozei din ziar.

Era suficient. Dar dacă, mai târziu, cineva ar fi vrut să ştie cum fusese înmormântarea copilaşului, Bengt Nyberg ar fi putut să-i spună că păruse solară, plină de demnitate şi linişte, ca — ei bine, ca un fel de concluzie.

Mulţumiri

Ecouri de dincolo de moarte se desfăşoară pe frumoasa insulă Öland, cândva pe la mijlocul anilor 1990 — dar e vorba despre un Öland ce există, până la un punct, doar în imaginaţia autorului. Nici personajele şi nici instituţiile comerciale ce apar în naraţiune nu se bazează pe indivizi sau companii reale şi, de asemenea, multe locuri sunt inventate.

Pentru toate istorisirile şi amintirile din viaţa lor plină de întâmplări le sunt recunoscător bunicului meu, căpitanul de vas Ellert Gerlofsson, şi fratelui său, frizerul şi scufundătorul Egon Gerlofsson. Pentru evenimentele istorice aş vrea să-i mulţumesc lui Stellan Johansson, căpitan de vas din Bohuslän, lui Kristian Wedel, jurnalist din Göteborg, şi lui Lars Oscarsson, avocat din Jönköping.

Mulţi prieteni mi-au fost de ajutor în diverse feluri la scrierea cărţii. Le mulţumesc următorilor: Kajsa Asklöf, Monica Bengtsson, Victoria Hammar şi Peter Nilsson din grupul de scriitori Litter; lui Jacob Beck-Friis, Niclas Ekström, Caroline Karlsson, Rikard Hedlung, Mats Larsson, Carlos Olguin, Catarina Oscarsson, Michael Sevholt, Kalle Ulvstig şi Anders Weidemann, ca şi rudelor mele, Lasse şi Eva Björk din Kalmar, Hans şi Birgitta Gerlofsson din Färjestaten, Gunilla şi Per-Olof Rylander din Borgholm.

Aş mai dori să le mulţumesc extrem de capabililor şi harnicilor mei editori, îndeosebi lui Rickard Berghorn de la ziarul *Minotaur* şi lui Kent Björnsson de la casa editorială Schakt, care au avut multă grijă de povestirile mele scurte, ca şi Lottei Aquilonius de la Wahlström & Widstrand, care s-au ocupat la fel de bine de *Ecouri de dincolo de moarte.*

Mama mea, Margot Theorin, merită laude deosebite pentru toate articolele şi cărţile mai vechi şi mai noi despre viaţa pe Öland cu care m-a aprovizionat atât de generos.

Şi, în cele din urmă, un mulţumesc şi o îmbrăţişare caldă pentru Helena şi Klara, care au îndurat visatul meu cu ochii deschişi.

Johan Theorin